

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ KÜLTÜR YAYINI

1 MART 2011

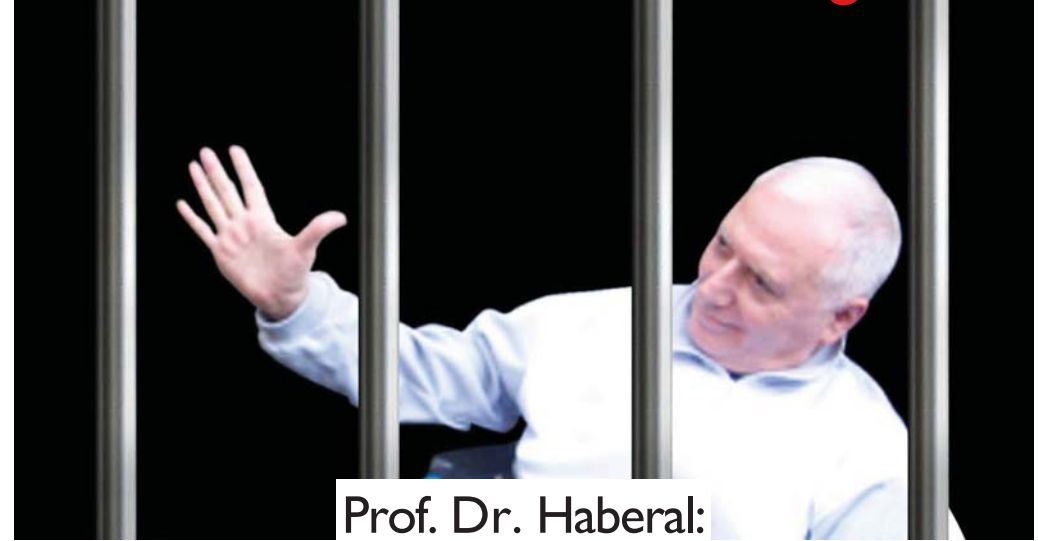
Bütün Dünya

192297

SAYI: 2011 /03

FİYATI: 4 TL

2000

Prof. Dr. Haberal:

**Ya bıraksınlar
özgürlüğüme döneyim,
ya da suçum neyse
gereğini yapsınlar...**

Prof. Dr. Mehmet
Haberal 7 Yıl Önce
Yazdı: **Bilim ve
Yönetim
Birbirine
Yabancı
Kalamaz.** Sh:15

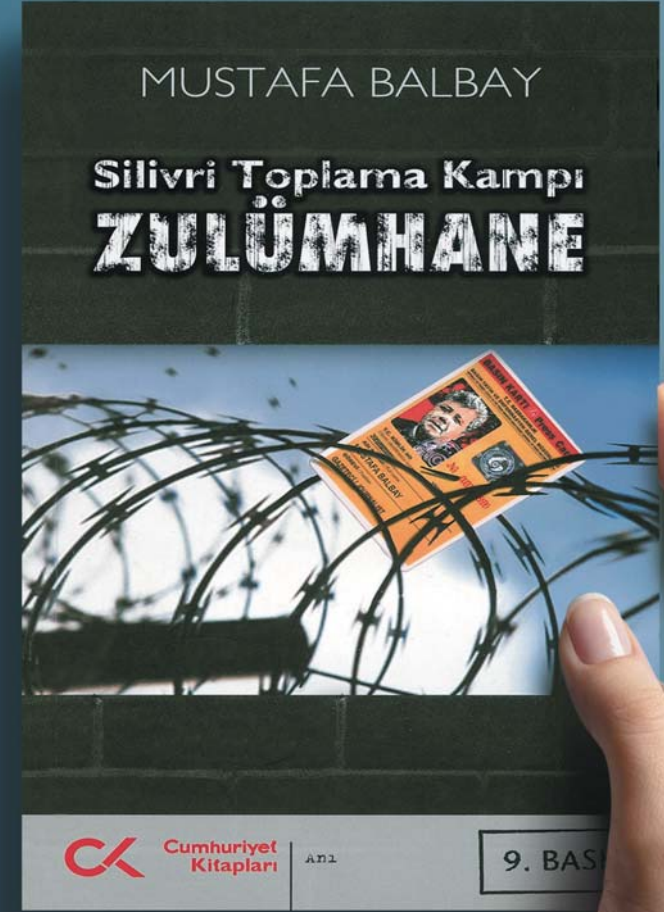
Gülbüz Evren:
**Kimse
Boşuna
Sevinmesin!
İftiralar
Haberal'ı
Yıkamaz** Sh:34

Em. Tuğgeneral
Hikmet Savaş
Odatv'de Yazdı: **Bir ordu,
bir ülke
nasıl** Sh:39
parçalanır

Cengiz Özakıncı
Soruyor:
**"Hangi
Osmanlı?"**
Sh:82

Prof. Dr. Mehmet Haberal
17 Nisan 2009 tarihinden bu yana
hiç bir yasal gerekçe gösterilmeksizin
tutuklu bulunmaktadır.
Başkent Üniversitesi Öğrencileri

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Bütün Dünya

2000

Başkent Üniversitesi

Adına Sahibi:

Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni

Mete Akyol

Yayın Genel Yönetmeni

Yardımcısı:

Mehmet Muhsinoğlu

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Gülçin Orkut

Görsel Yönetmen:

Turgut Keskin

Teknik Yapım Yönetmeni:

Faruk Güney

İşletme Genel Yönetmeni:

Sina Şen

Yayın Danışmanı:

Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:

Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:

Süheyla Dinç

Redaksiyon:

Fatma Ataman

Düzeltilme Sorumlusu:

Nükheth Alicikoğlu

Başkent Üniversitesi'nin bir kültür hizmeti olan Bütün Dünya 2000, Başkent Üniversitesi

kuruluşlarından

1. Cadde, No: 77, Bahçelievler, Ankara adresindeki Aküm

Reklamcılık, Danışmanlık ve

Yayınçılık Ajansı

Sanayi ve Ticaret A. Ş. 'nin

3. Cadde, No: 2, Yenimahalle, Ankara adresindeki tesislerinde

basılmıştır.

Seçiciler Kurulu:

Prof. Dr. Nevzat Bilgin (Anısal Başkan)

Prof. Dr. Ahmet Mumcu

Prof. Dr. Solmaz Doğanca

Prof. Dr. Sevil Öksüz

Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,

Prof. Dr. Okay Eroskay

Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,

Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,

Prof. Dr. Levent Peşkirioğlu,

Necmi Tanyolaç, Kaya Karan, Alaettin Giray,

Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu, Ahmet Aydede,

Manuel Bilos, Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:

Yücel Aksoy, Nuray Bartoschek, Cahit Batum,

Haluk Cansın, Ali Murat Erkorkmaz,

Konur Ertop, Gürbüz Evren, Metin Gören,

İlyas Halil, Pelin Hazar, Çetin İmir, Muzaffer İzgü,

Mehmet Muhsinoğlu, Filiz Leloğlu Oskay,

Cengiz Önal, Cengiz Özakıncı, Saniye Özden,

Bekir Özgen, Yaşar Öztürk,

Erdoğan Sakman, Songül Saydam,

Rıfat Serdaroğlu, İzlen Şen, İzmir Tolga,

Suat Türker, Engin Ünsal, Mehmet Ünver,

Dr. Mehmet Uhri, Orhan Velidedeoğlu,

Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:

10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara

Tel: (0312) 212 80 16 (pbx)

Faks: (0312) 234 12 16

İletişim Adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,

Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)

Faks: (0216) 456 27 29

Abone Hizmetleri:

(0212) 314 08 88

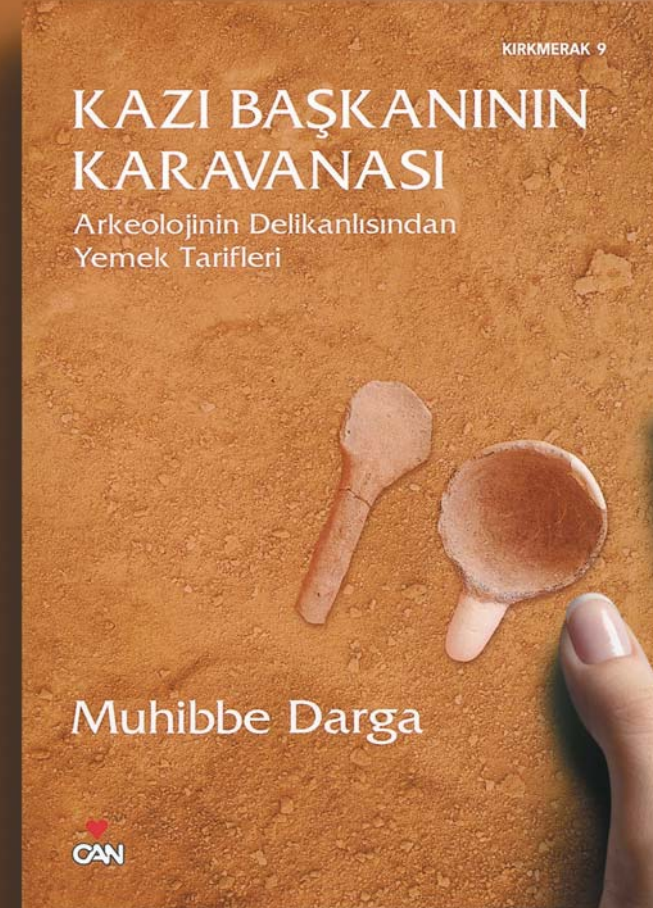
Dağıtım: Yaysat

Renk Ayırımı: Mat Yapım

Basım Tarihi: 23 / 02 / 2011

www.butundunya.com.tr

butundunya@butundunya.com.tr

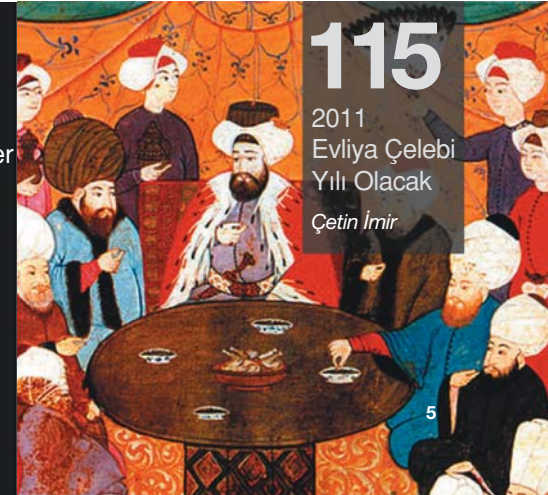

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

- 6 Büyük Müjde... Çok Yakında...**
Mete Akyol
- 10 Kurşun Geçirmez Odadaki Hasta**
Suat Türker
- 15 Bilim ve Yönetim Birbirine Yabancılaşmamalı**
Prof. Dr. Mehmet Haberal
- 18 Kara Günler**
Altemur Kılıç
- 20 Boy Hedefi: Haberal**
Emin Çölaşan
- 22 İntikam**
Ali Sirmen
- 24 Gündeme Balyoz**
Güngör Mengi
- 26 Benim Hakimim**
Güngör Mengi
- 28 Doktorları Serbest Bırakın Türk Tabipler Birliği Basın Açıklaması**
- 31 Korkuyu Egemen Kılmak**
Rifat Serdaroğlu
- 34 Boşuna Sevinmesinler İftiralar Haberal'ı Yıkamaz**
Gülbüz Evren
- 39 Bir Ordu Bir Ülke Nasıl Parçalanır**
Hikmet Yavaş
- 47 Dönemin Prometheus'u Bruno**
Yaşar Öztürk
- 53 S.O.S... Mr. Burney**
Mehmet Muhsinoğlu
- 57 Orta Doğu'da Diktatör Temizliği Nasıl Başladı?**
Suat Türker
- 63 Hakimiyeti Milliye Yazıları**
- 65 Ulusal Kurtuluş ve Bağımsızlık Savaşında İlk Muharebeler**
Cengiz Önal
- 73 İstiklal Marşı**
Orhan Velidedeoğlu
- 82 Hangi Osmanlı**
Cengiz Özakıncı

- 97 Atatürksüz Bir Çanakkale Tarihi Yazılamaz**
Sinan Meydan
- 109 Yenilenen Üniversiteden Dışlanan Adam**
Konur Ertop
- 115 2011 Evliya Çelebi Yılı Olacak**
Çetin İmir
- 119 Gıda Ambalajları**
Prof. Dr. Kenan Demirkol
- 123 Buzdolabı**
Bekir Özgen
- 128 Neden Yaşam Boyu Spor**
Metin Gören
- 131 Dil Bilim Yanılgısı**
Prof. Dr. Sinan Bayraktar
- 136 Değildir Oysa...**
Nuray Bartoschek
- 139 Yardımsever Arı**
Muzaffer İzgü
- 143 Ava Gideni Avlamak**
Ali Murat Erkorkmaz

- 8 Sizden Bize**
- 46 Firçalayarak**
- 52 İlk Dersimiz Türkçe**
- 72 Bilginizi Denetleyin**
- 81 Tıp Dünyasından Kısa Kısa**
- 96 Sudoku**
- 148 Ufak Tefek Bilgiler**
- 149 Poldi**
- 150 Yarının Büyüklüğü**
- 152 Çözümler Sayfası**
- 153 Kareler ve Rakamlar**
- 154 Satranç**
- 156 Bulmaca**
- 158 Ayın Kitapları**
- 160 Bir fotoğraf, Bin sözcüğe Bedeldir**

Bütün Dünya 'DAN SİZE

Mete Akyol

Büyük müjde... Çok yakında...

Bu yazının altındaki satıra şöyle bir göz atmadan önce, bu sayfanın karşısındaki fotoğrafa gözlerinizi açarak bakınız. Ve bu sayfadaki bu yazıyı okumadan önce, o sayfadaki o yazıyı okuyunuz.

İsterseniz birlikte açalım gözlerimizi ve birlikte okuyalım o yazıyı:

"Avrupa'nın en büyük adalet sarayı çok yakında hizmete açılıyor. T. C. Adalet Bakanlığı".

Şimdi siz bana sorun, ben size sorayım: "Ne demek istiyor bizim Adalet Bakanlığı'mız?" Birbirimize karşılıklı sorduğumuz ortak soruyu, şimdi geliniz, yine karşılıklı geçerek, siz bana, ben size yanıtlayalım:

"Peki, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, Avrupa'daki en büyük adalet sarayından da daha büyük bu adalet sarayını nerede açıyormuş?"

"Görmüyor musunuz? Bu saray elbette, üzerindeki bu yazının yazılı olduğu bezin sallandırıldığı binada açılıyordur."

"Ama o sallandırılan bezin üstündeki yazıda öyle bir bilgi yok ki... Biz, sinema tarihinin en büyük ve en pahalıya çıkan filmi, "Rüzgar Gibi Geçti"-yi, "Önümüzdeki pazartesinden sonra yalnızca bu sinemada" duyurularında

okuduktan sonra ne zaman ve hangi sinemaya gideceğine karar veren bir kuşağın uzantılarıyız. Biz, bir açılışın nerede ve ne zaman yapılacağını açıkça yazıldığı bezleri okuyarak büyüyen bugünün emekli gençleriyiz... Onun içindir ki, üzerinde nerede ve ne zaman açılacağı açık açık yazılmayan bez duyuruları yadırgıyoruz, onları dudak bükerek, gözucuyla okuyoruz. "Avrupa'nın en büyük adalet sarayı"-nın nerede, ne zaman ve galiba niçin açılacağını da, o nedenle öğrenemedik... Aklımızda yalnızca "Çok yakında" sözü kaldı.

İşte böyle iken böyle, bugünlerde bizde durum vaziyetleri... Büyüklerimiz de, biz de, bakın aslında uğraşmamamız gereken nelerle uğraşıyoruz... Adalet Bakanlığı'mız "Avrupa'nın en büyük sarayı"nı yapacağım diye uğraşiyor; biz ise takılmışız "Çok yakında" sözüne, kalmışız "Çok yakında" sözünde. Onlar, "En büyüğü, en büyüğü" diye övünerek bize birşeyler söylemeye çalışıyorlar, biz ise "Çok yakında, çok yakında" diye kendimizi bir yandan avutmaya, bir yandan umutlandırmaya çalışıyoruz... •

meteakyol@butundunya.com.tr

Fotograf: ZAFER ÇALIŞKAN-KANAL B

SİZDEN BİZE

Bütün Dünya, Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel,
A Blok, Kat:3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
butundunya@butundunya.com.tr Faks: 0216 456 2729

Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi öğretim üyeleri Doç Dr. Duygu Altuğ ve Dr. Selmin Terzioğlu, öğrencileriyle birlikte hazırladıkları ve tümüyle kendi olanaklarıyla bastırdıkları yukarıdaki "Görsel çılgılık"larıyla "Prof. Dr. Mehmet Haberal'a özgürlük kampanyası"başlattılar. Otomobil ve pencere camlarına iç yüzeylerinden yapıştırılabilir özellikli bu "Görsel çılgılık"ları Başkentli İletişimciler, tüm isteyenlere vermektedirler.

Yargıçlar Sayın Haberal ile ilgili olarak, Başbakan ve Hükümeti ya da kimi çevrelerin baskı ve yönlendirmesi ile kasten yanlış tutum ve davranışları ile yasaı çiğnedikleri için, bir üst mahkemece uygun görülen ceza yaptırımlarından kaynaklanan borçlarını ödemişler mi?

Sayın yargıçlar bu nedenden ileri gelen kuyruk acısı ile hasmane tutum içine mi giriyorlar dersiniz? Halkın gözünü çıkara çıkara yargı organlarını böyle bir yükümlülük ve sorumluluktan kurtaran yasanın çıkması, bizim için yüz karası değil mi? Onlar görevlerini doğru dürüst yapmayacaklar, cezasını yine vergi ödeyen gariban halk çekecek. Yazık değil mi halka? İktidarın sertleşen üslubu oy kaybı endişesinden kaynaklanıyor.

Ahmet Emer

Artık sabrımız kalmadı. Haberal hocamın suçu yoktur. Herkes bilsin artık. Haberal'ı bize, hasta yakınlarına sorsunlar. Bizlerin can borcu var hocamıza. Babam 1975 yılında zar zor diyaliz makinesi bulurken Haberal hocam ona böbrek nakli yaptı.

Yıllar sonra, babama bu kez karaciğer nakli yaptı. 34 yıl da babamı bırakmadı. Ne hastalıklarına çare oldu; hem de hiçbir menfaat beklemeden.

Hocam, canım hocam. Siz babama evlatlarını gösterdiniz, torun gösterdiniz. Babamın vefatında çelengiyle yine başındaydı hocam.

Can borcumuz bakidir. Bitecek bu zulüm; dayanın hocam. Bu konuda tek bir şüphe yoktur aklımızda.

Sizi çok seviyoruz hocam.

Gizem Türzel Taşkiran

Çok Sevdığım Bütün Dünya Yöneticileri, Adım Başak Demirkol. 16 yaşımdayım. Babamın bana doğum günü armağanı olarak aldığı dijital fotoğraf makinemle ilk kez, 19 Şubat cumartesi günü Anıt Kabir'de fotoğraf çektim. O gün Anıt Kabir, Balyoz davası adıyla bilinen duruşma nedeniyle cezaevine kapatılan 163 şerefli Türk subayının eşleri, çocukları ve yürekleri onlardan yana çarpan yurtseverlerle doluydu. O gün Anıt Kabir'de hava yağışlıydı, benim de gözlerim yaşlıydı. Orada çektiğim bu ilk fotoğrafımı, e-postama ekleyerek size gönderiyorum. Dergim Bütün Dünya'da yayınlarsanız, kendimi dört duvar arasına kapatılmış kahrman subaylarımıza "Siz orada yalnız değilsiniz" haberi getiren bir posta güvercini gibi göreceğim.

Ellerinizden öperim.

Başak Demirkol, Ankara

Muhalefet partilerinin birlikte hareket ederek önce Sayın Haberal'ın uğradığı haksızlığa son verilmesini sağlamalarını, sonra da aynı zamanda güzel yurdumuza da, Atatürk'ün çizdiği yolda sahip çıkmalarını bekliyoruz. Sayın Onur Öymen'in de dediği gibi:

"Başka Türkiye olmadığı gibi, başka Mehmet Haberal da yok."

Saygılarımla;

Neslihan Girgin, İstanbul

Sevgili Haberal ve Cumhuriyet Dostları, öncelikle hepimize geçmiş olsun diyorum. Aralarında görevde olanların da bulunduğu 163 general ve subayın tutuklanma kararına paralel olarak Haberal'ın tedavi edildiği hastanenin değiştirilmesinde bir kin ve nefret kokusu yok mu? Hasta haklarına açıkça aykırı olan bu durum ayrıca tipik bir insan hakları ihlalidir de... "Balyoz Davası" sanıkları için verilen tutuklama kararı ise, yargının tamamen yürütmenin hakimiyeti altına girdiği izlenimi vermektedir. HSYK'nın hükümet etkisindeki seçimlerle oluşması sonunda görev yerleri değiştirilen hakimlerin yerine yapılan atamalar ile özel görevli ağır ceza mahkemeleri tamamen hükümet mahkemesi haline getirilmiştir. 12 Eylül'de Anayasa değişikliklerine "evet" diyenler, böyle bir tabloyla karşılaşacaklarını tahmin ediyorlar mıydı acaba? 11.02. 2011 tarihimize bir KARA GÜN olarak geçecektir...

Av. Cemil Can

ORTAM

Suat Türker

Kurşun Geçirmez Odadaki Hasta

Haberal:"

"Ya Bıraksınlar Özgürlüğüme Döneyim, Ya da Suçum Neyse Gereğini Yapsınlar..."

Günlerden Cuma idi. Şubat'ın ikinci Cuma'sı. Prof. Dr. Haberal, "Pencere camı kurşun geçiren" bir hastane odasından, "Pencere camı kurşun geçirmeyen, üstelik penceresinin önü demir parmaklıklı" bir hastane odasına nakledildi.

Büyük bir gizlilik ve sessizlik içinde yapılmasına özen gösterilen bu "nakil" sırasında, görevlilerin tüm önlemlerine ve baskılarına karşın, yine de

bir ses yükseldi:

"Bütün bunlar Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışıyor mu? Benim ülkem bunları hak ediyor mu?"

Televizyonlar aracılığıyla o akşam yurdun dört köşesine ulaşan bu sesin sahibi, hasta yatağından sedyeyle indirildiği bodrum katının kapısında, tekerlekli sandalyeyle ambulansa götürülen Prof. Dr. Mehmet Haberal'dı. İl Sağlık Müdürlüğü'nün olaydan ya-

rim saat sonra yaptığı bu konudaki yaptığı yazılı açıklamada, 'Haberal'ın yeni odasının pencerelerinin kurşun geçirmez olduğu' özellikle vurgulanıyor, o odanın penceresinin önündeki demir parmaklıklardan nedense söz edilmiyordu.

İl sağlık müdürlüğünün açıklaması, ilk bakışta hastane değişikliğinin başlıca nedenin 'Pencere güvenliği' olduğunu akla getiriyordu.

bir durum ortaya çıkmıştı. Haberal'ın odasında internet bağlantılı bir dizüstü bilgisayar bulunmuştu. Bu çok tehlikeli bir durumdu. Çünkü bir bilgisayarla, duvarlar ötesiyle ilişki sağlanabilirdi. Avukatı yakınları, dostları karşı çıktılar:

"O bilgisayar Haberal'ın değil. Ayrıca, o dışarıyla irtibat kursa ne olur? Haberal azılı bir terörist mi?"

Ardından bir de örnek verdiler:

Avukatı, yakınları, dostları karşı çıktılar: "O bilgisayar Haberal'ın değil. Ayrıca, o dışarıyla irtibat kursa ne olur. Haberal azılı bir terörist mi? **Adadaki malum şahsiyet sürekli dışarıyla irtibat halinde. Gazetelere yazılar yazıyor. Beyanatlar veriyor. Onu engelleyen yok.**" Bu itirazlara kulak asan olmadı.

Oysa ki, gerçek neden bu değildi. İstanbul Üniversitesi Kardiyoloji Enstitüsünde tedavi edilen Prof. Haberal'ın odasına yapılan baskında sakıncalı

"Belki bir tıp sitesine girer, dünyadaki gelişmeleri izler, bilgisine bilgiler ekler. Legal değil midir bu?" Bu itirazlara kulak asan olmadı.

Haberal'ın hastanedeki refakatçisi Muhammet Lütfullah

Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın nakledildiği penceresi parmaklıklı kurşun geçirmez oda

Prof. Dr. Mehmet Haberal, Mehmet Akif Ersoy Hastanesi'ne nakledilirken

Hüsrev ise saatler sonra savcılıkta verdiği ifadede şöyle diyordu:

"Bu bilgisayar bana ait. Haberal'ın odasının kapısı önündeki bir iskemleye oturup bilgisayarıma bakıyordum. Birden kameralı ve silahlı adamlar geldi. Beni de, elimdeki bilgisayarla birlikte odaya sürüklediler. Sonra da 'Odada bilgisayar bulundu' dediler."

Muhammet Lütfullah Hüsrev o anla ilgili olarak yalnızca bunları söylüyor, elleri silahlı "özel" polislerin, boğazlarını sıkarak duvara yapıştırdıkları görevli, jandarma erlerinin çaresizliğini değil dile getirmek, aklına bile getirmek istemiyordu.

Prof. Dr. Mehmet Haberal ise aynı sahneyi avukatlarına anlatırken, gözleminde biriken yaşları göstermemek için başını çeviriyor ve **"Özel polislerin silahlarının namlusundan korunabilmek için odama sığınan ve boğazları sıkılarak odanın duvarına yapıştırılan askerlerimizi görünce gözlerimin önüne o an, Süleymaniye'de Türk**

askerinin başına çuval geçirilmesi olayı geldi" diyordu.

Haberal'ın hastanesinin değiştirilmesi olayında bir değil, birden fazla neden vardı.

* * *

Haberal'ın nakledileceği Halkalı Mehmet Akif Ersoy Göğüs, kalp ve damar cerrahisi hastanesinde hazırlıklar yapıldı. Ancak, Haberal'ın kalacağı odanın pencerelerine kurşun geçmez camın bu hazırlıklar sırasında mı takıldığı anlaşılamadı. Hastane yetkilileri bu konudaki soruları yanıtlamadılar.

Nakil günü, tekerlekli sandalye ile odasından çıkarılan Haberal'ın çevresinde özel bir güvenlik çemberi oluşturuldu. Haberal sakin, fakat üzüntülüydü. Görevliler, onun oturduğu tekerlekli sandalyeyi zaman zaman havaya kaldırarak eşik ve merdivenleri aştılar ama ambulansın önüne geldiklerinde, Haberal'ın ayağa kalkarak ambulansa doğru yürütmesine engel olamadılar.

Ambulansın kapısı kapatılmadan

Prof. Dr. Mehmet Haberal ambulansa binerken özgür dünyaya "bir süreliğine veda" diyordu.

önce onun içerden sallanan eli, yalnızca çevredeki dostlara değil, özgür dünyaya da "şimdilik ve bir süreliğine veda" diyordu. Böylece Mehmet Akif Ersoy hastanesine doğru yola çıkıldı.

zetleme penceresi vardı.

Haberal yeni odasından girer girmez arkasındaki demir kapı ve karşılarındaki demir parmaklıklar arasında kalınca, bir kez daha "Bunlar, benim

Haberal, "Bunlar, benim ülkeme yakışmıyor" dedikten sonra, kararını verdi: **"Ben artık hastanelerde kalmak istemiyorum."** dedi. **"Ya bıraksınlar özgürlüğüme döneyim, ya da suçum neyse gereğini yapsınlar..."**

Ambulansı, güvenlik görevlilerinin bindiği iki araba da takip ediyordu.

Prof. Dr. Mehmet Haberal, Halkalı'daki Mehmet Akif Ersoy Hastanesi'nin mahkumlar koğuşuna yatırıldı. Buradaki odası, bir öncekine oranla daha büyüktü. Odada karşılıklı iki

ülkeme yakışmıyor" dedikten sonra, kararını verdi:

"Ben artık hastanelerde kalmak istemiyorum" dedi. "Ya bıraksınlar özgürlüğüme döneyim, ya da suçum neyse gereğini yapsınlar..."

Ancak olay, Haberal'ı demir kapı

arkasına ve demir parmaklıklar önüne hapsetmekle bitmedi.

* * *

Kardiyoloji Enstitüsü'nde Prof. Haberal'ın hizmetinde olan Hemşire Şengül Ari, refakatçiler Lütfullah Hüsrev ve Erkan Özhun ile görevli uzman çavuş Engin Sağır, 'Terör örgütü üyesine yardım ve yataklık yaptıkları' iddiasıyla göz altına alındılar. Şüpheliler Beşiktaş'taki İstanbul adliyesine getirilerek sorgulandılar.

Uzman çavuş Engin Sağır ve refakatçi Erkan Özhun ifade verdikten sonra serbest bırakıldılar. Savcı Fikret Seçen, hemşire Şengül Ari ve refakatçi Muhammet Lütfullah Hüsrev'i nöbetçi mahkemeye sevk edip haklarında 'Adli kontrol kararı verilmesini' istedi. Nöbetçi İstanbul 9. ağır ceza mahkemesi de bu isteği kabul ederek Ari ve Hüsrev için 'adli kontrol' kararı verdi.

* * *

Ergenekon davası tutuklu sanıkları arasında yer alan Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın taburcu edileceğine dair verilen raporun mahkemeden gizlendiği iddiasıyla açılan soruşturmada göz altına alınan uzman çavuş Engin Sağır ifadesinde ilginç açıklamalarda bulundu.

Engin Sağır beş sayfalık ifadesinde, 'Ben Haberal'ın kapısında nöbet tutmayı hiç istemedim. Çünkü Mehmet Haberal'ın odasında bilgisayar bulunduktan sonra başlatılan soruşturmada suçun benim üzerime yıkılacağı konusunda duyum aldım.' dedi.

Yaşanan olaylara bakılırsa görünen o ki: **Türkiye'deki paşaların yüzde onunun 'içeride' bulunduğu bir ortamda, bir "Atatürk eri" Haberal'ın çile yumağına sarılacak daha çok iplik olduğunu görmemek için kör olmak gerekiyordu.**

GANDİ'DEN ÖZDEYİŞLER

- *Haksızlığa sapıp bütün insanlar seni takip edeceğine, adaletle hareket edip tek başına kal daha iyi.*
- *Adaletsiz rejimi, adaletle yıkınız. Alkışlar önüne kansız elle çıkınız.*
- *Bizi yokedecekler şunlardır:*
İlkesiz siyaset
Vicdanı sollayan eğlence
Çalışmadan zenginlik
Bilgili ama karaktersiz insanlar
Ahlâktan yoksun bir iş dünyası
İnsan sevgisini alt plana itmiş bilim
Özveriden yoksun bir din anlayışı.

Prof. Dr. Mehmet Haberal tarafından yazılan bu yazı, 7 yıl önce, BütünDünya'nın Mayıs 2004 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

Bilim ve Yönetim Birbirine Yabancılaşmamalı

Bizi biraraya getiren üst çatının, Cumhuriyet çatısı biçimi, mimarisi ve dayanakları 1923'de kurulurken, temel bir öngörü herşeyi belirlemişti: **Egemenlik, kayıtsız şartsız ulusundur.**

Aylardır merkezi ve yerel yönetim yapısı ve kamusal hizmetin adil, süratli, kaliteli, etkili ve verimli bir biçimde yerine getirilmesi için merkezi yönetim ile yerel yönetim ilişkisinin nasıl olması gerektiği üzerine tartışmaktayız. Kendi kendimizin yönetimine nasıl bir çekidüzen vermemiz gerektiğini değerlendirmekteyiz, aslında. Elbet, bu durumdan duyduğumuz mutluluğun değeri tartışılmaz ve kıyaslanamaz; eşsizdir özgürlük duygusu.

Özgürlüğümüzün nice can, kan ve emek pahasına gerçekleştiğini ise, asla unutamayız... Bizi biraraya getiren üst çatının, Cumhuriyet çatısının biçimi, mimarisi ve dayanakları 1923'te kurulurken, temel bir öngörü herşeyi belirlemişti: Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur.

Bu sözün, o güne dek kurulmuş tüm yöne-

tim çatılarından ayırıcı özelliği, yurttaşlara kazandırdığı özgürlüktü. Başka bir deyişle, kendimizi kendimizin yönetecek olmamızdır. Ne bir kişi, ne bir zümre yönetimidir bu; tüm bir ulusun kendi kaderini kendi ellerine aldığı bir yönetim biçimi olan çağdaş Cumhuriyet çatısı hepimizin özgürlüğünün güvencesidir. Bu yönetim biçiminin yönelişini belirleyen öngörü ise, bugün de önemini ilk söylediği gün gibi koruyan, "Çağın uygarlık düzeyine ulaşmak, dahası onu da aşmak" sözüdür.

Andığımız bu iki öngörünün anlam gücü, kuşkusuz kurdukları biçimlerdedir. Birbirini bütünleyen bir çerçeve çizmektedir bu iki söz. Davranış biçimimizi, düşüncümüzü ve anlayışımızı belirleyen sağlam bir çer-

çerçeve. Bizler, bu çerçevenin içindeki ulusun birer parçası, dahası her birimiz ulusun kurucu öğeleriyiz. Bu çerçevenin sınırlarını ve içini, insan hayatının erişebileceği boyutlara, renklere ve özgün biçimlere taşımak bizim elimizde ve elbet bizim sorumluluğumuzdadır. Yaptığımız yasalar ise, toplumsal yapımızın iskeletleri olarak dayanağımız, gücümüzdür. Yasa iskeletine etini, kanını, ruhunu, davranışını kazandıracak olan bizleriz, başka hiçbir güç değildir ve olmamalıdır.

Dünyanın en güçlü, en adil, en hak gözetir, en dengeli yasalarını da çıkarmış olsak, o yasalar, kendi başlarına

kağıtlar içinden çıkıp toplumsal hayallerimizi gerçekleştirebilir mi? Kuşkusuz olanaksızdır bu. Bununla yasaların gereksiz ve yararsız mı olduğunu söylemiş oluyoruz? Elbette hayır! Ama yasaların yanısıra, yasaları öyle bir uygulama anlayışımız olmalı ki, hayalimiz hareket etsin ve kendi gerçeğine kavuşsun. Hangi yasa yapıp yapalım, o yasa yaşıma geçirecek, o yasa halkın, ülkenin, ulusun içinde, bağrında, yaşantısında ve zihninde taçlandırarak yapıtlar olmadıkça, ya-

Hangi yasa yapıp yapalım, o yasa yaşıma geçirecek, o yasa halkın, ülkenin, ulusun içinde, bağrında, yaşantısında ve zihninde taçlandırarak yapıtlar olmadıkça, yasaların kağıt yığını içinde hapsolmuş iyi dileklerimiz olmasına kimse engel olamaz.

saların kağıt yığını içinde hapsolmuş iyi dileklerimiz olmasına kimse engel olamaz. Her fırsatta vurguladığımız gibi, cumhuriyeti yaşatacak olan yapıtlardır. Cumhuriyeti yaşatacak yapıt, yasalar içinde ve yasaların teşvikiyle kendisini ortaya koyacak bir anlayış, bir canlılık bulamıyorsa, yapıtı engelleyen o yasa ölü doğmuş demektir ve yararından çok zararı dokunur topluma.

Genel geçer kanının aksine, yapıt yaratmanın koşulu ne koltuktur ne de para... Daha doğrusu, bunlar birinci koşul değildir yapıt oluşturmak için. Tek koşulu vardır:

Hizmet. Topluma hizmet için canla başla çalışmak. İşte bu anlayışı ege-men kılmak toplumsal bir canlanma yaratacak, aksi durum ise çürüme ve çözülme doğuracaktır ister istemez. Yönetenlerin yetkilerini, ortaya koydukları yapıtlardan, yaptıklarından değil, oturdukları koltuklarından alarak davranışlarını sürdürmeleri, en iyi yasaların bile zamanla aşınmasına, esnetilip "kitabına uydurulmasına" yol açar. Bu durumlarda üniversiteler uyarılarını yapacak güçte olmalı, fener

ve ikram hiçbir devlette olmamıştır. Onlara olan itibarın meyvesi olarak nice güzel eserler görmüşlerdir. (...) Evvelce şeyhülislam olmuş kimseler (...) çekinmeden hakikati söyleyen kimseler olup, (...) padişaha nasihatlerden geri kalmazlardı. Din ve devletin düzenine çalışır olup, halkın ahvali ile ilgilenirlerdi. (...) İyilerin kadrini bilmek gerekir." (*Koçi Bey Risalesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. Sadeleştiren: Zuhuri Danışman, 1985/s. 50-51*).

Yüzyıllar öncesinden kalma bu örnek de gösteriyor ki, toplumsal yapıdaki bozulmaların en önemlilerinden biri ve daha kötüsü en görünmezi, bilim ve toplum ilişkisinin yabancılaşmasıdır. Dileriz ki, yönetim ve toplum

Yapıt yaratmanın tek koşulu vardır: Hizmet. Topluma hizmet için canla başla çalışmak. İşte bu anlayışı ege-men kılmak toplumsal bir canlanma yaratacak, aksi durum ise çürüme ve çözülme doğuracaktır ister istemez.

ışığı, oluşacak tehlikeyi aydınlatmalı, göstermelidir.

Bu dersi, tarihimiz öğretmiştir. Bilindiği gibi, tarihimizin en anlamlı belgelerinden biri olan "Koçi Bey Risalesi", ülkedeki yönetim bozukluğu üzerinedir. Osmanlılar'ın sözünü sakınmaz bilgini Koçi Bey, Dördüncü Murat'a 1631'de sunduğu raporunda, Osmanlı Devleti'ni içten içe çürüten nedenlerin başında bilim adamları ile yönetimin birbirine yabancılaşmasını gösterir ve şöyle der:

"İmdi malumu hümayun olarak mübarek şer'iatın (yasaların) devamı bilgi ileddir. Bilginin devamı, bilginlerdedir. O yüzden yüce ataları zamanında bilgiye ve bilginlere olan hürmet

arasında bir anlayış, iletişim köprüsü kurabilecek yetenekte olan bilimin sesine yöneticilerimiz kulak verir ve böylece, tarih kendini tekrarlama sıkıntısından, ülkemiz de yönetimin olumsuz tasarruflarından kurtulmuş olur. •

Hız. Ali'ye sormuşlar:

"Neyle savaşıyorsun?"

Yanıtı: "Cehaletin üç ordusuyla' olmuş. **Kâsıtın, mârikin, nâkısın!**

Kâsıtın; zalim, istismarcı adalet düşmanı!

Mârikin; kindar, şuursuz, bencil, kıskanç, kötü, yobaz!

Nâkısın; dostların inancını yolda bırakan, onlara iftira eden, sırtından hançerleyen!

Altemur Kılıç'ın

14.02.2011 Tarihli
Yeniçağ Gazetesi'nde
Yayımlanan Yazısıdır

Kara Günler

Bu günler, 12 Şubat ve sonrası, vatansever, ordusunu canı kadar sevenler için, "Kara Gün" ler!

Bu gün Süleyman Nazif 9 Şubat 1919'da D'Esperey'in, at üstünde İstanbul sokaklarında dolaşması üzerine, Hadisat gazetesinde, "Kara Gün" başlıklı bir yazı yazmıştı. Bunu hatırladım!

İstanbul'un, 16 Mart 1920'de, İngilizler tarafından işgalinden sonra, Sultanahmet meydanında, binlerce kişinin katıldığı muazzam bir "Kara Gün" mitingi toplandı. Halide Edip (Adıvar)'ın, ağlayarak yaptığı heyecanlı konuşmayı da hatırladım. Sonra ki "Kara Gün" mitinglerinde, Süleyman Nazif, Mehmet Emin ve Halide Hanım ve diğerleri, "Türk milletinin böyle bir işgali kaldıramayacağını" söylüyorlardı... İstanbul'un işgalinden sonra vatanseverler, komutanlar, İngilizler tarafından tutuklandılar; "Bekir Ağa Bölüğü" denen hapis haneye tıkdılar. Sonra da, düzmece "Kürt Nemrut Paşa Divan-ı Harbi"nde yargılandılar. Bunlara karşı direniş, Halide Edip'in yazdığı gibi, Türklüğün "ateşle

imtihanı"nın başlangıcı idi - kurtuluş ateşi çakılmıştı!

Bugünlerde de, "Kara Gün" ler yaşıyoruz. 12 Şubat 2011 ve sonrası, "Kara Gün"lerimiz oldu. Türk Ordusu'nun 364 generalinden 29'u, Kuvvet Komutanları, Deniz Saha Komutanları, generaller, amiraller, savcının isteği üzerine İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandılar, Hasdal'a "tıkıldılar", diğerleri de Metris'e!

Bu yeni tutuklama dalgasının hukuki gerekçelerini tartışacak değilim.

Önceki akşam TV kanallarında dolaştım. Hukukçular ve yazarların söyledikleri, bu konuda büyük bir anlaşmazlık, hatta kafa karışıklığı olduğunu gösteriyordu. Sadece, bilimsel hukuk açısından değil, tartışmaların, durdukları yere göre, tutuklamaların adilane ve hukuki olduğunu iddia edenlerin, peşin hükümleri ortaya çıktı. Fakat hepsinin anlaştıkları bir husus vardı: Türk Adaleti'nde, yargısında,

"adaletin çok geç kalmasından" başlayarak, köklü bir çarpıklık, yozlaşma, "adaletsizlik - hukuksuzluk" var. Hepsi söyledi: Köklü bir reform gerekiyor. Reform adı altında yapılanlar da, yargıyı büsbütün bölüyor. İktidarın sultanı altına sokacak! Ancak şu bağlamda, mesela, tutuklama gerekçeleri hususundaki kanun maddelerinin muğlâk, tartışmaya muhtaç olması ve başka şüpheler, olduğuna göre, Ergenekon Davaları'nda, Balyoz Davası'nda, hangi hukuk ve adaletten söz edilebilir? İnsanlar, reformu mu bekleyecekler?

Durum, esas bu olduğunda, "şeytan" ayrıntılarda, TSK'ni saf dışı kılmak komplolarında. Bu komploların arkasında yabancıların Atlantik ötesinden uzanan "parmakları" olduğu da, aşikâr! Bu tabloda "Ordunun vesayeti", "vesayetten kurtulmak" gibi sözler de, bahane. Bu "dallar budaklar" bir tarafa, "ağacın içi kemirilmekte".

Süheyl Batum'un, "kâğıttan kaplan" sözlerinin tam metni okunursa, meraminin ne olduğu daha iyi anlaşılacak. Ve şu sırada anlaşılıyor da!

İstanbul'un işgalinde, TV yoktu. Şimdi var. Ben-bizler Türk Ordu'sunun onurlu general ve amirallerini adi suçlular gibi, TSK'nin parçası jandarmalar tarafından, kapalı tutuklu minibüslerine "tıkılmalari", komutanların parmaklıklar arkasından fark edilen yüz ifadeleri, bana-bizlere hüznün verdi. Bu ifadelerde acı, çaresizlik ve öfke okunuyordu!

Ben ve eşim gözyaşlarımızı tutamadık: Mustafa Kemal'in askerleri, bu muameleleri hak etmiyorlar! Onla-

rı, Hasdal ve Metris'e götüren, oralarda içeri alan askerin ve bütün ordu mensuplarının da aynı hüznü duyduklarından eminim. Ötekilerle aramızdaki fark burada. Bu manzaralar onlara muhakkak, düşman komutanları tutuklamışlar gibi mutluluk veriyor.

Düşünün... Bu komutanları, general ve amiralleri karşılarında esas vaziyette durdurmak, susturmak, o bazıları için, ne büyük keyif!

Dün akşam kanallardan birinde adamın biri, "Generallerin, amirallerin ne ayrıcalıkları var ki, onlara 'pozitif ayrıcalık' yapılın?" dedi.

Evet, o generaller, amiraller, suçları sabit olana kadar, bizler için "ayrı ve ayrıcalıklıdır"!

Tesadüf: Mısır'da ordu yönetime el koydu. Türkiye'de de iktidar, orduya el koyuyor! Türk Milleti'nin ve Ordusu'nun "bağrına hançer dayanmış, kıvıra kıvıra sokuluyor"...

Bu manzara karşısında duygusallığımı mazur görün. Beni, düzmece gerekçelerin, çuvallara sokulmuş CD'lerin, gizli tanıkların gerçek olup olmadıkları ilgilendirmiyor artık. Ben, orduma sokulan hançerden yaralıyım. Hamaset yapmıyorum... Dram oynamıyorum... İçimden, haykırarak, ağlayarak Harp Okulu marşını söylemek geliyor:

Kanla, irfanla kurduk biz bu Cumhuriyeti / Cehennemler kudursa, ölmez nigahbanıyız."

Aynen! .

Ve Haberal: Mehmet Haberal'a yapılan işkenceler, başka acı.

Yarab, bu ne hınçtır! •

Emin Çölaşan'ın
10-02-2010 Tarihinde
Sözcü Gazetesi'nde
Yayımlanan Yazısıdır

Boy Hedefi:

Dünkü iktidar gazetelerinde iki ayrı manşet vardı.

1- Haberal sağlam çıktı. Adli Tıp doktorları, yatarak tedavi edilecek bir sağlık sorunu olmadığını saptadı.

2- Savcılık, Başkent Üniversitesi'ne YÖK'ün el koymasını istedi. Üniversite, Hacettepe'ye devredilecek.

Bunlar hep "Özel, sızdırma" haberler. Böyle kritik ve önemli haberler önce bunların gazete ve televizyonlarına sızdırılıp kamuoyu oluşturuluyor, sonra gereği yapılıyor.

AKP iktidarının bir numaralı boy hedefi şimdi Prof. Dr. Mehmet Haberal. Bu ülkeye şimdi **35 bin** öğrencinin okuduğu Başkent Üniversitesini, nice pınl pınl hastane, öğrenci yurtları ve öteki tesisleri sıfırdan başlayarak kazandırmış, binlerce kişiye ekmek kapısı açmış ve en önemlisi, **binlerce hastanın hayatını elleriyle kurtarmış** uluslararası düzeyde bir tıp adamı. İki yıla yakın süredir tutuklu ve hastane odasında yatıyor. İş o aşamaya geldi ki, yattığı hastane bile polisler tarafından basıldı, başhekim tutuklandı.

Haberal iki yıla yakın süredir soruyor: **"Benim suçum ne? Hangi suçtan tutukluyum?"** Bu sorulara mahkeme tarafından bile asla yanıt verilemiyor.

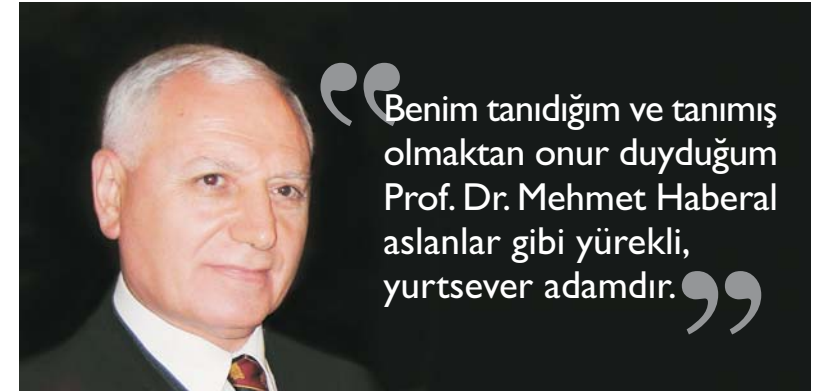
Mehmet Haberal terörist!.. Mehmet Haberal Ergenekon silahlı terör örgütü üyesi!..Ve darbeci!..

Soruyorum, bugüne kadar bu konularda bir tek belge ve bulgu çıktı mı ortaya? Mahkeme tarafından sorusu hastane odasında yapıldı. Bu sorgu **"Suçum Ne"** ismiyle Haberal adına kitap yapıldı. Hani, bir tek belge var mıydı?

Adli Tıp Kurumu doktorları onu muayene etmişler, yatarak tedavisine gerek olmadığını söylemişler.

İyi de, Türkiye'deki bütün

Haberal

"Benim tanıdığım ve tanımış olmaktan onur duyduğum Prof. Dr. Mehmet Haberal aslanlar gibi yürekli, yurtsever adamdır."

kurum ve kuruluşlar gibi Adli Tıp Kurumu'nun da AKP'nin elinde olduğunu, kadroların bu doğrultuda oluştuğunu biz bilmiyor muyuz!

Türkiye'de olayların nasıl geliştiğini, nasıl yönlendirildiğini üzülerken izliyoruz. Şimdi ben yukarıdaki iki haberin doğru olduğu varsayımından yola çıkarak belirteyim... **"Doğru olduğu"** diyorum çünkü bunlar özenle hazırlanmış, piyasaya özellikle ve bilerek sürülen sızdırma haberler.

O halde Başkent Üniversitesi,

hastaneler ve öteki tesislere yakında el konulacak.

Adli Tıp tarafından verilecek rapor sonrasında mahkeme karar alacak ve Haberal Silivri cezaevine gönderilecek.

Benim tanıdığım ve tanımış olmaktan onur duyduğum Prof. Dr. Mehmet Haberal aslanlar gibi yürekli, yurtsever adamdır.

Bunların da gelip geçeceğini, elleriyle hayat verdiği insanların dualarının bile kendisine yeteceğini hepimizden iyi bilmektedir.

Ali Sirmen'in

18. 02.2011 Tarihli

Cumhuriyet Gazetesi'nde

Yayımlanan Yazısıdır

İntikam

Onları geçen gün TV ekranında gördüğümde tanıdım. Tutuklu amiralin eşi olan, tıpkı programda olduğu gibi, kendileriyle görüştüğüm zaman da bende grubun lideri izlenimini uyandırmıştı. Eşleri tutuklanmış, yüksek rütbeli subay eşleriydiler.

Bir meslektaşın tavsiyesiyle benimle görüşmek için başvurmuşlar, Taksim'de bir pastanede buluşmuştuk. Yaşadığım tecrübeler dolaısıyla kendilerine kimi tavsiyelerde bulunabileceğimi sanıyorlardı. Kocalarının haksızlığa uğradığı kanısında-ydılar ve buna karşı sessiz kalmamakta kararlıydılar.

Direnmekten vazgeçmeyeceklerini, eşlerini yalnız bırakmayacaklarını biliyorlardı ama en fazla ses getirecek, etkili olacak eylem olarak ne yapmaları gerektiğini henüz bilmiyorlardı. Daha önce başımdan geçenlerden dolayı benden medet umuyorlardı. Ve de yanılıyorlardı. Daha önce başımdan geçenler ancak eşleri için geçerliydi, çünkü benim geçmişte oynadığım

rolde şimdi kocaları vardı, onlar değil. Onlar ise ben 12 Eylül faşizminin hapisanesindeyken tınaklarını çıkarmış, gözleri çakmak çakmak olmuş yavrusunu korumaya çalışan bir dişi kaplan gibi gergin olan Mine'nin rolündeydiler şimdi.

"Hanımefendiler, bilseydim, eşimle gelirdim, sizin konuşmanız gereken ben değilim o imiş." dedim.

O, hem şaşkın, hem kararlı, haksızlığa isyan etmiş, hem çaresiz, hem de mücadele azmi gözlemlenen okunan vakur kadınlarla yaşamımın en sıkıntılı en çaresiz, kendilerine yol gösteremediğim için en üzgün saatlerinden birini geçirmiştin.

Geçen gün onları tekrar, bu kez TV ekranında görünce anladım ki ar-

tık yollarını bulmuşlar, aktif savaşımı ellerindeki bütün olanaklarla yürütmeye koyulmuşlardı. Ersin Elgin'ler, Mine Sirmen'ler, Serpil Şaylan'lar, Melek Taylan'lar, Neşe Göker'ler ve daha nice adlı adsız tutuklu karılarının onurlu, kahırlı savaşını vermekteydiler artık onlar da. 12 Eylül'ün tutuklu eşlerinin kocaları askeri faşizmin darbesini yemiş sivillerdi. Acaba o zamanlar, o kadınlar, bir gün komutan karılarının da kendi konumlarına düşeceğini hiç düşünmüşler miydi?

Düşünselerdi eğer o düşüncüyü, o günkü acılarına merhem etmek saçmalığına ve ayıbına düşerler miydi?

Bir faşizmin acılarının, başka bir faşizmin doğuracağı yeni acılarla dindirilebileceğini düşünmek kadar aptalca bir şey olur mu?

O komutan eşlerini

gördüğüm zaman gelmedi bütün bunlar aklıma. Ben o vakur kadınları görürnce kendi eşimi hatırladım. Onu düşündüm, onların gözlerinde Mine'nin öfkesini, azmini, kavga kıvılcımlarını ve üzüntüsünü gördüm. Bütün bu düşünceler çok sonradan 12 Eylül faşizminin kurbanlarından birinin Bal-yoz tutuklamaları ertesinde çarşamba günü çıkan "İntikam değil hatırlatma" yazısından sonra üşüştü kafama. Yazıyı içeriği değil, başlığı dolayısıyla sevmemişim. İçtenlikle bir hatırlatma bile olsa, gerçekten de, intikam duygu-

su taşımaya bile, (ki taşımadığına sahiden inanıyorum) intikam çılgınlıkları atan, eskinin mazlumu, şimdinin zalimlerinin köşe tuttuğu bir ortamda, o başlık istenmese dahi intikamı çağrıştırıyordu.

Salt üzerinde üniforma taşıdığı için, bugünün mazlumunu, dünün zalimiyle karıştırmanın anlamsızlığını görmemek mümkün mü?

Bir faşizmin acısına, öbür faşizmin

Bir faşizmin acısına, öbür faşizmin acısını merhem ederek, yara tedavisinin ahmaklığını kavrayamamak olanaklı mı? Bir faşizmin acısını çıkartacağım diye öbür faşizme alkış tutarak, onun yükselişine basamak olmak üzere önünde diz çökmek alçalmak değil mi?

acısını merhem ederek, yara tedavisinin ahmaklığını kavrayamamak olanaklı mı? Bir faşizmin acısını çıkartacağım diye öbür faşizme alkış tutarak, onun yükselişine basamak olmak üzere önünde diz çökmek alçalmak değil mi?

Hepimizin karşı olduğu ve de olması gereken askeri vesayetin acısını çıkarmak için, sivil vesayetin kahrkahrar atan dalkavuk paspası olmak, kap-tana kızıp açık denizin ortasında içinde bulunduğu gemiyi batırmak kadar ahmakça değil mi? •

Güngör Mengi'nin

13.02.2011 Tarihli

Vatan Gazetesi'nde

Yayımlanan Yazısı

Gündeme Balyoz!

Yapılmayan ve asla yapılmayacak olan darbenin davaları ile siyaset düzenleniyor. Balyoz davası bağlamında yaşanan şoku başka türlü açıklamak mümkün değil.

Dört ay sonra seçime gidecek bir ülkede 59 general ve amiralin aralarında bulunduğu 163 asker tutuklanmış, 29 asker için de yakalama emri çıkarılmışsa bu işte bit yeniği aramak, vesveseli olmanın değil adalet için endişe beslemenin göstergesidir.

Balyoz davası baştan beri tartışmalı deliller nedeniyle gündemi meşgul etti. Kitlesel tutuklamalar ve salıverilme kararlarıyla tansiyon çıktı, indi.

Geçen Cuma itibariyle hiçbir tutuklu sanık bulunmuyordu.

Benzersiz olay...

Temmuz ayında 10. Ağır Ceza'nın 102 sanık hakkında verdiği yakalama kararını itiraz üzerine kaldıran

11. Ağır Ceza Mahkemesi şu saptamayı yapmıştı: "Kaçak olmayan sanıklara yakalama kararı çıkarmak hataydı. Pek çok mahkeme aynı hatayı yapıyor. Yasaların yanlış ve eksik uygulanması, o işlemin sürekli yapılmış olması onu hukuka uygun hale getirmez. Uygulama böyle demek mahkemelere hukuksuz iş yapma hakkı doğurur ki bu kabul edilemez!"

Önceki gün Silivri'de benzersiz bir olay yaşandı.

Yerel mahkemelerde ömür boyu hapse hüküm giyen caniler, tutukluluk süreleri dolduğu gerekçesiyle cezaevlerinden salıverilirken Silivri'de masumiyet karinesinin sözde koruması altında olan asker şüpheliler, daha tutuklama kararı verilmeden kapıları

emirle kapatılan mahkeme salonunda enterne edildiler!

Tutuklama kararı çıkacağı belli miydi? Bitmedi..

Şüpheler soruları

10. Ağır Ceza Mahkemesi daha önce kendisine "yanlışsın" uyarısında bulunan 11. Ağır Ceza'ya, 192 tutuklama ve yakalama kararı ile dersini mi veriyordu?

Bu, bedelini adaletin ödediği ağır bir vicdani suç olmuyor mu?

Mahkeme başkanının davadan iki gün önce değiştirilmiş olması, zaten siyasi iktidarın davaya taraf olduğuna ve etkilemek için gücünü kullanacağına işaret etti.

Nitekim muhalefet Balyoz tutuklamalarına dün tepki gösterirken hep yargının siyasallaşmasından duydukları endişeyi ifade ettiler.

İktidarı, istenen kararları verecek yargıçlar atamakla suçlayan Kılıçdaroğlu aynı çarpık anlayışın Deniz Feneri dolandırıcılığı faillerini takipsiz bırakıp halka unutturduğunu savundu haklı olarak.

MHP'li Oktay Vural da aradıkları şeyin hak ve hakikat olduğunu belirterek "davaları siyasi taraflar haline dönüştürdüğü için" iktidarı suçladı.

Çağdaş bir toplumda ve gerçek "ileri demokrasi"lerde yargı odaklı bu tür tartışmalar yaşanmaz. Tek tük olsa bile adaletle yönelik şüphelerin seçim ortamını zehirlemesine izin verilmez.

Ama anlaşılıyor ki bizde öyle olmayacak. Çünkü zeminimiz "ileri demokrasi" değil ve toplum da polis

İktidarın elinde iki tarafı keskin kılıç var. Bir yandan oy getiriyor diye askere vuruyor öbür yandan bu haksızlığa itiraz edenleri "darbeci" suçlaması ile susturmaya çalışıyor.

Balyoz davasındaki kitlesel tutuklama, seçim yaklaştıkça kafalarımızın yeni darbe planları, yalan ihbarlar ve gizli tanıklarla şişirileceğinin işaretini vermiştir.

devleti kısıtlamaları nedeniyle "çağdaş toplum" kabiliyetlerini kullanamıyor.

İktidarın elinde iki tarafı keskin kılıç var. Bir yandan oy getiriyor diye askere vuruyor öbür yandan bu haksızlığa itiraz edenleri "darbeci" suçlaması ile susturmaya çalışıyor.

Balyoz davasındaki kitlesel tutuklama, seçim yaklaştıkça kafalarımızın yeni darbe planları, yalan ihbarlar ve gizli tanıklarla şişirileceğinin işaretini vermiştir.

Bu oyunu bozmak yetenek ve cesaret istiyor.

Muhalefet bu beceriye sahip mi; göreceğiz!

Güngör Mengi'nin

15.02.2011 Tarihli

Vatan Gazetesi'nde

Yayımlanan Yazısı

Benim Hakimim

Balyoz'un bir numaralı sanığı emekli Orgeneral Çetin Doğan cezaevine girmeden önce açıkladı:

Suçlanan 196 asker var. Bu sanıklar tutuklamaya itiraz taleplerinin reddi halinde avukatlarını yollayacaklar; kendileri de mahkemede savunma yapmayacaklar.

Yani savunma haklarından vazgeçecekler!

Bu yargısal anlamda bir intihar teşebbüsüdür.

Adaletsizliğin insanları böyle bir çaresizlik eylemine mecbur edecek raddeye geldiğine inanmak istemiyoruz. Çetin Doğan'ın tercüman olduğu duygular, suçlanan askerlerin yargıya dönük olarak büyük bir güven kaybı içinde olduklarını ortaya koyuyor.

Her şeye rağmen ümit etmek lâzım: Berlin'de hakimler varsa Ankara'da, İstanbul'da da vardır!

Dün Çetin Doğan, son tutuklamalara gerekçe olan Donanma Komutanlığı'ndaki "yeni deliller" in komplo ürünü sahte belgeler olduğuna dair "kesin bilirkişi raporu" bulunduğunu fakat bu durumu hakim ve savcılarının dikkate almadıklarını iddia etti.

Güvensizlik duygusu, Balyoz'un siyasileşmiş bir dava haline getirildiği şüphesinden besleniyor.

Çünkü dava arifesinde yargıç değişmiş ardından 102 yakalama talebi reddedilmişken 196 askerin bir defada tutuklandığı bir yere gelinmiştir. Bu sanıklardan 148'inin söz konusu semine katılmadıkları halde suçlanıp tutuklanması, yargıya güvenin savunma hakkından vazgeçecek kadar yitirilmesinde önemli etkindir.

Suçlanan askerler kendilerini savunmaktan vazgeçerek ulusa ve dış dünyaya şu mesajı vermeye çalışacaktır: "Dava siyasallaşmıştır, bu mahkemede adil yargılanma şansı bulunmuyor. Hem bu sebeple hem de darbe suçuna ortak olduğumuz ithamını zül saydığımız için savunma haklarımızı kullanmıyoruz."

Bu tavır kadere boyun eğmek midir yoksa "Aleyhimdeki delilleri getir, cezamı kes" diyen bir özgüven ve dikleniş mi? Tutuklamaların çapı, çatışmanın kurumlar boyutunda yaşandığı görüntüsünü veriyor. Kamuoyundaki algı bazı ihlaller bulunsa bile bunların siyasi sömürü amacıyla abartıldığı ve TSK'ya haksızlık edildiği yolundadır. Mahkeme "Türk Milleti" adına karar verdiğini hatırlayarak milli vicdanı hesaba katmak zorundadır.

Hakim ve savcılarının görevi böyle bir durumda boyun eğdirmek değil, başta yargılananlar olmak üzere herkesin güvenliğini kazanmaya çalışmaktır.

İktidar yargıyı kontrol ederek artırdığı gücün sarhoşluğuna kapılmamalı. Çünkü öyle bir tehlike seziyor.

Başbakan dün kadar "benim valim" de dedi "benim polisim" de dedi. "Benim hakimim" dediği gün asla gelmemeli, asla yaşanmamalıdır. Oraya çok yaklaştığımızı iş iştenden geçmeden görelim!

Mezara gitmesin!

Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek, Balyoz tutuklamalarının bakanlar kurulunda konuşulmadığını söyledi. Çünkü efendim, yargı bağımsız ya; yürütme yargının işine karışmaz ya!.. İçişleri Bakanı Atalay daha gerçekçi: "Başbakan'ın gerekirse talimat vermesi görevi içinde. Yargı süreci devam ediyor ancak idareye de düşen görevler var."

Genelkurmay Başkanı, tutuklanan askerlerin aileleriyle görüştüğünden sonra

Tutuklamaların çapı, çatışmanın kurumlar boyutunda yaşandığı görüntüsünü veriyor. Kamuoyundaki algı bazı ihlaller bulunsa bile bunların siyasi sömürü amacıyla abartıldığı ve TSK'ya haksızlık edildiği yolundadır.

Başbakan'a gitti.

Ne konuşuldu, bilmiyoruz.

Ama demokrasi varsa bilmemiz lâzım. Askerlerin yargı ile ilgili her olayın ardından Başbakan'a koşmaları, Türkiye'de güçler ayrılığının değil güçler birliğinin oluştuğunu ve onu da Başbakan'ın kontrol ettiğini göstermiyor mu?

Lütfen son Dolmabahçe görüşmesi de mezara gidecek sırlar arasına katılmasın.

Çünkü -Allah korusun- mezara gidecek sırlar çoğaldıkça demokrasiyi mezara götürecek sebepler de çoğalır!

TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ (TTB) BASIN AÇIKLAMASI

16 Şubat 2011

Türk Tabipler Birliği (TTB) Merkez Konseyi, Ergenekon Davası tutuklularından Başkent Üniversitesi'nin kurucu rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın tedavi gördüğü İstanbul Üniversitesi Kardiyoloji Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Erhan Kansız'ın ardından, Prof. Dr. Cengiz Çeliker ve bir enstitü çalışanı hemşire Şengül Arı'nın gözaltına alınmasıyla ilgili olarak yazılı bir basın açıklaması yaptı.

HİÇ KİMSE İKTİDAR KAVGASINI MESLEĞİMİZ
ÜZERİNDEN YAPMASIN

DOKTORLARI SERBEST BIRAKIN

Ergenekon Davası tutuklularından Başkent Üniversitesi'nin kurucu Rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın tedavi gördüğü İstanbul Üniversitesi Kardiyoloji Enstitüsü'nün Müdürü Prof. Dr. Erhan Kansız'dan sonra Prof. Dr. Cengiz Çeliker de tutuklandı; Enstitü çalışanı hemşire Şengül Arı gözaltına alındı; Prof. Dr. Mehmet Haberal, Adli Tıp Kurumu'nun verdiği karar çerçevesinde Halkalı Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne nakledildi.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) olarak konuyla ilgili görüşlerimizi paylaşmadan önce belirtmek isteriz ki;

TTB her zaman emekten, barıştan ve demokrasiden yana ve askeri dar-

belere karşı olmuştur ve bu tavrı nedeniyle 12 Eylül askeri darbe döneminde kapatılarak, yöneticileri askeri mahkemelerde yargılanarak (ve dönemin TTB Başkanı Dr. Erdal Atabek Barış Derneği Davası gerekçesiyle tutuklanarak) baskılara maruz kalmıştır.

TTB, bu onurlu tavrını 12 Eylül'ün bütün karanlığıyla sürdürdüğü yıllarda da devam ettirmiş; Prof. Dr. Nusret Fişek'in Başkanlığı döneminde de bir insanlık suçu olan idam cezasına karşı çıkmış, merkez konseyi üyeleri mahkemelerde yargılanmış ve bu süreçte de örgütsel olarak hiçbir şekilde geri adım atmamış, hekimliğin evrensel değerlerini ve demokrasiyi cesaretle savunmuştur.

Geçmişten aldığımız bu onurlu mirasa bugün de kararlılıkla sahip çıkıyor; askeri darbeler ve darbe girişimleri, derin devlet ve çetelerle ilgili iddiaların sonuna kadar soruşturulmasını ve halka karşı suç işleyenlerin cezalandırılmasını talep ediyoruz.

12 Eylül askeri darbesini yapan generaller, o dönemdeki işkencelerin, idamların, her türlü insan hakları ihlallerinin her boydan sorumluları serbestçe aramızda dolaşırken,

1 Mayıs 1977 Taksim, 2 Temmuz 1993 Sivas, 12 Mart 1995 Gazi katliamlarının failleri ortaya çıkarılmazken,

Bu ülkede on yıllardır muhaliflere, solculara, sosyalistlere, Alevilere, Kürtlere, sendikacılara, emekçilere yönelik cinayetler, sabotajlar hiçbir şekilde soruşturma konusu yapılmazken,

27 Nisan 2007 "e-muhtırası"nın faili hakkında hâlâ işlem yapılmaz, 27 Nisan sonrasında Başbakan ve dönemin Genelkurmay Başkanı arasında Dolmabahçe'de gerçekleşen görüşmelerin bilgileri halktan hassasiyetle gizlenirken,

Dahası, soruşturmanın da, soruşturulanların da bu konularda derin bir konsensus içinde olduğu ortadayken,

Amacın darbelerle, darbecilerle, derin devletle ve çetelerle hesaplaşmak, vesayet rejimini ve statükoyu ortadan kaldırmak olduğu iddialarına inanmıyoruz.

Yaşanan süreci, hukuku hiçe sayarak sürdürülen kirli bir iktidar kavgası, vesayet rejimi ve statükonun el değiştirmesi olarak değerlendirmeyi daha doğru buluyoruz.

İktidar partisine muhalif tüm kesimlere yönelik soruşturmalar, kompolar ve baskılar,

Telefon dinlemeleri, dinleme kayıtlarının yandaş medya aracılığıyla servis edilerek yürütülen "itibarsızlaştırma" operasyonları,

Yargıda yıllardır sürdürülen ve 12 Eylül 2010 Referandumu'ndan sonra yüksek yargı organlarına uzanan kadrolaşma,

Hakkını arayan emekçilere, sözünü söyleyen öğrencilere yönelik vahşet boyutlarına ulaşan şiddet,

Asıl hedefin başka bir baskı rejimi, bir tür "İkinci İstibdat Dönemi" olduğunu göstermektedir.

Ne yazık ki; bu kirli iktidar kavgasını sürdürenlerin, zaman zaman mesleğimizi ve meslektaşlarımızı da kavgalarına alet etmeye çalıştıklarını görmekteyiz.

Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın sağlık durumu ve konuyla ilgili gözaltı ve tutuklamaları da bu çerçevede değerlendiriyor ve endişeyle izliyoruz.

Basına yansıyan ve Prof. Dr. Haberal'ın hastanesinin değiştirilmesine gerekçe teşkil ettiği belirtilen Adli Tıp Kurumu'ndan (ATK) bir "Heyet" in hazırladığı sözde "Rapor" un bilimselliği ve tarafsızlığıyla ilgili değerlendirmemizi de, içeriğinden bağımsız olarak, kamuoyuyla paylaşmak istiyoruz.

Daha önce defalarca açıkladığımız gibi ATK, Adalet Bakanlığı'na ve dolayısıyla siyasi iktidara bağlı, dahası siyasi iktidarın arka bahçesi haline gelmiş, her türlü tarafsızlığını ve güvenilirliğini yitirmiş bir kurumdur.

Söz konusu "Rapor" u hazırlayan

ADLİ TIP KURUMU 3. İHTİSAS KURULU’-NUN “RAPOR”U HAZIRLAYAN İKİ HEKİMDEN MÜTEŞEKKİL “HEYET”İN “BAŞKANI”-NIN, GERÇEĞE AYKIRI RAPOR DÜZENLEDİĞİ GEREKÇESİYLE MESLEK ÖRGÜTÜMÜZ TARAFINDAN DEFALARCA MESLEKTEN MEN CEZASINA ÇARPTIRILMIŞ BİR ORTOPEDİST OLMASI; “RAPOR”UN BİLİMSELLİĞİ KONUSUNDA FİKİR SAHİBİ OLMAK İÇİN YETERLİDİR.

ATK 3. İhtisas Kurulu’nun icraatları kamuoyunun bilgisi dahilindedir ve Wernicke-Korsakoff hastalarına, kanser hastası tutuklu Güler Zere’ye verdiği raporlar bu Kurul’un sicilini ortaya koymaktadır.

ATK 3. İhtisas Kurulu’nun “Rapor”u hazırlayan iki hekimden müteşekkil “Heyet”in Başkanı’nın, gerçeğe aykırı rapor düzenlediği gerekçesiyle meslek örgütümüz tarafından defalarca meslekten men cezasına çarptırılmış bir ortopedist olması; “Rapor”un bilimselliği konusunda fikir sahibi olmak için yeterlidir.

Biz hekimler, daha ilk adımımızda;

Din, ulus, ırk, parti politikaları ya da toplumsal durumla ilgili değerlendirmelerin görevimizle hastalarımızın arasına girmesine izin vermeyeceğimize,

Tehdit altında olsak bile insan yaşamına başlangıcından itibaren göstereceğimiz saygıyı sürdüreceğimize, and içerek meslek hayatımıza başlarız.

Bizim için hastalarımızın sağlığı her zaman en önde gelir.

Bizler, cezaevi koşullarının insan sağlığı için ne kadar olumsuz olduğunu iyi biliriz. Daha yakın zamanda tanık olduğumuz iki kötü örnekten, Kuddusi Okkır ve Güler Zere’nin yaşadıklarından, biliriz. Ölümcül hastalığa yakalananı halde hâlâ cezaevlerinde tutulmaya devam eden yüzlerce tutuklunun maruz bırakıldığı insanlık dışı uygulamalardan biliriz.

Bu nedenle cezaevleri ve sağlık konusuna mesleğimizin gerektirdiği hassasiyetle yaklaşır, kararımızı hekimlik vicdanımızla veririz.

Hiç kimsenin de kararımıza müdahale etmesini kabul etmeyiz.

Tüm taraflara sesleniyoruz; Hiç kimse iktidar kavgasını mesleğimiz üzerinden yapmamalı, Hekimler serbest bırakılmalıdır. Kamuoyuna saygılarımızla duyururuz.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

YILMADAN YORULMADAN

Rıfat Serdaroğlu

Korkuyu egemen kılmak

Önce Anayasa değişiklikleri yapıldı. Şaibeli bir seçim ve sayım sistemi sayesinde millete kabul ettirildi. Hemen ardından, bu anayasa değişikliklerine dayanarak, Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu yeniden yapılandırıldı.

Adalet Bakanlığı’nın bürokratları, HSYK üyesi yapıldı. HSYK tamamen AKP Hükümetinin yani Başbakan’ın emrine verildi!.. Sonra bu HSYK, tutukluluk olayını Avrupa Birliği standardında uygulayan ve tahliye kararı veren hakimlerin tamamını görevlerinden aldı yerine yenilerini atadı. Yargıtay ve Danıştay’la ilgili yeni yasayı, hukuk adamlarının karşı çıkmasına rağmen yürürlüğe geçirdiler. Yanlış karar veren ve yasaları adaletle uygulamayan hakim ve savcılar hakkında tazminat davası açılmasını yasayla engellediler....

Bu yaşadıklarımızdan sonra olan-

ları özetleyerek sıralayalım da, önümüzde ki günlerde neler göreceğimizi tahmin edelim;

Önce, Profesör Dr. Mehmet Haberal’ın hasta olarak yattığı odası, polisler ve Adalet Bakanlığı Müfettişleri tarafından insan ve hasta hakları çiğnenerek basıldı ve saatlerce odada kalındı. Yetmedi, Haberal’ı Üniversite Hastanesinden alıp, Devlet Hastanesi mahkum koğuşuna attılar. Bu da yetmedi, Haberal’ın odasının önünde görevli Başçavuş’u, görevli hemşireyi ve iki kişiyi gözaltına aldılar. Elleri-nden gelse 67 yaşındaki Prof. Haberal’ı ölmeden mezara koyacaklar.

Sonra, 163 Ordu mensubunu tutuklama kararı çıkardılar. Öne sürülen dosyaların çoğunun sahte olduğu, polis tarafından üretildikleri delilleriyle ortaya konmasına rağmen, insanlara savunma hakkı dahi verilmeden Türk Ordusunun Generalleri ve emekli Generalleri tutuklandılar... Öyle aceleleri vardı ki, salonda olan 7 kişi hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkardılar...

Soner Yalçın'ın sahibi olduğu "ODATV" adlı internet sitesini polis bastı. Gerekece olarak "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik edecek yayın yapmak" ve "Ergenekon Terör Örgütü" üyesi olmak gösterildi. ODATV'de yapılan yayınlarda, Ergenekon ve Balyoz davalarıyla ilgili olarak gömüldükleri yerlerde bulunan silahlarla ilgili gerçekler anlatılıyordu.

Tüm bu olaylar, Avrupa Birliği Üyeliği görüşmelerini yürüten bir ülkede, Türkiye'de oluyor. Dışarıdan baktığınızda sözüm ona Demokrasi ile yönetilen bir ülke. Oysa yukarıdaki gibi onlarca olayın yaşandığı ülkemiz tam bir polis devleti gibi yönetiliyor. AKP İktidarına karşı mısın, sesin az çıkıyorsa mesele yok. Sesin fazla çıkmaya başlarsa ya Ergenekoncusun ya da darbeci. Cemaatin tosunları, önce imzasız ihbar mektubu yazarlar, sonra gözaltına alınırsın. Telefonuna bilgisayarına eklemeler yapılır. Dijital terör sonucu kendini hapiste bulursun. Derdini anlatıncaya kadar bir yıl mı, iki

Başbakan Erdoğan'ın emriyle devlet yetkilileri Apo ile görüşüyor, 40 bin kişinin katili, beyler-paşalar gibi lüks içinde yaşıyor ve af pazarlıkları yapıyor, taraftarları ülkenin her yerinde yıkıyor, yakıyor, kırıyorlar, bir tanesi bile gözaltına alınmıyor. Uyuşturucu çetesinin başını, bebek katilini yakalayan kahraman, demokrat geçinen cemaatçiler tarafından hapse atılıyor...

yıl mı geçer, orası bilinmez...

Dikkatli gözlerden kaçmayan iki olayı size hatırlatmak isterim:

•**Geçen gün** televizyonda Emniyet Genel Müdürü, Başbakan Erdoğan'a plaket verirken aynen şunları söylüyordu; "Başbakanım, hele bizi savunmanız var ya, işte o bizi bitiriyor.." Demokratik bir ülkede, yasaların kendilerine yüklediği görevleri, ayırım yapmadan, kanunlara ve anayasa'ya uygun olarak yerine getiren bir Genel Müdürün, kendisini Başbakan'ın savunmasına gerek duyması ve bu konuda minnettar olması kadar büyük bir yanlış olamaz. Bu anlayışta bir devlet görevlisinin tarafsızlığından söz etmek mümkün müdür?.. Böyle bir kişinin

yönettiği teşkilatın, Başbakan Erdoğan'ın yakınları ve parti yöneticileri hakkındaki yolsuzluk iddialarının üstüne tarafsız olarak gitmesi, soruşturması mümkün müdür?

•**Engin Alan Paşa** bildiğiniz gibi, teröristbaşını ensesinden yakalayıp vatana getirdiği günün yıldönümü olan dün, hapse atıldı. Başbakan Erdoğan'ın emriyle devlet yetkilileri Apo ile görüşüyor, 40 bin kişinin katili, beyler-paşalar gibi lüks içinde yaşıyor ve af pazarlıkları yapıyor, taraftarları ülkenin her yerinde yıkıyor, yakıyor, kırıyorlar, bir tanesi bile gözaltına alınmıyor. Uyuşturucu çetesinin başını, bebek katilini yakalayan kahraman, demokrat geçinen cemaatçiler tarafından hapse atılıyor...Tüm bu kanunsuzluklar, insanın içini kanatan haksızlıklar ülkedeki başarısız yönetimi ve yolsuzlukları gizlemek için yapılıyor.

Dış Politikada duvara tosladılar; "Komşularla Sıfır Problem" dediler, önce Azeri kardeşlerimizi şimdi de Kıbrıs Türkünü kırdılar..

Ekonomide pembe tablo çizdiler, Cumhuriyet boyunca yapılan borcun üç katını 9 senede yaptılar. Cari açık geçen yıla göre %247 artarak 48,5 Milyar Dolara ulaştı. Ülke sıcak para baronlarına ve yandaşlara bilerek soyduruldu.

İşsizlik giderek artıyor. Genç işsizlik oranı %24'e çıktı. Çiftçi, köylü, esnaf, işçi, emekli yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Ülke ithalat cennetine dönmüş, üretim ve istihdam yaratacak kalıcı yatırım sıfır.

İşte, seçime giderken saklanması gerekenler bunlar. Çare, ülke gündemini saptırmak. Yapılan budur. Bundan sonra olacakları ise İslam Devleti savunucusu yazarların yazılarından öğreniyoruz. İlker Başbuğ'dan Yaşar Büyükanıt'a, Süleyman Demirel'den H. Cindoruk'a kadar binlerce insanın tutuklanacağını ağızları sulanarak yazıyorlar..

Toplumu adım adım korkuya, korkmaya, sinmeye itiyorlar. Yanıldıkları konu şu;

Bazı kişileri sindirebilirler. Gazete patronlarını, işadamlarını korkutabilirler. Polisin ve vergi müfettişlerinin bir kısmını bu pis işlerde kullanabilirler. Fakat tüm Türk Milletini korkutup sindiremezler. Hele Atatürk'ün dünyanın emperyalist devletleriyle yaptığı mücadelesini bilenler ve ülkesine, demokrasiye, özgürlüğe, çağdaşlığa inanmış aydınları korkutmak ve sindirmek mümkün değildir. Biz mücadelemize yasaların bize verdiği olanaklar ölçüsünde devam edeceğiz. Nefesi tükenen veya çekinen ister siner, ister korkar. Biz korkmayız da, çekinmeyiz de... Çünkü şu iki sözü Askeri Darbelere karşı çıkarken çok iyi öğrendik.

•Kötüler, kendilerine tahammül edildikçe, daha çok azarlar..

•Korkaklar her gün ölür, cesurlar ise bir defa... •

rifatserdaroglu@butundunya.com.tr

Bir rejim, halkın adaletle inanmaz bir hale geldiği noktaya gelince o rejim mahkûm olmuştur. Montesquieu

**EVRENSEL
BAKİŞ AÇISI**

Gülbüz Evren

Boşuna sevinmesinler iftiralar Haberal'ı yıkamaz

Mustafa Kemal hakkındaki idam fermanını bilirsiniz. İstanbul Divan-ı Harbi, 11 Mayıs 1920 tarihinde Mustafa Kemal ve arkadaşları hakkında Kuvayi Milliye faaliyetleri nedeniyle idam kararı vermişti. Padişah Vahdettin de 24 Mayıs 1920'de kararı onaylamıştı.

Mustafa Kemal'in idam fermanını her gördüğümde etkilenirim. Bu fermanı son kez Prof Dr Mehmet Haberal'ın odasında gördüm.

Yedi gün 24 saat parolasıyla çalışan Haberal'ın her saniyesinin insan sağlığı, Başkent Üniversitesi kurumları ve yeni projeleri için önemini bildiğinden, çok sık karşısına çıkmaz-

dım. Prof Haberal'ı genellikle Anıtkabir'in yanı başındaki Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi'ndeki çalışma odasında ziyaret ederdim. Özgürlüğü elinden alınmadan birkaç gün önce son kez görüştüğümüzde, konu Atatürk'e geldi. Haberal, büyüterek duvara astığı İdam Fermanı'nı işaret ederek, 'Vatanı ve milleti düşman işgalinden kurtarmak için yola çıkan

bu büyük insanı idama mahkûm ettiler. Ama O korkmadan yolunda ilerledi. Mustafa Kemal'e layık olmak için daha çok çalışmalı, eserine sahip çıkmalı ve yüceltmeliyiz' dedi. 'Hocam siz zaten durmaksızın, ara vermeksizin çalışıyorsunuz, üretiyorsunuz' dediğimde ise 'Atatürkçülük lafla, törenle olmaz, eserlerle olur. Mustafa Kemal, çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkılması hedefini göstermişti. İşte bu nedenle durmaksızın çalışıyorum' yanıtını vermişti.

Yedi yüz güne yakın bir süredir özgürlüğü elinden alınmış olan Prof.

Dr. Haberal'ı, küçük bir hastane odasında, sağlık sorunlarıyla uğraşırken de rahat bırakmadılar. Odasının basılıp sabaha kadar arama yapıldığını öğrendiğim, 13 Nisan 2009'dan bu yana sızlayan yüreğimden kan damladığını hissettim. Gözaltına alındığı andan itibaren başlatılan yalan ve iftira kampanyası, hastane odasına baskınla adeta zirveye ulaştı. Baskının ardın-

dan malum medya Haberal'ın 'sağlığını, rahatını yerinde' göstermek için sefil yayınlar yaptı.

Gazetecilik değil 'iftiracılık, yalancılık ve komploculuk' yapan kimi medya kuruluşları zincirden boşalmışçasına Prof Dr Haberal'a saldırıyor. İftiracılar, 'Haberal zindana atılırsa, Türkiye'nin tüm sorunları çözülecek' yalanını yaymaya çalışıyorlar.

Özel görevli kimi televizyon kanalları, hemen her haber bülteninde, uzman, akademisyen, gazeteci kisvesi altındaki kişilerin katıldığı programlarında Haberal'ı yerden yere vuruyor. Malum medyanın gazete ve dergileri

Haberal demokrasiye inandığı için cumhurbaşkanlığı makamını reddetti.

Eğer kabul etseydi, bugün 'Eski Cumhurbaşkanı' unvanına sahipti ve gözü dönmüş iftiracıların ulaşamayacağı dokunulmazlığı olacaktı.

de Haberal'a iftiralar yağdırırken, açıkça, 'Atın zindan, öldürün, bitirin, yok edin' çağrısı yapıyorlar. Aklın ve mantığın kabul edemeyeceği iftiraları atan bu karaçalıcılar Haberal'ı demokrasi düşmanı göstermek için çırpınıyor.

Ağızlarından ve kalemlerinden kin akıtarak saldıranlar, 2000 yılındaki Cumhurbaşkanı seçimi öncesinde, dönemin Başbakanı Bülent Ecevit'in Cumhurbaşkanlığı teklifine Haberal'ın verdiği, 'Ben TBMM'de seçilmiş birisi değilim. Bu görevi yapabilecek, Meclis'te görev alan pek çok güzel

insan var' yanıtını asla gündeme getirmezler. Haberal demokrasiye inandığı için cumhurbaşkanlığı makamını reddetti. Eğer kabul etseydi, bugün 'Eski Cumhurbaşkanı' unvanına sahipti ve gözü dönmüş iftiracıların ulaşamayacağı dokunulmazlığı olacaktı.

Şimdi iftiracılar sorulm, 'Aranızda cumhurbaşkanlığı makamını, Haberal'ın gerekçeleriyle reddedecek bir kişi var mı?'

Eğer Haberal 700 güne yakındır tutuklu olmasaydı, günde en az 1 ameliyata girer ve en az 700 insanı sağlığına kavuştururdu. Böylelikle binlerce hasta yakınına da mutlu ederdi. Ağızları köpürerek Haberal'a saldıran iftiracılar, hastalara da kötülük ediyorlar. Onlar, bir tek can kurtardılar mı? Bir derde deva oldular mı?

Yedi yüz güne yakın bir süredir kapısında jandarmanın beklediği kü-

Yedi yüz güne yakın bir süredir kapısında jandarmanın beklediği küçücük bir hastane odasında 'Suçum ne' diye soran Haberal'a her gün yeni bir iftira ile saldıranlar, ortaya somut bir suç ve kanıt koymadıklarından gözleri daha da dönmüştür.

çücük bir hastane odasında 'Suçum ne' diye soran Haberal'a her gün yeni bir iftira ile saldıranlar, ortaya somut bir suç ve kanıt koymadıklarından gözleri daha da dönmüştür. Bu nedenle, 'Sağlığı da rahatı da yerinde, çık-

rın hastaneden' manşetleriyle haberler yapıyorlar.

İftiracılar, insanların sağlığını düşünen Haberal'ın, Türkiye'de organ naklini başlatıp 1730 böbrek, 320'den fazla karaciğer nakli yapmış uluslararası başarılarla sahip bir bilim adamı olduğunu saklamak için bin takla atıyorlar. Bir hastaya organ nakli yapılmasının, yaşam kurtardığını anlamayacak kadar kinle dolu olan bu iftiracılar, böbrek ve karaciğerden bahsedildiğinde ise 'Arnavut ciğeri' ve Böbrek ızgara'dan başka ne düşünebilirler ki?

Efendilerinin emirlerini yerine getirirken var olan tüm insani değerleri ezip geçen karaçalicılar, bu ülkenin halen görevde olan birçok üst düzey yetkilisine ve aile bireylerine Haberal'ın yaptığı iyiliklerden bahsetmezler.

En üst makamdan başlayarak bugün ülke yönetiminde söz sahibi olanları, eşlerini, yakınlarını başarılı ameli-

yatlarla sağlıklarına kavuşturan, kimilerinin çocuklarına üniversitesinde eğitim olanağı tanıyan örnek bilim adamı Haberal, bu kişilerin isimlerini, içinde bulunduğu kötü koşullara rağmen açıklamayacak ve bundan medet umma-

yacak kadar da onurludur. Çünkü Haberal bir bilim adamıdır. Görevinin, insanların sağlıklarına kavuşmalarını sağlamak ve eğitim vermek olduğu bilinciyle hareket eder.

İftira etmekle görevlendirilmiş

olanlar ise Haberal sayesinde sağlıklarına kavuşan bu önemli isimlerden bahsetmezler. Ama şunu bilin ki, bu iftiracıların ya da yakınlarının günün birinde organ nakline ve tedaviye gereksinimi olsa, Haberal hoca hiç tereddüt etmeden yardımlarına koşacak kadar muhterem bir insandır. Prof. Haberal inançlı bir insandır ve her zaman yanında bulunan çantasında Kur'an-ı Kerim taşır. Haberal bunun reklamını yapmaz, çünkü gerçek bir Müslüman'dır. Haberal'a kin kusarak saldıran din sömürücüleri ise bu gerçeği de ısrarla saklarlar.

Prof Dr Mehmet Haberal, odun ateşinde ders çalışmaktan, lazer ile ameliyat yapacak konuma ulaşmış, Anadolu'nun bağrından gelen, dünyanın saygısını kazanmış bir halk çocuğudur.

Haberal'a iftira atanlar arasında uluslararası arena ya da Türkiye'de saygınlık kazanmış bir kişi var mıdır? Tıp alanında 25 ulusal ve uluslararası ödül alan, 22 ulusal ve uluslararası kongre düzenleyen, böbrek ve karaciğer nakli başta olmak üzere ilklere imza atan Haberal gibi bilim adamına kara çalmak, Türkiye'ye kötülük yapmaktır. Nitekim Haberal'ı tanıyan yabancılar, 'Hayranlık duyduğumuz, örnek aldığımız bilim adamı Haberal, baş tacı edilmesi gerekirken, zulüm yapılmasını anlayamıyoruz' diyorlar.

İftiracılar için Türkiye'nin imajının önemi yoktur. Bu ülkede Haberal gibiler kolay mı yetişiyor diye düşünemeyecek kadar gaddar olanlar, yeter ki Haberal yıpransın, bitsin diye saldırırken Türkiye'ye zarar vermekten

Bu ülkede Haberal gibiler kolay mı yetişiyor diye düşünemeyecek kadar gaddar olanlar, yeter ki Haberal yıpransın, bitsin diye saldırırken Türkiye'ye zarar vermekten kaçınmazlar.

kaçınmazlar. İftiracıların hedefinde Haberal'ın kurduğu 10 hastane, 13 diyaliz merkezi, 1 poliklinik, 2 kolej, 1 üniversite, 2 otel, 6 vakıf, 4 vakıf iktisadi işletme de vardır. Mustafa Kemal'in adını bu topraklardan silmek isteyen iftiracılar ve efendileri yukarıdaki kurumlardan birini bile kurabilirler mi?

Başkent Üniversitesi'nde on binlerce öğrenciye eğitim olanağı, binlerce öğrenciye burs veren, kurumlarında 8500 çalışanı olan Haberal'a saldırmayı görev edinmiş iftiracılar kaç kişiye eğitim ve iş olanağı sağlamıştır?

'Yarın kıyamet kopacağını bilse-

niz de ağaç diki'n' diyen Hazreti Muhammet'in tavsiyesine uyan Haberal, Başkent Üniversitesi'nin Bağlıca yerleşkesinde 3 milyon 426 bin 562 ağaç dikmiştir. Diğer kurumlardaki ağaçlar bu sayıya dâhil değil. Ağaç yaşam demektir. Haberal en az 3.426.562 yaşam başlatmıştır. Peki, iftira eden din sömürücülerinin dikili ağacı var mıdır? Haberal'a yapılanlara karşı çıkanlara, hukuktan, usul hatalarından, adil yargılanmaya aykırılıktan ve uzun tutukluk süresinden bahsedene if-

Ağaç yaşam demektir. Haberal en az 3.426.562 yaşam başlatmıştır. Peki, iftira eden din sömürücülerinin dikili ağacı var mıdır?

tiracıların verdiği yanıt, 'Yürürlükteki davaya müdahale etmeyin. Yargıyı etkilemeyin. Bırakın hukuki süreç işlesin' şeklindedir. Oysa aynı iftiracılar, 'Suçum ne' diye soran Haberal'ı televizyonlarında, gazetelerinde hedef göstermekte, suçlu ilan etmektedir. Bu, yürürlükteki davaya müdahale etmek değil midir? Bu yargıyı etkilemek değil midir? İftiracıların, olup biteni anlamak için bu tür davalarda yıllarca tutuklu kalmaları mı gerekiyor?

Gazetecilik adı altında iftiracılık yapanlar sadece hakaret ve küfür etmeyi bilirler. Ağzından tek bir kötü söz duyamayacağınız Haberal ise dedikoducuları, küfürbazları sevmez, yanına yaklaştırmaz, gözünden kaçanları ise siler atar. Prof. Dr. Haberal kendisine yönelik hakaretlere karşı sadece hukuki yollara başvurur.

İftiracılar, yedi yüz güne yakın bir süredir 'Suçum ne?' diye soran Prof. Dr. Haberal hakkında kendilerine göre bir idam fermanı yayınlamışlar. Haberal'ın suçu, yukarıda sıraladığımız kurumları kurması mıdır? Bu kurumlarda on binlerce kişiye iş ve eğitim vermesi midir? Binlerce organ nakli yapması mıdır? Sağlık kurumlarında on binlerce hastaya şifa dağıtması mıdır? Başkent Üniversitesi'ni yoksul öğrencilere en çok burs veren, en çok bilimsel makale yayınlayan vakıf üniversite

özelliğine kavuşturması mıdır? Yaptığı sayısız iyilikleri ve hayır işlerini ilan etmemesi midir? Tüm bunlar yetmezmiş gibi Atatürk'ün izinde gitmesi midir? Allah'ın birliğine inandığım gibi inanıyorum ki, Atatürk'ün izinde gitmeseydi, bugün şanı, şöhreti, zenginliği daha da artmış bir halde özgür yaşıyor olacaktı. Hepsinden de önemlisi bugün kalleşçe saldırmayı görev edinmiş iftiracılar Haberal'ın elini ayağını öpüyor olacaktı.

'Atatürkçülük eserlerle olur' sözleri kulaklarımda çınlıyor. Ama 'Türkiye'de hiçbir başarı cezasız, hiçbir iyilik kötülüksüz, Atatürk'e bağlılık ise düşmansız kalmaz' sözleri de aklımdan çıkmıyor.

Türkiye'nin yüz akı Haberal'ı sevenler, bu bilim adamına layık olmak için 'Atatürkçülük eserlerle olur' sözünü unutmayıp, '7 gün 24 saat' parolasıyla çalışarak, var olan kurumları yüceltmelidir. •

gurbuzevren@butundunya.com.tr

BİR ORDU BİR ÜLKE NASIL PARÇALANIR

Yugoslavya gibi ülkeler ile Türkiye'nin yaşadıkları benzerlik taşıyor

Yazan: HİKMET YAVAŞ
Em. Tuğgeneral / Odatv.com

Bir devleti, tereyağdan kıl çeker gibi zahmetsizce bölüp parçalamak istiyorsanız, öncelikle o devletin silahlı kuvvetlerini içeriden bölüp parçalayacaksınız.

Bunun için:

1. Silahlı kuvvetler içine din ve mezhep ayrılıkları sokacaksınız.
2. Etnik nifak sokacaksınız.
3. Ordunun belkemiğini oluşturan subay ve astsubaylar arasına nifak sokacaksınız.

4. Komutanlara olan güveni, onları dinsiz olmakla veya Yahudi olmakla itham ederek sarsacaksınız.

5. Silahlı kuvvetler aleyhine yoğun bir medya kampanyası yürüteceksiniz (psikolojik harp)

6. Terör olaylarını onların başarısı, ordunun başarısızlığı olarak lanse edeceksiniz.

7. Güvenlik operasyonlarını, yasadışı veya orantısız güç kullanmakla karalayacaksınız.

8. Özgürlük ve demokrasi perdesine sığınarak, güvenlik güçlerinin elini kolunu bağlayacak yasalar çıkartacaksınız.

9. Mafya veya çıkar amaçlı suç örgütü olayları ile teröristlerin yaptıkları eylemleri, derin devlete ve dolayısıyla güvenlik güçlerine yükleyeceksiniz.

10. Tetikçi savcı ve hâkimlerinizi maşa gibi kullanarak, terörle mücadele eden ordu mensuplarını terör örgütü üyesi olmakla itham edeceksiniz.

11. Siyasi ve kişisel çıkarlarınız için; gaflet, delalet ve hatta hıyanet içindeki siyasilerinizle, ordunun yıpratılmasına göz yumacak ve hatta katkıda bulunacaksınız.

12. Devletin ve ordunun, tarikatlar ile aşiretler tarafından parsellenmesi için her türlü zemini hazırlayacaksınız.

13. Gerektiğinde ordu ile çatışacak şekilde polisi güçlendirecek ve ağır silahlarla takviye edeceksiniz. Ayrıca, çeşitli isimler altında özel güvenlik güçleri oluşturacaksınız.

Yugoslavya, Irak, Afgan ve Lübnan orduları işte böyle parçalandı.

ÜLKE NASIL PARÇALANIR

Ordu tamamen bölünüp parçalandıktan sonra, sıra ülkenin ve milletin bölünüp parçalanmasına gelecektir.

Bunun için:

1. Çeşitli yollarla, ülkede terörü azdıracaksın.

2. Terörün siyasi kanadı vasıtasıyla yapılacak provokasyonlarla, mağdur ve mazlum propagandası yaparak dünya kamuoyunu oluşturacaksın.

3. Dünya devletleri ve kamuoyu tarafından, Teröristlerin özgürlük savaşçıları olarak algılanmasını sağlayacaksın.

4. Sivil itaatsizlik ve toplu kalkışma provalarıyla, ülkeyi iç savaş ortamına dönüştürecek.

5. Birleşmiş Milletler kararıyla, ülkeye barış gücü veya NATO gücü gönderilmesini sağlayacaksın. Sözde yabancısı sivil toplum kuruluşlarıyla bölgeyi işgal edecek ve kendi düzenlerini kuracaksın.

Yugoslavya, Irak, Afgan ve Lübnan ile daha birçok ülke, işte böyle parçalandı.

GRAHAM FULLER'İN POLİTİKASI

Şimdi “ Bir devletin ve ordunun, içeriden nasıl bölünüp parçalanacağını gösteren şablonu” aklımızda tutarak, Türkiye’de oynanan oyunlara göz atacak olursak, şöyle bir tabloyla karşılaşırız:

1. Bir Amerikalı. Adı Graham Fuller. Amerikan RAND düşünce kuruluşunun daimi politik danışmanı, ABD Merkezi Haber alma Teşkilatı’nın (CIA) eski yöneticisi, ABD Dışişleri

Graham Fuller

Bakanlığı görevlisi. Graham Fuller’in “Yeni Türkiye Cumhuriyeti” isimli bir kitabı yayımlandı. Kitapta, Osmanlı İmparatorluğu ile Türkiye Cumhuriyeti’ni mukayese ediyor ve şu görüşleri belirtiyor:

Osmanlı İmparatorluğu:

- a.** Çok ırklı bir devlet olduğu için ırklara saygılıymış.
- b.** Hristiyan, Yahudi ve Müslümanları bir arada barındırdığı için her dine hürmetkârmış.
- c.** Aynı zamanda ılımlı bir İslam devletiymiş.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ (Kemalist Devlet) İSE:

- a.** Tek uluslu bir devlet olduğu için bünyesindeki ıkları eritmiş.
- b.** Laikliği benimsediği için dinden uzaklaşmış.
- c.** Cumhuriyeti kutsallaştırmış, halkı ve vatandaş devleti hizmetkârı yapmış.

Ayrıca, Graham Fuller; Atatürk’ü ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş felsefesini oluşturan Kemalizm’i kötü-lüyor ve Türklerin Kemalizm’i terk edip ılımlı İslam’ı benimsemesini öne-

riyor. İlmli İslam, Kemalizm’i silme-yeye yönelik bir karşı devrim imiş ve bu devrimin karşısındaki tek güç TSK ile ulusalcı aydınlar imiş ve tasfiye edilmeleri gerekiyormuş.

Şimdi, aklımızda tutalım dediğim “Bir devletin ve ordunun, içeriden nasıl bölünüp parçalanacağını gösteren şablon” ile ABD Devlet görevlisi Graham Fuller’ in söylediklerini karşılaştı-rırsak, noktasına ve virgülüne kadar %100 birbiriyle örtüştüğünü görürüz. Ayrıca, söylenenler ile Türkiye’de yapılanların tıpa tıp birbirine uyduğunu görürüz. Bu size tuhaf gelmiyor mu?

KÜRTLER İSLAM'A GERİ DÖNÜYOR

2. Amerika Birleşik Devletlerinde "Kuzey Amerika Ulusal Kürt Kongresi" isimli, kısa adı KNC olan bir kuruluş var. Bu kuruluşun düzenlendiği 1. Konferansın açılış oturumunda, ikinci sözü alan ve Türkiye Kürtlerini temsil eden katıldığı belirtilen Süleyman Kurtir: “Kürtler, Kemalist hareketi yok etmek için bilimsel projeler başlattı. Geçmişte Türkiye’de, komünist veya dinsiz olarak suçlanan Kürtler şimdi İslam’a geri dönüyor. Çünkü son zamanlarda daha çok İslamcılaştan Türk hükümetine nüfuz edebilmek için Kürtler İslam’a katkıda bulunuyor” diyor.

KNC’nin 1990 yılında yaptığı 3. toplantı açık oturumunda ise; “Kürtlerin İslami hareketten fayda sağladığı gözden kaçırılmaması gerektiği” vurgulanıyor.

Ayrıca:

a. KNC’nin 4-5 Ağustos 1990 tari-

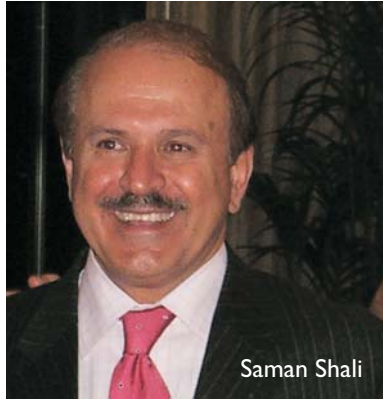
hinde yapılan 3. yıllık toplantısında; ABD Kongre Üyesi Jim Bates; “Eylül Ayında Kongre yeniden toplandığı zaman, silah satışı ve diğer yardımların durdurulması için Birleşik Devletler’e öneride bulunacağını, ayrıca Birleşmiş Milletler ve diğer kuruluşlarla bir Kürt Devleti Kurulması konusunu görüşeceğini” belirtiyor.

b. KNC’nin 20 Ekim 2007 tarihli toplantı tutanağında ise; “Bugün Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesinin önündeki temel engel gücün, emperyalist sömürgeci ve Kemalist TC Ordusu” olduğu vurgulanıyor ve “Daha fazla kan dökülmesini önlemek ve Kürt sorununu siyasi diyalog yoluyla çözmek için; ABD Hükümetini, Birleşmiş Milletleri ve Avrupa Birliğini, Türkiye’ye baskı yapmaya” çağırıyorlar.

b. KNC’nin 23-24 Mart 2007 tarihinde California’da yaptığı 19. toplantıda ise; “Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşmiş Milletler içinde çok güçlü lobi faaliyetlerinin yürütülerek bilgilendirilmeleri ve kendi kaderlerini tayin hakkının verilmesi konusunda konferans düzenlenmesinin sağlanmasını ve ayrıca Amerika ve Kanada’da Kamuoyu oluşturulmasının önemi” vurgulanıyor.

“KNC Başkanı Dr. Saman Shali de; “Türkiye, İran ve Suriye’deki Kürt

KNC’nin toplantı tutanağında; “Bugün Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesinin önündeki temel engel gücün, emperyalist sömürgeci ve Kemalist TC Ordusu” olduğu vurgulanıyor

Saman Shali

sorunlarına en iyi çözümün, bu ülkelerdeki Kürtlere kendi kaderlerini tayin (self-determination) hakkını tanımaktır” diyor.

Şimdi, aklımızda tutalım dediğim “Bir devletin ve ordunun, içeriden nasıl bölünüp parçalanacağını gösteren şablon” ile ABD’de konuşlu “Kuzey Amerika Ulusal Kürt Kongresi” yetkililerinin söylediklerini karşılaştırsak, noktasına ve virgüline kadar %100 birbiriyle örtüştüğünü görürüz. Ayrıca, söylenenler ile Türkiye’de yapılanların tıpa tıp birbirine uyduğunu görürüz. Bu size tuhaf gelmiyor mu?

AP RAPORU

3. Hollandalı Hristiyan Demokrat

Parlamentar Arie Oostlander. 2003 yılı Mart ayında Avrupa Parlamentosu Dışişleri Komisyonu’na bir rapor sunuyor. Bu rapor, 19 Mart 2003 tarihinde onaylanıyor. Raporda; “Türk Devleti’nin temel felsefesi olan Kemalizm, Türk Devleti’nin bütünlüğüne yönelik ölçsüz endişe kaynağı oluyor. Devletçilik, ordunun güçlü rolü, dine karşı çok katı bir tavır gibi yaklaşımlara öncelik veren Kemalizm felsefesi, Türkiye’nin AB’ye katılımına köstek oluşturuyor” diyor.

AB Komisyonu Başkanı Jose Manuel Barroso, AB Türkiye Karma Parlamento Komisyonu Eş başkanı Joost Lagendijk ve AB Komisyonu’nun genişlemeden sorumlu üyesi Olli Rehn’in de bu yönde konuşmalar yapıyor.

Şimdi, aklımızda tutalım dediğim “Bir devletin ve ordunun, içeriden nasıl bölünüp parçalanacağını gösteren şablon” ile Avrupa Birliği yetkililerinin söylediklerini karşılaştırsak, noktasına ve virgüline kadar %100 birbiriyle örtüştüğünü görürüz. Ayrıca, söylenenler ile Türkiye’de yapılanların tıpa tıp birbirine uyduğunu görürüz. Bu size tuhaf gelmiyor mu?

TÜRK MEDYASI

Diğer taraftan, Türk Ordusuyla ilgili olarak, Türk medyasından derlenen bazı yazıları yorum yapmadan bu milletin aklına, mantığına ve vicdanına sunuyorum.

1. “Asker; camiye bomba atmak, kendi uçağını düşürüp bunu Yunanistan’ın üstüne atarak savaş çıkarmak, PKK’nın çarpışmayı sürdürebilmesi için gene kendi uçağını düşürerek

engellemek, cephanesi biten PKK militanlarına iki kamyon mermi göndermek gibi ‘sapık’ işlere kalkışmayacak... Vatana ihanet etmeyecek...” (Engin Ardic, 27 Ağustos 2010, Sabah Gazetesi)

2. Geçmişte bu ülkenin en ileri kurumu orduydu, bugün ise en geri, en ilkel ve en kaba kurumu ordudur. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin vatani ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne karşı, bugüne kadar ortaya çıkartılmış en ciddi tehdidin Türk Silahlı Kuvvetleri’nin içinden geldiğini gösteriyor... Türkiye’nin birliğini, halkın hukukunu, devletin bekasını koruyabilmek için bu “kurumsal yapı”ya son vermemiz ve yeni bir ordu kurmamız lâzım... Bizim bir Nizam-ı Cedit ordusuna ihtiyacımız var...” (Mümtazer Türköne “Vesayet ve Demokrasi” konulu Abant Platformu ve Zaman Gazetesi, 29 Ekim 2009, 11 Temmuz 2010)

3. “Katilleri yakalamakla yükümlü bir örgütün (yani TSK) içine katiller sızmış... Balyoz İddianamesi’ne göre “katil doğanlar” devlet içine yuvalanmışlar... Çakma askeri cumhuriyeti toptan AB standartlarında demokratik bir cumhuriyete dönüştürmeden her şey boş” (Mehmet Altan, Star Gazetesi, 17 Haziran 2010)

4. “PKK, orduyu, eski zaman argosuyla söylersek, ‘küllüm’ ediyor. Öyle bir mangayı falan pusuya düşürmüyor... En seçkin birlikler denen komando tugayına saldırıyor... Ordu, PKK’nın peşinde değil, PKK ordunun peşinde gibi bir görüntü var... PKK orduyu hallaç pamuğu gibi atıyor...

Bu ordu, ordu değil.” (*Ahmet Altan, 22 Temmuz 2010, Taraf Gazetesi*)

5. “Türkiye’de son günlerde bölgesel demokratik özerklik talepleri dile getiriliyor.

Darbeci paşalara karşı çok uysal ve anlayışlı savcılarımız demokratik özerklik talepleri karşısında hemen aslan kesiliyorlar...” (*Eser Karakaş, Star Gazetesi, “Lozan’ı herkese uygulamak” konulu yazısı*)

6. “Askeri okullarda Marksist, Leninist, ateist, mason ideoloji ve kültürü egemen kılınmaya çalışılıyor... Bugün TSK’nin en büyük sıkıntısı dinden tecrit edilmiş bir eğitim sistemi... Askeri eğitim doktrini Dinden uzak durmayı öğretiyor... Askerlik yaşam tarzı olarak görülüyor. Bu bir bakıma askerliğin din olarak görüldüğü algısını oluşturuyor... İlk günden itibaren dinden uzak durulması gerektiği telkin ediliyor... Öğrencilik yıllarında alkol kullanımı kesinlikle tavsiye edilen, olmazsa olmaz olarak sunulmaya çalışılan bir konu.” (*Haber Vaktim Editörü, 13 Temmuz 2010*)

7. “Bu Orduyu 3’e bölüp; bir kısmını Ermenilere, bir kısmını Yunanlılara, bir kısmını Yahudilere verelim. Biz de kurtulalım... Bizim askerimiz dinimize karşı, geleneklerimize karşı, Osmanlıya karşı, tarihimize karşı, milleti-mize karşı, ne diye besliyoruz bunları” (*Abdurrahman Dilipak’ın yazısına Habib rumuzlu okuyucu yorumu*)

Şimdi, aklımızda tutalım dediğim “Bir devletin ve ordunun, içeriden nasıl bölünüp parçalanacağını gösteren şablon” ile yukarıdaki yazılarla atılan

iftira ve çamurları karşılaştırsak, noktasına ve virgülüne kadar %100 birbiriyle örtüştüğünü görürüz. Ayrıca, söylenenler ile Türkiye’de yapılanların tıpa tıp birbirine uyduğunu görürüz. Bu size tuhaf gelmiyor mu?

NEDEN BU SESSİZLİK

Ayrıca:

a. İmzasız mektuplara ve PKK eskisi gizli tanıklara dayanarak Ordu mensuplarını terör örgütü üyesi olmakla itham eden ve Silahlı Kuvvetlerin en mahrem kozmik odalarında arama yapan hâkim ve savcılarımızın, Silahlı Kuvvetlere ve Cumhuriyete yapılan bu organize saldırıları görememeleri size tuhaf gelmiyor mu?

b. Türk silahlı Kuvvetlerinin terörle mücadele eden madalyalı kahramanlarının cep telefonlarına polis tarafından, terör örgütü üyelerinin telefonlarının yüklenmesi, bazı subayların telefon görüşmeleri arasına casus ve fahişe kadın isimlerinin sokuşturulması veya sahte CD’ler üretilmesi size tuhaf gelmiyor mu?

c. Bir generali anında açığa alan İçişleri Bakanı’nın soruşturma sonuçlanıncaya kadar Emniyet Genel Müdü-rünü ve ilgili birimlerin müdürlerini açığa almayı dahi aklına getirmemesi size tuhaf gelmiyor mu?

d. Sahte delillere dayanarak iddianameler hazırlanmasına sebep olanlara karşı ilgili hâkim ve savcılarının sessiz kalmaları size tuhaf gelmiyor mu?

e. Türk Silahlı Kuvvetleri’nin Başkomutanı durumundaki Sayın Cumhurbaşkanı’nın bazı olaylara Devlet De-

netleme Kurumunu gönderirken, Türk Silahlı Kuvvetleri’ne karşı yapılan organize saldırılara karşı sessiz kalması size tuhaf gelmiyor mu?

f. Sayın Başbakan kendisine, Bakanlarına ve partisine yapılan en ufak bir eleştiriye şiddetle tepki gösterirken, Türk Ordusuna karşı yapılan en aşağılık saldırılara sessiz kalması size tuhaf gelmiyor mu?

SONUÇ OLARAK

1. “Bir devletin ve ordunun, içeriden nasıl bölünüp parçalanacağını gösteren yöntem” kullanılarak Yugoslavya, Irak, Afgan ve Lübnan ordularının ve devletlerinin işte böyle parçalandığını unutmayalım. Türkiye’de de benzer oyunların tezgâhlandığını artık görelim.

2. Türkiye Cumhuriyeti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü öngören Kemalist kuruluş fel-sfesinin, Cumhuriyet Ordusunun ve Kemalist aydınların, bazı ABD yetkilileri ve Avrupa Birliği sorumluları ile etnik bölücüler tarafından; adeta ortak düşman ilan edildiğini, %100 birbirleriyle örtüştüklerini artık anlayalım. Bu işbirliğinin, Türkiye’nin hayrına olmadığını görelim.

3. Gazeteci, akademisyen, sözde aydın takımı ve bazı bürokratların “iktidara, şeyhine, şihına, hocasına, hoca efendisine, ağasına, aşiret reisine veya para babasına” kendisini, kalemmini ve vicdanını sattığı zaman yalan söyledi-

ğini, topluma ve kendisine saygısını yitirdiğini ve böylece Allah korkusunu ve utanma duygusunu kaybettiğini unutmayalım. Ağızlarını açtıkları andan itibaren demokrat veya dindar maskesi arkasına gizlenerek Türkiye Cumhuriyeti’ne, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk’e ve Türk Ordusuna saldıranlara dikkat edelim, onların programlarını boykot edelim ve pirim yaptırmayalım.

4. Birilerinin Türk Silahlı Kuvvetleri hakkında organize uğursuz bir kampanya başlattığını, aslında Türkiye’nin bölünmez bütünlüğünü hedef aldıklarını unutmayalım. Bu şer odaklarının boş durmadığını ve kararlı adımlarla,

Birilerinin Türk Silahlı Kuvvetleri hakkında organize uğursuz bir kampanya ile, aslında Türkiye’nin bölünmez bütünlüğünü hedef aldıklarını unutmayalım.

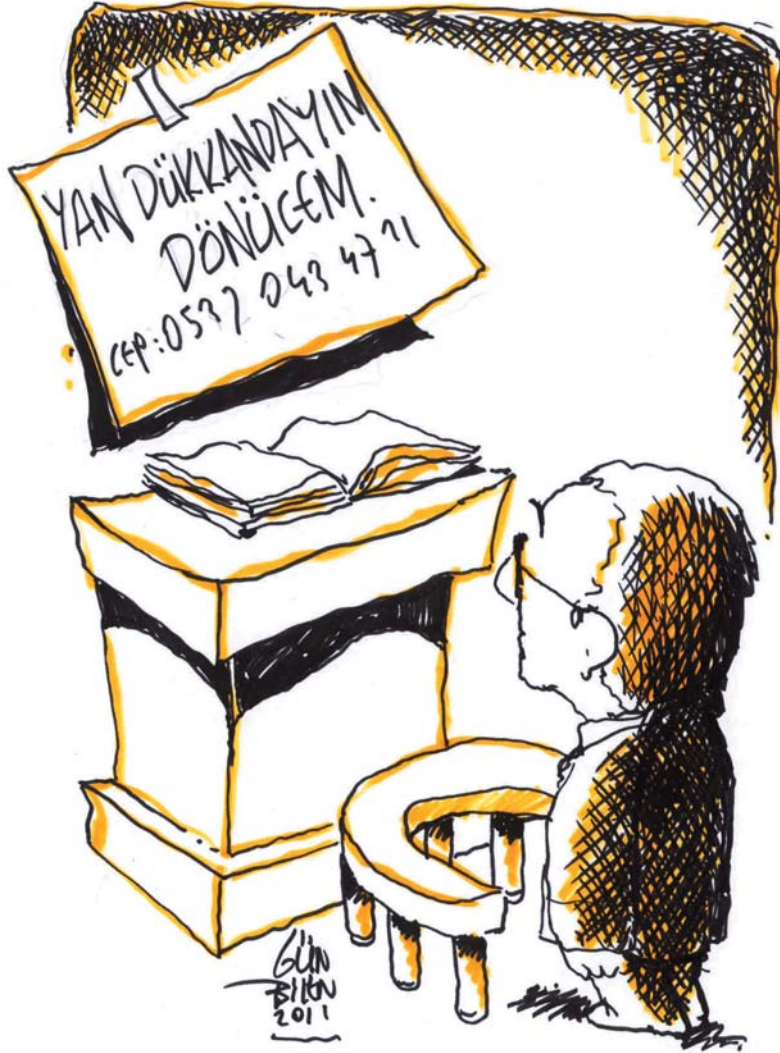
sahte delil ve asılsız iddialarla Ordu aleyhine bir kitlesel algı oluşturmaya çalıştıklarını anlayalım. Bunun bir sonraki aşamasının Yugoslavya, Afganistan, Irak ve Lübnan’da olduğu gibi ülkeye uluslararası barış gücünün davet edilmesi ve ülkenin bölünüp parçalanması olacağını artık görelim.

5. Ülke yöneticilerinin söylemleriyle eylemlerine dikkat edelim. Söylemleri ve eylemleri “Bir devletin ve ordunun, içeriden nasıl bölünüp parçalanacağını gösteren şablonla” örtüşen siyasi partilere, evlatlarımızın ve torunlarımızın geleceğini düşünerek oy vermeyelim. •

FIRÇALAYARAK

Serdar Günbilen

**YAKIN
TARİHİMİZ**

Yaşar Öztürk

Döneminin Prometheus'u: **Bruno**

İnsanlık ve uygarlık tarihleri arasındaki ortak özelliklerden biri de, harçlarının acılarla, işkencelerle, fakat toz kondurulmamış onur ve dürüstlikle yoğrulmuş olmasıdır.

İnsanlık ve uygarlık tarihleri bu ortak özelliklerini en belirgin bir biçimde, ortak evrimleri “rönesans”ın özgeçmişinde yer almaktadır. İnsanlığın da, uygarlığın da zirvesini oluşturan bu büyük gelişmenin övünç verici dış görünümünün pırıltısı altında, aydınlık beyinleri taşımış kafataslarının külleri yanısıra, insanlığın utanç, kan ve gözyaşı yatmaktadır.

Başka insanların mutlu olabilmesi için kendi yaşamlarını yok sayan bu onur ve dürüstlük abidesi kişilerin her biri aslında, çağlarının Prometheus’uydu.

Bencilik ve despotluklarından dolayı kızdığı başta Zeus olmak üzere Tanrıların yurdu Olimpos Dağı’ndan “yaratıcılığın, bilimin ve uygarlığın” simgesi ateşi çalıp insanlara veren kahraman Prometheus, insanlığın gururu bu öncü kişilerin varlıklarında, kendi yaşamını, tarihin her döneminde sürdürmüştür, sürdürmektedir.

İnsanlığa aydınlığın ateşini getirmesi nedeniyle zincirlere vurularak cezalandırılan ve “Prometheus Desmotes” (Zincire vurulmuş Prometheus) olarak anılan bu yiğit, zincir cezasıyla kendilerini tatmin edemeyen Tanrıların görevlendirdiği bir kartal tarafından sürekli galeyanmış, her gece yeniden oluşan karaciğeri, oluşur oluşmaz görevli kartal tarafından yeniden galeyanıp, kemirilmiştir. Herkül onu Kafkas dağının tepesinde, çakılı olduğu ve kartallara yem yapıldığı kayalıklardan kurtarmıştı ama, Prometheus için “Zeus tahtan düşmedikçe ben kurtulduğumu kabul edemem” diyerek, Zeus’un zalimliğini, bir “zalimlik simgesi” olarak ilan etmişti.

Evrensel kültürün, “Özgür düşüncenin ve aydınlığın şehidi” saydığı bilim insanı Bruno, ortaçağ karanlığının işte bu öncüsüydü, Prometheus’uydu.

1548 yılında doğan Giordano Bruno da insanlığa özgür, bilimsel düşüncenin ateşini uzattı. Kendisini zincirleyerek ölüme gönderenlere Prometheus’un söylediklerine daha büyük bir anlam katan sözler şu sözleri söyledi:

“Maiori forsan cum timore senten-

tiam in me fertis quam ego accipiam”

“Siz bana karşı bu kararı verirken, galiba benim onu alırken duyduğumdan daha büyük bir korku içindesiniz...”

Bu sözler salonda yankılanırken, yargıç görümlü karar vericiler, gerçekten de “daha büyük bir korkuya kapıldılar” ve onu Roma’da halkın gözleri önünde diri diri yakmaya gönderirlerken, “düşüncelerinin çıkış kapısı” ağzını da tıkadılar ve sesinin çıkmasını engellediler. Güçlerinin yetmediği tek şey, onun düşüncelerini yok edebilmektir. Buna güçleri yetmediği için de Bruno, kendi gibi onurlarına ve dürüstlüklerine toz kondurmayan “abide kişiler”in varlıklarında ve düşünce namuslarında yüzyıllar boyunca yaşamını sürdürmektedir.

Rubens'in Prometheus adlı tablosu

Asıl adı Filippo Bruno’ydü. İtalya’nın Nola kentinde doğmuştu. Erasmus’un yazdığı yasaklanmış iki yorumu okuyunca içindeki kuşku büyüdü.

İsa’nın tanrısallığını, “Baba-Oğul-Kutsal Ruh” öğretisini tartışmaya başladı. Bölge tarikat sorumlusu onu kafirlikle suçlayıp mahkemeye verince Roma’ya kaçtı. Roma’da haksız bir cinayet suçlaması ve ikinci kez aforoz edilmekle karşı karşıya kalınca Roma’dan da kaçtı. Dominikan Tarikatı’ndan ayrıldı. Üzerine giydirilen “Birinci düğmesini ilikledikten sonra diğerlerini doğru olarak ilikleyemediğim” dediği kara elbiseden ve kara düşüncelerden kısa süre içinde kurtuldu. O artık bilimin, özgür düşüncenin ve aşkın şövalyesiydi. Kendini şöyle tanımlıyordu:

“Uyuyan ruhları uyandırmak, bilgisizliğin azgınlığını gidermek amacım olduğu gibi, ikiyüzlülere tiksinden ciddi ve meşru zekalar tarafından sevinç heyecanlarıyla kabul edilen bir profesörüm.”

O çağın “tartışılmaz”ı Aristoteles’i ve öğretilerini açıkça eleştirme cesaretini gösterdi. Paris Üniversitesi rektörüne karşı söylediği şu sözler, ileride birçok aydınlanmacı için cesaret kaynağı oldu:

“Niçin, her zaman otoriteleri çağırmak gerekiyor? Platon ile Aristoteles arasında karar vermeye zorunlu olmak neden? Gerçeğin en yüce yargıcı, apaçıklıktır. Apaçıklık bizi terk ederse,

duyular ve akıl seslerini keserlerse, o zaman düşünmeye ve kuşkulanmaya çalışalım. Otorite dışımızda değil kendi içimizdedir. O düşüncelerimizi yönetmek ve ilham etmek için ruhumuzda parlayan Tanrısallıktır!”

Döneminin “aydınları”na o, “Karşılıklı anlayış ve tartışma özgürlüğüne dayalı bütün dinlerin barış içinde bir arada olması” yönündeki düşüncesini anlatmaya çalıştı. Roma’daki Katolik otoriteye özgürlük adına karşı çıkan Lutherçiler tarafından da aforoz edildi. Bazı kentler onun kalma isteğini geri

“Uyuyan ruhları uyandırmak, bilgisizliğin azgınlığını gidermek amacım olduğu gibi, ikiyüzlülerden tiksinden ciddi ve meşru zekalar tarafından sevinç heyecanlarıyla kabul edilen bir profesörüm.”

çevirdi. “Dinsellik ile ilgisi olmayan, daha çok yazmayı seven boş ve hayali yenilikler peşinde koşan evrensel insan” diyerek ona sahip çıkanlar da vardı. Boş durmayıp yeni yapıtlar yazdı. Bütün Avrupa’yı dolaştı. Doğruyu söyleyeni dokuz köyden kovdukları gibi Bruno’yu da kovdular. Bütün yaşamı doğru bildiklerini söylemek, anlatmak, tartışmak ve yapıtlara dökmekle geçti. Çok yetenekliydi. Hem soyluları hem de biliminsanlarını etkiliyordu. Dili keskindi, doğruları söylediği gibi yanlışları da çekinmeden gösteriyordu. Yalanlarla yaşayanların tahtları sarsıldıkça ve bunların üstüne kıskançlık ve çekememe de eklenince dosttan çok düşmanı oldu. Hasımları çoğalıyor, onu bir gölge gibi izliyorlardı. O nedenle bir yerde sürekli kalamıyor, Avrupa’nın bir kentinden ötekine geçiyordu.

Venedik’ten çağrı alınca hiç düşünmeden ülkesine döndü. Düşüncelerini anlatacak bir akademi aradı. Padova Üniversitesi’nde matematik kürsüsü boştu. Kendisine verileceğini beklediği kürsünün Galilei’ye önerildiğini duyunca saygı duyarak Venedik’e dön-

dü. Aristokratlarla girdiği tartışmalar ve verdiği özel dersler verimsizleşince Almanya’ya dönüp yeni yapıtını yayımlamak istedi. Kendisini ülkeye davet eden ve konuk eden Mocenigo tepki gösterdi. Bruno’yu Engizisyon’a “kafir” diye şikayet etti.

Bruno, Mayıs 1592’de tutuklandı. Kendisini savundu şöyle: “Temel görüşlerim ilahiyattan çok felsefe üzerindedir.”

Savunması etkili olunca devreye Roma’daki Büyük Engizisyon girdi. Venedik iki yıl kalın zincirlerle bağlı cezaevinde tuttuğu Bruno’yu onlara teslim etmek zorunda kaldı. Engizisyon, onu susturmak için Roma’da Kutsal Daire Sarayı’nın cezaevine kapattı. Yargılanması yedi yıl sürdü. Bruno, sular altındaki hapisanede de çürüyüp ölmediği gibi, susmuyordu da. Söylediklerinin Hristiyanlığın temel değerlerine ters düşmediğini kanıtlamak için çırpınıp durdu. Kanıtlamaları kabul edilmedi. Sözlerini geri alması istendi. Bruno sonunda: “Geri alınacak hiç bir sözüm yok. Hatta han-

gi sözümün geri alınmasının istendiğini de bilmiyorum!” dedi.

Papa, “pişmanlık duymayan inatçı bir heretik (kafir) olduğu için olabildiği kadar acıyla ve kanı dökülmeksinin ölümüne mahkum edilsin” buyruğunu

verdi. Bu diri diri yakın demekti! 8 Şubat 1600 günü ölüm kararı kendisine resmen okunurken o yargıçlara dönerek, tarihe geçen şu sözünü söyledi:

“Siz bana karşı bu kararı verirken, galiba benim onu alırken duyduğumdan daha büyük bir korku içindesiniz...”

Bir hafta sonra konuşmaması için ağzı tıkaçlı bir durumda Campo di Fiori’ye getirildi. Kendisini yakacak odunlar üzerinde son kez öpmesi için bir haç uzatan papazı itip metanetle hiç bir ses çıkarmadan alevler içinde kaybolduğu zaman gerçekte bilgisizliğin ve hoşgörmezliğin değil, ruhunun sönmek bilmeyen ateşiyle kavrulmuş-

Ölüm kararı kendisine resmen okunurken o yargıçlara dönerek, tarihe geçen şu sözünü söyledi: “Siz bana karşı bu kararı verirken, galiba benim onu alırken duyduğumdan daha büyük bir korku içindesiniz...”

tu. Onun bedenini yaktılar ama, onuruna ve düşünce namusuna toz kondu-ramadılar, düşüncelerini yok edemediler.”

“Bruno inandığı gibi yaşadığı ve bir pervane gibi ulaşmaya çalıştığı ışığın ateşinde ölmek mutluluğunu tattı.”

Sonsuzluğa karışmasının 300. Yılında, 1889 yılında yakıldığı yerde İtalyan hükümeti Bruno’nun bir heykelini diktirdi. Yok edemedikleri yapıtları yeniden ve lüks biçimde yayımlandı. 1992 de ise Papa Jean Paul II, Bruno’nun idamını kilisenin bir suçu olarak kabullendi ve açıkladı. •

yasarozturk@butundunya.com.tr

ALTI ÇİZİLEN SÖZLER

Bilgi bir ışık gibidir. Kullanırsanız daha parlak olur, kullanmazsanız söner. **Alexander Everett**

Hayat, bir tiyatro gibidir; en kötü insanlar en iyi yerlerde oturur.

Aristophanes

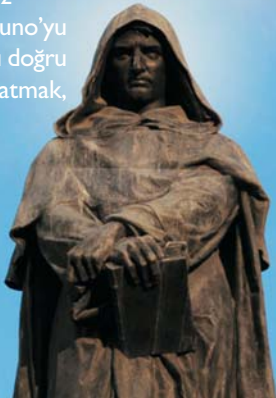
Beni çaresiz kılan koşullarla ilgili bir şey yapacak kadar çaresiz değilim henüz.

Ashleigh Brilliant

İstedığınız bazı şeylere sahip olamamak , mutluluğun bir parçasıdır.

Bertrand Russell

Doğruyu söyleyeni dokuz köyden kovdukları gibi Bruno’yu da kovdular. Bütün yaşamı doğru bildiklerini söylemek, anlatmak, tartışmak ve yapıtlara dökmekle geçti.

Hazırlayan: SANİYE ÖZDEN

İlk Dersimiz Türkçe

Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınavın.

1 Akaju (Fr.)
a-Kapalı hava
b-Demir oksit
c-Set
d-Maundan yapılmış eşya	6 Uranus (Lat.)
a-Gezegen
b-Magazin
c-Hidratlı bir madde
d-Bir balık	11 Talesemi (Fr.)
a-Mitral bozukluk
b-Bir kan hastalığı
c-Yürek kası
d-Uzağı görememek
2 Volfram (Alm.)
a-Göz dokusu
b-Kimyasal element
c-Taş kömürü
d-Yayılarak oturmak	7 Safız (Fr.)
a-Bitki familyası
b-Bir cinsel sapkınlık
c-Basınç ölçmek
d-Düşünüş yolu	12 Tünik (Fr.)
a-Kumar parası
b-Saç tuvaleti
c-Uzun bluz
d-Devingen
3 Türbin (Fr.)
a-Karşılama
b-Kabalık
c-Dönme devinimli aygıt
d-Ağırlık kaldırma aracı	8 Baratarya (İta.)
a-Bir tüfek tipi
b-Yenilen bir ot
c-Gemiye verilen zarar
d-Sokak serserisi	13 Çigan (Mac.)
a-Mobilyasız ev
b-Göçebe bir halk
c-Moda yaratan
d-Orta hızda müzik
4 Çingar (Yun.)
a-Metal nişan
b-Kargaşa
c-Mayın
d-Utanmak	9 Voli (Yun.)
a-Toplum hekimliği
b-Omurganın bir bölümü
c-Deniz anası
d-Denize dairesel ağ salma	14 Vole (Fr.)
a-Hava topuna sıçrayarak vurma
b-Kimyasal element
c-Taş devrinin son çağı
d-Yeni sözcük
5 Akne (Lat.)
a-Ergenlik sivilcesi
b-Uskumru
c-Aldatma
d-Müzik parçası	10 Radansa (İta.)
a-Gözetleme deliği
b-Acıdan zevk alan
c-Ensiz kılıç
d-Yelken deliği halkası	15 Akomodasyon (Fr.)
a-Sinirlerde oluşan yangı
b-Güç birimi
c-Nikel kaplama
d-Göz uyumu

Yanıtlar:
152. sayfa

(Fr.) Fransızca, (Alm.) Almanca, (İta.) İtalyanca, (Yun.) Yunanca, (Mac.) Macarca (Lat.) Latince

KÖŞEDEN BUCAKTAN

Mehmet Muhsinoğlu

SOS.. Mr. Burney SOS

Sizi ülkemize bekliyoruz Mr. Ansar Burney, gecikmeden, hemen... Bu çağrımın nedeni, Boğaz'da rakı, roka, balık muhabbeti yapmak değil efendim...

Çağrımın nedeni, TC Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün web sayfasından aldığım arka sayfadaki tablodur, benim Pakistanlı sevgili kardeşim...

14 Ağustos 1956'da Karaçi'de doğduğunuzu, uluslararası alanda önde gelen sivil haklar savunucusu olduğunuzu, kurduğunuz çeşitli vakıflar aracılığı ile birçok ülkede, binlerce "masum" tutuklunun serbest bırakılmasında önemli rol oynadığınızı biliyoruz. Bu konuda sağladığınız başarılarından dolayı, 2002'de Pakistan'ın

"Sitara-i-İmtiaz", 2005'de ABD Dış İşleri Bakanlığı'nın "İnsan Trafiki Karşıtı Kahraman" ödülünü kazandığınızı, 2007'de ilk kez Pakistan İnsan Hakları Bakanı olarak and içtiğinizi, 2008'de BM İnsan Hakları Konseyi'nin Danışmanlar Komitesi'ne seçildiğinizi de tüm dünya biliyor.

Sözünü ettiğim tabloda çocuk, kadın, erkek toplam tutuklu rakamlarına bakınız!

Gelelim Mr. Burney'in başarı öyküsünün ayrıntılarına:

Pakistan'ın "Kot Lakhpat" cezae-

Tutuklu-Hükmen Tutuklu-Hükümlü Dağılımı (Aralık 2010 itibarıyla)												
	Tutuklu			Hükmen Tutuklu			Hükümlü			Genel Toplam		
	Ç	Y	T	Ç	Y	T	Ç	Y	T	Ç	Y	T
Kadın	51	1.387	1.483	9	729	738	9	2.019	2.028	69	4.135	4.204
Erkek	1.538	31.199	32.737	312	20.255	20.567	200	62.792	62.992	2.050	114.246	116.296
Toplam	1.589	32.586	34.575	321	20.984	21.305	209	64.811	65.020	2.119	118.381	120.500
Ç=Çocuk Y=Yetişkin T=Toplam												

vinde idam mahkumları, “Lânetliler hücresi” adı verilen özel bölüme konuyor ve infaz gününü burada bekliyorlar. Bu hücreler için “yeryüzündeki cehennem” diyor Ansar Burney. Pakistan yargı sistemi içinde “kaybolan” insanların izini süren Burney’in çabaları sonucu, 35 yıldır Lahor’un “Kot Lakhpat” cezaevinde “unutulan” Hintli idam mahkumu Kashmir Singh, 3 Mart 2008’de serbest bırakılıyordu.

Bir diğer dramatik örnek ise, Muhammad Akhtar’ı n öyküsüydü. Cezaevinde tecavüze uğrayan bir anneden dünyaya gelen Muhammad Akhtar’ı yakınları kabul etmemiş, Akhtar doğumundan itibaren 40 yılını cezaevinde geçirmişti. Akhtar’ın serbest bırakıl-

masıyla sonuçlanan çabalar, insan hakları savunucusu Ansar Burney’in ününe ün katmıştı.

Hintli Singh, Pakistan askeri mahkemesinde casusluk suçlamasıyla ölüme mahkum edildiğinde, cezası ilk kez 1977’de ertelenmişti. 1978’de infaz edilecekti, bağışlanması için yaptığı başvuru üç kuşak boyu tozlu raflarda beklemeye alınmıştı. Cezaevi yaşamının ilk aylarında yoğun işkence görmüş, gönderildiği 7 ayrı cezaevinde, 17 yıl zincire vurulmuştu. İçmesi ve temizlik yapabilmesi için günde yalnızca bir kap su veriliyordu kendisine.

Hindistan ve Pakistan’da 1965-1971 döneminde yüzlerce asker ve sivil görevli, karışıklı olarak casusluk suçlamasıyla cezaevine gönderilmişlerdi... Kashmir Singh de

bu “karşılıklı” kurbanlardan biriydi.

Londra’da yaşayan Hint topluluğunun bir üyesi, Singh adındaki vatandaşlarının Pakistan cezaevinde yaşadığını, yıllar önce Ansar Burney’e duyurmuştu. Ancak ülkenin 20’den fazla cezaevini, mahkum hakları ve

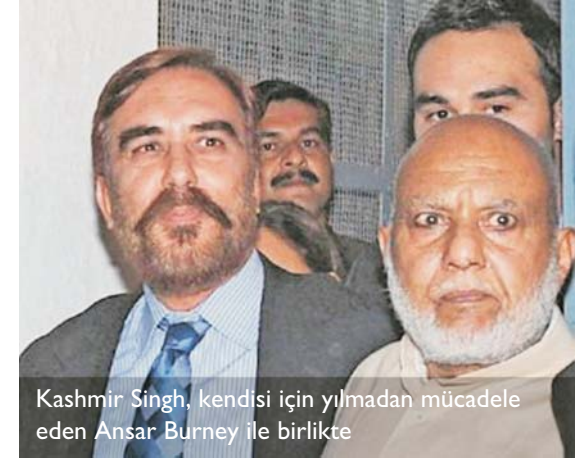
reform çalışmaları nedeniyle tek tek doluşan Burney, Singh ile karşılaşmamıştı.

Ansar Burney, Lahor kentinde cezaevine yaptığı ziyaret sırasında, Kashmir Singh adında yaşlı bir Hintlinin, “Lânetli mahkumlar hücresinde” 35 yıldır “unutulduğunu” öğrenmişti. Emekli bir polis memuru olan

Singh, elektronik aygıt ticaretiyle uğraşıyordu. 1973’te casusluk suçlamasıyla Rawalpindi kentinde tutuklanmıştı. Hiçbir ziyaretçisi olmayan Singh, günün 23 saati 7x7 metre boyutlu hücresinde tutulmuş, açık havaya bile çıkarılmamıştı.

“Lânetliler hücresinde” yaşadığı yıllar içinde ruh sağlığını korumak için özen göstermişti. “Davranışlarıma son derece dikkat ediyordum. Yaşam koşullarımdan hiç şikayet etmiyorum, onların sempatisini kazanmak için İslami kitaplar istiyordum gardiyanlardan” diyordu, özgürlüğüne kavuştuktan sonra.

Pakistan devlet başkanı Pervez Müşerref tarafından affedilen ve üç kuşak sonra eşi ve üç çocuğuna kavuşan Kashmir Singh, iki ülke arasındaki ünlü “Wagah” sınırını geçtiğinde, kalabalık bir taraftar grubunca karşılanıyor, kurtarıcısı Ansar Burney de eşlik ediyordu Singh’e. Kalabalık karşılayıcıları gördüğünde bir süre duraklayan

Kashmir Singh, kendisi için yılmadan mücadele eden Ansar Burney ile birlikte

Singh, elleriyle toprağa dokunduktan sonra doğrulup, onları selamlıyordu.

Eşi Paramjit Kaur ve oğlu Shishpal, Hindistan-Pakistan sınırının kontrol noktasında kamp kurmuş, onun dönüşünü bekliyorlardı. Eşi Paramjit, “O ailemizin ve benim meleşimimizdir. Tanrı onu bağışlasın” diyordu.

Patlayan yüzlerce flaş ışığı altında bir otomobile bindirilen “özgür adam” ilk geceyi Lahor’da beş yıldızlı bir otelde geçiriyordu.

Cezaevinin bir yöneticisi, Singh’in tutuklandıktan 6 ay sonra Müslüman olup, günde beş vakit namaz kıldığını söylüyor. Nangal Choran köyündeki evinde cezaevi günlerini anlatan Singh ise, asla Müslüman olmadığını, ancak Pakistan’a giriş yaparak “İbrahim” adını kullandığını belirtiyor. Pijamasını sıyırıp ayak bileğini gösteren Singh, “bağlandığım zincirler yüzünden oluştu bu mor şişkinlikler. Yazın sıcak, kışın çok soğuk oluyordu demirler. Ancak bacaklarımın arasına aldığım da

uyuyabiliyordum” diyor.

Kashmir Singh’in olağandışı yaşamında, yerel gazetelere göre “saygıdeğer bir aşk öyküsü” de var:

Vefakâr eşi Paramjit Kaur, 35 yıl boyunca umudunu hiç yitirmemiş ve üç çocuğunun babalarını bir gün mutlaka göreceği inancıyla yaşamını sürdürmüştü...

Bir sınır görevlisi, Singh ailesinin

buluşmasına tanık olduğu ilk anı şöyle anlatıyor: “Aşırı duygusal bir andı... Hem ağlıyor, hem sevinç çığlıkları atıyorlardı...”

Evet Mr. Burney... Hem ağlayıp, hem çığlık atmak için... Binlerce aile sizi bekliyor ülkemizde de!

Son bir umut olarak!... •

mehmetmuhsinoglu@butundunya.com.tr

ATATÜRK'LE YAŞANANLAR

Kurtuluş Savaşı günlerinde, Atatürk, Ankara karargâhında, yemek yenen masanın üstünü çok çıplak bulmuştu.

"Şöyle bir iki çiçek yok mu, ıslatıp masaya koysanız!" demişti.

O zamanlar Ankara'da Mustafa Kemal Paşanın masasını süsleyecek bir demet çiçek bile bulunamamıştı. Daha sonra Çankaya'ya yerleştiği zaman, bahçesinde çiçek yetiştirmeye başladı.

Gazi, Mayıs 1922'de Ankara'ya gelen Moskova Sefiri Ali Fuat Cebesoy'u Çankaya'da çiçek tarlalarının arasında kabul etti. Cebesoy, Moskova izlenimlerini anlatıyor, Gazi'den de Sakarya zaferinin ayrıntılarını öğrenmek istiyordu. Gazi bir ara tarlalarda filizlenen çiçek fidanlarını göstererek yanıt verdi:

"Bakınız Ali Fuat Paşa; bunlar da bizim Ankara'da kazandığımız zaferler..."

Sıcak bir günün akşamında Gazi, köşkün bahçesinde gezinmekteydi. Gün batımında Ankara bunalıcı bir sis bulutunun içindeydi. Aradaki boş arazide toz

hortumları gökyüzüne yükseliyordu. Gazi, köşkün genişletilmesiyle uğraşan Arif Hikmet Koyunoğlu'na

"Nasıl, Ankara'yı hükümet merkezi yapmakla iyi ettim mi?" diye sordu. Ardından hemen ikinci soruyu getirdi:

"Neden?"

Oradakilerden kimi "siyaset gereği, kimi strateji ve savunma gereği" dedi. Hatta biri işi Ankara'nın silüetindeki estetığe bağlayıp:

"Kayalık güzeldir, Paşam." bile dedi.

Herkesi dinledikten sonra Atatürk, "Bu söylediklerinizin hiçbirini, inandırıcı nedenler değil. Benim Ankara'yı başkent yaparken güttüğüm amaç, Türk'ün olmazı olur kılan büyük gücünü dünyaya bir kez daha kanıtlamaktır.

Bir gün gelecek, şu çorak tarlalar yeşil alanlar, asfaltlarla bezenecek, burada yeşil bir kent doğacak...

Hem bunu hepimiz, çok yakın bir gelecekte göreceğiz."

Gönderen: Dr. GÜRBÜZ TURDAY

ORTA DOĞU'DA DİKTATÖR TEMİZLİĞİ NASIL BAŞLADI?

Yazan: SUAT TÜRKER

Muhammed Bouazizi üzerine döktüğü benzini ateşleyip vücudunu 'alev topuna' döndürdüğü anda Arap dünyasını büyük bir kaosa sürükleyeceğini hiç tahmin etmemişti.

Çalışkan bir gençti. Beş yıl önce üniversiteyi bitirmiş iş arıyordu. İş bulamadı. Kendi işini kendi kurdu. bir el arabası aldı. Sokaklarda seyyar manavlık yapmaya başladı. İlk günlerde Muhammed'in işleri iyi gitti. Sonraları, üzerinde devlet baskısını hissetmeye başladı. Zabıta onu rahat bı-

rakmıyorlardı. İki de bir yolunu kesip ceza kesiyorlar, satış yapmasını engelliyorlardı. Gerekçelerini de açıkça söylüyorlardı:

"Sen üniversite mezunu bir gençsin neden sokaklarda sebze meyve satıyorsun. Böylece devleti mi protesto ediyorsun. Sen bir hainsin."

Muhammed Bouazizi

Muhammed dilinin döndüğünce, gücünün yettiğince onları ikna etmeye çalışıyordu. Ama onu kimse dinlemiyordu.

Sonunda valiye çıkıp derdini anlatmak istedi. Olmadı. Defalarca denedi. Vali kendisini kabul etmiyordu. Sonunda, sabrı tükendi, hükümet konağının önünde üzerine benzin döküp kendini ateşe verdi. Ağır yanıklarla hastaneye kaldırıldı. Ama kurtarılamadı.

Beş yıldır işsiz 26 yaşındaki Muhammed, Tunus'un Sidi Bou Said kentinde 17 Aralıkta yaşama veda etti. Kardeşi Salem, hastanenin kapısında bekleyen ajans muhabirlerine ağlayarak haberi verdi:

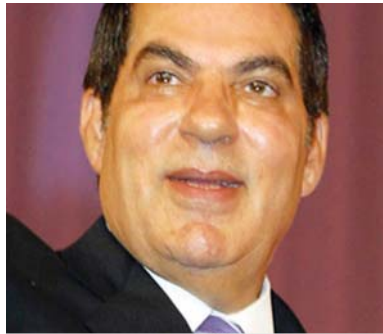
"Muhammed öldü. Allah rahmet eylesin."

Önceleri batılı ülkelerde olayın yankısı büyük olmadı. Hatta el altından Tunus'un yıllanmış diktatörüne

destek bile verdiler. Fransız dışişleri bakanı 'Fransa silahlı kuvvetlerinin Bin Ali'ye yardıma hazır olduklarını' açıkladı. Ancak, Tunus'ta isyan büyüdü. Halkın kararlılığı ortaya çıkınca göstericilere karşı kullanılacak silah, cephaneye ve biber gazı yüklü Fransız uçağının Paris'ten hareketine izin verilmedi. Batılılar, devlet Başkanı Zeynel Abidin kaçana kadar bir tavır ortaya koymadılar. Çünkü, hazırlıksız yakalanmışlardı. 'İki

yüzlü' politikalarının sadece bir yüzünü gösterdiler. 'Sessiz kalarak' onu desteklediler. Ancak halk, beklenmedik bir anda kendi dinamiğini ortaya koyunca işler değişti.

Onlar durum değerlendirmesi yapadursun, Tunus'da özellikle genç kuşaklar sosyal paylaşım siteleri, internet, cep telefonlarıyla muhteşem bir dayanışma ağı kurdular. Tunus için,

Eski bir istihbaratçı olan Zeynel Abidin Bin Ali

için kaynıyordu.

Thala, Sousse ve Meknasi kentlerinde hayat pahalılığı ve işsizliği protesto mitingleri başladı.

Eski bir istihbaratçı olan devlet başkanı Zeynel Abidin Bin Ali, Muhammed'i haftalarca kapısında bekleten valiye görevden aldı. Ağır yarıklarla yaşam mücadelesi veren Muhammed Bouazizi'yi hastanede ziyaret etti. Kardeşine hemen iş bulundu. Talihsiz gencin ailesine on bin Euro verildi. Rejim yandaşlarının düzenlediği mitinglerde, "Allah onu başımızdan eksik etmesin. Zeynel Abidin Bin Ali halktan biridir. O halk için çalışır." şeklinde attıkları sloganlar da çok cılız

kentinde gösterilere katılan 18 yaşında bir genç polis tarafından vuruldu. 24 yaşında bir genç yüksek gerilimli bir elektrik direğine tırmanarak intihar etti. Ölü sayısı 35'e çıktı. Sonunda, Devlet Başkanı Zeynel Abidin ülkeyi terk etti. Ama onun kaçıışı da kolay olmadı.

Sarkozy, eski dostu Zeynel Abidin'in Fransa'ya gelmesini istemedi. Bunun üzerine uçak yön değiştirip İtalya'nın Sardunya adasına iniş yaptı. Havalanı yetkilileri pilota, 'İkmal yap ve hemen burayı terket.' emrini verdi. Böylece, Zeynel Abidin'in uçağı kendisini kabul eden tek ülke olan Suudi Arabistan'a gitti.

Zeynel Abidin Bin Ali

1987 yılından beri ülkeyi yönetiyordu. Anayasa'da yaptığı değişiklikle altı kez, üst üste devlet başkanlığına seçilmişti.

"Her başarılı erkeğin ardında bir kadın vardır" kuralına göre Zeynel Abidin'in ardında da bir kadın olmalıydı. Onun arkasındaki,

Zeynel Bin Abidini, durumunu kurtarmak için Muhammed Bouazizi'yi hastanede ziyaret etti.

kaldı. Sokaklardaki başkaldırı durmayınca, Zeynel Abidin paniğe kapıldı.

"Beni çevrem yanılttı. Bir daha adaylığımı koymayacağım. Ben sizlerden biriyim." dediyse de yıllarca kandırılmış, ezilmiş halk bu sözleri kulak asmadı.

Olaylar büyüyordu. Bouziana

(bazen de önündeki) kadın, eşi Leyla Trabelsi idi. Ancak ülkenin 'First Lady'si Leyla Trabelsi halk tarafından hiç sevilmiyordu. Trabelsi ailesi, 'götürücü bir aile' olarak tanınıyordu. Wiki Leaks'in yayınladığı belgelere göre ABD'nin Tunus Büyük elçisi Robert F. Godec bir kriptosunda bu aile için

'Hoşuma giden her şey benimdir' prensibini benimsediğini, böylece Tunus sahillerindeki en kıymetli arsaları, şirketleri ele geçirdiğini yazıyordu. Büyük elçi, "Tunus iş dünyasının gözde şirketlerinin yarısı Bin Ali bağlantısına sahip. Leyla Bin Ali ve büyük ailesi Trabelsi'ler Tunus halkının öfkesini çekiyor. Bu ailenin para hırsı ve aşırı tüketimi konusunda sık sık iğneli laflar işitiyorum." diyordu. Yine Wiki Leaks belgelerinde Zeynel Abidin'in damatlarından birinin verdiği parti şöyle anlatılıyordu.

"Sahildeki bu villada muhteşem bir lüks yaşıyorlardı. Tatlılar ve bazı yiyecekler Fransa'nın St.Tropez kentinden getirilmişti. Hatta, villa sahiplerinin beslediği bir de kaplan vardı." Bu belgelerin yayınlanması halkın öfkesini daha da arttırdı.

Tunus'un yazlık beldesi Hammamet'de bu aileye ait villalar halk tarafından yağmalandı. Bin Ali'nin amcası Sufyan bin Ali'nin konağını basan devrimciler evdeki lüksü filme alıp internette yayınladılar. Fransız basını Zeynel Abidin'in eşi Leyla'nın Paris'teki Tunus büyük elçiliği konutunu baskı ve dayatmayla üzerine geçirdiğini ancak bu konutun parasının devlete hiç bir zaman ödenmediğini iddia etti.

* * *

Leyla Trabelsi fakir bir ailenin kızıydı. Bir kuaförde çalışıyordu. Zeynel

Abidin ile tanıştıktan sonra bir yıl beraber yaşadılar. Leyla ilk kocasından boşandı ve 1992 yılında evlendiler. Bu evlilik sonrası Trabelsi'ler kısa sürede Tunus'un en zengin aileleri arasına girdi. Leyla'nın on erkek kardeşi de büyük şirketlerin başına geçti. Bu ailenin yaptığı yolsuzluklar konusunda Fransa'da bir kitap da yayınlandı. Ama bu kitap Tunus'a sokulmadı. Kitabın yazarları Nicolas Beau ve Catherine Greaciet hakkında dava açıldı.

Amerikan Forbes dergisine göre, Leyla'nın serveti dört milyar Euro'yu bulmuştu. Bu nedenle, halkın ilk hedefi bu ailenin fertleri oldu. Leyla'nın yeğeni İmed Trabelsi bıçaklanarak öldürüldü. Aileden 33 kişi tutuklandı. Tunus TV'sinde bu aileye ait zenginlikler sık sık gösterilmeye başlandı.

Bunlar ayaklanmanın hızla yayılmasına ve şiddetlenmesine neden oldu. Leyla ise kardeşine ait hava yollarının özel uçağıyla önce Dubai'ye, oradan da Cidde'ye uçtu. Ama arkasında sayfalar dolusu yolsuzluk dosyası bırakmıştı. İddialardan biri de Leyla'nın, merkez bankasındaki bir buçuk ton altını iç etmesiydi. Sokakları dolduran devrimciler de ısrarla, 'Devlet nimetlerini paylaşın' bu aile fertlerinin yargılanmasını şart koşuyorlardı.

Tunus'lu Devrimciler İsviçre hükümetine başvurarak Bin Ali ve Leyla'nın hesaplarının dondurulmasını istedi. İsviçre hükümeti de hesapların dondurulduğunu bono tahvil ve değerli kağıtların satışının askıya alındığını bildirdi.

* * *

Şimdi sıkça sorulan soru şu:

"Düğmeye kim bastı?" Tunus ayaklanması ne Fransız, ne de Rus ihtilaline benziyordu. Biraz, (şimdilik) Ukrayna'nın Turuncu, Gürcistan'ın gül devrimlerini andırıyordu.

Oysa ki; Orta doğu ülkelerinde ikinci dünya savaşından sonra kurulan bu rejimlerin 'kullanım tarihi' sona

ermişti. Bu ülkelerdeki halklar, yoksulluk ve baskı içinde kıvranıyordu. Ezilen halk, devlet kademelerindeki yolsuzluk ve hırsızlıkları dış gıcırdatarak seyrediyordu. Onlar, 'Dayanma güçlerinin' sonuna gelmişlerdi. Patlamaya hazırdılar. Bunu fark eden Amerika Başkanı Bush 2003 yılında kesin bir dille açıkladı:

"Fas'tan İran'a kadar rejimler de, sınırlar da değişebilir. "Ardından, 'Büyük Orta Doğu Projesi' devreye sokuldu. Ancak günler geçtikçe endişeler de arttı. Orta Doğu ülkelerindeki değişimde radikal gruplar iktidara gelirse ne olacak? Böyle bir durumda İran daha da güçlenmez mi? İsrail daha da hırçınlaşmaz mı?"

Doğum sancıları içindeki orta doğu çok bilinmeyenli bir denkleme sürüklenmişti. Şimdi herkes, 'kavgada yumruk sayılmaz' hesabı beklemede. İsrail dahil tüm orta doğu ülkeleri, artık kendilerine çeki düzen vermek zorunda olduklarını biliyorlar.

Yoksul ve çaresiz Muhammed, elindeki çakmakla, benzine bulanmış vücudunu değil de arap halklarının başkaldırı meşalesini böyle ateşlemişti. •

Suat Türker 19 yıl İstanbul Milliyet'de, Almanya Hürriyet'te de 30 yıl çalıştı. Hürriyet Köln Bürosu şefi iken emekli oldu. Gazetecilik yaşamında yurt içi ve dışında çok sayıda önemli olayları izledi. Türkiye'nin Kızıl Çin'i tanımadığı yıllarda Çin'e giren ilk gazeteciler arasındaydı. 1967 yılında Mısır-İsrail savaşlarını Mısır cephesinden izledi.

Hakimiyeti Milliye

YAZILARI

KARŞILIKLI SAYGI!

Prof. Dr. Sinan Bayraktaroğlu

YABANCI DİL EĞİTİMİ GERÇEĞİ
YABANCI DİLLE EĞİTİM YANILGISI

öğretmen
dünyası

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

İçişleri Bakanlığı, memurların halka karşı olan davranışlarında daha saygılı olmaları hakkında idare amirlerine bir genelge göndermiştir. Devletin idare sisteminin düzenlenmesi hususunda hiçbir önlemi ihmal etmeyen Bakanlığın bu genelgesi çok önemlidir. Dolayısıyla hem memurlar ve hem de halk tarafından dikkatle okunmaya değerdir. Çünkü bu genelge, sosyal sıkıntılarımızın en önemlilerinden birine değinmekte, ortaya koyduğu fikirler ve aldığı önlemlerle de onun tedavisini amaçlamaktadır. Genelgenin, kamuoyunun sıkı bir denetimiyle uygulanabileceğini bütün kalbimizle temin ederiz.

Bir hükümetin en büyük kuvveti, onu oluşturan kişiler arasındaki karşılıklı saygı ve sevgiden doğar. Dayanışma, uyumlu beraberlik çağın en büyük ilkelerinden biridir. Ulusal hayatı meydana getiren bütün faaliyet alanları, ancak aynı amaca yönelik bir duygu ve arzunun etkisi altında olumlu sonuçlar verebilir.

Vatan sevgisi, kuşkusuz, vatandaşlara karşı duyulan sevgilerin tamamını

dan ibarettir. Vatandaşlık görevlerinin ilki, aynı toprak üzerinde yaşayan vatandaşları sevmek ve gerektiğinde ona yardım etmektir. Bir ulusun gücü ve çağdaş düzeyi bu türden sevgi, saygı ve yardımın derecesiyle orantılıdır. Bütün toplumların en büyük ideali, vatandaşlar arasında bu karşılıklı saygı, sevgi ve yardımı oluşturmaktır.

Sosyal durumları birbirine benzeyen vatandaşlar arasındaki saygı ve sevgi bile ulusal hayatın dayanma noktasını oluşturmak itibarıyla son derece önemli bulunurken; idare edenler ile edilenler durumunda olan vatandaşlar hakkındaki bu konu, olayın en hassas ve önemli durumunu göstermiş olur. Hükümetle halkın ilişkileri konusu, her ülkenin büyük özen göstererek ilgilendiği önemli bir konudur. Konunun teorik kısmı oldukça derin ve ayrıntısı ise olabildiğince karışıktır. Bütün kanunlar hep bu karşılıklı ilişkileri düzenlemek için çıkarılır...

Demokratik yönetimler, halk ve onun egemenliği için çalıştıklarını ilan ederler. Halen yürürlükte olan anayasada, devletin genel çıkarlarını

daima göz önünde tutarak, halkın işlerini kolayca görmekle sorumlu olduğu konusu uzun uzadıya açıklanmaktadır. Biz bu düşünce ve teori çerçevesinde fazlaca durmaya gerek görmüyoruz. Hükümetle halkın karşılıklı ilişkileri, iş hayatında, memurla herhangi bir vatandaşın doğrudan doğruya ilişkisiyle sonuçlanmaktadır. İşte bu noktada meydana gelenler, Hükümetin, halkla devlet arasındaki düşüncelerini ve duygularını ortaya koyar.

Halkın gözü, en büyük haber alma ve yorumlama aracıdır. O, ancak gördüğüne inanır. Halkın devlet ve hükümet adına gördüğü ve bilgi edindiği kaynak da, sonuçta kendisiyle ilişkisi olan memurlardır. Onun için halkla ilişkisi olan memurların hizmet anlayışı, terbiyesi ve halka karşı takındıkları tavırları ve davranışları çok önemli ve özel bir hal alır.

Özellikle devrimler gerçekleştiren ve kökleştirmek isteyen ülkelerde bu noktaya çok dikkat etmek gerekir.

Devlet organizması hakkında uygulanan ilkelerin iş hayatına yansıtılabilmesi için bu ilkelerin, hiç zaman yitirilmeden, halk ile ilişkisi olan memurlara kadar benimsetilmesi şarttır.

Eski rejimin yüzyıllık kötü alışkanlıkları, memurlar ile halkı adeta birbirine düşman etmişti.

Önceden keyfi idare sistemine göre hareketlerini düzenlemiş olan memurlar, şimdi halk hükümetinin ilkelerine göre davranışlarını değiştirmek zorundadırlar. Bunun için de her şeyden önce memurun, hizmetinde bulunduğu ve asıl işinin ona hizmet etmek olduğu halkı sevmesi ve ona saygı göstermesi gerekir.

Cumhuriyet ve demokrasi rejiminde ise böyle bir durumun devamı olanaksızdır.

Önceden keyfi idare sistemine göre hareketlerini düzenlemiş olan memurlar, şimdi halk hükümetinin ilkelerine göre tavır ve davranışlarını değiştirmek zorundadırlar.

Bunun için de her şeyden önce memurun, hizmetinde bulunduğu ve asıl işinin ona hizmet etmek olduğu halkı sevmesi ve ona saygı göstermesi gerekir. Sevgi ve nezaket, doğal olarak, çarşıdan alınabilen şeyler değildir. Bunlar bir terbiye ve alışkanlık sonucu elde edilebilen kazanımlardır.

Bu niteliklere sahip memurları başarılı bir şekilde çalıştırabilmek için de ciddi anlamda ve devamlı önlemlerin alınmasına gereksinim duyulur.

İçişleri Bakanlığımızın söz konusu olan genelgesini, bu konuda atılmış başarılı bir adım olarak değerlendirmekteyiz. •

Hâkimiyeti Milliye Gazetesi
26 Ocak 1929

ATATÜRK'ÜN DÜNYASI

Cengiz Önal

“Siz, orada yalnız düşmanı değil, Millet'in makûs talihini de yendiniz. İstila altındaki talihsiz topraklarımızla birlikte bütün vatan, bugün en ücra köşelerine kadar zaferinizi kutluyor...”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

Ulusal Kurtuluş ve Bağımsızlık Savaşı'nda İlk Muharebeler

15

Ege Bölgesi'nin önemli bir kısmını işgal etmiş olan Yunanlar, 1920 yılının yaz aylarında ulaşmış oldukları, İzmit'ten Uşak ve Denizli üzerine doğru çizilen hattaki mevzilerinde durdular. Hallerinden ve kısmen de olsa edinilebilen istihbaratın değerlendirilmesinden çıkan sonuçtan genel bir saldırı hazırlığı içinde oldukları anlaşıyordu.

Ne ilginç bir rastlantıdır ki, aynı yılın sonlarına doğru, Yunanistan'da beklenmedik bir gelişme oldu ve Kral Aleksandr öldü. Başbakan Venizelos ise, seçimlerdeki yenilgisinin ardından iktidarı da kaybetmiş ve bu başarısızlığı hazmedemeyince de ülkesinden ayrılmış yurtdışına yerleşmişti.

Öte yandan, Anadolu'da da beklenmedik gelişmeler oluyordu.

Öncelikle Padişaha karşı, Mustafa Kemal'in başında bulunduğu Ankara Hükümeti ile iyi geçinmesi yolunda dış baskılar artıyordu. Dolayısıyla da;

İstanbul Yönetimi Anadolu Ulusal Hareketi'ne nispeten olumlu yaklaşan kişilerden oluşan bir hükümet kurulması ihtiyacı içindeydi. Sonunda Damat Ferit istifa ettirildi ve Tevfik Paşa'ya yeni bir kabine kurulması görevi verildi.

Tevfik Paşa, Sadrazamlığa gelmesinin hemen akabinde Mustafa Kemal ile doğrudan bir temas kurma yolları aramaya koyuldu. Kısa bir süre sonra söz konusu temasın Yüzbaşı Neşet Bey aracılığıyla kurulabileceği bilgisi edinildi. Bunun üzerine Ahmet İzzet Paşa, Salih Paşa, Hüseyin Kazım Bey, Hoca Fatih Efendi, Bern Sefiri Cevat Bey ve Hukuk Müşaviri Münir Bey'den oluşturulan bir Heyet, Mustafa Kemal ile görüşmede bulunmak amacıyla Bilecik'e gönderildi.

Mustafa Kemal, 5 Aralık 1920 tarihinde Bilecik'te yapılan görüşmede İstanbul Hükümeti'nin artık bir etkinliği olmadığı gerekçesiyle, Heyet üyelerine hükümetin resmi görevlileri olarak değil de şahısları adına hitapta bulunmaya özen gösterdi. Görüşmenin ardından Mustafa Kemal yanındakilere verdiği bir talimatla, Heyet'in İstanbul'a dönmesini sakıncalı bulup, Ankara'ya götürülmesini istedi. Öyle de oldu...

Heyet'in Ankara'da bulunması, Anadolu Ulusal Harekâtı'na katıldı şeklinde yorumlandı; bir anlık da olsa halk ve asker üzerinde heyecana sebep oldu, ortalığı iyimser bir hava kapladı. Sonunda Heyet üç ay kadar Ankara'da kaldıktan sonra, Mustafa Kemal'in Ahmet İzzet Paşa ile Salih Paşa'dan, İstanbul'a döndüklerinde

istifa edecekleri şeklinde teminat alınmasından sonra, 7 Mart 1921 tarihinde İstanbul'a dönebildi. Adı geçen paşalar İstanbul'a vardıklarında istifa etmişlerse de; bir süre sonra yeniden kabineye girmişlerdir.

Diğer taraftan, kurduğu Kuva-yı Seyyare (Hareketli Güçler) ile Ulusal Savaşım'ın bir döneminde önemli başarılarına imza atan Çerkez Ethem ile Mustafa Kemal'in başkanlığındaki otoritenin arası, düzenli ordu kurulmasına geçilmesiyle açılmaya başladı. Çerkez Ethem, askerlerini düzenli ordu disiplinine sokmaya karşı çıkıyordu. Ayrıca, kendisinin sadece doğrudan Ankara'dan Mustafa Kemal'den emir alabileceğini, askerlerinin ise kendisinden başkasının emirlerine uymayacağını söylüyor, uygulamanın da bu yönde olmasını istiyordu.

Ulusal Hükümete karşı Yunan tarafına geçen Çerkez Ethem

Kendi başına buyruk davranmaktan vazgeçmeyen Çerkez Ethem ve kardeşleri Ulusal Hükümet'e karşı ayaklanmışlar

ve Yunanlardan da işbirliği talebinde bulunmuşlardı. Sonunda, bir asker, hatta bir tek merminin bile çok önemli olduğu çok zor bir dönemde Çerkez Ethem Yunan tarafına geçti...

Gelişmeler baş döndürücüydü... Ulusal Güçler(Kuva-yı Milliye)'in lağvedilerek Düzenli Ordu geçilmesi üzerine, Ulusal Güçler Genel Komutanı olan Ali Fuat (Cebesoy) Bey Moskova Büyükelçiliği'ne atandı. Batı Cephesi Komutanlığı'na da Albay İsmet (İnönü) Bey getirildi.

Birinci İnönü Muharebesi (6-10 Ocak 1921)

1920 yılının neredeyse son 4-5 ayını hazırlık yaparak geçiren Yunan ordusu, Çerkez Ethem'in de işbirliği yaparak kendilerine katılması neticesinde, oldukça uygun bir ortama sahip oldu. Bu fırsatı iyi değerlendirerek, 6 Ocak 1921 tarihinde biri Bursa'dan Eskişehir yönüne doğru, diğeri ise Uşak'tan Afyon tarafına doğru olmak üzere iki hareketi aynı zamanda başlattılar.

Yunan ordusunun ileri hareketi neticesinde 9 Ocak 1921 tarihinde, Eskişehir yakınlarındaki İnönü'de Türk Birlikleri'yle çatışmalar başladı. Henüz kurulmuş bulunan ordumuzun bir kısım birlikleri de Çerkez Ethem kuvvetlerinin üzerine gönderildi.

Türk Ordusu'na göre çok daha üstün bir güce sahip olan Yunanlılar ile yoğun çarpışmalar oluyordu. İnönü mevzilerindeki birliklerimiz, askerlik mesleğinin gereğini mükemmel yapan komuta kademesinin isabetli yönetimi sayesinde büyük bir direnç gösterdi.

Çarpışmalar 11 Ocak tarihine kadar sürdü. Yunanlılar, beklenenin üzerinde kayıp verdi. Kalan askerlerini toparlayıp, ilk harekete başladıkları noktaya geri çekildiler. Güney'deki Çerkez Ethem kuvvetleri de dağıtıldı. Ordumuzun, asker gücü ve mühimmat yetersizliğine karşın, muhabere zaferle sonuçlandı. Başarı, öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde ve Türk Ulusu'nda büyük heyecan yarattı. Ayrıca, yurtdışında da büyük yankılar uyandırdı. Başta Rusya, içinde bulunduğu duraklamadan sıyrılıp, Ankara Ulusal Hükümeti'ne daha da yanaştı... Batılılar ise Londra Konferansı'nın toplanmasını ve konferansa Ankara Ulusal Hükümeti'nin de davet edilmesini kararlaştırdılar.

Londra Konferansı (23 Şubat 1921)

Konferansa katılma konusu İstanbul Yönetimi ile Ankara Ulusal Hükümeti arasında çeşitli yazışma ve

İsmet İnönü

Mustafa Kemal I. İnönü savaş alanını denetliyor

ve Fransızlarla birer sözleşme imzalamıştı. Sözleşmeler, detaylı incelendiğinde şartlar pek de olumlu bulunmadı. İlk göze çarpan husus da; sözleşmenin, Türk Devleti'nin gerçekleştirmeyi hedeflediği Tam Bağımsızlık İlkesi'ne aykırı hususlar içermesiydi.

tartışmaların yaşanmasına neden oldu. Sonunda, İstanbul Yönetimi Tevfik Paşa tarafından ve Ankara Hükümeti ise Dışişleri Bakanı Bekir Sami (Kunduh) Bey tarafından temsil edildi.

İtilaf Devletleri, Sevr Anlaşması esaslarına pek dokunmayan küçük bazı değişiklikler yaparak getirdikleri projeyi Türklerin ve Yunanların kabul etmesini istediler. Türk tarafı ise öncelikle Anadolu'daki işgal güçlerinin Vatan Topraklarımızı boşaltmalarını istedi. Ardından da Ulusal And (Mısak-ı Milli) hakkında açıklamalarda bulundu. Yunanlar ise Anadolu'nun boşaltılmasını da, İtilaf Devletleri'nce önerilen projeyi de kabul etmediler. Konferans, olumlu herhangi bir sonuç alamadan dağıldı.

Ankara Ulusal Hükümeti için Londra Konferansı bir başarıydı. Çünkü Batılı Devletler, Anadolu Ulusal Hareketi'ni kabullenmiş ve Ankara Ulusal Hükümeti'ni de hukuken tanımışlardı. Konferans'ın dağılmasının ardından Bekir Sami Bey İngiliz, İtalyan

Meclis, sözleşmeleri kabul etmediği gibi Bekir Sami Bey'in de görevine son vermişti...

İkinci İnönü Muharebesi (23 Mart-1 Nisan 1921)

Lozan Konferansı'nın başarısızlıkla sonuçlanması İtilaf Devletleri'ni, özellikle de İngilizleri çileden çıkarmaya yetti. Öncelikle Yunanları kışkırtmaya başladılar. Yunanlar da Birinci İnönü Muharebesi'ndeki başarısızlığın üzerini örtmek ve sözde Sevr Barış Anlaşması ile kazandıklarına inandıkları imkânlarla bir an evvel kavuşabilmek için yeni bir saldırı hazırlığına giriştiler.

Konferansın üzerinden henüz on gün bile geçmemişti ki, Yunanlar bütün cephelerden yeni bir taarruz başlattılar. 23 Mart sabahından itibaren Bursa'dan İnönü istikametine doğru yeniden ilerlemeye başladılar. Bu seferki güçleri, Birinci İnönü Muharebesi'ndeki güçlerinden daha fazlaydı.

Bir yandan da Uşak'tan Afyon üzerine doğru saldırıya geçtiler. Çatışmalar İnönü ile Afyon arasındaki bölgede gerçekleşiyordu. Yine çok yoğun çarpışmalar oldu. Türk Ordusu, komuta kademesinin geçmişte yaşanan savaşlardan edindiği tecrübeyle ilk saldırıları geri püskürttü. Yunanlar hemen geldikleri noktalara çekilmeye başladılar. Batı Cephesi Komutanı İsmet (İnönü) Bey'in, Metris-tepe'den 1 Nisan 1921 tarihinde Mustafa Kemal'e gönderdiği, "Düşman, binlerce maktulleriyle doldurduğu muharebe meydanını silahlarımıza terk etti..." şeklindeki ifadelerin yer aldığı bir telgrafla durumu arz etti. Mustafa Kemal de; "Siz, orada yalnız düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz..." sözlerini içeren telgrafla cevap verdi...

Güney'deki Yunan gücünün, İnönü'deki birlikleriyle aralarındaki irtibatın yeterince sağlanamaması üzerine, onların geri çekilmelerini bozgun ve dolayısıyla yenilgi olarak algılayıp, henüz işgal ettikleri Afyon'dan da geri çekilmeleri, Afyon'un da işgalden kurtulması sonucunu doğurdu. Gerek Kuzey'deki, gerekse Güney'de bulunan Yunan Birlikleri'nin koordinasyon ve haberleşme yetersizliği ve Türk Birliklerinin de amansız takip ve baskın tarzındaki çarpışmaları neticesinde, on üç gün kadar süren İkinci İnönü Muharebesi de Türk Ordusu'nun zafariyle sonuçlandı. Başarı, Türk Ulusunda büyük sevinç yarattı ve Anadolu'nun düşmandan temizlenmesi ko-

nusundaki umutları da artırdı. Muharebe'nin sonucunda gerek Birinci İnönü ve gerekse İkinci İnönü Muharebeleri'nde Batı Cephesi Komutanı olan İsmet (İnönü) Bey'in rütbesi Tuğgeneralliğe yükseltildi. İnönü Muharebeleri'nin zaferle sonuçlanması ilk etapta Rusya ile Moskova Dostluk Anlaşması'nın imzalanmasını sağladı. Ayrıca, Fransa ile İtalya'nın İngiltere'den ayrı

Mustafa Kemal: "Siz, orada yalnız düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz..."

ve farklı bir politika izlemesine neden oldu. Fransa, anlaşma yapabilmek amacıyla temsilcisi Franklin Bouillon'u, görüşmelerde bulunmak için, Türkiye'ye gönderdi. İtalyanlar işgal

Mustafa Kemal, İsmet Paşa ile...

ettikleri Anadolu topraklarından çekilmeye başladılar.

Kütahya-Eskişehir Muharebesi (10 - 24 Temmuz 1921)

Yunanistan, İkinci İnönü Muharebesi'nde de yenilince, İngiltere başta olmak üzere İtilaf Devletleri'nin desteğini kaybetmekte olduğunu anlamıştı. Ayrıca, Yunan Genelkurmayı, İnönü Muharebeleri'nde, daha çok savunma taktiği uyguladığına inandığı Türk Ordusu'nun bu durumunu bir zafiyet gibi değerlendirmekteydi. Bütün bunları göz önünde bulundurarak kendi başına bir şeyler yapma gayretine girişen Yunanistan, Ordusunu birkaç aylık bir hazırlıkla daha da güçlendirip, gerekli takviyeyi yaptıktan sonra İnönü, Eskişehir, Afyon ve Kütahya çizgisinde yer alan mevzilerimize topyekûn bir saldırıda bulundu. Türk Ordusu henüz ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayamamış ve teşkilatını da yeterince tamamlayamamıştı. Yunan ordusu ise gerek sayı ve gerekse teçhizat bakımından çok üstün konumdaydı. Yunanlar, 10 Temmuz 1921 tarihinde başladıkları saldırılarının ardından 13 Temmuz 1921 tarihinde yapılan Afyon-Altıntaş mevkiindeki çarpışmalardan Ordumuzu geri çekilmeye zorladı. Bu esnada Afyon yeniden Yunan işgaline girdi. Ardından 17 Temmuz 1921'de Kütahya ve 19 Temmuz'da ise Eskişehir işgal edildi.

Çarpışmalar sonucunda, yaralı ve şehit toplam 7.000 civarında askerimiz savaş dışı kalmış, 30.000 civarında silahlı askerimiz de firar etmişti. Araç-gereç ve mühimmat ve teçhizat kaybımız da bir o kadar çoktu. Firari askerlerin başıbozuk bir şekilde memleketlerine dönmeleri sırasında yollarda eşkıyalığa başvurusu da olayın ayrı ve moral bozucu bir başka yanıydı. Olay Ankara'da büyük hayal kırıklığına neden olmuş, Meclis'te endişe bir o kadar artmış ve hatta Meclis'in Kayseri'ye nakli dahi konuşulmaya başlanmıştı. Muhalefet bu mağlubiyetten Mustafa Kemal'i sorumlu tutuyordu. Mustafa Kemal ise bu aşamada

netice alınabilecek bir harekâta bulunmanın olanağı olmadığını görüyordu. Bunun üzerine 18 Temmuz 1921 tarihinde Karacahisar'da bulunan Batı Cephesi Karargâhı'na giderek, "Ordu'nun yeniden düzenlenmesi, gerekli takviyelerin yapılması ve eksikliklerin hızla giderilmesini sağlamak amacıyla önce Eskişehir'in Güney ve Kuzeyi'nde toplan-

masını, sonra da düşman ordusuyla arasına büyük bir mesafe koyarak, Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesini emretti..." Bu, harp yöntemi ve askerlik sanatı açısından oldukça önemli ve isabetli bir karardı. Nihayet, Türk Ordusu 25 Temmuz 1921 tarihinden itibaren Sakarya'nın doğusuna çekilmeye başladı. Yunan Ordusu'nun, geri çekilen Ordumuzu takip etmesinin, merkezi karargâhından uzaklaşacağı ve dolayısıyla da nispeten dağınık hale geleceğini öngören Mustafa Kemal, bu durumda Türk Ordusu'nun topluca bulunmasının önemli bir avantaj olduğunun da bilincindeydi... Ancak, Eskişehir ve civarının da düşmana bırakılmış olmasının Türk Ulusu üzerinde yaratacağı olumsuz etkiyi biliyordu.

Mustafa Kemal Eskişehir'de denetlemede

Yapılacak tek husus vardı o da; kısa zaman içinde ve ani baskın tarzındaki bir askeri harekâtın, olumsuz havayı dağıtacağı gerçeği idi. Bunun için de askerliğin gereğini yapma kararı verdi... •

cengizonal@butundunya.com.tr

Gelecek Ay:Sakarya Meydan Muharebesi

NÜKTEDAN ATATÜRK

Sivas Kongresi'nden sonra Ankara'ya hareket eden Mustafa Kemal ve arkadaşları 25 Aralık gecesini Kırşehir Kaman'da geçirdiler. Günlerdir peynir ekmek yiyerek yolculuk yaptıkları için, konuk oldukları evde, önlere tavuklu bulgur pilavı gelince hemen kaşıklara sarıldılar.

Rauf Bey, Mustafa Kemal'in, önce tavuğun kanat parçalarını yemeye başladığını görünce,

"Paşam, güzel etleri dururken neden kanatlarından başladınız?" diye sordu.

Yemeğe devam eden Mustafa Kemal, yanıt verdi: "Uçacağız da ondan Rauf!"

Gönderen: DOĞAN ÖZGEZGİN

Hazırlayan: BİRSEN ERKUTUN

1-Stirling Dağları hangi ülkededir?
a-Avustralya
b-İngiltere
c-Fransa
d-Avusturya

2-Öğrencilerde yetenek gözetmeyen eğitim hangisidir?
a-Karma eğitim
b-Özel eğitim
c-Karma yetenek eğitimi
d-Kapsamlı eğitim

3-Ünlü besteci Bella Bartok hangi ülkede doğdu?
a-Avusturya
b-Macaristan
c-Fransa
d-Hollanda

4-Caesar diktatörlüğü hangi tarihte sona erdi?
a-MÖ 60 b-MÖ 51
c-MÖ 44 d-MÖ 49

5-Semafor ve Elyosta nedir?
a-Dünyanın en uzun köprüleri
b-Uzunlukları 15-17 km. olan iki tünel
c-Fransa ve İngiltere'nin demiryolu projesi
d-İlk mekanik haberleşme sistemleri

6-Salihli hangi bölgemizdedir?
a-Ege
b-Akdeniz
c-Karadeniz
d-Orta Anadolu

7-Thomas Graham'ın difüzyon kanunu hangi yıl açıklandı?
a-1846 b-1919
c-1945 d-1954

8-Talebin fiyat esnekliği kavramını ortaya atan ekonomist kimdir?
a-Karl Marx
b-Alfred Marshall
c-Adam Smith
d-David Ricardo

9-Puccini hangi tür eserleriyle tanınır?
a-Heykel b-Resim
c-Opera d-Roman

10-"Cries and Whispers" filminin yönetmeni kimdir?
a-Ingmar Bergman
b-Woody Allen
c-Michael Balcon
d-Luis Bunuel

11-Kros hangi yıl uluslararası şampiyona kabul edildi?
a-1903 b-1967
c-1977 d-1978

12-Bir oyunu hicveden tür hangisidir?
a-Commedia dell'arte
b-Burlesk
c-Kabuki
d-Pantomim

13-Hilvan hangi ilimizin sınırları içindedir?
a-Gaziantep
b-Diyarbakır
c-Şanlıurfa
d-Mardin

14-Düzenli tekrarlanan olaylarla ilgilenen aritmetik hangisidir?
a-Cebir
b-Binomial
c-Modüler aritmetik
d-Ekspansiyel

15-Occamlı William hangi felsefenin taraftarıdır?
a-Nominalizm
b-Pozitivizm
c-Pragmatizm
d-Skolastisizm

16-Tek bir çeşit atom içeren moleküllere ne denir?
a-Karışım
b-Anorganik
c-Formül
d-Element

17-"Frankenstein" romanı hangi yazarın eseridir?
a-Kenneth Grahame
b-Mary Shelley
c-Bram Stoker
d-Mervyn Peake

18-Malin burnu hangi ülkenin kıyısındadır?
a-Britanya
b-İskandinavya
c-Fransa
d-İrlanda

Yanıtlar: 152. sayfada →

TÜRK DİLİ

Orhan Velidedeoğlu

12 Mart 2011: İstiklal Marşı'nın kabulünün 90'ncı yılı...

Geçen Aralık ayı gazetelerinde İstiklal Marşımız-la ilgili ilginç haberler yayımlandı. Alman Meslek Birliği (GEMA), Almanya'daki Türk okullarında söylenen İstiklal Marşı için kendilerine telif hakkı ödenmesini istemiştir.

Bunun üzerine, Bakanlar Kurulu marşın kamulaştırılması yolunda bir kararı imzaya açmış. (?) Müzikotek Başkanı Dağhan Baydur da GEMA'nın İstiklal Marşı'ndan telif hakkı istemesinin Türkiye'nin lehine olduğunu, Türk okullarından toplanacak ücretlerin Türkiye'ye gönderilmesi gerektiğini, bu nedenle marşın kamulaştırılmaya çalışılmasının mantıklı olmadığını, vârislerin de zaten bu konuda hiçbir hak talep etmediklerini söylemiş.

Bu haberin yarattığı şaşkınlıktan çok Sayın Baydur'un "vârislerin de zaten bu konuda hak talep etmedikleri" biçimindeki açıklamasını dikkat çekici buldum.

Acaba yanılıyor muyum, diye düşündüm.

Kimdir bu vârisler?..

İstiklal Marşımızın “vârisleri” değil, bir tek “sahibi” var: “Türk Ulusu”.

Şiiri yazan Mehmet Âkif (1873-1936)’in, besteyi yapan Osman Zeki (1880-1958)’nin, marşı Türk ulusuna adadıklarına, ona armağan ettiklerine ilişkin sözleri belgelenmiştir.

Mehmet Akif Ersoy

1920 yılının son ayları... Cephelerden gelen coşkulu haberler heyecan yaratıyor: Doğuda Sarıkamış ve Kars Ermenilerden geri alınmış; Batı’da yerel ayaklanmalar bastırılmış, Kütahya kurtarılmış...

O tarihte milletvekili, kabine üyesi ve Genel Kurmay Başkanı olan Albay İsmet (İnönü) aynı zamanda Garp Cephesi Kumandanıdır.

Bu heyecanlı günlerde Albay İsmet Bey, Maarif Vekili (Milli Eğitim Bakanı) Dr. Rıza Nur’dan, gerek hal-
kın, gerek ordunun coşkusunu yüksek

tutacak -Fransızların Marseillaise’i gibi- bir İstiklal Marşı hazırlatılmasını ister. Bunun üzerine İstanbul dahil, bütün yurttaki bir güfte yarışması düzenlenir.

Doğu Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir, Muhiddin Baha (Pars) Şair Kemalettin Kâmi (Kamu), Tunalı Hilmi, gibi ünlü kişilerin şiirleriyle birlikte 734 eserin katıldığı yarışma sonunda 6 eser seçilir. Ancak, o günlerde Maarif Vekili Hamdullah Suphi’dir. H. Suphi Bey, marşı Burdur Milletvekili Mehmet Âkif Bey’in yazmasını ister ve bir emrivaki ile ona bir marş yazdırılır. H. Suphi, bu marşı Meclis kürsüsünden okur ve diğer milletvekillerinin de beğenmesini sağlar.

Kütahya Milletvekili Besim Atalay o günü şöyle anlatır:

Bir gün Hamdullah Meclise geldi. Manzumeler arasında Mehmet Âkif’in yazdığı parçanın beğenilmiş olduğunu söyledi. Derhal hocalar ve onlar gibi düşünenler “Hamdullah Bey okusun, dinleyelim” dediler. Hamdullah Bey kürsüye çıktı, o güzel sesiyle bülbül gibi okudu, alkışlandı...

Ben, on beş arkadaşım ile, bu çeşitli marş yapılmasının aleyhinde idik. Söz aldım ve dedim ki:

“Arkadaşlar, bir kavmin millî marşı müsabakaya konulmaz. Bu gibi manzumeler, marşlar milletin sinesinden doğar, hatta kimin söylediği de bilinmez.(...) Fransızların meşhur Marseillaise’i ismarlama söylenmemiştir. Vatan aşkıyla yüreği coşan bir askerin ağzından dökülen cevherdir.”
“Ayrıca, kabul edeceğimiz marş aruz vezniyle yazılmıştır. Türk Milleti için

yazılacak marşın her şeyi Türk olmalıdır. Bundan başka, birtakım koyu Arapça kelimeler de vardır.”(...)

Teklif sahipleri marşın bir daha okunmasını ve ayakta dinlenilmesini istediler; herkes ayağa kalktı. Biz dinlemedik, dışarı çıktık...

Besim Atalay’dan sonra Bolu Milletvekili Tunalı Hilmi söz alır:

Arkadaşlar, mesele gayet mühimdir. Eğer bu marş milletin ruhunu kayrayacak bir marş ise, onda ufak bir yakışıksızlık sonradan o marş için pek büyük bir düşüklük verir. (...) Hamdullah Suphi Bey’in aceleciliğine katılmıyorum. Bir kere marş, milletin ruhundan doğma bir marş değildir. Besim Atalay Bey’in hakkı vardır. Milletin ruhuna tercüman olacak bir marş olmalı...

Şair Mehmet Âkif, 17 Şubat 1921’de yazdığı, 1 Mart 1921’de Büyük Millet Meclisi kürsüsünden Maarif Vekili Hamdullah Suphi Bey tarafından okunup 12 Mart 1921’de de oylanarak alkışlar arasında kabul edilen şiirini **Kahraman Ordumuza** sunusuyla (ithafıyla) Türk ulusuna armağan eder.

Mehmet Âkif’in, “O benim olmaktan çıktı, milletin malıdır artık” diyerek şiirinin altına imzasını bile atması; büyük yapıtı **Safahat**’a da aynı gerekçeyle almaması, bu asil davranışı pekiştirmiştir.

Yedi kitaptan oluşturulan ve ilk kitabın adıyla anılan **Safahat**, Mehmet Âkif’in sağlığında eski harflerle üç kez basılmış, ölümünden sekiz yıl sonra da damadı Ömer Rıza Doğrul’un

düzenlemesiyle 1944’te Türk harfleriyle ilk basısı yapılmıştır.

Ö. R. Doğrul, eski basılarında yer almayan İstiklal Marşı şiirini Safahat’ın bu basımına almasının gerekçesini şöyle açıklar:

Merhum Mehmet Âkif, bu eseri millete hediye etmiş olduğu için onu Safahat’a almak niyetinde değildi. Birçok dostlar, marşın tam metnini neşretmenin hayırlı bir hizmet teşkil edeceğini söyledikleri için, biz bu arzuyu yerine getirmek istedik.

Ne var ki, Âkif’in şiirinin Millet Meclisinde oylanması sırasında, birkaç milletvekilinden de gelse, ileri sürülen endişeler, sonraki yıllarda, dahası bugün bile kafalardan silinmemiştir:

“Şiir güzel; ama ‘marş sözü’ olarak uygun değil, söyleyişi zorluyor” denir.

“Metinde ulusalcılıktan çok dinsel söylem ağır bastıyor” denir.

“Türklerin istiklal marşı olmasına karşın şiirde ‘Türk’ sözcüğü hiç geçmiyor” denir ve bunlara ilişkin görüşler ileri sürülür.

Yine, Ömer Rıza Doğrul’dan alındığı şu anıda da bu endişenin izleri var gibi geliyor bana.

Âkif’in son gününe yakın bir günde [1936 yılı sonbaharı], aralarında Hakkı Tarık Us’un da bulunduğu misafirler, üstadı ziyaretine gelmişlerdi. Üstad, bitkin bir halde yatağına uzanmıştı. Söz İstiklal Marşına intikal etmiş ve misafirlerden biri:

-Acaba, yeniden yazılsa daha iyi olmaz mı? Demişti.

Bitap bir halde yatan Akif, birden

başını kaldırdı ve kesin bir cevap verdi:

-Allah, bir daha bu millete istiklal marşı yazdırtmasın!

Rahmetli Âkif'in dileğine, yürekten kopan bir "Âmin" den başka ne denir. Ancak, eskilerin deyimiyle sorunun "tahtında müstetir" (altında gizlenen) bir dokundurma (îmâ) mı vardı acaba...

Marşın bestesi ise çok su götürmekle birlikte, bestecisi Osman Zeki'ye eserini ulusa adadığını belirtmiştir ki, bunun da belge niteliğinde bir kaydı olmalı. GEMA'nın, müzisyenlerin, bestecilerin haklarını korumak amacıyla oluşturulmuş bir kurum olduğu dikkate alınır, telif hakkı isteminin dayanağı marşın bestesi; vârisler de marşın bestecisi olarak bilinen Osman Zeki Üngör'ün yakınları olacaktır.

Ancak bu noktada çekinceli (kritik) bir durum doğabilir. Biri çıkar da bu bestenin Osman Zeki Üngör'e ait olmadığını, bir başka bestenin Âkif'in

şiiirine uyarlandığını ortaya koyarsa.(!)

Âkif'in şiiiri, 12 Mart 1921'de İstiklal Marşı'nın güftesi olarak kabul edilir; ama bestelenmesi için iki yıl geçecektir.

Şiirin bestesinin, önce Avrupa'da yaptırılması düşünülse de sonradan Türk bestecilere yönelinir. 12 Şubat 1923'te İstanbul Maarif Müdürlüğü'nce bir beste yarışması açılır. Yarışmaya 24 eser sunulur (Bu sayı değişik kaynaklarda 22'den 55'e kadar değişir). Ancak bu eserleri değerlendirecek bir heyet oluşturulamaz. Çünkü, Jüriye katılması düşünülen pek çok besteci, yarışmacılar arasındadır. Bu nedenle seçim yapılamaz...

İstiklal Marşı 1924'te tekrar söz konusu olduğunda Maarif Vekâleti'nde toplanan bir kurul, 1923'deki yarışmaya da katılmış olan Ali Rıfat (Çağatay)'ın bestesini benimser ve Marş, 1930'lara kadar okullarda, törenlerde bu besteye söylenir.

Maarif Vekâleti, 1930'da yeni bir emirle istiklal marşının Osman Zeki (Üngör)'ün bestesiyle söylenmesinin kararlaştırıldığını duyurur.

Müzikolog Murat Bardakçı, *Show* dergisinde yayımlanan bir yazısında bundan sonrasını şöyle anlatır:

Marş konusu, on yıl boyunca halledilmiş gibi görünür... Taa ki CHP Meclis Grubu'nun, 1940'ın 7 Mayıs günü yapılan oturumunda İstanbul milletvekili Osman Şevki Uludağ'ın, "Zeki Bey'in bestesi orijinal değil, çalıntıdır..." demesine kadar... Uludağ'ın müziğe, daha doğrusu alaturka musikiye ilgisi amatörlik sınırlarının ötesindedir. Müzik makaleleri yazıp

besteler yapmaktadır. Marşın "Carmen Silva" adında bir Fransız parçası olduğunu söyler. "Orkestra uyarlaması Edgar Manas adında bir Ermeni'nindir" der. Milli marşın "özbeöz Türk malı olmasını", CHP'nin marşı değiştirmesini ister... Teklif grupta tartışılır ama sonuç alınamaz... Uludağ'ın girişiminden geriye kalan sadece istiklal marşının çalıntı olduğu söylentisidir.

Marş konusu aralıklarla hâlâ gündeme geliyor... (...) Ama asıl gerçek, Zeki Üngör'ün bestesinin Türk gırtlığına birkaç numara büyük geldiği, okunduğunda coşkudan ziyade kakafoninin hakim olduğudur.

Sayın Bardakçı'nın bu yazısı bana yaşadığım bir olayı anımsattı:

Yüksek öğrenim için gittiğim İstanbul'da iki yıl (1955-1956) Kadıköy, Mühürdar Caddesi'ndeki bir apartmanda oturan aile büyüğümüz Suat Hanım'ın yanında kaldım. Caddenin alt tarafında, Kadıköy parkına yakın apartmanlardan birinin zemin katında oturmakta olan ünlü bestekâr Neveser Kökdeş, Suat hanımın yakın arkadaşıydı. Ben de zaman buldukça hatırımı sormak için Neveser Hanım'ı ziyarete giderdim; mutlu olurdu... O hep hastaydı; evinde, beline doladığı bir yün şal ile dolaşır, sağlık sorunlarından dert yanar; ancak, piyanosunun başına geçtiğinde bütün dertlerini unuturdu.

Yüzü hiç gülmezdi; ama...

Yine bir gün ona gittiğimde alışık olmadığım biçimde, gülüyordu.

Beni görünce: "Ah! Niye beş-on dakika önce gelmedin?" dedi ve anlattı.

Neveser Hanım, bazı dost söyleşilerinde yeri geldikçe İstiklal Marşı bestesinin İon Ivanovici'nin **Carmen Sylva** adlı valsinden alıntı olduğunu söylemiş. Onun bu sözleri Osman Zeki Bey'in kulağına gitmiş. O gün, ben gitmeden kısa bir süre önce kapı çalınmış, Neveser Hanım kapıyı açmış ki karşısında Osman Zeki Bey, daha içeri girmeden "Benim hakkımda nasıl böyle konuşursun!" diye haykırmış. Neveser Hanım bakmış ki ok yaydan çıkmış, "Gel dinle öyleyse" demiş ve piyanosunun başına geçip önce Carmen Sylva'dan bir bölüm çalmış, arkasından aynı bölümü değişik bir tempoyla çalmış ve "Ne diyorsun?" diye sormak için geri dönmüş ki, Osman Zeki bey yok.

Neveser Hanım, "Kapıyı bile kapatmadan gitmiş..." diyordu.

Gülmesi onaymış...

Bana da çalmasını rica ettim; inanamadım: Valsin, değişik tempoyla çaldığı bölümü İstiklal Marşı'ydı...

Ulus'ta ikinci TBMM binası karşısındaki Devlet Konuk Evi'nde (Eski Ankara Palas) 29 Ekim 1999 Cumhuriyet balosunda, Ankara Konservatuvarı Öğretim Üyesi ve Orkestra Şefi Hikmet Şimşek ve Sayın eşi ile birlikte oturduğumuz masada söyleşimiz sırasında aklıma geldi ve Neveser Kökdeş ile ilgili anımı anlatarak görüşlerini öğrenmek istediğimde aldığım yanıt, "Evet, Carmen Sylva'dan alıntı olduğu söylenir..." biçimde oldu.

Sayın Şimşek'in İstiklal Marşı'na

Osman Zeki Üngör

ilişkin görüşleri daha önceleri de basında yer almıştı:

“1982’de yapılan Birinci Milli Kültür Şûrası’nda sorunu gündeme getiren Hikmet Şimşek’e göre marşın müzik ve şiiri ayrı ayrı güzel. Ancak ikisinin birleşmesiyle şu kusurlar oluşuyor: Şiirle müzik, cümle yapısı olarak uyuşmuyor. Kelime ve müzik aksanlarında aykırılık var (Prozodi hatası). Melodik yapısı zor. Ses aralığının geniş olması nedeniyle başta çocuklar ve yaşlılar olmak üzere, büyük bir kitlenin marşı söylemesi fizyolojik olarak mümkün değil.”

“İstiklal Marşı’nın 1961 devrimine kadar tabu olduğunu söyleyen Hikmet Şimşek, *Müzik adamları olarak kendi aralarında konuştuklarını; ama açıkça beyan edemediklerini, İstiklal Marşı’nın bestesinin yanlış olduğunu ve değiştirilmesi gerektiğini önerdiğinde zamanın Kültür Müsteşarı Adnan Ötügen tarafından vatan hainliği ile suçlandığını belirtti.*” (Milliyet Sanat, 21 Eylül 1994)

Böyle düşünen yalnız Hikmet Şimşek mi?..

Süleyman Demirel Hükümeti’nin Kültür Bakanı (1989-1991) Namık Kemal Zeybek, İstiklal Marşı’nın bestesinin değiştirilmesi konusunda bir anket yaptırarak isterse de sonradan vazgeçerek bunu üç araştırma kuruluşuna (PIAR, KAMAR ve PEVA) yönlendirerek en kısa zamanda müzikolog, tarihçi, toplumbilimci ve bürokratlardan oluşturulacak bir kurula çok geniş katılımlı bir araştırma hazırlatılmasını ister.

O günlerde Adnan Saygun, Sela-

hattin Evcil, Serpir Özsan, Avni Anıl gibi pek çok müzik adamı bestenin değişmesi girişimini olumlu karşılar.

İlk sert tepki Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Başkanı Prof. Dr. Türkân Saylan’dan gelir ve Bakan Zeybek’e yazdığı mektupta şöyle der:

Ülkemizi 70 yıldır güftesi ve bestesiyle temsil eden İstiklâl Marşımızın bestesinin değiştirilmesi konusunda bir girişim olduğunu basından öğrenmiş bulunuyoruz. Cumhuriyetçi kimliğimizin ve bağımsızlığımızın bir parçası olan İstiklâl Marşımızın müzik tekniği açısından tartışılabilir olması, bestesinin değiştirilmesi için geçerli bir neden değildir. Bu girişime karşı çıkıyor ve şiddetle kınıyoruz. Türk kamuoyunun bu gibi konularda çok duyarlı olduğunu ve cumhuriyetimizin hiçbir değerinden asla fedakârlık edilemeyeceğinin bilinmesini istiyoruz. (Cumhuriyet, 4 Ağustos 1990)

Aynı günlerde Prof. Fethi Kopuz (Viyolonist) da bu değişime karşıdır: *İstiklâl Marşımızın söylenmesi ve öğretilmesi bakımından güçlüğü, birçok prozodi hatası bulunduğu, ses açıklıklarının alışlagelmiş olmayışı, insan sesini zorlayan 1,5 oktavlık ses siası [genişliği] mevcut oluşu herkesçe bilinir. Ama bu son şık bence geçerli değildir.* (...)

İstiklâl Marşımız acaba neden bizlere gençliğimizde doğru öğretilirdi de şimdi hiç kimse ciddi olarak bu işi ele alıp araştırıyor, hemen değiştirilsin deniveriyor? Bizim zamanımızdaki marş, aynı marş değil miydi?.. (Cumhuriyet, 16 Ağustos 1990)

Prof. Dr. Bülent Tarcan (Besteci):

Aslını bozmamak şartıyla, bir kaç yerde yapılacak değişikliklerle herkes tarafından söylenebilir;

Doç. Dr. Nuri İyicil (MSÜ Devlet Konservatuvarı Müd.): *Kesinlikle değişmemeli. Ancak, bestecilik tekniklerinden yararlanılarak prozodi hataları bir kurul tarafından düzeltilmelidir;*

Devlet Sanatçısı Aydın Gün: *Kusurlarıyla, sevaplarıyla [savaplarıyla] bu Bizim marşımızdır. Önemli olan marşımızı doğru söyleyebilecek çocuklarımızı iyi yetiştirebilmektir;*

Nadir Nadi (Cumhuriyet Gazetesi Başyazarı): *İstiklâl Marşı kesinlikle değiştirilemez!.*

(Cumhuriyet, 28 Ağustos 1990)

Baltalimanı, Güzel Sanatlar Lisesi Solfej ve Kulak Eğitimi Öğretmeni Sayın Hikmet Günsel’in görüşleri de dikkate değer:

Osman Zeki Üngör, marşını 9 Eylül 1922’de İzmir’ in kurtuluşu üzerine, hiç kuşkusuz en az Âkif inki kadar büyük bir heyecan ve coşku içinde bestelemiştir. Görüşmelerimizde bana, “İzmir’e giren Türk atlılarının nal sesle-

rinden esinlendiğini” defalarca anlatmıştır. Altı çizilmesi gereken önemli bir nokta da marşın ilk kez sözsüz olarak bestelendiği, Osman Zeki Üngör’ün daha sonra müziğini İstiklâl Marşı’nın sözlerine giydirdiğidir.

Beste ile ilgili pek bilinmeyen bir yön de aynı, Âkif in güfteyi “kahraman ordumuza” ithafı gibi, Osman Zeki Üngör’ün de eserini ulusuna armağan ettiği ve hiçbir zaman bunun için para veya ödül kabul etmediğidir.

Marşın birkaç mezüründe “Carmen Sylva” şarkısına benzerlik vardır, ancak eserin tümüne yaymak olanaksızdır. Marşımızdaki prozodi sorunu besteden değil, güfteden kaynaklanmaktadır. Her güzel şiir marş olamaz. Bir şiirin marş olarak bestelenebilmesi için hece sayılarının eşit, durak yerlerinin her mısra da aynı olması gerekir. İstiklal Marşımızın güftesi bu özellikleri taşımamaktadır. Bu yüzden ne kadar beste yapılırsa yapılsın, prozodi hatalarından kaçınılamaz. (...)

(Şiir aruz vezniyle yazılmasına karşın dizelerde ölçü birliği yok; hece sayıları bazı dizelerde 14, bazısında 15; Vurgu düzeni ise 1’inci dizede 2+9+3; 2’inci dizede 3+8+4; 3’üncü dizede 7+8; 4’üncü dizede 4+8+2; vd...)

Bir diğeri; marşın sözsüz olarak bestelenmesinden doğan tonalite sorunu vardır...

Okullar açılmadan önce ilkokul öğretmenlerine doğru öğretilmelerini sağlamak için kurslar açılmalı; ilkokullara müzik, resim gibi sanat kollarında branş öğretmenleri atanmalıdır. (Ahmet Günlük, Otuz beş yıllık müzik

eğitimcisi Hikmet Günsel'in İstiklal Marşı yorumu, Cumhuriyet, 15 Ağustos 1990)

Özetle yazdığım bu araştırmanın sonunda, daha önceden- belki de bir başka şiire göre- yapılmış bir beste, Mehmet Akif'in, şiir olarak çok güzel ama marş sözü olmaya elverişli bulunmayan güftesine -bazı yerde dar, bazı yerde bol da gelse- zorla giydirilmiş izlenimini edindim.

Ne var ki, yaşı 80'lere el uzatmış kuşağımız -hatta çocuklarımız- her

şeye karşın Ulusal Marşımızı doğru söyleyebilirken, torunlarımız niçin doğru söyleyemiyorlar? Biz bu marşı söylemeyi ilkokulda öğrendik. Prof. Fethi Kopuz'un dediği gibi, 70 yıl önce bizlere doğru öğretilen ve bizlerin doğru seslendirdiği marş, bu marş değil mi?..

Değiştirmek kolay; öğretmek zor geliyor galiba!

Ankara Mimar Kemal İlkokulundaki öğretmenim Saadet Aral'ı minnetle anıyorum.

Nerede o öğretmenler?.. •

orhanvelidedeoglu@butundunya.com.tr

ÇÖP KAMYONU KANUNU

Kadın taksiye binmiş, hava alanına gitmek istediğini söylemişti. Sağ şeritte yol alırken siyah bir araba park ettiği yerden aniden önlerine çıktı. Taksi şoförü sert şekilde frene bastı. Taksi kaydı, ama arabaya çarpmaktan az farkla kurtuldu. Siyah arabanın sürücüsü camdan başını çıkarıp bağırmaya ve küfretmeye başladı.

Taksi şoförü ise sakince ona gülümsemi ve içtenlikle el salladı. Kadın şok yaşarken, taksi şoförünün tavrına daha da şaşırmıştı. Sordu: "Neden böyle davranıyorsunuz? Adam neredeyse çarpıp ikimizi de hastanelik edecekti."

Taksi şoförü gülümsemeyerek: "Çöp Kamyonu Kanunu" dedi. Kadın anlamamıştı. Şoför: "Pek çok insan, çöp kamyonu gibidir. Her yanda içleri çöp dolu olarak

dolaşıyorlar; öfkeyi ve düş kırıklığını biriktiriyorlar. Doldukça çöpleri bırakacak bir yere gerek duyuyorlar. Bu bazen ben, bazen de siz olabilirsiniz. Kişisel almayın. Sadece gülümseyin, onlar için iyi şeyler dileyin ve yolunuza devam edin. Onların çöbünü alıp, evinize veya sokaktaki diğer insanlara dağıtmayın."

Başarılı insanlar, çöp kamyonlarının günlerini mahvetmesine ve ellerine geçirmesine izin vermezler. Pişmanlıklarla uyanmak için yaşam çok kısa.

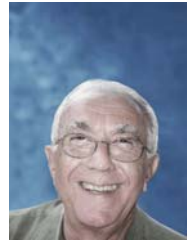
"Size iyi davranan insanları sevin, iyi davranmayanlar için iyi temennilerde bulunun."

Hayat, "%10" onunla ne yaptığınız, "%90" onu nasıl alıp karşıladığınızdır...

Gönderi: ÜSTÜN KÜSEFOĞLU

TIP DÜNYASINDAN KISA KISA

Prof. Dr. Yürük İyriboz

Koyu yeşil sebzeler

Koyu yeşil sebzelerdeki yüksek kalsiyum, yağların bedende birikmesini önler ve kaslara yerleştirir.

Böcek sokmaları

Böcek sokmalarında bir aspirini ezip şişen yere sürmek ağrıyı azaltır ve enfeksiyonu önler.

Gözde arpacık

Arpacık pansumanında soğuk su kullanmak sıcak sudan daha etkilidir.

Kravat Bağı

Kravatı çok sıkı bağlamak göz içi basıncını artırır.

Ayran ▶▶▶▶▶

Gündel-2 bardak ayran içmek veya yoğurt yemek antibiyotiklerin neden olduğu bağırsak bozukluğunu önler.

Sigara dumanı gençlerde yarım saat içinde kalp damarlarını daraltır.

Şekerli su ile pansuman hemoroid ağrılarını iyi gelir

BCG aşısı

Tüberküloza karşı etkisi 50 yıl süren BCG aşısı bağışıklığı uyarır, mesane kanserlerini durdurur.

Kahvedeki kafein barsak kanser hücrelerini yok eden motrin (advil) gibi ilaçlara yardımcı olur.

EGZERSİZ

yalnız damarların genişlemesini sağlamaz yeni damarların gelişmesini de sağlar.

Tiroid eksikliği için alınan ilaçlar kandaki yağları azaltır.

OTOPSİ

Cengiz Özakıncı

HANGİ OSMANLI

1. BÖLÜM

Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı'yı yenen devletler, şöyle bir bildiri yayımlamışlardı:

Başlıca Müttefik Devletler Konseyi'nce 23 Haziran 1919'da uygun bulunan metin:

“(...) Tarih boyunca hangi ülke Türklerin eline geçtiyse o ülke maddi ve kültürel geriliğe gömülmüş, hangi ülke Türklerin elinden kurtulduysa maddi ve kültürel bakımdan yükselmiştir. Tarih boyunca Türkler ellerine geçirdikleri ülkeleri geliştirmemiş, yıkmıştır; çünkü Türklerde geliştirme yetisi yoktur, yalnızca yıkmayı savaşmayı bilirler. (Bu nedenle ülkelerini parçalayacak ve Türkleri biz yöneteceğiz) (...)”

İmzalar: İngiltere, Fransa, İtalya, Amerika, Yunanistan, Japonya, Sırbistan

Atatürk, Sofya'da ataşeliği sırasında, katıldığı bir baloda, Yeniçeri giysileriyle

Paris'te 23 Haziran 1919 günü Türk-Karşıtı bildiri imzalanırken

Bu bildirinin altında diğer devletlerin yanısıra Amerika'nın da imzası bulunmaktaydı. Müslüman Türklerde yalnızca yakıp yıkarak savaşma yeteneği bulunduğu, bunun dışında bilim, düşünce, ekonomi, mimarlık, üretimlimi ve sanat gibi uygarlık alanlarında hiçbir yeteneği bulunmadığı savına Mustafa Kemal'in 28 Aralık 1919'da verdiği yanıt şu olmuştur:

ATATÜRK'ÜN YANITI

“Sözde, ulusumuz, yetenekten yoksun bulunduğu için, bayındır bulunan yerlere girmiş ve oralarını yıkıntıya çevirmiş! Bu savlar kesinlikle gerçek değildir. Karaçalmadır. Düşününüz efendiler! Ulusumuz küçük bir aşiretten, anavatanda bağımsız bir devlet kurduktan başka, Batı dünyasına, düşman içine girdi ve orada büyük çabalarla bir İmparatorluk kurdu. Ve bunu, bu İmparatorluğu, 600 yıl büyük bir yetkinlikle sürdürdü. Bunu başaran bir ulus, yüksek bir yöneticilik yeteneğine ve yönetim örgütlenmesine sahiptir. Böyle bir durum yalnızca

kılıç gücüyle gerçekleştirilemez. Tüm dünya bilir ki, Osmanlı Devleti, ordusunu çok geniş olan topraklarının bir ucundan diğer ucuna olağanüstü bir hızla, tepeden tırnağa donatılmış olarak ulaştırır ve bu orduyu aylarca, belki de yıllarca

besler, yedirir, içirir, giydiren ve yönetirdi. Böylesi bir etkinlik, yalnızca ordu örgütünün değil, (cephe gerisinde) yönetim birimlerinin de olağanüstü kusursuz ve yetenekli olduğuna kanıttır.”

Atatürk 27 Aralık 1919 günü Ankara'ya ilk gelişinde... Ertesi gün Türk karşıtı bildiriye yanıt veren konuşmasını yapmıştır

ATATÜRK'ÜN İKTİSAT KONGRESİ'NDEKİ KONUŞMA-SINDA OSMANLI TARİHİ

Mustafa Kemal, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı'yı yenen devletle-

rin 'Osmanlı'da yalnızca savaşma yeteneği bulunduğu, uygar yeteneklerin bulunmadığı' savını 1919'da verdiği bu yanıtla çürütmekle yetinme-

ran başarıların ya da çöküşlerin tümü ekonomik durumumuzla ilgilidir..

Efendiler! Kılıç kullanan kol yorulur; fakat saban kullanan kol her gün daha çok güçlenir ve her gün daha çok güce sahip olur. Eğer vatan kupkuru dağ ve taşlardan, vıran köy, kasaba ve şehirlerden ibaret olsaydı, onun zindandan farkı olamazdı."

ATÜTÜRK'ÜN YAZDIRDIĞI OS-MANLI TARİHİ

Mustafa Kemal,

Cumhuriyet döneminde kendi kurduğu Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'nce yazılan ve 1931-1941 arası okullarda okutulan tarih kitabında, Osmanlı'nın Batı'ya askeri olarak üstün olduğu yüzyıllar boyunca, aynı zamanda ekonomik ve bilimsel olarak da üstün olduğu gerçeğini özellikle vurgulamış; çöküşün askeri alandan önce ekonomik, bilimsel ve teknolojik alanlarda başladığı açık ve kesin biçimde ortaya konularak, özetle şunlar öğretilmiştir:

(1299'da kuruluşundan 16 ve 17. yüzyıllara dek Osmanlı'da) "Halkın, hükümetin ve ordunun gereksindiği her şey ülke içinde hazırlanmakta ve üretilmekteydi. Bu yüzden dış ticaret dengesinde açık yoktu. Dahası, 19. yüzyılın ortalarına dek Osmanlı ülkesinin dışsatımı (ihracatı), dışalımından (ithalatından) çoktu. Dış ticaret dengesindeki açık, bu tarihten sonradır." (...) "Devletin gerileme devrine

miş, düşman ülke orduları topraklarımızdan kovulduktan hemen sonra 1923'te İzmir'de topladığı Türkiye İktisat Kongresi'nde ilk 'Osmanlı Tarihi Dersi'ni verirken şöyle demiştir:

"Efendiler!. Uzun gafletlerle ve derin umursamazlıkla geçen yüzyılların ekonomik yapımızda açtığı yaraları iyileştirmek ve çarelerini aramak, ülkeyi bayındırlaştırmak, ulusu bolluk ve mutluluğa ulaştıracak yolları bulmak için yapacağınız çalışmaların başarıyla sonuçlanmasını dilerim... Tarih, ulusumuzun yükseliş ve çöküş nedenlerini ararken bir çok siyasi, askeri, toplumsal nedenler bulmakta ve saymaktadır. Kuşku yok ki bu nedenler toplumsal olaylarda etkilidir. Bir ulusun doğrudan doğruya yaşamıyla ilgili olan, o ulusun ekonomisidir.... Gerçekte Türk tarihi araştırılacak olursa yükselme, çöküş nedenlerinin ekonomik sorunlardan başka bir şey olmadığı anında anlaşılır.... Tarihimizi doldu-

kadar halkı iyi idare etmiş oldukları görülüyor." (...) "Türkler arazi işinde halkı koruyan bir usul takip ediyor. Balkanlardaki Hristiyan köylüler, Türk idaresi altında, vasileus ve krallar zamanından çok daha mutlu ve müreffeh bir hayata kavuştular. Asla bağınaz olmayan ve çok iyi idare etmeyi bilen Türkler, köylülerin arazisine dokunmadılar." (...) "İstanbul'un fethi üzerine,

Türklerin ünü Avrupa'nın her tarafına yayıldı. Türklerin ellerine geçirdikleri memleketleri çok adalet ve merhametle idare ettikleri, fukarayı zenginlerin zulüm ve baskısından kurtardıkları yayılmıştı; Türk tebaası olan kavimlerin rahat ve mutluluğa erdikleri söyleniyordu. Bazı Almanlar, Türklerin Almanya'ya gelip memleketlerinde süregelen haksızlık ve adaletsizliğe engel olacakları ümidine bile düşmüşlerdi. Nürenbergli Hans Rosenblut adlı bir yazar, "Türkler Hakkında" başlığıyla yazdığı bir tiyatro kitabında Türklerin adaletini, aristokratları cezalandırarak halka refah verdiklerini gösteriyordu. Hatta Fatih'in hemen çağdaşı olan meşhur siyaset kuramcısı Makıyavelli bile, Türk idaresinin o dönemde varolan idarelerin hepsinden daha iyi olduğunu yazıyordu." (...) "Sultan Süleyman zamanında Osmanlı devleti servet ve refahça da yüksek bir seviyeye gelmişti. İmparatorluğun tebaası, o dönemin her tür sanayisine

vakıftı. İhtiyaçlar (yabancı ülkelerden alınmaz) memleket içinden -yerli üretimle- sağlanırdı.. 16. yüzyılda Doğu'nun sanayi ve ziraati Batı'dan üstündü. İhracat ithalattan fazlaydı. Süleyman'ın son günlerine kadar genel olarak bütçe açığı yoktu. Süleyman'dan

Kanunî döneminde Alman rahibi Luther bile "Türkler gelip de Almanya'da adilane idarelerini acaba kurmazlar mı?" ümidini besliyordu.

sonra genel olarak mali durumun bozulduğu anlaşılıyor." (...) "Süleyman döneminde Alman rahibi Luther bile "Türkler gelip de Almanya'da adilane idarelerini acaba kurmazlar mı?" ümidini besliyordu. O zamanların Almanları, İstanbul'un fethi arifesindeki Rumlar gibi, Alman imparatorunun ve Alman feodal beylerinin zalimce idareleri altında bulunmaktansa, Türklerin yönetimi altına geçmek daha iyidir, diye düşünüyorlardı." (...) "Kanuni Sultan Süleyman devrinden itibaren bozulma başlamıştı." (...) "1683'ten sonra gerileme devri başlar." (...) "Osmanlı toplumunun iktisadi alanda ilerleyememiş olduğu, 16. ve 17. yüzyıl başlarında görülen sanayi alanındaki gelişme derecesinin yükselmeyip aksine düşmesiyle anlaşılabilir." (...) "Son devirlerde genel olarak memleket idaresindeki olumsuzlukların, Osmanlılarca bilim, sanayi ve iktisat alanlarında keşif ve yaratı gücü gösterilmeyerek, Osmanlıların

Avrupa kavimlerinden her açıdan geri kalmış olmalarının, Osmanlı kara ve deniz kuvvetlerinin zayıflamasına büyük etkisi olduğu belirtilmiştir. Uygarlıkça 16. yüzyılda Batı'ya üstün olduklarından, 17. yüzyıldan itibaren uygarlıkta üstünlüğün Batı'ya geçtiğini kabul ve itiraf etmiyorlardı.” (...) “Bunun içindir ki III. Selim tahta çıkınca, tebaasından devletin iyileştirilmesi hakkında fikir ve görüş sordu. Din adamlarından, devlet adamlarından ve kumandanlarından bazıları birer layiha sundular... O dönemin bilginlerinin ticaret dengesine, dışarıya satılardan daha çoğunu yurt dışından satın almanın, ithalatın ihracattan çok olmasının zararlı olduğuna, ülkedeki madenlerin işletilmesine, lüks tüketim maddelerinin yurt dışından getirilmesinin yasaklanmasına,... ilişkin görüşleri dikkate değerdir. Bir memlekette ticaret dengesinin memleket zararına bozulması durumunda, maliyenin düzeltilmesinin imkansız olduğunu ve maliye düzelmedikçe de ordu ve idarenin düzenlenmesinin mümkün olmayacağını layiha sahiplerinin çoğu tamamıyla kavramış görünüyorlar. Bu layihaların iktisadi ve mali meseleler hakkındaki görüşlerinden hiç birisi hayata geçmemiş olsa gerekir.” (...) “Buhar gücünün sanayiye uygulanması, buharla işleyen makinelerin çoğalması, az sürede çok mal üreten fabrikaların kurulması,... fabrikalar eski el tezgahlarına benzemiyordu,... 1848'den önce küçük sanayi daha çok olmakla birlikte, yavaş yavaş yerini büyük sanayiye bırakıyordu...” (...) “Sanayileşen Fransa, İngiltere, Avus-

turya, Prusya, buhardan yararlanmayı bilmeyen ve sanayice geri kalan geniş Osmanlı İmparatorluğu'nun kendilerine işlenmemiş ham madde sağlayan ve kendilerinden işlenmiş ürün satın alan bir ticaret alanı, bir sömürü bölgesi halinde yaşamasını çıkarlarına uygun buluyorlardı.” (...) “Buharın Doğu'da değil Batı'da icad edilip üretim ve ulaşım uygulanması, Doğu'nun el sanayisiyle yelkenli ulaşım araçlarına tehlikeli bir darbe oldu. Çabuk, kolay ve ucuz üretilen buharlı fabrikaların ürünleri, Osmanlı memleketinin insan eliyle ağır ağır, az miktarda ve daha güç ve pahalıya çıkan ürünleri karşısında başarıyla rekabet ederek, Osmanlı çarşı ve pazarında yerli eşyanın yerini almaya başladı. Osmanlı devletinin gümrükleri istediği gibi düzenleyerek yerli sanayiye korumasına kapitülasyonlar engel oluyordu... Kısacası, Avrupa zanaat ve sermayesi, yerli zanaat ve sermayeyi yutmaya başladı... 19. yüzyılın ortalarından sonra ticaret dengesinde gittikçe büyüyen açık, halkı ve devleti günden güne fakirleştirdi.” (...) “1854'te ilk kez dışarıdan borç alındı... Bu borçlanmaların Osmanlı İmparatorluğu'nun başına ne büyük bir bela olduğu ileride görülecektir.”

Mustafa Kemal döneminde, 1930'larda çocuklara okullarda verilen bu Osmanlı tarihi bilgisi, onların beyinlerine: “eğer bilim, sanayi ve teknoloji alanında üstünlük kuramazsak, askeri üstünlük de kuramayız” yargısını kazıyordu.

Mustafa Kemal'in Tarih Kurumu'-

Osmanlı'nın ilk yüzyıllarında III. Murad'a (d:1546-ö:1594) sunulan “Kitab-ı Nur”da yer alan minyatürlerden birinde, gökbilimciler gözlem sırasında görülüyor. Sağ alt köşede, dünyanın küre biçiminde resmedildiği görülmekte.

nun okullarda ders olarak okuttuğu bu Osmanlı Tarihi, bilimseldi. Öyle ki, günümüz araştırmacıları, bu saptamaların tümünü doğrulamaktadır. Sennur Sezer'in 28-29 Haziran 2003'te sunduğu “Kadınımızın Emek Tarihine Kısa Bir Bakış” başlıklı bildiri- de bu gerçekler şöyle dile getirilmiştir: Osmanlı İmparatorluğu 14. yüzyıl'da maden çıkarmada, madeni eşya ve deri

endüstrisinde ileri, dokuma endüstrisinde de hızla gelişen bir ülkedydi. 15. yüzyılda Ege ve Marmara Denizi'nin kıyıları, dokumacılığın geliştiği merkezlerin yoğunlaştığı yerlerdi. Denizli, Bergama, Akhisar ve Tarhala yöreleri pamuklu bez, Gelibolu'da yelkenbezi, Biga Kızılcatuzla'da yeniçeri üniforma astarı olan nimte bezi dokunurdu. Selanik'te ve kuzeyinde çuha, aba, kebe, kilim gibi yün dokumacılığı yaygındı. Bursa, İstanbul, Amasya, Tokat ve Sakız adası ipek dokumanın uzmanlaştığı ünlü merkezlerdi: kema, kadife tafta, vala dokunuyordu. Bu kumaşlar için gereken ipeğin büyük bölümü, özellikle Bursa'ya İran ve Uzak Doğu'dan getiriliyordu. (...) Dışarıdan hammadde alan Osmanlı endüstrisi dışarıya işlenmiş mal satıyordu. Lonca örgütlerinin denetiminde olan bu gelişkin endüstriler Batı'daki benzerlerince makineleşemediğinden, endüstriye para yatırmayı düşünecek toprak sahibi de olmadığından bir süre sonra duralayacaktır. Batı'daki kapitalist gelişim sonucu 17. Yüzyıl ortalarından başlayarak daha ucuz malların iç ve dış piyasayı kaplaması ile gerileyecek, daha önce işlediği hammaddeleri, örneğin Ankara keçisi yününi ihraç etmeyen ülke yavaş yavaş bir hammadde ülkesi kimliği kazanacaktır. (...) 19. Yüzyıl'dan başlayarak Osmanlı İmparatorluğu'nun dış satımında ön sırada olan (işlenmiş) dokuma ürünlerinin yerini dokuma hammaddesi alır. Bunun karşılığında dışardan alınan (işlenmiş) dokuma ürünlerinin miktarı artar. Bu durum ülkedeki dokumacılığı sarsa-

Bursa dokuma tezgahları (üstte)
Osmanlı kadın giysi örneği (altta)

caktır. Rumeli'de 1812'de İşkodra'daki 600 tezgah 1821'de 40'a, Tırnova'daki 2000 tezgah 1830'da 200'e inecektir. Anadolu'daki merkezlerde de durum farklı değildir."

OSMANLI 1700'LERE DEK BATI'DAN ÜSTÜNDÜ

Mustafa Kemal'in 1919'da Osmanlı'yı yalnızca savaşçı yıkıcı güç, Türk'ü savaşmaktan başka bir yeteneği bulunmayan ırk olarak suçlayan emperyalist devletlere; "savaş başarısı,

Osmanlı Türk'ün Batı karşısında toplumsal ekonomik bilimsel siyasi üstünlüğünden kaynaklanmıştır," biçimindeki yanıtı, usa ve gerçeğe uygun olarak, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'nce yazılan ilk Atatürkçü Osmanlı Tarihi kitaplarında yer almıştı ve bu, Cumhuriyet'i kuranların Osmanlı'nın yükseliş dönemindeki gücünün ve gerileme dönemindeki güç yitiminden nereden kaynaklandığını çok doğru çözümlemiş; böylelikle Osmanlı'yı yıkıma sürükleyen yanlışları yinelenmekten kaçınacak bilimsel öngörü ve tarih bilinciyle donanmış olduklarını gösteriyordu.

LUTHER VE OSMANLI

Peki Cumhuriyet döneminin bu ilk Atatürkçü Osmanlı Tarihi yalan mıydı, yanlış mıydı? Hayır. Ne yalandı, ne yanlış. Osmanlı Türkü, Osmanlı'nın yükseliş döneminde gerçekten de Batı'dan görece üstün bir bilim ve teknolojiye sahipti. Bugün nasıl insanlar kurtuluşlarını Batı'ya göç etmekte görüyorlarsa, o dönemde de Batılılar kendi kurtuluşlarını Osmanlı'ya göç etmekte buluyor ve Luther bu durumdan şöyle yakınıyordu:

"Bizim halkımız, Almanlar, yabani, vahşi, yarı-şeytan yarı-insan bir halk olduğu için, pek çok kimse Türklere sığınıyor ve onlara katılıyor." (...) "Ayrıca duyduğuma göre Alman

ülkelerinden Alman hükümdarı ve Alman prenslerine bağlı olmaktansa, Türklere katılıp onlara sığınmak isteyen çok kişi var. Bu insanlarla Türklere karşı savaş verilmeli."

Luther'in bu sözlerini aktaran Margred Spohn, o dönemde Batı'lıların öbek öbek Osmanlı'ya katıldığını özgün kaynaklardan aktarıırken şöyle diyor:

"Osmanlı İmparatorluğu, (Avrupa'daki) çiftçilere, zanaatkarlara ve askerlere çok çekici geliyordu. (Avrupa'daki) çiftçilerin ümitsiz durumları, feodal toplumlarda onlardan acımasızca vergi alınması, 1520 yıllarında, 15. yüzyılda ve 16. yüzyılın başında pek çok çiftçinin Osmanlı ülkesine göç etmesine neden oldu. (Bkz: Delumeau, sf. 399) Orada zorunlu çalışma (angarya) yoktu, vergiler açıkça belirlenmişti, ekinler gelip geçen ordular tarafından harap edilmeyordu ve

hepsinden önemlisi sosyal sınıf atlatma olanağı vardı. (Bkz: Pfeffermann 46:12) Bir Paşa şöyle anlatsa: "Babam (Avrupa'da) bir domuz çobanı, günlük ücretle çalışan bir işçi, bir sığır çobanıydı. Benim erdemim, cesaretim, dürüstlüğü, çalışkanlığım, aklım beni (Osmanlı'da) böyle şerefli makamlara (Paşalığa) getirdi." Bu sözler o zamanın bir Alman çiftçisinin kulağına ne kadar hoş gelirdi. 1453 ile 1623 arasında Osmanlı İmparatorluğu'nda esir düşerek veya kendi ordularından kaçarak kendi dini inançlarını terkedip Müslüman olanların sayısı binlerceydi. Sürekli asker kaçağı salgınları (Avrupalı askerlerin kendi birliklerinden kaçıp Osmanlı'ya sığınmaları) subayları endişelendiriyordu... Osmanlı İmparatorluğu'nun sosyal bakımdan çekiciliği yalnızca Avrupa topraklarının alınması tehlikesini getirmiyor, aynı zamanda sosyal feodal düzeni de tehdit ediyordu."

İşte Türklerin vahşi, barbar, kan içici, yamyam olduğu gibi yalanlar,

Margred Spohn Almanya'da
"Her Şey Türk İşi" konulu
konferansını verirken.

o dönemde Avrupalı feodal beyler ve din adamlarınca, halkı Türklerden korkutup Osmanlı'ya sığınmaların önüne geçmek amacıyla uydurulmuştu.

ÇIKRIKLAR DURUNCA

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk Atatürkçü Osmanlı Tarihi, çocuklara Osmanlı'nın başlangıçta Batı'ya her bakımdan üstün olduğu gerçeğini öğretiyordu. Öyle ki, Osmanlı'nın kuruluşunun üzerinden neredeyse 300 yıl geçmişken İngiltere 1583'te Türk dokumacılığının sırlarını çalmakla görevlendirdiği ajanlar gönderiyordu Osmanlı'ya.. Bu ilginç olayı Sadri Ertem'in Çıkrıklar Durunca adlı kitabının yeni basımına 2001'de yazdığım önsözde şöyle anlatmıştım:

Osmanlı-Türk Dokumacılığının Sırlarını Çalmakla Görevli İNGİLİZ AJANLARI

(...) Bir gün, evinde Metin Erksan'la konuşurken raflarda sırtında "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Avrupa Topluluğu Üye Olmak Hakkı ve İsteğinin Tarihsel Kaynakları Metin Erksan" yazılı ince bir kitap takıldı gözüme. Şaşırdım. Kitabı raftan çekip aldım. Evet, bu Erksan'ın yazdığı bir kitaptı; kitapçılarda görmemiştım; baskısı tükenmiş olmalıydı. Okumak üzere ödünç aldım. Okurken bir belge çok dikkatimi çekmişti. Erksan, kitabın bir yerinde: "26 Şubat 1583 tarihinde Sir William Harborne tekrar İstanbul'a geldi. Bu kez Kraliçenin korumasında bir ticaret kuruluşunun temsilcisi olarak değil, tam yetkili bir İngiliz Elçisi olarak gelmişti. Kraliçe Elizabeth, politik faaliyetlerinin yanı sıra Elçi'nin

Metin Erksan

ve Kitabı (altta)

Türkiye'de bazı ticari ve teknik olguları öğrenmesini ve İngiltere'ye getirmesini istiyordu. Bu konular ve işlevler şunlardı..." diye başlıyor ve Kraliçe'nin bu İngiliz Elçisi'ni Osmanlı topraklarına bir kumaş, iplik, boyama ve dokuma sanayii casusu olarak gönderdiğini gösteren buyruklarını sıra-

lıyordu:

- 1-** Türkiye'de kumaşları maviye boyamakta kullanılan çivit otunun tohumu (anile) ve fidanı İngiltere'ye getirilecek.
- 2-** Bunun nasıl hazırlandığı ve karıştırıldığı öğrenilecek.
- 3-** Türkiye'de (kumaş) boyamakta kullanılan bütün otlar bulunup İngiltere'ye getirilecek.
- 4-** Yaprakları, tohumları veya kabukları, yahut odunu boyacılıkta kullanılan bütün ağaçların tohumu veya fidanı İngiltere'ye getirilecek.
- 5-** Bu işte kullanılan bütün bitkiler ve çalılar İngiltere'ye getirilecek.
- 6-** Boyacılıkta kullanılan bütün topraklar, madenler, bunların bulunduğu yerde iyice incelenecek. İngiltere'de bu gibi yerlerin çabucak nasıl tanınacağı öğrenilecek.
- 7-** Boyacılıkta kullanılan maddelerden başka, boyama sanatı da öğrenilecek.
- 8-** Mısır'daki Muhaisira şehrinden İstanbul'a ve oradan da İngiltere'ye susam tohumu getirilecek. (Susam ticareti genellikle İskenderiye ile İstanbul arasında yapılır. Bunun için elde edilmesi kolaydır. Bu tohumdan yağ çıkarılır ve Muhaisire'da birçok fabrikalar bununla işler. Bu tohum İngiltere'de yetiştirilecek olursa kumaş ticaretimize sınırsız yararlar sağlar. Bu kasaba Nil nehri üzerindedir. Venedik'e ve daha bir çok İtalyan şehirlerine, Anvers'e susam oradan gelir.)
- 9-** Türkiye'deki her çeşit kumaş ve bu kumaşların bütün üretim aşamaları incelenecek.
- 10-** İngiltere'nin çıkarı için, başka kumaşlardan çok, Türkiye'ye İngiliz

malı çuha satışının arttırılmasına çalışılacak.

11- Yabancı boyaları ile boyanan kumaşlarımızdan çok, İngiliz boyalarıyla boyanan kumaşlarımızın satışına önem verilecek.

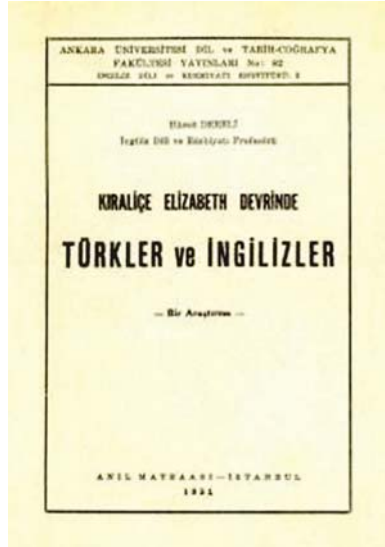
12- Cezayir ve Tunus için yapılan şapkalarımız için pazar aranacak. Çünkü halkımıza büyük kazanç sağlayabilir.

13- Norwich ipliğinden veya diğer ipliklerden dokunan çorapların satılmasına çalışılacak. Bu büyük bir ticaret halini alırsa yoksul halkımıza büyük kazanç sağlar. Bu yolla hem ürün, hem boya satışımız artar. Birçok kimse iş bulur.

14- Yoksul halkımızın yararı için, safran satışı arttırılacak, geniş ölçüde satış bulunursa bir çok kimselere iş çıkar.

Metin Erksan'ın, adı geçen kitabında aktardığı 1583 tarihli bu belge, beni derinden etkilemişti. Batı'nın bin yıl öncesine dek Doğu'nun çok gerisinde olduğunu; Doğu'dan aldıkları, aptırdıkları, geliştirdikleriyle ilerlediklerini, kendi araştırmalarından biliyordum. Erksan'ın aktardığı bu belge ise, bu gerçeği tartışılmaz biçimde bir kez daha kanıtlıyordu. Bu belgenin gerçekliğini araştırdım. Erksan, kitabında bu belgeyi Hamit Dereli'nin 1951'de yayımlanan "Kraliçe Elizabeth Devrinde Türkler Ve İngilizler" adlı kitabından aktarıyor ve bu bölümü tümüyle yayımlıyordu.

Hamit Dereli bu belgeyi doğrudan o yıllarda yayımlanmış bir İngiliz kaynağından -1552 Londra doğumlu İngiliz coğrafyacı Richard Hakluyd'un

Hamit Dereli'nin "Kraliçe Elizabeth Devrinde Türkler ve İngilizler" kitabı

1589'da yayımlamaya başladığı "The Principall Navigations, Voiages and Discoveries of the English Nation" (İngiliz Ulusunun Belli Başlı Deniz Seferleri, Gezileri ve Keşifleri) adlı 8 ciltlik çalışmasından- aktarıyor ve şöyle diyordu:

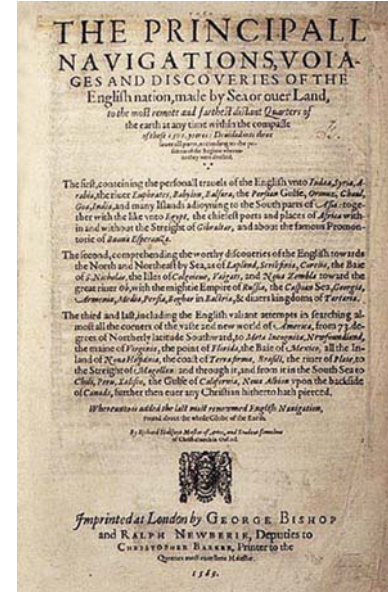
"Buna benzer diğer birçok belgelerden anlıyoruz ki, o dönemde Türkiye'de dokumacılık ve boyacılık sanatları pek ilerlemişti. Onaltıncı yüzyılda İngilizlerin bütün çabası kumaşlarını ve boyalarını ıslah etmek, satışlarını arttırmak, kendi sanayi ürünleri için geniş pazarlar bulmak üzerine yoğunlaştırılmıştı. Bunun için Türkiye'nin ünlü yünlül kumaşlarından mostralara alıp İngiltere'ye götürülecek, Diers Hall (Boyacılar Çarşısı)'nda teşhir

edilecek, İngiliz boyacılarının kendi becerilerine ilişkin besledikleri yanlış kanılar kafalarından silinecekti. Yine Türkiye'de bulunan İngiliz ticaret temsilcilerinden "ipekli ve yünlül kumaşları boyamakta usta iki delikanlı" isteniyordu. Bu ustalar doğal yollardan sağlanamazsa, herhangi bir paşanın yardımı ile, o da olmazsa İstanbul'da oturan Fransız elçisi yardımıyla sağlanacaktı. Bunun için temsilciye İstanbul'a varır varmaz Fransız elçisi ile tanışması ve dost olması öğütleniyordu. Yine bu belgelerden birinde İngiliz ticaret temsilcisine Cezayir ve Tunus'da "Bonettos Colorados Rugios" (kırmızı renkli başlık) adı verilen kenarsız bir tür kırmızı iskoç başlığı için Türkiye'de pazar bulması buyruğu veriliyordu. Bundan şu soru akla geliyor: Acaba fes İngilizler tarafından mı Türk ülkelerine getirilmiştir? Fes kelimesinin sözcük kökeni bakımından Kuzey Afrika'daki Fez şehriyle ilgili olması, bunun böyle olduğu olasılığını güçlendirmektedir."

Kraliçe'nin Osmanlı'ya (buyruğun İngilizce aslında yer alan adıyla **Turkie**'ye) gönderdiği elçiye verdiği görevler arasında, Türk dokumacılık bilgi ve teknolojisini çalınmasından başka, iki Türk kumaş boyama ustanın ne pahasına olursa olsun İngiltere'ye getirilmesi vardı... Demek ki, bugün bilgi ve teknoloji üstünlüğüyle dünya devleri arasında yer alan İngiltere, bundan 400 küsur yıl önce Turkiye'den bilgi ve teknoloji apartmaya muhtaç bir durumda bulunuyordu.

Richard Hakluyd ve Türk-İngiliz ilişkilerinin başlangıcını anlatan 1583 tarihli Principall Navigations kitabı. (altta)

İşte bu İngilizler, 1583 yılında Kraliçe'nin gönderdiği Elçi'ye verdiği

'Türklerle "kenarsız kırmızı bir tür İskoç şapkası" = Fes giydirme buyruğu'nu 250 yıl boyunca unutmamışlar, sonunda 1832'de, II. Mahmut döneminde Türklerle bunu giydirmeyi başarmışlardı. Yalçın Küçük, bunları bilmediğinden olsa gerek, bu konuda şöyle yazıyor:

"Hüsrev Paşa'nın ... Tunus'tan edindiği bir miktar fesi kalyoncu nefesatına giydirerek selamlık resmine çıkarması Sultan Mahmut'un hoşuna gitmiş, bunun üzerine, hükümdar eski başlıkların yerine fesin kullanılmasını uygun görerek emir buyurmuştu." Ortaya çıkıyor, Türkiye'nin ilk büyük şapka reformunun mebde, başlangıç yeri Batı değil, Kuzey Afrika'dır. Hristiyan değil, müslüman bir yöre ve hariç değil, Osmanlı topraklarıdır... Tanzimat Avrupa'dan gelmedi, Kuzey Afrika'dan ve Mısır'dan geldi.."

Yalçın Küçük, İngiltere Kraliçesinin 1583'te Osmanlı'ya gönderdiği elçisine verdiği buyruklar arasında Fes'i, İngiliz malı "kenarsız kırmızı iskoç başlığı" olarak tanımladığını, o tarihlerde Cezayir'e ve Tunus'a bu başlıkları İngilizlerin satmakta olduklarını, İngiliz malı feslerin satışının tüm Osmanlı topraklarına yayılmasını tüm Kraliçe tarafından 250 yıl önce İngiliz Elçilerine verilen bir görev olduğunu bilseydi, fes ve Tanzimat konusundaki bütün bu yanlış yorumlarını değiştirirdi...

Metin Erksan'ın kitabını okuduktan sonra, onunla bu konuyu yeniden irdelerken, bana, "İngilizlerin Türk kumaş dokuma ve boyama sırlarını çalma çabalarının 1583'te başlayıp

kesintisizce 300 yıl sürdüğünü, 1800'lerde dünya tiftik yünü tekeli Türkiye'nin elinden almak üzere, Türkiye'den damızlık tiftik keçileri kaçırp Afrika'da çoğalttıklarını ve bu olayın Sadri Etem Ertem'in 1930/31'de yayımlanan "Çıkrıklar Durunca" adlı romanında işlendiğini, kendisinin geçmişte bu romanı filme çekmeyi bile düşündüğünü" söyledi...

1994'te "Çıkrıklar Durunca"yı Erksan'ın kitaplığında buldum ve kendisinin izniyle bir fotokopisini çektiyip okudum...

1997'de, Marmara Üniversitesi Tekstil Ana Bilim Dalı Başkanı Ozanay Omur tarafından, Tekstil bölümü

öğrencilerine bir konuşma yapmak üzere çağrıldığında, onlara Osmanlı Türk dokumacılığının Batı'dan ileride olduğu yüzyıllara ilişkin yukarıdaki bilgileri aktardım. Öğrenciler ve öğretmenler, bu bilgiler karşısında oldukça şaşırdılar. Tekstil bölümünde görevli bir Alman profesör dalga geçmeye kalkınca, iki belge daha sundum ve o da bu gerçeği onaylayarak sustu. Türkiye üniversitelerinde tekstil bölümü öğrencileri, kendi atalarının 600 yıl boyunca 1800'lere dek dünyada tekstilin öncüsü ve doruğu olduğu gerçeğini bilmiyorlardı, çünkü bu gerçekler onlara hiç öğretilmemişti! Öğrenciler, biz bunları hiç duymadık bilmiyoruz, n'olur bunlar hangi kitaplarda yazılıysa söyleyin, okuyalım, dediler. Kitapların adlarını verdim, fakat kitapçılarda bulamayacaklarını da ekledim. Bu kitapların yeni baskılarının yapılmıyor oluşu üzücüydü. Bu tür unutulmuş, unutturulmuş, üstüne ölü toprağı ekilmeye çalışılmış çok önemli kitapların yayımlanabilmesi için bir yayınevi kurmaya karar verdim o gün.

Evet, durum buydu. Cumhuriyet Dönemi'nde okutulan ilk Atatürkçü Osmanlı Tarihi'nde yer alan "Osmanlı Türk sanayisi 1299'dan 1683'lere dek her alanda Avrupa sanayisinden üstündü, Osmanlı'nın Avrupa'ya askeri üstünlüğü bilimsel ve teknolojik üstünlüğünden geliyordu" saptaması, 2000'li yıllarda üniversitemizde bile unutulmuş, daha doğrusu 1949'da Milli Eğitim'e egemen olan Amerikalı uzmanlar tarafından unutturulmuştu. Oysa, daha Selçuklu döneminden

Türkiye üniversitelerinde tekstil bölümü öğrencileri, kendi atalarının 600 yıl boyunca 1800'lere dek dünyada tekstilin öncüsü ve doruğu olduğu gerçeğini bilmiyorlardı, çünkü bu gerçekler onlara hiç öğretilmemişti!

başlıyordu Türk'ün dokuduğu kumaşla Avrupa ekonomisini sarsması.

Şerafettin Turan, "Türkiye-İtalya İlişkileri" adlı kitabında:

"Selçuklu topraklarında dokunan kumaşlar bütün Ortadoğu ülkeleriyle kimi Avrupa memleketlerinde arandığı gibi, komşu Bizans'ta da büyük rağbet görmekteydi. O döneme ilişkin kaynaklar, Türk kumaşlarının Bizanslı aileler arasında lüks ve pahalı bir mal olarak kabul edildiğini nakletmektedirler.

Georgoras'ın kayıtlarına göre, İz-

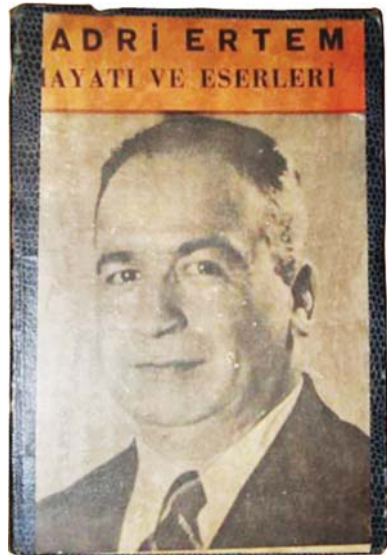
Sadri Ertem'in Metin Erksan kitaplığında bulduğumu "Çıkrıklar Durunca" romanı ve Metin Erksan Kitaplığı damgalı birinci sayfası.

nik İmparatoru III. İoannes Vatatzes, israfa engel olmak amacıyla 1243'te Türk kumaşlarının giyimini sınırlandıran bir emirname bile yayınlamıştı.

Bu derece her tarafa ün salan Türk kumaşları, büyük İtalyan düşünürü Dante Alighieri'nin ölümsüz eseri La Divina Commedia'ya (İlahi Komedi'ye) bile yansımıştı," derken, bu gerçeği dile getiriyordu...•

[DEVAMI GELECEK SAYIDA]

cengizozakinci@butundunya.com.tr

"Çıkrıklar Durunca" adlı tarihi romanın yazarı Sadri Etem Ertem'in yaşamı ve yapıtları konusunda 1940 yılında yayımlanan kitabın kapağı.

Kaynakça: Bkz: Osman Olcay, "Sevr'e Andlaşmasına Doğru- Çeşitli Konferans ve Toplantıların Tutanakları ve Bunlara İlişkin Belgeler-" AÜSBF y. Ank. 1981, sf. LXXI-LXXIII Bkz: Nutuk, vesika 220. A. Gündüz Okçun, Türkiye İktisat Kongresi, İzmir, 1923, Ankara, 1968, s. 246-247. Bkz: Tarih III- Yakın ve Yeni Zamanlar- T.T.T. Cemiyeti Tarafından Yazılmıştır. Maarif Vekaleti, 1933, Devlet Matbaası, Sf. 243, 5, 36, 40, 53, 62, 115, 123, 154, 189, 192, 234, 235, 241, 243, 244 http://www.emep.org/kadin/oren/sennursezer.html Bkz: Margret Spohn, "Her Şey Türk İş: Almanların Türkler Hakkında 500 Yıllık (Ön) Yargıları", Çev: Leyla Serdaroglu, YK y. 1. bs. Ağustos 1996, sf. 27. Bkz: Margret Spohn, age, sf. 26, 27. Bkz: Metin Erksan, "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Avrupa Topluluğu Üyesi Olmak Hakkı ve İsteğinin Tarihsel Kaynakları", Hil yayın. 1. Bs. Haziran 1991. Sf. 20. Bkz: Metin Erksan, "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Avrupa Topluluğu Üyesi Olmak Hakkı ve İsteğinin Tarihsel Kaynakları", Hil yayın. 1. Bs. Haziran 1991. Sf. 74-75. Akt: Hamit Dereli, "Kraliçe Elizabeth Devrinde Türkler ve İngilizler", Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, No: 82, 1951. Kaynak: Richard Hakluyd, "The Principall Navigations of the English Nation", cilt 3, sf. 93Age, sf. 98. Bkz: Yalçın Küçük, "Aydın Üzerine Tezler, 1830-1980" Tekin y. 3. Bs. Cilt 1, sf.193-194 Çıkrıklar Durunca, Yazar: Sadri Etem Ertem, Roman, Yeni Basım / Temmuz 2001

ATATÜRK'SÜZ BİR ÇANAKKALE TARİHİ YAZILAMAZ

	3		1				5	
2	4			9		7	8	
	5				6		3	
		8						6
	7						1	
9						5		
	1		3				4	
	8	3		5			2	9
	9				7		6	

Sudoku Yapamayanlar İçin

		3		7		9		
	2			9			3	
1		4				7		8
			2		8			
4	7						6	2
			5		7			
2		7				1		9
	8			2			7	
		9		3		2		

Sudokusuz Yapamayanlar İçin

Turgut Özakman, “Çanakkale Cumhuriyet’in önsözüdür” demiştir. Evet, gerçekten de Çanakkale Cumhuriyet’in önsözüdür; çünkü Cumhuriyet’e giden yolda dize getireceğimiz emperyalizmi ilk kez Çanakkale’de dize getirdik ve Cumhuriyet’i ilan edecek olan Mustafa Kemal Atatürk ilk kez Çanakkale’de “büyük bir kahraman” olarak tarih sahnesine çıktı.

Ancak, “Atatürk ve Cumhuriyet düşmanı” çevrelerin en büyük yalanlarından biri “Atatürk’ün Çanakkale’de önemli bir başarısı yoktur!” iddiasıdır. Bu “yalan iddiaya” cevap vermek için Atatürk’ün Çanakkale’de bulunduğu sürede “neler yaptığını” öğrenelim; hem de gün gün!...

İşte Çanakkale Savaşı’ndaki Atatürk... Okuyun, inceleyin, düşünün ve elinizi vicdanınıza koyarak karar verin...

I. Dünya Savaşı başladığında Bulgaristan Sofya’da “ateşemiliter” olan

Mustafa Kemal, “Avrupa’daki rahatını” bırakarak “vatan ve millet borcunu ödemek için” adeta “gönüllü” olarak Çanakkale Savaşı’na katılmıştır. Mustafa Kemal, Kasım 1914’te, Başkomutanlık Vekaleti’ne müracaat ederek cephede aktif bir göreve getirilmek istemiş, ancak kendisine, “Sizin için orduda her zaman bir görev vardır. Ancak Sofya Ateşemiliterliği’ni daha önemli gördüğümüzden sizi orada bırakıyoruz” cevabı verilmiştir. Bunun üzerine Mustafa Kemal, Aralık 1914’te Sofya’dan Başkomutan Vekili En-

Atatürk, Sofya Ateşemiliteri olduğu günlerde

Tümen Komutanlığı'na tayin buyruldu. Hemen İstanbul'a hareket ediniz' Ben bu telgrafı aldığım vakit Başkumandan Vekili Enver Paşa, Sarıkamış Savaşı'nı yapıyordu..."

Yani Mustafa Kemal, isteseydi pekala kanlı Çanakkale Savaşı sı-

var Paşa'ya bir mektup yazarak cephe- de aktif görev alma isteğini yenilemiştir: "Vatanın müdafaasına ait faal vazifelerden daha mühim ve yüce bir vazife olamaz. Arkadaşlarım muharebe cephelerinde, ateş hatlarında bulunurken ben Sofya'da ateşemiliterlik yapamam! Eğer birinci sınıf subay olmak liyakatinden mahrumsam, kanaatiniz bu ise, lütfen açık söyleyiniz."

Atatürk, o günlerde içinde bulunduğu ruh halini ve kafasındaki planları sonradan Falih Rıfkı Atay'a şöyle anlatmıştır:

"O günlerde neler çektiğimi anlamam. Gerekirse bir er gibi herhangi bir cepheye katılmaya karar vermiştim. Onun için Sofya'daki evimin eşyalarını, Fethi Bey arkadaşımınla anlaşarak elçiliğe taşıttım. Hemen hareket edebilmek üzere küçük bir bavul hazırladım. Artık evi de bırakmak üzere iken, 'İsmail Hakkı' imzalı bir telgraf aldım. İmzanın üstünde, 'Harbiye Nazır Vekili' yazılı idi. 'Ondokuzuncu

rasında Sofya Ateşemiliterliği'ne devam edebilir ve ileride "Çanakkale Savaşı sırasında neden cepheye değildin?" diye soranlara da -Enver Paşa'dan gelen telgrafları göstererek- "Ben cepheye aktif bir göreve getirilmek istedim, ama Enver Paşa kabul etmedi!" diye cevap verebilirdi. Ama gerçek bir vatansever olan Mustafa Kemal, "gelme, orda kal!" telkinlerine karşın, adeta zorla kendisini cepheye aktif bir göreve tayin ettirmiştir.

Gerçek kahramanlık ve vatanseverlik bu olsa gerekir: Bilerek, isteyerek, ölümün kucağına atlamak...

Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşı'ndaki kahramanlığı bir yana, sadece bu davranışı bile, onun nasıl bir kahraman ve vatansever olduğunu anlamaya yeter de artar bile...

Mustafa Kemal, kendi ısrarları üzerine, 20 Ocak 1915'te, Esat Paşa komutasındaki, 3. Kolordu'ya bağlı, Tekirdağ'da kurulacak 19. Tümen Komutanlığı'na atanmıştır.

20 Ocak 1915'te İstanbul'a gelen

Mustafa Kemal, atandığı 19. Tümen hakkında bilgi almak için temaslara başlamıştır. Bu sırada, o günlerde Sarıkamış'ta büyük bir bozguna uğrayan Enver Paşa ile görüşmüştür.

Atatürk, yıllar sonra, o görüşmeyi ve sonrasında yaşananları Falih Rıfkı Atay'a şöyle anlatmıştır:

"Enver Paşa ile karşı karşıya bulunuyorduk. Enver, biraz zayıflamış, rengi solmuş bir halde idi. Söze ben başladım: 'Biraz yoruldu' dedim.

'Yok, o kadar değil' dedi. 'Ne oldu?' 'Çarpıştık, o kadar!', 'Şimdiki durum nedir', 'Çok iyidir!' dedi. Kendisini üzmemek istedim. Konuşmayı görevim üzerine çevirdim. 'Teşekkür ederim, beni numarası on dokuzuncu olan tümene kumandan tayin etmişsiniz. Bu tümen nerededir?' 'Ha, evet... Belki bunun için Erkan-ı Harbiye ile görüşseniz daha iyi bilgi edirsiniz'.

Enver'i çok yorgun ve kafası işleminde görüyordum. Sözü uzatmadım.

'Peki o halde fazla rahatsız etmeyeyim' dedim. Başkumandanlık Erkan-ı Harbiye'sine gittim. Gerekenlere kendimi şöyle tanıtıyordum: 'On dokuzuncu Tümen Kumandanı Mustafa Kemal...' Hepsini şaşıyordu! Böyle bir tümenin var olduğundan haberi olana

rastlamadım. Sonunda bir akıllı dedi ki: 'Belki böyle bir tümen Liman von Sanders'in ordusunda bulunmaktadır. Bir defa onu görseniz...'

Von Sanders'in kurmay başkanı Kazım Bey'in bürosuna giderek durumu anlattım. Kâzım Bey: 'Bizim dislokasyonumuzda böyle bir tümen yoktur. Fakat olabilir ki, Gelibolu'da üçüncü kolordu yapmakta olduğunu bildiğimiz bazı yeni teşkilat arasında yeni bir tümen kurmayı tasarlamıştır.

Bir defa oraya kadar gitseniz. Kâzım Bey, 'Bununla beraber hareketimizden önce sizi kumandan paşaya tanıtayım' dedi." Bunun üzerine Mustafa Kemal, Liman von Sanders ile tanışmıştır. Bu Alman Mareşali, Mustafa Kemal'i nezaketle karşılamıştır. Bulgarların durumunu merak eden Mareşal, Mustafa Kemal'e kibar bir tavırla:

"Bulgarlar hâlâ harbe girmeyecekler midir?" diye sormuş, Mustafa Kemal, "Benim görüşüme göre henüz girmeyeceklerdir" diye cevap vermiştir. Mareşal "Niçin?" diye sorunca, Mustafa Kemal, "Benim anladığıma göre Bulgarlar iki ihtimalden biri anlaşılmadan harbe girmezler. Biri, Almanya'nın başarı kazanabileceğine inandırıcı deliller görmedikçe, ikincisi de, harp kendi topraklarına temas et-

"Vatanın müdafaasına ait faal vazifelerden daha mühim ve yüce bir vazife olamaz. Arkadaşlarım muharebe cephelerinde, ateş hatlarında bulunurken ben Sofya'da ateşemiliterlik yapamam!"

Mareşal Liman von Sanders

medikçe” diye cevap vermiştir. Bu yanıtı sinirlenen Mareşal, sağ yumruğunu sıkıp havaya kaldırarak, “Bulgarların Alman başarısına güvenleri yok mu?” diye sormuştur.

Bu öfkeli soruyu Mustafa Kemal gayet sakince, “Hayır ekselans!” diye cevaplamıştır. Öfkeden yüzü kıpkırmızı olan Liman von Sanders, “Niçin?” diye sorunca, Mustafa Kemal, bir şey anlamamış gibi bakmıştır. Bu sırada Mareşal, “Nasıl olur, Alman başarısına güvensizlik? Nasıl olur bu?” diye söylenince, Mustafa Kemal, “Öyle efendim!” diye direktmiştir.

Bunun üzerine Mareşal Sanders, dikkatlice Mustafa Kemal’e bakarak, “Sizin fikriniz nedir?” diye sormuştur. Her ne koşulda olursa olsun muhata-

bının yüzüne gerçeği, sadece gerçeği söylemeyi ilke edinmiş olan Mustafa Kemal, biraz düşündükten sonra, kendinden emin, “Bulgarları düşündüklerinde haklı buluyorum” demiştir. Yarbay Mustafa Kemal’in bu cevabı, Mareşal Liman von Sanders üzerinde adeta “şok etkisi” yapmıştır.

Bu sözler üzerine ayağa kalkan Mareşal, Mustafa Kemal’e, “Çıkabilirsiniz!” demiştir.

Mustafa Kemal, Çanakkale Savaşı’na yarbay olarak başlamıştır, fakat beş hafta sonra 1 Haziran 1915’te albay olmuştur.

2 Şubat 1915’te Tekirdağ’a gelen Mustafa Kemal 19. Tümeni kurma çalışmalarına başlamış, Tekirdağ’daki 19. Tümen Komutanlığı, 25 Şubat 1915’te, Maydos (Eceabat)’a nakledilmiş ve Mustafa Kemal, 19. Tümen ve Maydos Bölge Komutanlığı’na getirilmiştir. (19. Tümene ek olarak, 9. Tümen’in 2 piyade alayı bazı topçu birlikleri de Maydos Bölge Komutanlığı emrine verilmiştir.)

23 Mart 1915’te Maydos Bölgesi Komutanlığı genişletilerek, “Müstehkem Mevki Rumeli Bölgesi Komutanlığı” adını almış ve komutanlığına Albay Halil Sami Bey getirilmiştir.

Mustafa Kemal’in komuta ettiği 19. Tümen, ordu yedeğine alınarak 3. Kolordu Komutanlığı’nın emrinde yine Maydos’ta bırakılmıştır. 24 Mart 1915’te Mustafa Kemal, bir aydır devam ettirdiği Maydos Bölgesi Komutanlığı’nı Albay Halil Sami Bey’e bırakarak 19. Tümen Komutanlığı’na dönmüştür.

18 Nisan 1915’te, Mustafa Kemal’in komutasındaki 19. Tümen, Çanakkale’ye yeni atanan Mareşal Liman von Sanders’in komutasındaki 5. Ordu’nun yedeğine alınarak Bigalı köyüne gönderilmiştir ve böylece Mustafa Kemal, Maydos’tan Bigalı’ya geçmiştir.

Çanakkale Savaşı öncesinde, Osmanlı ordusunun başındaki Alman General Liman von Sanders, Çanakkale’ye İngiliz çıkarmasının, Saroz Körfezi ve Anadolu kıyılarından, özellikle Bolayır’dan yapılacağını düşünürken, Yedek Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal, Çanakkale’ye İngiliz çıkarmasının Anafartalar bölgesinden; Alçıtepe ve Kocaçimen’den yapılacağını belirtmiştir. Gelişmeler, Mustafa Kemal’i haklı çıkarmıştır.

25 Nisan 1915’te İngiliz, Fransız ve Anzak birlikleri Çanakkale’ye sabaha karşı Arıburnu, Kumkale ve Seddülbahir sahilllerinden çıkarma yapmaya başlamıştır. Seddülbahir’e çıkan düşman, kıyı topçusunun yoğun ateşi ve kuvvetlerimizin karşı taarruzuyla durdurulmuş, Kumkale kıyılarından yapılan çıkarma gelişmemiş, Arıburnu’na çı-

kan düşman ise, Mustafa Kemal komutasındaki birliklerce geri püskürtülmüş ve bozguna uğratılmıştır.

Çanakkale’ye 25 Nisan 1915’te, saat 05:30 civarında ayak basan düşman çıkarma birlikleri, 09:45’te karşılarında Mustafa Kemal’i ve 57. Alayı bulmuşlardır. 25 Nisan 1915’teki ilk çıkarma başladığında Çanakkale Bigalı Köyü doğusunda Değirmenlik mevkiindeki karargahında bulunan 19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal, çıkarmayı haber alır almaz, (Maltepe’deki 77. Alay ve 9. Tümen den aldığı raporlarla), inisiyatif kullanarak, 07:45’de karargahından hareket etmiş ve 57. Alayla birlikte 09:40’da Kocaçimen’e varmıştır. Orada yaklaşık 10 dakika 57. Alayı dinlenmeye bırakarak kendisi atına atlayıp sarp araziden Conkbayırı’na gitmiştir.

Seddülbahir’de konuşlandırılan Fransız birliği ve 75 mm’lik düşman topu (4 Haziran 1915)

Buraya geldiğinde, 27. Alay 2. Taburun "Balıkçı Damlarındaki" savunma müfrezinden arta kalan erlerin, 261 rakımlı tepeye (Conkbayırı'nın güneyindeki platonun üzerinden kuzeye) doğu geri çekildiklerini görmüştür.

İşte tam o an atından inen Mustafa Kemal, düşmandan kaçan Türk erlerinin tam önünde durarak o ünlü "düşmandan kaçılmaz" konuşmasını yapmış; kaçan erlere süngü taktırıp yere yatırarak, bozguna uğramış bir birlikten arta kalanlardan bir savunma hattı kurmuştur.

Mustafa Kemal komutanlara verdiği emirde: "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum! Biz ölünceye kadar geçecek zaman zarfında yerimize başka kuvvetler ve komutanlar geçebilir"

demıştır. Türk ordusunun yeniden savaş durumuna geçtiğini gören düşman kuvveti neye uğradığını şaşkınlığını yaşarken imdada yetişen 57. Alay ve 8. Tabur düşmana saldırmıştır. Conkbayırı sırtlarında yaşanan boğaz boğaza çatışma sonunda 57. Alayın neredeyse tamamı şehit olmuş, ama düşman çıkarması da sonuçsuz kalmıştır. Mustafa Kemal'in ifadesiyle "kazandığımız an bu andır."

Yarbay Mustafa Kemal, tümeninin diğer alaylarını da bölgeye getirip 27. Alayı da emrine aldıktan sonra saat

16:00'da yeniden karşı taarruza geçmiştir. Mustafa Kemal, 15.000 kişilik düşman kuvvetine 5.000 kişilik bir kuvvetle direnmiş ve düşmanı geri çekilmek zorunda bırakmıştır. Mustafa Kemal, taarruzlara gece de devam etmiştir.

Mustafa Kemal, yönettiği, 25 Nisan 1915 taarruzunu, gece saat 10:00'da 3. Kolordu Komutanlığı'na çektiği telgrafta şöyle anlatmıştır: "Sağ kanatta Alay 57, sol kanatta Alay 77, Alay 27, Arıburnu istikametinde taarruz etmektedir. Düşman mavnalara binip kaçmaya başladı. Umum cepheye düşmana taarruz ve (düşmanı) takip ediyorum. Sağ kanatta taarruz eden Alay 57'yi Alay 72'den bir tabur-

la takviye ederek hücumu sevk ediyorum." Çanakkale Savaşı uzmanı Erol Mütercimler, "Gelibolu" adlı kitabında Atatürk'ün 25 Nisan 1915 savaşlarında büyük başarı gösterdiğini şöyle ifade etmiştir:

"Mustafa Kemal, inisiyatif kullanarak muharebenin gidişini değiştirmiştir. Savaş tarihine baktığımızda muharebe alanlarında deha olarak adlandırabileceğimiz komutan sayısı çok azdır. İngilizlerin şanssızlığı, Yarımada'da böyle birisine rastlamış olmasıdır. Bu olayın ardından iki kez daha

'yarbay' gibi küçük bir askeri rütbeye sahip subayın generaller savaşının yönünü değiştirmesine tanık olacağız. Çünkü tepeden dürbünüyle çevreyi seyretmek olanağını bulduğu kısacık aralıkta Liman von Sanders başta olmak üzere öteki yüksek rütbeli komutanların göremedikleri gerçeği Yarbay Mustafa Kemal bir anda kavramıştı."

Çanakkale Savaşı uzmanı İsmet Görgülü, "On yıllık Harbin Kadrosu" adlı eserinde, Atatürk'ün 25 Nisan 1915 savaşlarındaki başarısını şöyle anlatmıştır:

"...Saat 09:30'da Ordu yedeği olan 19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal, inisiyatifini kullanarak Kocaçimen bölgesine getirdiği 57. Alay ile, düşmanın kuzey yanından taarruz etti. Düşman ilerlemesi durduruldu. Yarbay Mustafa Kemal, düşmana taarruz etmek için Ordu Komutanından gerekli izni almayı bekleseydi, düşman muharebenin ilk saatlerinde, bölgenin en hakim tepeleri olan Conkbayırı ve Kocaçimen'i ele geçirecek ve Boğaz yolunu açmış olacak, Seddülbahir'i de savunan Türk kuvvetlerini de kuzeyden kuşatmış olacaktı. Aynı zamanda düşmanın çıkarma yaptığı Arıburnu ve Seddülbahir bölgelerini,

muharebenin ilk gününde müdahale edebilecek mesafede Türk birliği bulunmadığından (M. Kemal'in tümeni hariç) Mustafa Kemal'in bu tarihi müdahalesi olmasaydı Çanakkale Muharebeleri, 25 Nisan günü kaybedilebilirdi."

Mustafa Kemal, 25 Nisan 1915'teki Arıburnu taarruzunda gösterdiği başarıdan dolayı "Arıburnu Kuvvetler Komutanlığı"na getirilmiş ve 25 Nisan 1915'ten 16 Mayıs 1915'e kadar bölgedeki tüm kuvvetleri tek başına komuta etmiştir. "Mustafa Kemal, 5-10 kişiyi bile idare edemezdi" dediği iddia edilen "tarih profesörüne" ithaf

Atatürk, Çanakkale Savaşında cepheye

Atatürk'ün Çanakkale Savaşını yönettiği Conk Bayırı'ndaki noktanın günümüzdeki görünüşü.

olunur!..

25/26 Nisan 1915'te düşman Arıburnu ve Conkbayırı'ndan yeni çıkar-malar yapmış ve her seferinde karşısın-da Mustafa Kemal'in komutasındaki Mehmetçigi bulmuştur. Örneğin, 26 Nisan tarihinde Conkbayırı'na yapılan taarruzu Mustafa Kemal, daha sonra Kemalyeri diye adlandırılacak yerden yönetmiş, Kanlısirt-Kırmızısirt hattın-da düşmana ağır kayıplar verdirerek, düşmanı kıyıya çekilmeye zorlamıştır.

Bu başarılarından dolayı 3. Kolor-du Komutanı Esat Paşa, 27 Nisan 19-15'te, Mustafa Kemal'e bir kutlama telgrafi çekmiştir: "Başarınızı kutlarım. Raporlarınızı Başkomutanlık Vekaleti Yüksek Makamına arz ediyorum... Emrinize verilen 33. Alay'la birlikte düşmanı denize dökünüz. Donanma-mız bizi ateşle destekleyecektir. Tan-rı'nın yardımı bizimledir."

Esat Paşa, 30 Nisan 1915'te bir kere daha Mustafa Kemal'e kutlama

telgrafi çekmiştir: "Geceli gündüzlü devam eden harbi, başarı ile yönete-rek her an bir başka surette belirmek-te olan fedakar hizmetlerinizin deva-mını bekler, sizi yürekten kutlarım."

Mustafa Kemal, Çanakkale'deki başarılarından dolayı 30 Nisan 1915'-te Gümüş İmtiyaz Madalyası almış, bunu Altın ve Gümüş Liyakat Ma-dalyaları izlemiştir. (Mustafa Kema-l'i günahı kadar sevemeyen Enver Paşa, bu madalyaları herhalde Mus-tafa Kemal'in mavi gözleri için ver-memiştir.)

1 Mayıs 1915'te, Mustafa Kema-l'in komutasındaki 19. Tümen, Arıburnu cephesinde düşmana taarruz etmiş, istenen sonuç alınamayınca, Mustafa Kemal, 2 Mayıs'ta taarruzu durdurmuştur.

9/10 Mayıs 1915'te Arıburnu cep-hesinin sağ yanından taarruza geçen düşman, Mustafa Kemal'in 19. Tüme-

ni'ne bağlı birliklerce durdurulmuş ve geri püskürtülmüştür. 10 Mayıs 1915'te, Mustafa Kemal'in Arıburnu muharebelerini yönettiği tepeye, 3. Kolordu Komutanlığı'nın günlük em-riyle "Kemalyeri" adı verilmiştir.

11 Mayıs 1915'te Başkomutan Ve-kili Enver Paşa, öğleden sonra 3. Ko-lordu Komutanı Esat Paşa'yla birlikte Kemalyeri'ndeki Arıburnu karargahı-na gelerek cephe hakkında Mustafa Kemal'le görüşmüştür.

16 Mayıs 1915'te, Edirne Valisi Hacı Adil Bey, Gelibolu Mutasarrıfı Rıfat, Maydos Kaymakamı Rahmi, Keşan Kaymakamı, Gelibolu Jandar-ma Komutanı'nın oluşturduğu bit he-yet, 3. Kolordu Komutanı Esat Paşa'y-la beraber Kemalyeri'nde Mustafa Kemal'i ziyaret ederek cephede gös-terdiği fedakarlık ve kahramanlık ne-deniyi kendisini tebrik etmişlerdir.

17 Mayıs 1915'te Mustafa Kemal, Arıburnu Kuvvetleri Komutanlığı'ndan ayrılarak 19. Tümen Komutanlı-ğı'ndaki görevine dönmüştür. Ayrıca 19. Tümen, Kuzey Grubu Komutanlı-ğı'na bağlanmıştır. Mustafa Kemal, Arıburnu Komutanlığı'ndan ayrılırken emrindeki birliklere yazdığı veda ya-zısında: "23 gün sevk ve idare etmek mevluluğu kazandığım siz demir kitle-nin, Tanrı'ya sığınarak yaptığı hücum iledir ki düşmanın 20.000'i aşan kuv-veti Arıburnu'nda yok edildi. Yirmi üç günlük ateşli ve kanlı ortak çabala-rımız anısının samimi ve temiz duy-guyla korunacağından eminim." de-miştir.

17 Mayıs 1915'te Mustafa Kema-

l'e, Arıburnu muharebelerindeki ba-şarısından dolayı padişah adına Mu-harebe Altın Liyakat Madalyası ve-rilmiştir.

23 Mayıs 1915'te, gösterdiği başa-rılardan dolayı Mustafa Kemal'e Al-man İmparatoru tarafından Demir Haç nişanı verilmiştir.

30 Mayıs 1915'te, Çanakkale Ağıl-dere'de İngilizlerle şiddetli çarpışma-lar yaşanmış, Mustafa Kemal'in ko-muta ettiği ordular Ağıldere muhare-besini kazanmıştır.

1 Haziran 1915'te Mustafa Kemal albaylığa yükselmiştir. Bu nedenle Harbiye Nazırı ve Başkomutan Vekili Enver Paşa, Mustafa Kemal'e "tebrik telgrafi" çekmiştir: "Yeni rütbenizi tebrik ederim. Bu terfi, görmekte oldu-ğunuzu büyük ve fedakarane hizmetle-rinize karşılık bir mükafat değil, ancak memlekete daha mühim ve ordumuza daha kıymetli hizmetler görebilecek mevkilere erişmek için geçilmesi gere-ken bir basamaktır"

4/5 Haziran 1915'te İngilizlerin gece Arıburnu cephesindeki siperlere saldırmaları üzerine başlayan mücade-leyi, sabaha karşı Düztepe'deki karar-gahından Tümen cephesine gelen Mus-tafa Kemal yönetmiştir. 19.Tümen birlikleri, işgal edilen siperleri düşman-dan geri almıştır.

7 Haziran 1915'te Mustafa Kemal, Kemalyeri'ne giderek 3. Kolordu Ko-mutanı Esat Paşa'yla görüşmüş ve tü-meni için yeterli miktarda el bomba-sı istemiştir.

29 Haziran 1915'te, Başkomutan Vekili Enver Paşa, Şehzade Ömer Faruk Efendi ve İstanbul Milletvekili

Hüseyin Cahit Yalçın, Gelibolu'da 5. Ordu Karargahı'nı ve Kemal'ini ziyaret etmişler. Daha sonra da Düztepe'de 19. Tümen Karargahı'nda Mustafa Kemal'i ziyaret etmişlerdir.

15 Temmuz 1915'te Mustafa Kemal'e başarılarından dolayı, "Takfon" (nikel, bakır, çinko alaşımı) Harp Madalyası verilmiştir.

16 Temmuz 1915'te gazeteci, yazar ve şairlerden oluşan bir heyet Gelibolu'ya gelerek 5. Ordu ve 3. Kolordu karargahlarını gezmiştir. Heyet, Cesarettepesi'ne giden yolun düşman kontrolünde olmasından dolayı Mustafa Kemal'i ziyaret edememiş, fakat telefonla konuşarak başarılar dilemiştir.

6/7/8 Ağustos 1915'te İngilizlerin Arıburnu cephesine ve Conkbayırı'na saldırımları üzerine çok kanlı çarpışmalar olmuştur. Mustafa Kemal, 7 Ağustos 1915'te saat 05:05'te, Kuzey Gurubu Komutanlığı'na yazdığı raporda: "Düşman gece yarısından başlayarak topçusuyla şiddetli ateş altına aldığı 18. ve 27. Alay cephelelerine, saat 04:30'da hücum etmişse de Tanrı'nın yardımıyla ağır kayıplar verdirilerek hücum sonuçsuz bırakılmıştır." demiştir.

8 Ağustos 1915'te, Conkbayırı İngilizlerin eline geçmiştir. Mustafa Kemal, saat 19:00'da Kuzey Grubu Komutanı Esat Paşa'ya, Conkbayırı böl-

gesindeki kritik durumu belirterek 5. Ordu Komutanı Liman von Sanders'i ikaz etmesini bildirmiştir. Conkbayırı'ndaki durumun iyice kötüleşmesi üzerine, 5. Ordu Komutanı Liman von Sanders adına Kurmay Başkanı Albay Kazım (İnanç), Mustafa Kemal'i telefon başına çağırarak "durumu nasıl gördüğünü" sormuştur. Mustafa Kemal bu soruya: "Bütün mevcut kuvvetlerin, komutam altına verilmesinden başka çare kalmamıştır!" diye cevap verince, şaşırان Kurmay Başkanı, "Çok gelmez mi?" diye sormuş, Mustafa Kemal ise, "Az gelir!" cevabını vermiştir.

İşte o kritik aşamada Mustafa Kemal gece saat 21:45'te Mareşal Liman von Sanders'in emriyle Anafartalar

Grubu Komutanlığı'na getirilmiş ve 9 Ağustos günü sabahın ilk ışıklarıyla taarruz emri verilmiştir. Mustafa Kemal, gece saat 01:30'da Anafartalar Grubu Komutanlığı karargahının bulunduğu Çamlıtekke'ye giderek grubun komutasını eline almıştır.

8 Ağustos 1915'te Anafartalar Grup Komutanlığı'na getirilen Mustafa Kemal'in bu görevi Çanakkale'den ayrılacağı 10 Aralık 1915'e kadar devam etmiştir. Anafartalar Grup Komutanı olarak emrinde 3 kolordu (2.16. 15. kolordular) vardır. Bu, Ordu Komutanlığı niteliğinde bir komutanlıktır. Turgut Özakman'ın da belirttiği

Mustafa Kemal: "Bütün mevcut kuvvetlerin, komutam altına verilmesinden başka çare kalmamıştır,"

Atatürk, Çanakkale Savaşında silah arkadaşlarıyla birlikte.

gibi, "Çanakkale Savaşı boyunca, Liman Paşa dışında hiçbir komutan, bu kadar uzun zaman, bu kadar çok birliği ve bu kadar geniş bir alanı komuta etmemiştir."

"Mustafa Kemal, 5-10 kişiyi bile idare edemezdi" dediği iddia edilen "tarih profesörüne" ithaf olunur!...

Evet! Mustafa Kemal, 5-10 kişiyi değil binlerce kişilik koca 3 kolorduyu idare etmiştir...

9 Ağustos 1915'te Mustafa Kemal'in komutasındaki kuvvetler Anafartalar bölgesinde düşmana saldırmıştır. Mustafa Kemal, 7. ve 12. Tümenlerin sabaha karşı başlayan taarruzunu, Anafartalar bölgesindeki bir tepeden başından sonuna kadar yönetmiştir. Düşman bozguna uğrayarak kaçmıştır. Taarruz sonrasında Mustafa Kemal akşamüzeri Anafartalar'dan ayrılıp Conkbayırı'na hareket etmiştir. Yol üzerinde Çamlıtekke'de, Liman von

Sanders ile görüşerek akşam, Conkbayırı ile Suyatağı arasındaki 8. Tümen Karargahı'na gelmiştir. Burada son durumu inceleyerek, 10 Ağustos şafağında yapılacak taarruzun son hazırlıklarını tamamlamıştır.

10 Ağustos 1915'te, Mustafa Kemal, İngilizlerin 8 Ağustos'ta ele geçirdiği Conkbayırı'na taarruz etmiştir. Mustafa Kemal taarruz öncesinde askerlerine:

"Askerler! Karşınızdaki düşmanı mağlup edeceğinize hiç şüphe yoktur. Fakat siz acele etmeyin. Evvela ben ileri gideyim. Siz, ben kırıbacımla işaret verdiğim zaman hep birlikte atılırsınız." demiştir.

Tümen alayları tarafından başlangıçta sadece süngü hücumuyla gerçekleşen bu taarruzda 4 saat süren kanlı süngü muharebeleri sonunda Conkbayırı'nın tamamı ele geçirilmiştir. Düşmana çok büyük kayıplar verdirilen bu savaş sırasında Mustafa Kemal,

Conkbayırı'nın bugünkü durumu

göğsündeki saate isabet eden bir şarapnel parçasıyla yaralanmıştır. Mustafa Kemal, Conkbayırı'nı geri aldıktan sonra öğleden sonra 8. Tümen'e veda ederek Anafartalar Grubu Karargahı'na dönmüştür.

16 Ağustos'ta İngilizler, Anafartalar cephesindeki Kireçtepe'ye taarruz etmiş, Mustafa Kemal ateş hattında 5. Tümen Karargahı'nın bulunduğu 161 rakımlı tepeden savaşı yönetmiştir. 1 Eylül 1915'te Mustafa Kemal'e, Gelibolu'daki "üstün başarılarından" dolayı Gümüş Liyakat Madalyası verilmiştir.

Mustafa Kemal, Çanakkale'de 20 Eylül 1915'te rahatsızlanmıştır.

Mustafa Kemal, 27 Eylül 1915'te Liman von Sanders'e., Anafartalar Grubu Komutanlığı'ndan istifa edeceğini bildirmiştir. İstifa gerekçesi olarak, Enver Paşa'nın son gelişinde kendisini ziyaret etmemesini göstermiştir. Ancak istifası kabul edilmemiştir.

31 Ekimde Enver Paşa, 3 Kasım'da Ayan ve Mebusan Meclisi üyeleri Çanakkale'de Mustafa Kemal'i ziyaret etmiştir.

7 Kasım 1915'te, İngiliz Savaş Kabinesi Çanakkale'yi boşaltma kararı almıştır.

11 Aralık 1915'te Mustafa Kemal İstanbul'a gelirken, onun yerine Anafartalar Grubu Karargahı'na Fevzi (Çakmak) Paşa atanmıştır.

19/20 Aralık 1915'te İngilizler, Çanakkale'deki siperleri boşaltarak çekilmeye başlamışlardır.

Mustafa Kemal, Çanakkale'den ayrılırken arkasında büyük bir "kahramanlık sayfası" bırakmıştır.

Sadi Borak'ın ifadesiyle: "Mustafa Kemal, Çanakkale'deki öyküsü ciltler dolduracak zaferler elde etmiştir."

Bu başarıları en gerçekçi biçimde komprime eden, İngiliz Generali Aspinall Oglanlar olmuştur. General, İngilizlerin Gelibolu Seferi'nin resmi tarihinde aynen şöyle demektedir:

'Bir Tümen Komutanı'nın üç ayrı yerde tek başına giriştiği hareketlerle bir savaşın, hatta bir ulusun kaderini değiştirecek yücelikte bir zafer kazandığı tarihte pek nadirdir.' •

sinanmeydan@butundunya.com.tr

KAYNAKÇA: *Kocatürk*, age, s.33,34. / *Falih Rıf-
kı Atay*, Çankaya, Pozitif Yayınları, İstanbul, s.95
/ *Kocatürk*, age, s.34 / *Atay*, age, s.96-98 / *Atay*,
age, s.98,99; *Sadi Borak*, Atatürk'ün İstanbul'daki
Çalışmaları, (1899-16 Mayıs 1919), 2.bs, İstanbul,
1998, s.71,72 / *Kocatürk*, age, s. 50-age, s.34 /
age, s.37-age, s.38 / *Erol Mütercimler*, Gelibolu,
4.bs, İstanbul, 2005, s.220,225 / age, s.226 / *Koca-
türk*, age, s.38,39 / *İsmet Görgülü*, On Yıllık Har-
bin Kadrosu, (1912-1922), Ankara, 1993, s.83 /
Mütercimler, age, s. 288-306 age, s.84 / *Kocatürk*,
age, s.39, 40 / *Mütercimler*, age, s.298 / *Görgülü*,
age, s.83,84 / *Kocatürk*, age, s.40 / age, s.40 / age,
s.42 / age, s.42 / age, s.42 / age, s.44,45 / age, s.
45 / age, s.45 / age, s.47 age, s.47,48 / age, s.47
age, s.48,49 / age, s.49 / age, s.50 / age, s.50 / age,
s.51 / age, s.52 / age, s.53 age, s.53,54 / age, s.55.
age, s.56 / *Özakman*, age, s. 112 / *Kocatürk*, age,
s.57 / age, s. 58 / age, s.58,59 / age, s.61 / age,
s.62 / age, s.63,64 / age, s.66 / age, s. 66 / age,
s.67 / age, s.67 / *Sadi Borak*, Atatürk'ün İstanbul'-
daki Çalışmaları, (1899-16 Mayıs 1919), İstanbul,
1998, s. 84.

BÜYÜK YAPITLARIMIZ

Konur Ertop

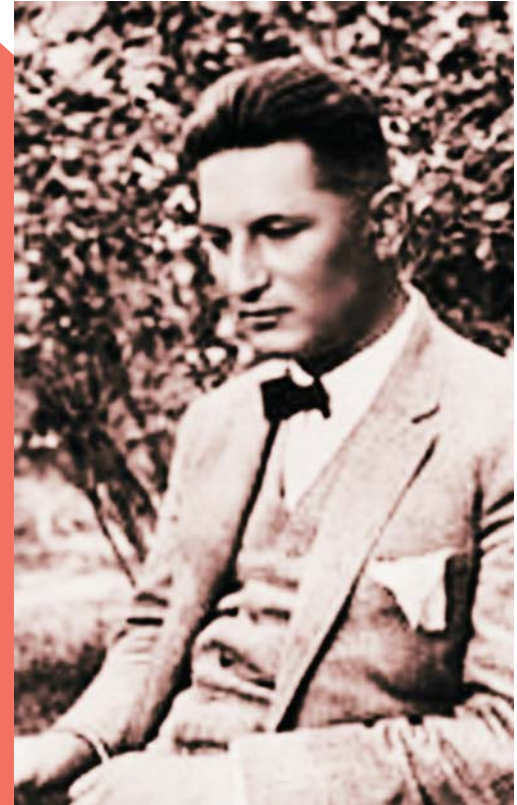

Yenilenen Üniversiteden Dışlanan "Yeni Adam"

İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu

arı gibi çalışkan bir eğitimci, özgün düşünceleri yankılar yaratmış bir kültür adamıydı.

Fesinin püskülünü gereksiz bulup attığı için "Püskülsüz İsmail Hakkı", upuzun boyundan ötürü "Uzun İsmail Hakkı" diye de anılırdı. Eğitim alanına getirdiği yeniliklere sıcak bakmayan Ömer Seyfettin onu "Efruz Bey" dizi-
sindeki "Açık Hava Mektebi" öykü-

sünde taşlamıştı. Yeni harfler kullanılmaya başlanınca adını -halkın öyle söylediğini ileri sürerek- "İsmayıl" diye yazmaya başladı...

1933'teki Üniversite reformunda kürsüsünden uzaklaştırıldı. Buna bilimsel yetersizliği değil, dönemin Milli Eğitim Bakanı'yla aralarında geçen bir tartışma yol açmıştı. Baltacıoğlu köşesine çekilmedi, kolları sıvayıp kendi dergisini yayınlamaya koyuldu. Böylece haftalık fikir gazetesi Yeni Adam, 1 Ocak 1934'te, uzun yaşamına başladı; ileri sürdüğü savlarla Cumhuriyet döneminin en önemli yayın organlarından biri oldu. Dergisinin başlığı altında "Ülkümüz demokrasi ve cumhuriyet için çalışmaktır" sözüne yer veren Baltacıoğlu, yapacaklarını ilk sayıda şöyle duyuruyordu:

"Benim gazetem de bana benzeyecektir. Yaratıldığım günden beri demokratça yaşadım. Ölünceye kadar da demokrat kalacağım. Bütün yaşamımda güzellik, iyilik ve doğruluk için çalıştım. Gazetem bu ülkelere hıyanet edemez. (...) Ben hep insana söyledim. Gazetem de insanın gazetesi olacaktır. (...) Çocuklar, öğrenciler, meslektaşlar, yurttaşlar güzellik, doğruluk ve iyilik işi yapınız ve sakın yurdunuzu sevmek dininden dönmeyiniz."

İlerideki yıllarda Baltacıoğlu yeniden üniversitede görev aldı; iki dönem milletvekilliği de yaptı. Uzun yaşamının sonuna dek dergisini yayınlamayı sürdürdü; birbirini izleyen kuşaklar onu "Yeni Adam"ın sahibi olarak tanıdı. Sonraları "Yeditepe"yi çıkaracak olan Hüsamettin Bo-

zok, "Yeni Adam"a uzun süre emek vermişti. Abidin Dino'dan Sait Faik'e, Asaf Halet'ten İlhan Berk'e 1940'ların önemli adları derginin sayfalarında yer aldı.

Oğlu Tuna Baltacıoğlu "Yeni Adam Günleri" kitabında derginin yayın serüveni anlatılmış, yazılardan geniş alıntılar aktarmıştır. Üniversiteden uzaklaştırıldığı günlerdeki durumunu Baltacıoğlu şöyle anlatmıştır:

"Çeyrek yüzyıla yakın bir zaman hiç durmadan çalışmış, ders vermiş, konferans vermiş, halkı aydınlatmış, söz söylemiş, makale ve kitap yazmış, inceleme yapmış, kendine göre tezler atmış, yönetimde bulunmuş, kirlenmeden, lekelenmeden iş görmüş bir insanım. Evet, çeyrek yüzyıla yakın bir zamandan sonra günün birinde, işinden mesleğinden, alıştığı etkinliklerden atıveriyor, kovuluyordum." Altunizade'deki köşkte yapayalnızdır artık; arayıp soranı kalmamıştır. Aylığı kesilince geçimini sağlama kaygısına da düşmüştür:

"Şimdi ben ne iş görebilirim? Ticaret yapamam, param yok. Bildiğim şeylerin hiçbirini bana para kazandırmaz: Pedagoji, sosyoloji, estetik... Bunlar insanı yaşatmaz. Acaba gündelik gazete yazarı olabilir miyim? Belki, ama bunun içinde gidip patronlara yalvarmak gerek, onu da ben yapamam. Kala kala haftalık bir gazete çıkarmaya kaldık."

Büyük yükü Baltacıoğlu'nun sırtında olan "Yeni Adam", böylece yayın dünyasına girer. Eski köşkte özverili bir imece oluşmuştur. Salı geceleri mahallenin gençleri toplanıp postaya

verilecek paketleri hazırlar.

Yazanlar çizenler para pul istemez. Baltacıoğlu, emeği geçenleri arada birahaneye götürür, söyleşileri orada sürer... Gündemindeki konu, yeni adamın (yeni insanın) nasıl oluşacağıdır.

Baltacıoğlu düşüncüklerini açıklamak için günlük yaşamdan örnekler vermeyi sever. Başından geçmiş olayları anlatır. Sırasını getirip gerçekte görüp görmediği kestirilemeyecek düşlerini aktarır. Bir yazısında tuhaf bir tip çıkarır okurunun karşısına. Kafası yalnız matematikle yoğunlaşmış biridir bu; Üçüncü Ahmet Sebili'nin niçin güzel sayıldığını anlamak istemektedir. Baltacıoğlu adamın bir kadına gönül verip vermediğini, tarih okuyup okumadığını sormuş, "Hayır!" yanıtlarını almıştır. "Peki korkulu rüya da görmediniz mi?" sorusuna da aynı

İyilik, doğruluk, güzellik uğrunda ölümü bile hiçe sayabiliyor musun? Bu sorulara vereceğin yanıtlar olumlu mu? 'Hayır, Hayır! Öyleyse sen töreye uygun bir kişi ve saygıya değer bir insan değilsin.'

yanıtı alınca Baltacıoğlu adamı sepetlerken, "Sen sanat eserini anlayamazsın, demiştir, güzellik dışarıdan alınacak bir şey değil, içimizde bulacağımız şeydir."

Baltacıoğlu insanın doğadan kopmadan yaşamasını öngörür. Toprağı, ağacı tanımalı, üretime katılmalıdır; demiri dövmesini, tahtayı kesmesini, rendelemesini, taştan duvar örmesini becermelidir. Sevgiyi tatmış olmalı,

sanat yapıtlarını tanımalı, okumalı, öğrendikleri üzerinde düşünmeli, kendi kendini eleştirmelidir. Bunları da yeterli bulmaz:

"Düşmanlarını tarafsız düşünmeye alıştın mı? Ülkene karşı borcunu ödemek onun taşıyor musun? Ödevini ödev olarak çıkarsız ve kimsiz yapmak elinde mi? Kaç insanı açlıktan ve kaç genci yanlış yoldan alıkoydun? İyilik, doğruluk, güzellik uğrunda ölümü bile hiçe say-

biliyor musun? Bu sorulara vereceğin yanıtlar olumlu mu? 'Hayır, Hayır!' Öyleyse sen töreye uygun bir kişi ve saygıya değer bir insan değilsin."

Bütün bu sorular, yanıtlar, yargılamalar "yeni insanın" niteliklerini belirlemeye yöneliktir. Bu insan yepyeni bir eğitimle yetişebilir. Bunun için eskinin birikiminden sıyrılmalıdır:

Yeni insanı ancak yeni bir biçimde örgütlenmiş yeni okul yetiştirebilir: "Matematikten önce motor zekâsı, sözden önce iş, duygudan önce deneme. Eğer yetiştirdiğimiz kuşaklar iyi sınav veriyor ama havadan korkup denizden kaçıyorlar ve makine nefreti taşıyorlarsa, okul bizi aldatıyor demektir. Onu kapamak işimize gelmez, ama yıkıp yenisini yapmak daima elimizdedir."

Okuldan ezberciliği kaldırmayı, ahret sorularıyla dolu sınavları değiştirmeyi amaçlar. İşe dayanan eğitimden yanadır. Açık hava okulunun kurucusudur. Yaşamı boyunca amacı, "kitap ile yaşam, okutmak ile yaptırmak, gerçek yaşama hazırlamak ile bu gerçeği yaşatmak arasındaki uçurumu doldurmak, okul yaşamındaki ikizliği yok etmek" olmuştur.

Uygulamaları, yıllar öncesinden Köy Enstitülerini haber verecek yoldaydı. Bu nedenle Enstitülere başından sonuna değin destek oldu; bu uygulamanın köye katkılarını savundu:

"Dinle köylü! Şimdiye kadar sana imam, vaiz, öğretmen gönderdiler. Kimi sarıgını düzeltti, kimi ağzını çar-

pıttı, kimi lugaçça konuştu. Sen de bizim gibi bu medrese, mektep adamına ağzı açık şaşakaldın. Sen yaşamak istedikçe onlar ölümü övdüler. Senin mısır dediğine onlar şeker kamışı dediler. Sen de bizim gibi gözü açık, kafası karışık kaldın. Ama şimdi köyden, Köy Enstitüsü'ne artık okumaya değil, öğrenmeye giden çocukların var. Bu çocuklar beş yıl sonra yine köye gelecekler, onların başlarında sarık, ayaklarında çarık, kafalarında yarılmayacak; senin gibi köylü olacak, senin gibi duyacak, senin gibi düşünecek, senin gibi isteyecek. Onların senden bir ayrılığı olacak:

Senin çocuklarını senden iyi yetiştirecekler. Yeni geleceği iyi tanı! O, senin köyünü seninle birleşip şenlendirecek."

Altunizade'deki köşkün geniş bahçesinde çoluk çocuğuyla bir arada ekip biçerek eğitimle yaşamı birleştiren Baltacıoğlu, işe dayanan okulu savunmaktadır:

"Ben ortaokuldan çıkan her çocuğun bir sanat bilmesini istiyorum. Marangozluk, bahçıvanlık, sepetçilik, duvarcılık, elektrikçilik, aşçılık gibi. Bunlardan birini niçin öğrenecek? Marangoz ya da bahçıvan olmak için mi? Evet olabilir. Olursa olsun. Ama bilgin, diplomat, doktor olacaksa bile yine de öğrenmelidir. Çünkü insana olumlu bilgiyi, olumlu kafayı, olumlu istenci verecek şeyler arasında bu olumlu işçilik vardır. İşe dayanan bir Türk okulu kurabilseydik, yetişen kuşakların beyni, başka soydan hücreler taşırdı. Kuşak, durgun, çekingen olmaz, okulda, evde, orduda, yaşamda

hep atılgan ve yaratıcı olurdu."

Kürsüsünden uzaklaştırılmış olan Baltacıoğlu, "Yeni Adam" sayfalarında bir "Halk Üniversitesi" uygulamasını gerçekleştirmiştir. Bu öğretimde izlenecek yol şöyle belirlenmiştir:

"Üniversite öğrenimi yapmaya zamanı ve durumu uygun olmayanlara bu öğrenimin en önemli parçalarını en kısa zamanda, en açık Türkçe ile vermeye çalışacağız. Gelecek sayıdan başlayarak vereceğimiz dersler toplumbilim, yeni devlet rejimleri, pedagojidir. Bu dersler sadece bir gazete yazısı okumak çerçevesinde kalmaması diye sorulacak sorulara da yanıt vereceğiz. Bu üniversite derslerinin bir ayrıcalığı da kısa görüşme ve konferans biçiminde olmasıdır."

Baltacıoğlu tiyatronun okul olduğunu düşünür; okula tiyatroyu sokmaya, bu sanat dalından eğitimde yararlanmaya da var gücüyle çalışmıştır. Oyunlar yazmış, bunlar okullarda, halkevlerinde sahnelenmiştir.

Radyofonik oyunları da olan Baltacıoğlu tiyatromuzda önemli eksiklikler görür. Batı tiyatrosunun gözü kapalı taklit edilmesine karşı çıkar. Halk tiyatrosundan yanadır; onun yaşatılmasını, o kaynaktan yararlanılmasını ister:

"Tiyatroda kendine dön. Hayal perdesinde (Karagözde) ı ışık ve diyalog mucizesini yaratan sensin. Tekerlek bir mekâna ortaoyunu denilen sürrealist temsil mucizesini yaratan sensin. Köylerde sohbet oyunu denilen doğaçlama mucizesi senindir.

Apti'leri, Hamdi'leri, Kel Hasan'ları, Naşit'leri, Dümbüllü'leri, Küçük

İsmail'leri yetiştiren güç senin dehandır. Âlemde yepyeni, kendine özgü bir tür tiyatro yaratıp dünya tiyatrosu yenilikçilerine kılavuzluk eden sensin. Türk aktörü! Kokmuş Avrupa'nın çürümüş tiyatro örneklerini bırak artık. Şuurunu tiyatronun dahice örnekleri olan ulusal gösterilerine katla, onu anla, onun yaratıcı cevherini anla ve ileriye atıl, yeni Türk tiyatrosunu yarat! Frenk gibi değil, balıkçı, kayıkçı gibi konuş, Türk gibi kımıld, Türk gibi yaşa!"

Halk tiyatrosu kaynağına eğilmiş,

Batı tiyatrosunun gözü kapalı taklit edilmesine karşı çıkar. Halk tiyatrosundan yanadır; onun yaşatılmasını, o kaynaktan yararlanılmasını ister...

Karagöz oyununu sahneleme ve içerik yönünden yenileştirmeye çalışmıştır. "Yeni Adam" özgür düşüncüyü savunmuştur. Gericiliğin her türlüşününün karşısında olmuştur:

"Softalık bir irticadır. İrtica ölmüş değerlere bağlanmak, diri değerlerle ilgilenmemektir. Yeni Adam düşüncede aydınlığı, gönülde insanlığı, işleyişte yaratıcılığı arayan adamdır. Eski adam düşünmeyen, onun için okumayan, duymayan, onun için kabuğuna çekilen (bu kabuk isterse bir aile yuvası olsun) yaratamayan, onun için tembelliği kendine ahlak yapan adamdır. Okumamak, kaynaşmamak, çalışmamak hepsi irticadır."

Baltacıoğlu'nun dergisini Nâzım Hikmet şöyle değerlendirmişti: "Yirminci yüzyıl insanının çözmeye çalıştığı büyük küçük tüm davaları, belki

her zaman belirli bir sıralamaya göre değil, ama ana çizgileri ile ortaya koymuş ve bunları herhalde olanaklar elverdiği kadar somut ve deyim yerindeyse Yeni Adam açısından çözmeye çalışmıştır. Yeni Adam'da bazen kuşkuyla inancın yanyana hattâ dizdize bulunması, bugünün koşullarında onun kuvveti olmuştur. Faşizme varıncaya kadar tüm irtica ve ortaçağ artıklarıyla, sömürü zihniyetiyle savaşımlı, Yeni Adam'ı Türk yayın dünyasında namusuna güvenilecek bayraktarlarından biri yapmıştır."

Bilime, çağdaş dünyaya açık, kendi kaynaklarına da yabancı durmayan bir kültür anlayışı geliştiren "Yeni Adam", toplumbilim, ruhbilim, sanat, felsefe, eğitim alanlarında yüze yakın kitabı-kitapçığı bulunan, oyunları, romanı olan Baltacıoğlu'nun en önemli yapıtı sayılabilir. •

konurertop@butundunya.com.tr

ATATÜRK'ÜN ÖĞRETMENLER HAKKINDAKİ SÖZLERİ

• *Ulusları kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir. Öğretmenden, eğiticiden yoksun bir ulus henüz ulus adını almak yeteneğini kazanmamıştır. Ona basit bir kitle denir, ulus denemez. Bir kitle ulus olabilmek için mutlaka eğiticilere, öğretmenlere gereksinim duyar. (1925, İzmir)*

• *Uydurma öyküler ve boş düşünceler kafalardan tamamen çıkarılacaktır. Onlar çıkarılmadıkça beyinlere gerçeğin nurlarını sokmak olanaksızdır. (1925, Kastamonu)*

• *Öğrenci ne yaşta ve sınıfta olursa olsun, onlara geleceğin büyükleri gözüyle bakacak ve öyle davranacaktır. (1930)*

UNESCO, doğumunun 400'üncü yıl dönümünü unutmadı

Yazan: ÇETİN İMİR

UNESCO, ünlü gezgin Evliya Çelebi'nin 400'üncü doğum yılına rastlayan 2011'i, geçen yıl ekim ayında UNESCO ile ilişkilendirilen anma yıl dönümleri kapsamına dahil etti.

Dil, halk bilimi, sanat tarihi, topoğrafya, dinler tarihi, tasavvuf tarihi ve yerel tarih araştırmalarının en önemli kaynaklarından olan Seyahatname'siyle ünlü Evliya Çelebi, 2011'de anısına organize edilecek çeşitli etkinliklerle anılacak.

Öte yandan, Evliya Çelebi, Fran-

Dünyanın çeşitli bölgelerini 17'inci yüzyılda yarım asır at sırtında gezerek dünya tarihinin en önemli gezi eserlerinden Seyahatname'yi yazan ünlü gezgin Evliya Çelebi'nin doğumunun 400'ncü yılı, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından anma yılı takvimine alındı.

sa'nın Strasbourg kentindeki Avrupa Konseyinde düzenlenen bir sergide, tarihe damga vuran 20 kişi arasında gösterilmiştir.

EVLIYA ÇELEBİ

1611 yılında İstanbul Unkapanı'nda doğdu. Bazı kaynaklara göre de, Kütahya'nın günümüzde Saray Mahallesi diye bilinen Zeryen Mahallesi'nde doğduğundan bahsedilir.

Evliya Çelebi'nin ailesi, İstanbul'un fethinden sonra Kütahya'dan buraya gelip Unkapanı yöresine yerleşti. İlköğrenimini özel olarak gördükten sonra bir süre medresede okudu, babasından tezhip, hat ve nakış öğrendi, musikiyle ilgilendi. Kuran'ı ezberleyerek hafız oldu. Enderun'a alındı, dayısı Melek Ahmed Paşa'nın aracılığı ile Sultan 4. Murat'ın hizmetine girdi.

SEYAHAT YA RESULALLAH

Evliya Çelebi'nin geziye karşı duyduğu ilgi, çocukken babası ve yakınlarından dinlediği öykü, söylence ve masallardan kaynaklanıyor.

Seyahatname'de geziye duyduğu ilgiyi anlatırken, 1630'da bir gece rüyasında Hazreti Muhammed'i gördüğünü, "Şefa'at ya Resulallah" diyeceğine şaşırıp "Seyahat ya Resulallah" dediğini, bunun üzerine ona gönülmence gezme, uzak ülkeleri görme imkanı verildiğini ifade ederdi.

Bu rüya üzerine 1635

yılında önce İstanbul'un bütün yörelerini dolaşmaya, gördüklerini, duyduklarını yazmaya başladı. 1640'ta Bursa, İzmit ve Trabzon yörelerini gezdi; 1645'te Kırım'a Bahadır Giray'ın yanına gitti. Yakınlık kurduğu kimi devlet büyükleriyle uzak yolculuklara çıktı, savaşlara, mektup götürüp getirme göreviyle ulak olarak katıldı.

Yanya'nın alınmasıyla sonuçlanan savaşta, Yusuf Paşa'nın yanında görevli bulundu. 1646'da Erzurum Beylerbeyi Defterdarzade Mehmed Paşa'nın muhasibi oldu. Doğu illerini, Azerbaycan'ın, Gürcistan'ın kimi bölgelerini gezdi. Bir ara Revan Hanı'na mektup götürüp getirmekle görevlendirildi ve bundan dolayı Gümüşhane, Tortum yörelerini dolaştı. 1648'te İstanbul'a dönerek Mustafa Paşa ile Şam'a gitti, 3 yıl da o dolaylarda gezdi.

1651'den sonra Rumeli'yi dolaşmaya başladı, bir süre Sofya'da bulundu. 1667-1670 arasında Avusturya, Arnavutluk, Teselya, Kandiye, Gü-

mülcine, Selanik bölgelerini gezdi. Kaynakların bildirdiğine göre, Evliya Çelebi'nin gezi süresi 50 yılı kapsıyor.

Mısır'dan dönerken ya da İstanbul'da 1682'de öldüğü sanılan Evliya Çelebi'nin kabrine ait herhangi bir bilgiye tarihi kaynaklarda yer verilmezken, kabrinin kayıp olduğu belirtiliyor.

50 YILLIK GEZİ ve 10 CİLTLİK SEYAHATNAME

Evliya Çelebi, Seyahatname'sinde, gezdiği ülkelerin yeme içme alışkanlıkları, ekonomisi, giyim şekli, coğrafi durumu, dili, gelenek ve görenekleri hakkında ilginç bilgiler verdi. Gördüklerini ve gözlemlerini bu eserinde tarih ve yer belirterek yazdı.

Gerçekçi bir gözle izlediği olayları yalın ve duru, zaman zaman fantastik bir anlatımla halkın anlayacağı şekilde yazdı, halkın anlayacağı deyimleri

fazlaca kullandı. Ünlü seyyahın 10 ciltlik Seyahatname'si, bütün görmüş ve gezmiş olduğu memleketler hakkında oldukça önemli bilgiler içeriyor. Günümüzde unutulmuş Ankara civarında tiftik keçisi yününden sof elde edilişi, Mudurnu'da iğne yapımıcılığı gibi yörelere özgü ekonomik faaliyetler hakkında bilgiler aktardı.

Türk kültür tarihi ve gezi edebiyatı bakımından önemli bir yere sahip olan Seyahatname'de, Anadolu'nun yanı sıra Kuzey Afrika, İran, Kafkaslar, Orta ve Kuzey Avrupa'dan bahsediliyor.

SEYAHATNAME'DE ANLATTIĞI ÜLKELER

Evliya Çelebi'nin çağının konuşma dilini kullandığı Seyahatname'nin birinci cildinde İstanbul ve civarı, ikinci cildinde 1640'te yaptığı Buca, Batum, Trabzon, Kafkasya, Girit, 1645'teki

Evliya Çelebi için yurt dışında yapılan tanıtımlardan biri. Serginin küratörü, Emma Richeldis North.

Erzurum, Azerbaycan, Gürcistan seferleri, üçüncü cildinde Şam, Suriye, Filistin, Urmiye, Sivas, El-Cezire, Ermenistan, Rumeli, Bulgaristan ve Dobruca, dördüncü cildinde Van, Tebriz, Bağdat, Basra gezisi yer alıyor.

Eserin beşinci cildi, Van, Basra seyahatinin sonuyla başlıyor ve Oçakov gezisi, Rakoçzi'ye karşı sefer, Rusya seferi, Anadolu asilerine karşı hareket, Çanakkale yolu ile Bursa'ya gidişi, Boğdan'a gidişi, Transilvanya seyahati, Bosna'ya gidişi, Dalmaçya seferi, Sofya'ya gidişinden oluşuyor.

Çelebi'nin Balkanlar ve Avrupa izlenimlerine yer verdiği altıncı ciltte, Transilvanya seferi, Arnavutluk gidişi ve İstanbul'a dönüşü, Macar seferi, Uyvar'ın kuşatılması, 40 bin Tatarla Avusturya, Almanya, Flemenk'e ve

Baltık Denizi'ne kadar gitmesi, Uyvar'ın zaptı, Belgrad'a gidişi, Hersek'e gönderilmesi, Ragusa seyahati, Karadağ ve Kanije seferleriyle Hırvat memleketindeki gezileri bulunuyor.

Seyahatname'nin yedinci cildi, Avusturya, Kırım, Dağıstan, Deşt-i Kıpçak, Esterhan, sekizinci cildi Kırım, Girit, Selanik, Rumeli, dokuzuncu cildi Kütahya, Afyon, Manisa, İzmir, Sakız Adası, Kuşadası, Aydın, Tire, Denizli, Muğla, Bodrum, Ege Adaları, Isparta, Antalya, Alanya, Karaman, Silifke, Tarsus, Adana, Maraş, Antep, Kilis, Halep, Lazkiye, Şam, Beyrut, Sayda, Safed, Nablus, Kudüs, Medine, Mekke ve civarlarını kapsıyor.

Eser, Evliya Çelebi'nin son gezdiği memleket olan Mısır izlenimleriyle 10'uncu ciltte sona eriyor. •

PAPAĞAN

Üç zengin kardeş annelerine 90'ıncı doğum gününde birer hediye almaya karar vermişler. Birincisi demiş ki;

"Ben anneme kocaman bir ev aldım." İkincisi;

"Ben bir limuzin alıp bir de şöför tutum." Üçüncüsü;

"Annemin Tevratı okumayı ne kadar sevdiğini ve gözlerinin artık eskisi gibi görmediğini biliyorsunuz. Ona bütün Tevratı ezbere bilen büyük kahverengi bir papağan gönderdim. Papağanı eğitmek için 12 Haham 12 yıl boyunca uğraşıp Tevratı ezberletmişler. Bunun için ayrıca havraya 20 yıl boyunca 1 milyon dolar bağışlayacağım. Annem sadece bölümün adını söyleyecek ve papağan ona ezbere okuyacak.

Öbür kardeşler biz niye bunu düşünemedik diye hayıflanmışlar. Kısa bir süre sonra anneleri üçüne de birer teşekkür mektubu yazmış.

Birinciye; "Oğlum, bu ev bana çok büyük geliyor. Tek bir odası yetiyor ama hepsini temizlemek zorunda kalıyorum."

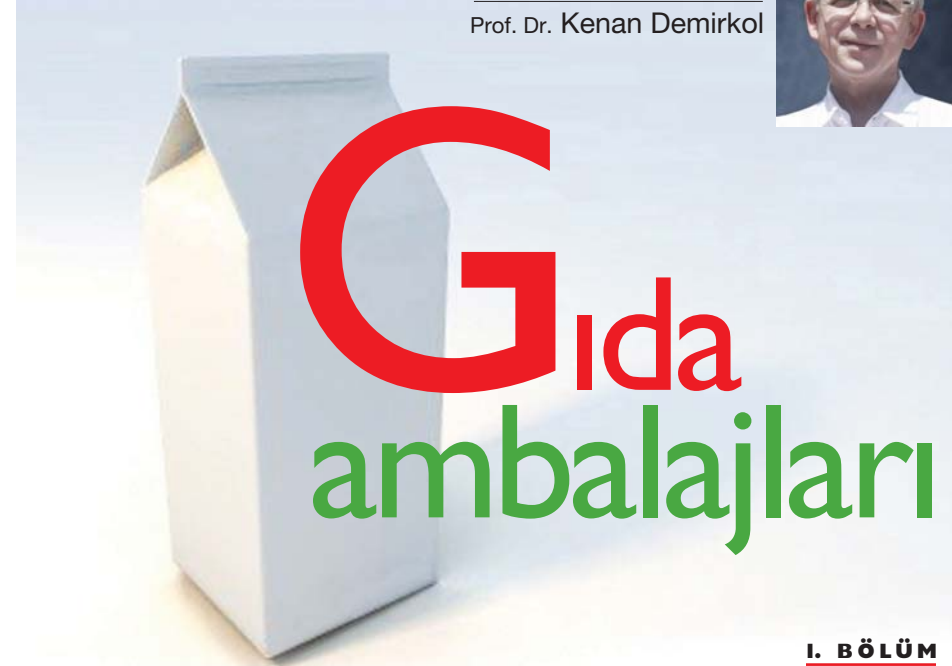
İkinciye; "Yolculuk etmek için çok yaşlıyım, arabayı hiç kullanmıyorum ve şöför de çok kaba." Üçüncüye;

"Annesini mutlu etmeyi bilen tek evladım sensin. Herşeyin büyük maddi hediyeler olmadığını gösterdin. Gönderdiğin tavuk çok lezzetliydi. Teşekkür ederim!..."

AKILLA BESLENMEK

Prof. Dr. Kenan Demirkol

I. BÖLÜM

Hazır gıda sektörünün gelişmesine paralel olarak dünyada çok önemli bir sektör olarak ambalaj sanayisi de gelişmiştir. Bu iki sanayi kolu aslında birbirini beslemiştir.

Gıda sanayisinin en önemli sorunu olan raf ömrü sorununa çözüm ambalaj sektöründen gelmiştir. Konunun önemini gelin süt ile açıklayalım: Çok değil 30 yıl öncesinde hâlâ İstanbul sokaklarında sütçüler güğümülerinden bir litrelik ölçü kabına süt aktarır ve müşterinin uzattığı tencereye boşaltırlardı. Alışveriş üretici ile son kullanıcı arasında gerçekleşirdi. Hiçbir aracıya pay ödenmek zorunda kalınmazdı.

Oysa o yıllarda bir kamu iktisadî teşekkülü (KİT) olan ve tüm sermayesi devlet tarafından karşılanan Süt Endüstri Kurumu (SEK) Türkiye'de süt sektörünün gelişmesi için kurulmuş ve çiftçilerin emeklerinin daha iyi değerlendirilmesi ve halkın sağlıklı süt ürünlerine ulaş-

bilmesi için öncü olmuştur. SEK çift-
çiden topladığı sütü pastörize edip
(sütün 15 saniye süreyle 72 dereceye
kadar ısıtılması) yarım litrelik şişelere
doldurup piyasaya vermektedir. Ta
ki 1995 yılında özelleştirilene kadar.
Her ne kadar en sağlıklı süt herhangi
bir işleme tabi tutulmamış süt olsa da
kamu sağlığı açısından sütün pastörize
edilerek piyasaya sunulması olumlu
bir gelişme olarak kabul edilmesi ge-
reker çünkü Türkiye’de süt hayvanla-
rında henüz önü alınamamış tüberkü-
loz ve bruselloz gibi birçok hastalık
mevcuttur.

Devletin süt sektöründeki düzenle-
yici rolü ortadan kalktıktan sonra bir
temel besin maddesi olan süt tümüyle
serbest piyasa koşullarına tabî olmuştur.
Çiftçinin gelirine ortak olmak iste-
yeyen bazıları sütü çiftçiden ucuza
kapatıp, sütün raf ömrünü uzatmak
için (daha sağlıklı olması için değil)

bu sefer sadece birkaç gün raf ömrü
olan pastörize şişe sütü yerine UHT
sütü devreye sokmuştur. İngilizce
"ultra high temperature" kelimelerinin
baş harflerinden meydana gelen UHT
teknikinde süt 2-3 saniye süreyle 135-
150 dereceye kadar ısıtılıp hemen son-
ra da 4-5 dereceye kadar soğutulur.
Çok kısa süreli bir ısıtma olmasına
rağmen süt şekeri kısmen karamelize
olarak sütün tadı değişir; ayrıca B12,
C ve tiamin vitaminlerinde azalma
olur. Süt proteinin yapısı da bozulur.

ABD’de ağırlıklı olarak pastörize
süt tercih edilmesine karşın İspanya,
Portekiz, Fransa gibi bazı AB ülkele-
rinde ağırlıklı olarak UHT süt pazar-
lanmaktadır. Kuzey Avrupa ülkele-
rinden Danimarka’da hemen hemen
hiç UHT süt yoktur, İngiltere ve İr-
landa’da ise pazarlanan sütün sadece
%10 kadarı UHT süttür. Ülkemizde
pazarlanan sütün yarısından fazlası

UHT süt şeklindedir.

Dikdörtgen karton kutularda sunu-
lan UHT sütün ambalaj özelliğinden
dolayı ek bir sağlık sorunu var mıdır?

Bu soru son zamanlarda sıkça
dile geldi ve çelişik yorumlar
medyada dolaştı. Bazıları bu amalajın
çok zararlı olduğunu dile getirdi, di-
ğerleri ise hiçbir zararı olmadığını
iddia etti. Peki doğrusu ne? Bu soru-
nun yanıtını verebilmek için karton
süt ambalajının yapısını inceleyelim.

UHT sütlerin, meyve sularının pa-
zarlandığı karton ambalajlar birkaç

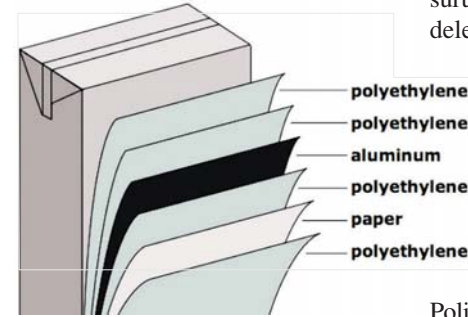
olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır.
Karton kutularda kullanılan polietilen-
den süte herhangi bir madde geçme-
mektedir. Tüm plastikler içinde poli-
etilen (geri dönüşüm numarası yok-
tur) ve polipropilen (geri dönüşüm
numarası 5 ve altı açıklama harfleri
PP) tüm plastikler arasında gıda ile
temas etmesi sonucu zararlı madde
vermeyen iki plastik olarak kabul edi-
lir. Her ne kadar 2008 yılında Kanada
Sağlık Bakanlığı’nın yaptığı bir açık-
lamaya göre polipropilenden gıdaya
katerner amonyum biyosidleri ve ole-
amid denen maddelerinin geçtiği ileri
sürülmüşse de bugüne kadar bu mad-
delerin insan sağlığına zararlı dozda

geçip geçmediği henüz bildiril-
memiştir. Diğer plastiklerin
aksine polietilen ve polipropi-
len plastiklerinde yumuşatıcılar
denen kimyasal maddelerin
kullanılmamaktadır. En azın-
dan üreticiler tarafından bu
böyle deklare edilmektedir.

Polietilen gıda ile temas sonucu gıdaya
herhangi bir zararlı madde vermemesi
bu plastiği tümüyle masumlaştırıyor
mu? Asla!

**Yılda 80 milyon ton
düzeyinde üretilen
bu plastik doğada
yüzlerce yıl yok ol-
mamaktadır.**

Yılda 80 milyon ton düzeyinde üre-
tilen bu plastik doğada yüzlerce yıl
yok olmamaktadır. Onlarca yıl içinde
giderek küçülen parçacıklara ayrılrsa
bile tümüyle yok olması 500 yıl gibi

katmandan oluşmaktadır. En dışta po-
lietilen üretilmiş çok ince bir plas-
tik folyo, onun altında kutunun sağ-
lamlığını sağlamak için karton katman,
daha altta yine polietilen folyo, bunun
altında geçirgenliği tümüyle engelle-
mek için alüminyum folyo ve bunun
da altında iki kat polietilen folyo. Sütle
temas halinde olan işte bu en içteki
sentetik plastik folyodur. (üstteki resim)

Plastiklerde bulunan bazı maddele-
rin gıdalara geçtiği yaygın olarak bi-
linmektedir. Örneğin plastik şişe sul-
ara plastik ambalajdan bazı kimyasalla-
rın geçtiği ve bunların sağlığa zararlı

Sütün raf ömrünü uzatmak için birkaç gün
raf ömrü olan pastörize şişe sütü yerine
UHT sütü devreye sokulmuştur.

Pasifik Okyanusu'nda Türkiye yüzölçümünün birkaç katı büyüklüğünde plastik atık adaları oluşmuştur.

bir süreci gerektirdiği düşünülmektedir. Pasifik Okyanusu'nda Türkiye yüzölçümünün birkaç katı büyüklüğünde plastik atık adaları oluşmuştur. Bu yığınlardan ayrılan polietilen parçacıkları deniz ürünlerine buradan da insan vücuduna geçmektedir. Yıllar içinde polietilenli balık ve diğer deniz ürünlerini yememiz sonucu ne tür sağlık sakıncaları yaşayacağımız bugünden bilinmemektedir.

SONUÇ: En sağlıklı süte ulaşmanın yolu veteriner kontrolünden geçirilmiş sağlıklı bir inekten sağlanmış sütü köylüden satın almaktır. Bunu ulaşamıyorsanız pastörize şişe sütünü tercih etmelisiniz. Niye mi? Hem sağlıklı bir süt içebilmeniz hem de dünyanın sizin sorunlarınıza da yaşam olanağı sağlayabilmesi için... •Su, yoğurt ve diğer gıda ambalajlarına önümüzdeki ay değineceğiz.

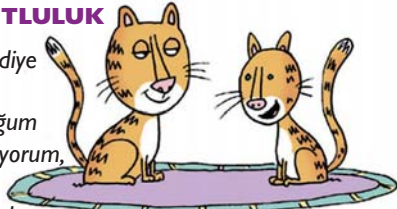
kenandemirkol@butundunya.com.tr

KEDİLER ve MUTLULUK

Büyük kedi, kuyruğuyla oynayan küçük kediye sordu: "Neden kuyruğunu kovalıyorsun?"

Yavru kedi yanıt verdi: "Mutluluğun kuyruğum olduğunu öğrendim. Bu yüzden onu kovalıyorum, yakaladığımda mutluluğa kavuşacağım."

Yaşlı kedi şöyle yanıt verdi: "Gençken ben de mutluluğun kuyruğum olduğuna karar vermiştim. Ama farkettim ki; ne zaman onu kovalasam benden uzaklaşıyor, ne zaman kendi işime baksam peşimden geliyor."

ANADOLU'NUN DÜNYASI

Bekir Özgen

Güneş yukarıdan vurup da alevini insanların beynine saçınca, cebinde az buçuk parası olanlar soluklarını yeni aldıkları buzdolaplarının yanında alırlardı.

Sonrasında, umuma açık bir yerde toplanırlar ileri geri konuşurlardı.

"Ne o başmüfettiş bey? Yokuşa vurmuş kart öküz gibi burnundan solu-yorsun?" diye hatırlamak istedi yoldaşı Hikmet Bey.

"Ben sızlanmayım da kim sızlan-sın kardeşim," diye dertlendi Hidayet. "Daha aldığım öteberinin taksitleri bitmedi. Bir yandan emekli sandığına, öte yandan esnafa, tüccara, öde babam

öde. Ne arkası belli, ne de önü."

"Böylesine sızlanacaktın da neden boyundan büyük işlere kalkıştın öyleyse? Onca borca gömül diye, sana kim söyledi?"

"Yahu emmioğlu, öyle deme..." diye kekeleydi, arkasını getirmedi.

"Buzdolabı" deyince, kırmızı görmüş boğalar gibi, herkesin gözü onlara çevrildi. Koca kahvede, oturduğu yerden doğrulmayan kalmadı. Oyun oyna-

yanlar, oyunlarını bıraktı. Çaylarını kahvelerini içenler, sandalyelerini onlara yaklaştırdı. Hidayet'le Hikmet'e gün doğmuştu.

"Sen onu bunu boş ver de, ne oldu şu buzdolabı işin, onu anlat," dedi

Hikmet Bey. "Allah'ıma bin şükürler olsun, aldım kurtuldum. Omuzlarım yeğnildi."

"Anlatsana nasıl oldu o iş?"

"Öyküsü uzun. Hem, bizim malımızdan kime ne canım?"

"Haydi, nazlanma. Buradakiler yabancıymış değil. Onlar da duysalar ne olur?..."

Hidayet, başladı anlatmaya:

"Bizim avrat, 'İlle de buzdolabı isterim,' diye tutturdu. Geliyordu gidiyordu diye onu bir süre oyalamaya çalışsam da kanmıyordu bir türlü. Kimden, ne vakit, buzdolabı lafı duysa, diken batmış gibi yerinden doğruluyor, 'İlle ben de isterim!' diye tutturuyordu. İş bu kadar olsa, orada kalsa hadi neyse... Çocukların kafasına da işlemişti bu konuyu. Biri başladı mı, ötekiler arkasını getiriyorlardı:

'Buzdolabı istiyoruz...'

Hanımın üstüne biraz varacak olsam, 'Şu baldırı çıplak öğretmenlerin bile evinde buzdolabı varken, sen bugüne bugün koskoca bir müfettişsin. Evine bir buzdolabı yakışmaz mı? Hem de en iyisinden, en büyüğünden?' diye direniyordu. Bu isteğini gündüz gözüyle, iyi kötü savuşturabilsem de, geceleri dayancım kırıldı.

'Yapma, hanım! Biz sekiz baş horantayız. Az yetmiyor çok artmıyor. Biliyorsun, ayın sonunu zor getirio-

ruz,' diye işi yokuşa sürsem de: 'Öyle deme, şekerim. Dün, denetlediğin okullardan birinin hademesiyle karşılaştık. O bile evine buzdolabı almış,' diyor, başımın etini yemeyi sürdürüyordu.

Sizin anlayacağınız, evdeki dırdır canımdan bezdirdi beni. Baktım ki ayağım bağlı, "Alalım be!" dedim. 'Alalım da kurtulayım bu işkenceden.' Sonra da, 'Aç kalalım da gör bakalım, Hanya nereymiş, Konya nereymiş?' diye diye evden çıkıp çarşının yolunu tuttum. Adımlarımı sık değil, seyreker atarak ilerlemeye çalışıyordum ki, büyük kızım arkamdan seslendi:

'Babaaa! Annem küçük boy olmasın. Ben en büyüğünden isterim.' diyor. İkına sıkına vardım buldum mağazayı. Baktım ki, güzellik yarışmasındaki kızlar gibi boy boy dizilmiş buzdolapları. Şöyle yan gözle onları süzerken, mağaza sahibi güleç yüzüyle yanıma yaklaştı.

'Buyur müfettiş bey. Hoş gelmişsin, sefalar getirmişsin. Hangisini gözüün kesti bu dilberlerin?' diye sordu. Bir soluk nefes çektikten sonra, 'Dilber mi dedin? Ne dilberi, sevimsiz desene şuna!' dedim. Adam gözüme ters ters baktıktan sonra, "Almazsan da mala bak, beyim. Sen ömrü hayatında böyle yüze gülen sevimsiz gördün mü hiç?" dedi.

'Sen ederini söyle hele!' diye çıkıştım.

'Hangisinin?' diye sordu.

'Görüyorsun irili ufaklı. Büyük boy, orta boy, küçük boy olanlar var. Aralarında eder olarak büyük bir fark da yok. Ama ben derim ki, kalabalık

bir aile olduğunuza göre, sizin eve büyük boy olanı gider. Hem bir kere alınıyor bu meret. Hani ne demişler, 'Öküzün büyük olsun da çiftte gitmezse gitmesin,' değil mi ya?

Ver aşağı, al yukarı derken, sıkı bir pazarlık yaptık. İş tathya bağlayıp el sıkıştık. Malın ederinin dörtte birini peşin ödedim, kalanını üç taksit bağladık.

'İyi günlerde kullan müfettiş bey.' dedi satıcı. 'Sana bu yakışırdı.'

Eve döndüğümde neşem yerindeydi. Yüzümü hatırı sayılır bir gülme çalmış olmalı ki:

'Hayrola Bey.' dedi bizimki. 'Bakıyorum, yüzüne gün doğmuş gibisin.'

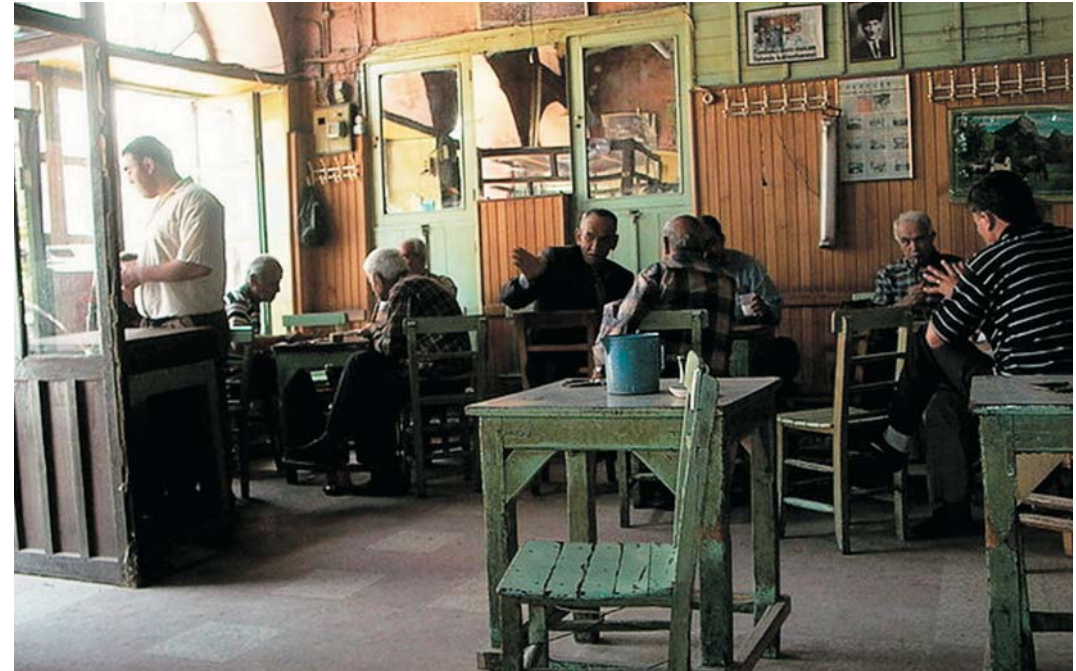
'Öyle,' dedim. 'Önümden arkamdan kahr estirip duruyordun, sonuçta istediğin oldu. Muradına erdin.'

'Benimle gırgır geçmiyorsun değil mi?..' demeye kalmadı buzdolabımızı,

evimize kadar getirdi mağaza sahipleri. Getirdi getirmesine de gâvur ölüsü gibi bir şey mübarek. Ağır mı ağır. Ne iniyor, ne kalkıyor. Yerinden oynatabilene aşk olsun. Üstelik kapıya, eşige de sığmıyor. Mal değil ki ahıra koyasın. Bugüne bugün, evimizin baş tacı...

Onu hanımın istediği yere iyi kötü yerleştirdikten sonra, görevim gereği köylere denetime çıktım. Sıcak alnında, aşağıdaki köy sen misin, yukarıdaki köy şen misin diye diye on, on beş köy okulunu kolaçan ettim. Kimine at sırtında, kimine yaya, koşturup durdum. Çantam elimde eve döndüğümde, Allah'ın çöl sıcakı tepemden vurmuş, içime işlemiş, susuzluktan dilim damağım kurumuştur.

'Eh!' diyordum içten içe. 'Şunun şurasında on dakika sonra evdeyim.

Al, buzdolabından bir şişe dolusu soğuk su, dik tepene, iç içebildiğin kadar...

O düşlerle evi zor buldum. Yorgun argın kendimi sedirlerden birine attım. 'Açlık kötü ama susuzluk daha da beter.' diyerek derin bir of çektim.

'Hayrola bey!' diye yanıma koştu bizimki. 'Onca yer gezip dolaştın da sana iki maşrapa ayran yapan çıkmadı mı?'

'Bırak sen, yoğurdu, ayrımı şimdi,' dedim. De kalk hele. Şu yeni dolabın soğuttuğu sudan bir şişe getir de hem ödediğim paranın, hem de yorgunluk terimin harareti sönsün. Yeni dolabımın sefasını süreyim.'

'Ne soğuk suyu? Ne sefası?' diyerek gözüme pel pel bakmaya başladı. İşte o zaman beynimden vurulmuşa döndüm. 'Ulan,' dedim. 'Bu işin içinde bir iş var, ama ne? Yoksa...' Arkasını getiremedim.'

'Evet! Yoksa?..' diyenler oldu. Arkadaşı Hikmet, gözleri dört açılmış olarak öykünün iştahını kabarttı:

'Doğru söyle Hidayet, ne olmuş?'

'Ne olmuşu var mı? Yüzüm kirece batıp çıkmış gibi olmuş. Ağzımdan 'Boynu kopası avrat, bunu da mı başıma getirecektin!' sözleri dökülmüş. Ayağa fırlamışım.'

Arkadaşının damarına basarcasına,

'Sonra?..' diye dürtükledi Hikmet.

'İşte önemli olan da bu sonrası...'

'Gittim, dolabın kapağını bir çektim ki, ne göreyim?.. Evde ne kadar kirli çamaşır varsa hepsi içeri tepiştilmiş. 'Eyvaaah!..' diye bir çılglık atmışım.'

'Ne oldu, hayrola! Çamaşırların

ne işi varmış orada?'

'Ne işi olacak! Bir akıllı komşu kadın, bizimkine demiş ki, 'Bu buzdolabı var ya, içine ne korsan koy, dondurur, buza keser'. Hani adı üstünde, buzdolabı ya!..'

'Eeee...' dediler dinleyenler hep bir ağızdan.

'Eeee'si siz. Bilisizlikle görgüsüzlük, bir araya gelmeye görsün. Tam bir baş belası... Bizimki, evdeki altı baş çocuğu bittten pireden bir türlü kurtaramıyordum...' diyecekken, ortalığı önce bir şaşkınlık, sonra da bir kahkaha tufanı kapladı.

'Pekiye. Gerçekten de donmuşlar mı o pis asalaklar, biraderim?'

'Ne diyorsun sen Hikmet! Sorma kardeşim. Ne kadar baş biti varsa donmuş, tavana yapışmış. Ne kadar kış biti varsa aşağı inmiş, tabana tutunmuş. Bir de, bizim kayınvalide yeni Ürdün'den dönmüştü. Ne kadar Arap biti varsa, onlar da yönlerini güneydoğuya dönmüşler.'

'Vay anasını yahu! Şu işe bak hele.' diyenler oldu. 'Kimin aklına gelirdi bu?' sorusunu soranlar çıktı.

Gülüşmelerin arkası kesilmedi. O hava içinde anlatısını sürdürdü Hidayet Bey. 'Dolabı bilmem kaç kez sabunlu suyla yıkayıp ovduk. İçine kolonyalar, kokular sürdük. Her türlü mikroptan arındığı savına varınca da yavaş yavaş raflarını yiyecek içeceklerle doldurmaya başladık. Keyfimize hızır eli değmiş gibi günümüz gün olmaya başladı. Yazı, öylece geçirdik desem yalan olmaz. Kış bastırınca, dolabın okkası on paraya düştü. Millet soğuk-

tan kaçarken, buzdolabını kim ne etsin? Biz de sil baştan yaptık. Yeniden bitli pireli çamaşırları onun içine koymayı sürdürdük. Bizim bu yöntemimiz çevrede tez duyuldu. Zaten herkes kaşıntıdan dertli... Konu komşu bizim eve doluşmaya başladı. Aldığımız sonucu merak ediyorlardı.

'Şu sizin tuttuğunuz yolu gösterin de, biz de oradan yürüyelim.' diyen bizim avradı buluyordu. O da ne desin? Koskoca bir müfettiş hanımı şunun şurasında. 'Ben böyle bir halt işledim, enayiliğime doymayım mı?' desin. Başladı işi ballandırıp anlatmaya: 'Ayol!' dedi. 'Bu dolap var ya, yalnızca içine konan pılı pırtıdaki haşaratı öldürmekle kalmıyor. O dolaptan çıkan kirli çamaşırları yatakların, koltukların yanlarına dağıttık mı, bir tek Allah'ın asalak yarattığı gelip yanımıza yaklaşıyor. Ölülerini görmekten korkuyor olmalılar belli ki. Bize de rahat etmek düşüyor.'

Ben bunu öğrendimce, yangına kö-rükle gittim. Kahvede, lokalde; düğünde, dernekte, hatta hükümet konağında, başladım bilgiçlik taslamaya. Her önüme çıkana: 'Gözünü seveyim şu el oğlunun! Yapınca, böyle her bir işe yarayacak araç üretiyor. Seni, kanını emenden kurtarıyor; üstüne de, soğuk bir su içiyor.' demesi boşuna değilmiş gibisinden alttan attım, üstten tuttum. Bunu duyan komşu erkeklerden biri, avradını karşısına almış, 'Elin karısı kızanı, evindeki buzdolabını maymuncuk gibi her işte kullanıyor. Sen ise ayyar ayyar oturuyorsun. Şu bizim hantal buzdolabına baksana, su

görmüş eşek gibi yerinden kıpırdamıyor. Hele kış günleri hiçbir işe yaramıyor.' diye üzerine gitmiş. Bunu duyunca, halimize şükrettim. Yediğim kazık, içimi eskisi gibi acıtmaz oldu. Onun üstüne bizim hatuna döndüm, 'Görüyorsun ya gözümün karası.' dedim. 'Biz el aleme rezil olacağız derken, herkes bizim aklımıza hayran kaldı.'

'Hepsi bu kadar mı?' diye Hidayet'e çanak tuttu arkadaşı.

'Hiç olur mu?' diye çıkıştı o da.

'Bizim buzdolabının kerameti dilden dile öylesine hızlı yayıldı ki, millet bir tane de biz edinelim diye yorgani yastığı satışa çıkardı.'

Üç beş gün sonra, bir de baktık ki, evin önünde bir kamyonet geldi durdu. Yan kapakları açıldı. İçinden paketlere sarılmış bir yeni buzdolabı indi. Altı buzdolabı, üstü derin dondurucu. 'Biz bu modelin üretimine geçerken, esin kaynağı siz oldunuz, müfettiş bey. Firmamız da bu ilk modeli size armağan etti. Güle güle kullanın.' dediler, geçip koyup gittiler.

Derin dondurucu da derin dondurucu haa! Eve nasıl yakıştı bilemezsiniz. Bizimkilerin ağızları kulaklarında... Bir gelin gibi, süslediler onu. Elleriindeki en güzel el işlemlerini onun üstüne koydular. Nazar değmesin diye alnına gözboncuğu taktılar. Kapağının ortasına da, eski harflerle, 'Kırk bir kere maşallah!' yazdılar.'•

bekirozgen@butundunya.com.tr

SPORUN DÜNYASI

Metin Gören

Neden Yaşam Boyu Spor?

İnsan bedeni yakından irdelendiğinde, özel yetenekleri olan mükemmel bir varlık olduğu görülür. Merkezi sinir sistemi-miz, yaşam dinamiğimizi kontrol ederken geliştirilmiş bilgisayarları kısındıracak boyutlarda çok özel yetenekler sergiler.

Duyu organlarımız, yaşam boyu akıl almaz görevler üstlenen kan pompası kalbimiz. Solunum,sindirim, boşaltım sistemleri,iç salgı ve cinsel organlarımız,insan hareketliliğini ve becerilerinin simgesi iskelet-kas sistemi bizleri Yaratan'ın kutsal hediyeleridir.

İşte böyle! olağanüstü yaratım

biz insanların, yavaş ve hareketsiz bir yaşamı benimsemesi, bu olumsuzluklara doğru gitmesi ve sonunda teslim olmasının bilimsel açılımı çağımızın en sinsi ve tehlikeli hastalığına kapı aralaması anlamındadır. Giderek yoğunlaşan yerleşkeler, içinden çıkılmaz boyuttaki trafik kargaşası ve bir kâbus gibi üzerimizi

örtlen makinalaşmanın sağladığı monoton ve hareketsiz çalışma ortamları. İşsizlik, emeklilik ve tembellik gibi önemli nedenlerle bir köşeye çekilme dürtüleri. Televizyonların başında geçen sınırsız süreçler. Çeşitli nedenlerle ortaya çıkan sıkıntılar, ruhsal sorunlar nedeniyle büyüyen durgunluklar. Tüm bunlardan ortaya çıkan ve çağımızın hastalığına yani hareketsiz yaşamı özümseme olumsuzlukları. Ve tüm bunların arkasına saklanan ve her an karşımıza çıkacak, sağlığımızı bozabilecek mikrobik güçler. Bedenimizin en zayıf halkalarını büyük bir dikkatle ve yılmadan irdeleyen düşmanlarımız. Hareketsiz bir yaşantının bir süre sonra mutlaka yaşayabileceği sağlıksız olgular.

Önce stres... Kişinin doyumsuzluk ve mutsuzluğa doğru önlenemeyen gidişi ve bedensel olumsuzluklar. Göğüs kafesinin esneklik kaybı ve düşük solunuma geçiş. Koroner damar hastalığının yaygınlığını gösterir önemli bulgular. Zayıflamaya başlayan karın kasları, duruş bozukluğu, sindirim ve boşaltım güçlükleri. Kadınlarda doğum sonrasında görülen sarkık karın ve kalça kemiği olumsuzlukları. Tüm kaslarda görülen kuvvet, esneklik ve işlevlik kayıpları. Kilo sorunun yarattığı şekilsizlik. İskelet yapısındaki kireçlenme, eklem sorunları, kolay sakatlanma gibi olumsuzluklar ve güçsüz bir beden...

Kolay hastalanma, toparlanmada çekilen güçlükler. Omurlar arası doku zedelenmeleri. Bel omurlarında kireçlenme. Disk sorunları, disk fıtığı riskinin artması. Deri altına sinsi

Yavaş ve hareket-siz bir yaşamın benimsenmesi, çağımızın en sinsi ve tehlikeli hastalığına kapı aralanması anlamındadır.

giren yağ dokularının yaratabileceği sorunlar. Kan tablosunda görülen yüksek bulgular ile tansiyon, kolesterol, kan şekeri anormallikleri. Nedeni belirsiz yüksek tansiyonu çağıran oluşturmalar. Özcesi tüm olumsuzlukların sıra tanımadan vücut varlığını yıpratma ve yok edebilme eylemleri...

Tümü, hareketsizliğin çıkardığı veya çıkarabileceği ödenmesi olanaksız ölümcül faturalar...

Oysa ki; sporun önümüze koyduğu gerçeklerin satır aralarında bugün, hemen şimdi başladığında kaybedi-

çarpık spor düzenin dişlileri arasında kaybolan, sporu bilinçsiz ortamlar içinde yapanları, yaşam boyu sporun bilimsel olgularını öğretebilmektir.

Konu; bu denli seri hastalıklara yakalanma risklerini olabildiğince ortadan kaldırmaktır. Yaşam Boyu Spor'un dünden bugüne dek geçirdiği evrimin örnekleri arasında, dünün yıldız sporcularına rastlamanız olasıdır. Bunlar, yani dünün koşan zıplayan, engel atlayan, potalara uzanan, şutlarıyla kaleleri sarsan eski sporcuların oluşturduğu bilinçli bir toplumdur.

Onlar şimdi eşofmanlarını giyerek, planlı ve programlı yürüyüşler ve yaşlarına uygun hareketlerle, yaşam boyu sporun öncüleri oldular.

Lütfen sizler de bulunduğunuz yerleşkede kendinize bir grup oluşturarak Yaşam Boyu Spor'unuza başlayınız. Tek başınıza olsanız da fark etmez. Sizi gören yaptığınız işin sağlıklı yaşamı çağıracağının ayırındadır. Bir süre sonra arkanıza baktığınızda, Yaşam Boyu Spor'u özümseyen onlarca insanla birlikte olduğunuzun mutluluğunu yaşayacaksınız. •

metingoren@butundunya.com.tr

len, kaybedilmek üzere sağlığınıza periyodik aralıklarla yeniden kavuşabilme formülleri vardır. Tarihi gelişimi içinde yarışmaların dışında yapılabilir sporların yaşı sınırlı değildir. İnsanların spor yapabilme yaşları, spor yapmaya başladıkları andır. Sağlıklı yaşam için spor düşüncesi, kırk yaşlarında birine lisans çıkarma ve onu koşulları çok zor yarışmalara itmek aynı kişiyi uçurumdan derinliği bilinmeyen boşluğa göndermektir. Konu

YÜZÜK

Yargıç, sanığı sorguya çekiyordu.

"Demek yüzüğü çalmadın da yolda buldun?"

"Evet efendim, yolda buldum. İnanmazsanız sahibine sorun."

"Peki, sahibini biliyordun da, neden götürüp vermedin?"

"Verecektim ama...İçindeki yazıyı okuyunca vazgeçtim."

"Ne yazıyordu yüzüğün içinde?"

"EBEDİYEN SENİNİM." yazısı vardı efendim.

"DİLBİLİM" YANILGISI

Yazan: Prof. Dr. SİNAN BAYRAKTAROĞLU

1966 yılına ait Türk Dili Araştırmaları Yıllığı'nda Amerikalı dilbilimci Robert B. Lees'in ("Turkish Harmony and the Phonological Description of Assimilation") adı altında İngilizce olarak yayınlanan bir makalesinin önsözünde derginin yazı kurulu tarafından bu makaleyi Türkçe'ye çevirip yayınlamadıklarından ötürü okuyuculardan özür dileyen şöyle bir yorum yapılmaktadır: "Bu yazının sahibi Prof. Robert Lees, 1961 yılında Amerika'daki Indiana Üniversitesi'nin Ural ve Altay Dilleri yayın serisinde The Phonology of Modern Standard Turkish (Çağdaş Türk Yazı Dilinin Fono-

lojisi) adlı 76 sayfalık bir kitap yayınlamıştır. Bu defa da bize, ricamız üzerine Turkish Harmony and the Phonological Description of Assimilation başlığını taşıyan değerli bir yazı göndermiştir. Yepyeni bir dilbilim dalı olan fonolojinin terimleri bizde henüz işlenmemiş olduğu için, yıllığımıza bunun Türkçe'ye çevirisini koymadık, ancak İngilizce aslı ile yetinmek zorunda kaldık. Bundan ötürü İngilizce bilmeyen okurlarımızdan özür dileriz."

(1971-72 s. 279) akademik yılında İngiltere'de dilbilim alanında henüz Yüksek Lisans öğrencisi olduğumuz yıllarda bu makaleyle karşılaştığımız zaman büyük bir üzüntü duymuştuk.

Bu talihli önsöz, Cumhuriyet ile birlikte dil çalışmalarının yoğunlaşmasına ve hatta Dil Devrimi'nin gerçekleşmesine rağmen, o yıllardan itibaren makalenin yayınlanmış olduğu 1966 yılına kadar ülkemizde dilbilimin bir bilim alanı olarak yeterince tanınmadığını ve "bilim" anlayışımızda, özellikle sosyal ve beşeri bilimler alanında, daha da önemlisi Türk Dili ve Kültürü incelemelerinde, gereğince uygulama alanını bulamadığını açık bir şekilde ortaya koymaktaydı. Şöyle ki:

Her şeyden önce, fonoloji (*sesbilim*), dilbilimin yepyeni bir dalı değildir. İnsan dilinin yazı ile ifade edilmesinden itibaren dilin "ses düzeni" ile ilgilenen bu bilim alanına ta eski Hindistan'da M.Ö 460-520 yıllarında yaşamış Sanskritçe dil uzmanı Panini'nin Sanskritçe Fonolojisi adlı eseriyle başlanmış olduğu söylenir. Sesbilimin asırlar boyunca gelişme gösterdiği de bilinir. 19. yüzyılda Polonyalı Baudouin de Courtenay, İsviçreli Ferdinand de Saussure gibi dilbilimcilerin çalışmalarıyla sesbilim "Genel ve Kuramsal Dilbilim" in vazgeçilmez bir dalı haline gelmiştir. 20. yüzyılda Prag Ekolü'nün öncülerinden Nikolai Trubetzkoy'un 1939'da yayımlanan *Principles of Phonology (Fonolojinin Temel İlkeleri)* adlı ünlü eseri ile ve yine bu ekolün önemli dilbilimcisi Roman Jakobson'un araştırmaları ile birlikte, 1940'lı yıllarda ve 1950'li yılların başında Amerika'da dilbilimci Bloomfield, İngiltere'de Daniel Jones adlarıyla anılan sesbilim ekolleri doğmuştur. Nihayet 1960'lı yıllarda, o zamana kadar "yapısalcılık" (*structu-*

ralism) ve daha sonraki yıllarda "işlevsellik" (*functionalism*) yöntemleriyle ele alınan dilbilim çalışmalarına karşılık Amerikalı dilbilimci ve matematikçi Noam Chomsky ve Morris Halle'in ortaya attıkları "üretici sesbilimi" modeli sesbilim.

Bu bağlamda, yukarıda sözü edilen Amerikalı dilbilimci Robert B. Lees'in *The Phonology of Modern Standard Turkish (Çağdaş Türk Dili Sesbilimi)* adlı kitabı ve "Turkish Harmony and the Phonological Description of Assimilation" (*Türkçe'de Ses Uyumu ve Ses Kaynaşmasının Sesbilgisel Betimlemesi*) makalesi "üretici sesbilim" modelinin Türk Dili ses düzenine uygulanmasıdır.

Diğer taraftan, daha da önemli olarak, "üretici sesbilimi" modeli gibi insan dilinin "sözdizimi" ve "dilbilgisi" alanlarına da "dönüşümsel-üretici dilbilgisi" (*Transformational Generative Grammar*) modelinin uygulanmasıyla insanoğlunun tüm dillerinin ortak ve evrensel yapıları olduğunu iddia eden "evrensel dilbilgisi" adlı kuram ortaya çıkmıştır. Bu da sadece dilbilim alanında değil aynı zamanda genel olarak bilim anlayışında, fen, sosyal ve insani bilim alanlarında adeta bir devrim yaratmıştır.

Nitekim, "yapay zeka" (*artificial intelligence*) çalışmaları ve bugün günlük hayatımızın kaçınılmaz bir parçası olan bilgisayar ve "bilişim" (*information technology*) faaliyetleri çağımızda bu devrimin uzantılarıdır diyebiliriz.

Robert B. Lees'in makalesinin ya-

yınlanmış olduğu 1966 yılından 21 yıl sonra, Türkiye'de Türk Dili ile ilgili üstün çalışmalarıyla tanınan değerli dilbilimci merhum Prof. Dr. Doğan Aksan'ın 1987 yılında Hacettepe Üniversitesi tarafından Türkiye'de ilk defa düzenlenen 1. Dilbilim Sempozyumu öncesi Milliyet Gazetesinde

Prof. Dr. Doğan Aksan

yayınlanmış bir makalesindeki şu ilginç sözlerinin de bu çerçevede altını çizmemiz gerekir: "Aşağı yukarı iki yüzyıldan beri Batılılaşma çabası içindeyiz. Eğitim - öğretim aşamasında milyonlarca genç nüfusu bulunan, dış dünya ile ilişkilerini sürekli olarak artırmaya çalışan yurdumuzda, ileri ülkelerde yerini çoktan edinmiş, daldak salmış olan dilbilimin yeterince tanındığını, uygulama alanını bulabildiğini söyleyebilecek durumda değiliz. Anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi alanlarını içeren uygulamalı dilbilimden başlayarak bütün dil ve edebiyat incelemelerine, iletişim sorunlarına, oradan reklamcılığa kadar

uzanan çağdaş dilbilim bugünkü niteliğini ancak XX. Yüzyılda kazanmıştır, birçoklarınınca yeni bir bilim sayılır. Ancak filoloji ve felsefe çalışmalarıyla tarihin çok eski dönemlerine uzanan bir temel üzerine yerleşen bu alan bugün öylesine önem kazanmıştır ki, XX. Yüzyılı "dilbilim çağı" olarak niteleyenler vardır. Öte yandan ünlü dilcimiz Şemsettin Sami'nin daha 1887'de yayımladığı "Lisan" adlı kitabıyla bu bilimi tanıttığını, önemini vurguladığını da göz önünde tutmalıyız.

Prof. Dr. Doğan Aksan'ın yukarıda Türkiye'de ilk defa düzenlenen 1. Dilbilim Sempozyumu öncesi yazdığı yazının ardından 24 sene sonra bugün, Türkiye'de akademik çevrelerde dilbilim çalışmalarının hız kazandığını, bu alanda önemli bilimsel yayın, yüksek lisans ve doktora araştırma tezlerinin yapıldığını ve ilgili diğer akademik faaliyetlerin gerçekleştiğini ve değerli dilbilimcilerin yetiştiğini görüyoruz. Vardar'ın, 1990'larda Ahmet Kocaman'ın dilbilim ve dilbilgisi kavram ve terimleri ile ilgili olarak hazırladıkları sözlükler önemli çalışmalarıdır. Aynı zamanda, bugün YÖK tarafından "Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Temel Alanı" çerçevesinde "Dilbilim" adı altında belirlenmiş bir anabilim alanı da bulunmaktadır.

Geleneksel olarak "dilbilim", yukarıda da belirtildiği üzere, "kuramsal dilbilim" ve "genel dilbilim" başlıkları altında, insanoğlunun sahip olduğu "dil" mekanizmasını kuramsal düzeyde tek bir dile bağlı olmaksızın insan dilinin yapısal ve işlevsel özelliklerini

değişik dillerden örnekler vererek in-celer. Başka bir deyişle, “Dil Betimle-mesi ve Kuramı” genel olarak belli bir dile indirgenilmeden, ama kuram-ları doğrulayabilmek için çeşitli diller-den de tanımlama örnekleri verilerek, dil-kültür, dil-düşünce, dil-toplum, dil-edebiyat, dil-iletişim, söz-eylem, dil- öğrenim ve edinim ilişkileri çer-çevesinde “insan dili”nin evrensel ni-teliğini, işlevliliğini, kavramsal ve yapısal niteliklerini, bunların “dil ya-pısı”nın (sözdizimi, ses düzeni, anlam-lılık yapısı, dil bilgisi yapılarının) özellikleri doğrultusunda ne olup ol-madığını disiplinlerarası bilim yöntem-leriyle çeşitli kuramlar oluşturarak araştırıp tanımlamaya çalışır.

Bugün iki devlet üniversitemizde (Ankara Üniversitesi DTCF ve 9 Eylül Üniversitesi) lisans düzeyinde “Genel Dilbilim” bölümü mevcuttur. Mersin ve Hacettepe üniversitelerinde de “İngiliz Dilbilimi” adı altında lisans prog-ramları bulunmaktadır. Hacettepe, An-kara, Mersin, Boğaziçi ve 9 Eylül üni-versitelerinde yüksek lisans ve sırala-dığımız diğer üniversitelerde de (Mer-sin ve Hacettepe dışında) doktora prog-ramları yürütülmektedir.

Ancak ne var ki, tüm bu olumlu gelişmelere rağmen, ülkemizde “dilbi-lim”in bir anabilim alanı olarak gere-ğince algılandığını, yeterince tanındı-ğını ve dolayısıyla uygulama alanını da tam olarak bulabildiğini henüz söy-leyebilecek durumda değiliz. “Dilbi-lim”, bugün ülkemizde algılanıp uygu-landığı üzere, İngilizce-Fransızca- Al-manca-Türkçe dilbilimi, dil eğitimi, çeviribilim, mütercim-tercümanlık,

Batı dilleri ve edebiyatı gibi tek bir dil ve kültür alanı ile sınırlı bir bilim alanı değildir...

Tüm dünya üniversitelerinin bilim-sel araştırma ve eğitim faaliyetlerinde “Dilbilim” bir temel alan bilimi olarak Doğan Aksan’ın seneler önce belirttiği gibi öylesine dalbudak sarmıştır ki, toplumdilbilim (*sociolinguistics*), ruh-dilbilim (*psycholinguistics*), uygula-malı dilbilim (*applied linguistics*), eğitimsel dilbilim (*educational linguis-tics*), sesbilgisi ve sesbilim (*phonetics and phonology*), antropolojik dilbilim (*anthropological linguistics*), dil kulla-nım Bilimi (söz-eylem çözümlemesi, söylem çözümlemesi) (*pragmatics*), anlam bilim (*Semantics*), dil felsefesi (*linguistic philosophy*), edebi dilbilim (*literary linguistics*), dilbilim tarihi (*historical linguistics*), nörodilbilim (*neurolinguistics*), bilgisayar dilbilim (*computational linguistics*), bilişim (*information technology*) ve hatta dil-bilim mühendisliği (*linguistic engine-ering*) gibi alan dalları oluşmuştur.

Görülüyor ki, “dilbilim”, tıp ve hatta mühendislik alanlarına kadar dalbudak sarmış olmasının yanısıra, tüm Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler’in temelini oluşturmaktadır. Ancak, ne yazık ki, bugün bu alan dallarının YÖK tarafından belirlenmemiş olma-sı, dilbilimin ülkemizde gereğiyle ta-nınıp gelişmemesine ve uygulama alanının da özellikle sosyoloji, siyaset bilimi, hukuk, basın-yayın, iletişim bilimleri, edebiyat, felsefe, psikoloji, antropoloji gibi diğer akademik alan-ların bünyesinde veya yanında yerini

bulamamasına neden olmaktadır.

Sonuç olarak, bilinmektedir ki, in-san dili, insanoğlunun tüm sosyal, kül-türel, psikolojik ve iletişim gereksinim-lerine yanıt verir. Bu bağlamda, “dilbi-lim” insanoğlunun niteliğini ve onun içinde yaşamış olduğu toplumu tanı-mak bakımından hiçbir akademik ku-

ruluşun vazgeçemeyeceği temel bir bilim alanıdır.

Bu nedenle, ülkemizde YÖK nez-dinde ve üniversitemizde dilbilim anlayışının gereğiyle algılanarak uygu-lama alanlarını geliştirmek Türk bilim düşüncesinin çağdaş bir temel üzerine oturması açısından büyük önem taşı-maktadır. •

Prof. Dr. Sinan Bayraktaroğlu Talas ve Tarsus Ame-rikan Kolejlerinde orta ve lise öğreniminden sonra Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi’nde İngiliz Dili ve Edebiyatı, Latin Dili, Yakınçağ Osmanlı Tarihi alanlarında Lisans öğrenimi gördü. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Beşeri İlimler Bö-lümü’nde İngiliz Dili Öğretim Görevlisi görevinde bulundu.

İngiltere’de Leeds Üniversitesi’nde Dilbilim ve İngiliz Dili Öğretimi alanında Yüksek Lisans derecesini aldıktan sonra Cambridge Üniversitesi Doğu Bilim-leri Fakültesi’ne Türk Dili ve Kültürü öğretim üyeliği görevine atandı. Bu üniversitenin senatosu tarafından kendisine Mater of Arts (Yüksek Lisans) ünvanı verilerek (matriculation) kıdemli üniversite öğretim üyesi (senior member) olarak görev yaptı. Londra Üniversitesi Eğitim Enstitüsü’nde Eğitim Bilimleri alanında Yeterlilik Sertifikası alarak aynı üniversitede Uygulamalı Dilbilim ve İngiliz Dili Öğretimi alanında Eğitim doktorasını tamamladı. Ulster Üniversitesi’nde Genel Dilbilim kıdemli öğretim üyesi (senior lecturer) olarak çalıştı. The Cambridge Centre For Languages, Sawston Hall’un Ku-rucu Müdürü olarak 22 yıl görev yaptı. İngiltere’nin Cambridge ilinde Türk çocukları için Uluslararası Bakalorya Diploması veren Uluslararası Türk Lisesi’ni kurdu. Nisan 2000’de T.C. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ta-rafından “T.C. Devlet Üstün Hizmet Madalyası” ile ödüllendirildi. İngiltere Kraliyet Derneği (Royal Society of Arts) ve Dilbilimciler Enstitüsü’ne (Institute of Linguists) seçilerek bu kuruluşların üst düzey üyesi (Fellow) olan Prof. Dr. Bayraktaroğlu’nun İngiltere’deki görevlendirmelerini Şubat 2006’da Üniversitelerarası Kurul T.C. Yükseköğretim Mevzuatı çerçevesinde “Doçent” denkliliği olarak onayladı. 2007’den bu yana Türkiye’de çeşitli vakıf ve devlet üniversitelerinde Rektör Danışmanlıkları ve Yabancı Diller Okulu Müdürlük-lerinde bulunarak Profesörlüğe atandı. Bugün Türkiye’de Darüşşafaka Ce-miyeti Yüksek İstişare Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Prof. Dr. Si-nan Bayraktaroğlu, Cambridge Üniversitesi Lucy Cavendish Koleji üyesi Doc. Dr. Arın Bayraktaroğlu ile evli olup bir çocuk babasıdır.

YAŞAMDAN YANSIMALAR

Nuray Bartoschek

Değildir oysa...

Ne yazık ki, yaşantımızın çoğunu ertelediklerimiz, önemsemediklerimiz, yitirdikten sonra değerini daha iyi görebildiklerimizle, “Keşke” listemize yeni çizikler atarak geçiriyoruz ve zamanında önemsemediğimiz her şey bize büyük kayıplar olarak geri dönüyor.

Yıllardır her gün önünden geçtiğimiz ve “Önünde bir fotoğraf çektireyim” diye düşündüğümüz çocukluğumuzun geçtiği ev bir sabah bakarız ki yerle bir olmuş. Yıkıntıların arasında çalışan işçilere bakarken yüreğimizde bir sızı duyarız. Ah bilseydik bugün yıkılacağını sürekli ertelemeyiz, dün bir fotoğraf çektirdik!

Hastanede dostumuzun, yakınının durumu giderek ağırlaşmakta-

dır. Zorla dudaklarını kıpırdatarak bir şeyler söylemeye çalıştığını görünce “Dur, yorma kendini lütfen, daha konuşacak çok zamanımız olacak, sonra söylersin” deriz. Oysa olmaz. Onu son görüşümüzdür. Söyleyemediği sözcükleriyle sonsuz yolculuğa çıkarken biz hâlâ şaşkın, üzgün karşı çıkmak isteriz duruma.. “Ama... ama daha...”

Karşı çıkışımız buz gibi bir gerçeği çarpar yüzümüze: “O artık yok!”

İzlemekten hoşlandığımız televizyon kanalı, okuduğumuz gazete kapanır, üzüli-

rüz ama hiçbir şey olmamış gibi yaşantımıza devam ederiz. Bizim yaşantımızı hiç etkilemeyeceğini sanırız. Etkiler oysa. Komşumuzun evi yanar, bir arkadaşımızın evine hırsız girer, iş yerinde, okulda bir arkadaşımız haksızlığa uğrar, “Çok üzül-düm” demekten ötesini yapmayız. Gün gelir roller değişir, haksızlığa uğrayan biz oluruz, insanların duyarsızlığından, vefasızlığından yakınırız bu kez. Çevremizdekiler de tıpkı bizim daha önce yaptığımız gibi dinler ve “Çok üzül-düm” derler yalnızca.

Ne acıdır ölen birinin ardından evindeki eşyalarını toplarken, kullanılmamış, yıllarca özenle hiç açılmamış paketinde saklanmış eşyalar görmek... Özel bir gün için saklanmıştı büyük olasılıkla. Saklayan “Sağlıklı olarak

yaşadığı her günün özel” olduğunun koca bir yaşam boyu ayırdına varmamıştır ne yazık ki. Eşyayı paketinde bulan ise, o an “Ah yazık!” dese de, evine gidince ilk işi açılmamış tüm paketlerdeki eşyaları açıp kullanmak olmaz zaten!

Televizyonda Mısır’da, İsrail’deki ayaklanmaları ya da bir başka ülkede tecavüze uğradığı için taşlanarak öldürülen kadını, Avrupa Birliği’ne girebilmemiz için öne sürülen yeni bir koşulu, evine gece yarısı yapılan baskınla tutuklananları, onuru için intihar edenleri, geçim sıkıntısı yaşayanları,

... evine gece yarısı yapılan baskınla tutuklananları, onuru için intihar edenleri, geçim sıkıntısı yaşayanları, dünyanın öteki ucunda depremde ölenleri izlerken kimi zaman lokmalar boğazımızda takılıyor duygusu yaşasak ta hiçbir zaman aç kalkmayız sofradan.

dünyanın öteki ucunda depremde ölenleri izlerken kimi zaman lokmalar boğazımızda takılıyor duygusu yaşasak ta hiçbir zaman aç kalkmayız sofradan. Neyse ki, izlediğimiz her şey bize çok uzaklarda yaşanmakta, bizim yaşam alanımızın dışında gelişmektedir pek çok tatsız olay. Bizim yaşam alanımız yalnızca kendi yakınlarımız, kendi işimiz, kendi evimizle sınırlıdır çünkü. Vicdanımızı rahatlatmak için gerekçemiz de hazır. “Biz tek başımıza ne yapabiliriz ki!” Arada çevremizden birileri azıcık sesini çıkaracak olsa “Aman sus, otur oturduğun yerde,

Her dost yitiminde bir çizik daha atarız "Keşke" listemize yapılmamışlar, söylenmemiş sözler, paylaşılmamışlar için...

karnın tok, işin gücün yerinde, başına iş açmanın gereği yok." diyerek onları da koruma altına almaya çalışırız.

Yazılacak mektuplar birikir gidecek, aranacak dostlar da. Sürekli zamansızlıktan yakınırsın ama zamanımızı kendimiz çaldığımızın ayırına varmayız.

Her dost yitiminde bir çizik daha atarız "Keşke" listemize yapılmamışlar, söylenmemiş sözler, paylaşılmamışlar için.. Ancak geride kalanlar için bir şey yapmak aklımıza gelmez çoğu kez. Yine küçük hesaplarımızın, büyük hırslarımızın, günlük işlerimizin peşinde koşarken dostlara ayrılmamak zamanları, söylenecek sözleri ertelemeye devam ederiz.

Dünya coğrafyası değişir hızla. Yugoslavya, Çekoslavakya, Rusya tarihe karışır, Komşu ülkede ekonomik kriz olur. Olsun. Güle güle eski ülkeler, hoş geldin yeni ülkeler! Nasılsa her şey bize çok uzak!

Değildir oysa... Ölüm hiç birimize sandığımız denli uzak değildir. Zaman bizi bekleyecek

denli sabırlı değildir.

Geç gelen adalet, adalet değildir. Dünya üzerinde yaşanan hiçbir şey bize düşündüğümüz denli uzak değildir. Başımızı kuma gömmek sorunlara çözüm değildir. Aklımdan geçen, yüreğimde duyumsadıklarımı yazıp sizlerle paylaşmak vicdanımı rahatlatmak değildir.

Okuduktan sonra üzerinde hiç düşünmeden bir sonraki sayfaya geçmeye hazırlanıyorsanız eğer, durun ve bir kez daha okuyun lütfen. Bu yazının yazılma amacı bu değildir. •

nuraybarthoschek@butundunya.com.tr

Kartal yavrusunu eğitiyordu bir ıssızda. "Anne!" dedi yavru kartal, "Zirvede olduğumu nasıl anlayabilirim?"

Anne kartal yanıtladı: "Bir gün yalnız kalırsan bil ki zirvedesin evlat; çünkü zirveler daima ıssızdır."

YAZAR DEDE VE TORUNLARI

Muzaffer İzgü

Arıcık çiçeğin balını emmiş, tam uçmak için hazırlanıyordu. O da nesi? Kanadı niçin yapışmıştı taç yapraklara? Orada bir yapışkan mı vardı?

Uf, şimdi nasıl kurtulacaktı o yapışkandan? Gerçi taç yapraklardan hiç yapışkan olmadı, acaba bir eşek arısının mı, yoksa sarı arının kanadından mı bulaşmıştı? Hayır, kanadının biri pırpır ediyor, ötekisi etmiyordu. Acaba zorlasa, kanadı kopar, orada yapışır kalır mıydı? Ne yapacaktı şimdi? Kaç kez, kaç çiçeğe konmuş, gül kokulu, nergis kokulu, çiğdem kokulu, zambak kokulu ballar toplamış, kovanına uçmuş, balı bırakmış, bir kez daha, bir kez daha bal

toplamak için uçmuştu. Bu son uçuşuydu. Yuvasına gidecek, dinlenecekti. Zaten akşam olmak üzereydi.

Uf, uf, uf!..

"Hayır, hayır, biliyorum, tek kanatla uçmam. Ama kanadımı da kurtaramıyorum ki oradan..."

Bir balarası kondu kargan çiçeğine. Arıcığı görünce, "Özür dilerim, ben başka çiçeğe geçeyim" dedi.

"Yoo, yooo" dedi arıcık. "Ben balı aldım, ama kanadım yapıştı, bir türlü kanadımı kurtaramıyorum..."

Balarısı arıcığa iyice yaklaştı. “Evet, kanadın taç yaprağa yapışmış. Ama ben bilirim, kargan çiçeklerinin taç yaprakları çok güçlü olur, yerinden çıkmaz. Sonra kanadını koparabilirsin.”

“Ne yapacağım, bilmiyorum” dedi arıcık.

Balarısı sordu:

“Kovan kraliçenizin adı ne?”

“Bal Hanım...”

“Bizimkinin adı Bal Güzel... Başka kovanlardanız. Ama kurtulmanız için yardım edeceğim.”

“Yoo, yoo, teşekkür ederim, akşam olmak üzere, karanlık basınca yolunu göremezsin, uçamazsın. Biz arılar akşam üzeri mutlaka kovanımızda olmalıyız.”

“Ama seni böyle bırakamam ki arıcı...”

Balarısı kargan çiçeğinin yöresinde dönüp duruyordu. Arıcık kanatlarını açmış, çırpınıyordu.

Balarısı, “Acaba ne yapsam, ne yapsam da arıcığın buradan kurtarsam?” diye düşünüyordu.

Tekrar arıcığın uyardı: “Fazla çabalama arıcık, kanadını koparırsan hiç uçamazsın...”

Balarısının aklına geldi, “Güç toplamalıyız...” Bal alma organını arıcığa uzattı.

“Ye bu balı, az önce menekşeden toplamıştım” dedi.

“Teşekkür ederim” dedi arıcık. “Ben de kargan çiçeğini emmiştim. Ama üzülüyorum, yavaş yavaş karanlık basıyor, sen kovanına git balarısı...”

“Hayır arıcık, seni burada böyle bırakıp, gidemem... Ne yapsam, ne

yapsam?... Ne yapsam, ne yapsam?..”

Arıcık da, balarısı da durmadan düşünüyorlardı. Ama hiç umar akıllarına gelmiyordu. Arıcığın tutsa, ikisi birden o kanadı yapışkandan kurtarmaya çalışsalar, kanat kopacak, arıcık artık hiç uçamayacaktı. Balarısı, acaba arıcığa yapışan taç yaprağı kemirebilir miyim? Kemirir, taç yaprağı koparırsa, arıcık kovanına uçabilir. Orada arkadaşları, kanadın üzerinde kalan yaprak parçalarını hep birlikte kemirerek yok edebilirler.

“Arıcık, karar verdim taç yaprağı koparmaya, yani onu kemirmeye başlayacağım...”

Arıcık, “Ah biz arılar onu başaramayız ki. Dişlerimiz yok...”

“Deneyeceğim... Yoksa burada kalacaksın...”

Balarısı kanadın yapıştığı yerdeki taç yaprağı kemirmeye başladı. Ama olası mı? Burnunu sürtüyor, duyargasını sürtüyor, ayaklarını güçlü güçlü oraya vuruyor, bir dönüp bakıyor ki yaprak oracıkta, arıcığın kanadına yapışmış duruyor. Ne denli uğraştı balarısı. Karanlık bastı. Gece kuşları ötmeye başladı. Çok uzaklardan kurbağa sesleri geliyordu. Balarısı artık istese de kovanına gidemezdi. Gerçekten çok yorulmuştu ama arıcığın kurtaramamıştı.

“Dinlenin biraz” dedi arıcık.

İkisi birlikte gökyüzüne baktılar. Yıldızlar yanıp yanıp sönüyor, ay gülmüyordu. Doğa, kargan çiçeği kokusuna bürünmüştü.

Arıcık, “Kovandaki arkadaşların seni beklemişlerdir...” dedi.

“Bir kez daha bir gece dışarda kalmıştım. Çok rüzgar vardı. Uçmaya çalışmış ama uçamamıştım. Başka arılarla birlikte bir çam ağacının kovuğuna sığınmıştık.”

Arıcık sordu: “Uygun geldi mi?”

“Yoo, dışarda bir gece geçirmek de güzel. Hava, koku, yıldızlar!”

“Ben ilk kez dışarda kalıyorum...”

“Uuuu, o zaman seni çok mereak etmişlerdir.”

“Bal Hanım her akşam sorar, ‘Bü-

şimdi karanlık, görünmüyor. Oralarda da çiğden dolu, dağ nergisi dolu, mor menekşeler var... Ama ben bugün bana tat gelsin, içinde ova çiçekleri de olsun dedim. Buralardan kargan balı toplamaya çalışıyordum. İşte buraya yapıştım...”

“Şimdi yine ayaklarımla taç yaprağı koparmaya çalışacağım...”

Balarısı yine çalışmaya başladı. Kanadı vınn vınnn ötüyor, ayakları taç yaprağı dövüyor, ama başaramı-

“Bugün buralara geldim. Ama iyi ki geldim, yoksa seni göremeyecek, sana yardım edemeyecektim.”

tün arılar kovanda mı?’ diye...”

“Eh, bu akşam senin gelmediğini söyleyecekler Bal Hanım’a.”

Bir süre balarısı kendi kovanının bulunduğu yeri anlattı:

“Bir bağın yakınındayız... Bağın yöresinde çiçekli bitkiler dolu... Hep onların balını alırız. Bugün buralara geldim. Ama iyi ki geldim, yoksa seni göremeyecek, sana yardım edemeyecektim.”

“Teşekkür ederim balarısı. Benim de kovanım dağda...İşte şu dağ... Ama

yordu... Arıcık buradan kurtulamayaçağına inanmıştı. Balarısının kendisini kurtarmak için gösterdiği çaba onu üzüyordu.

“Nasıl olsa buradan kurtulamayaçağım balarısı, yorma kendini” dedi.

Balarısı, “Hayır, durup dinlenmeden uğraşacağım ve seni buradan kurtaracağım.”

Kovanlarını konuştular, işçi arıları konuştular, geçirdikleri kış aylarını konuştular. Kış yaşamı bambaşkaydı. Kovandan hiç çıkmazlardı... Hayır,

hayır, kovanda kış boyu uyumazlardı. Birbirlerine dışarıyı anlatırlar, yeşil bayırları, birbir çiçekli dağları, şırl şırl akan pınarları özlediklerini söylerlerdi. Kovanın içinde dışarının düşlerini kurarlar,

“Ah bir havalar ısınsa da, biz de kovanın kapısındaki mumu açsak, kırlara çıksak, özgürlüğe uçsak” derlerdi. Baharın müjdesini tibili kuşları ve dik kuyruk kuşları verirlerdi. Kovanın üzerine konar, öterlerdi. Sanki bahar türküsü söylerlerdi. İşte o zaman kovanın en dibindekiler bile mum kapıya yönelirler, mumun çözülüp kapının açılmasını beklerlerdi. Uçmak, bal toplamak için güçlenmişler, bir an önce uzaklara gitmek istiyorlardı. Ama ah arıcık, ah... Bakalım bu yıl kovanında baharın geldiğini, mum kapının açıldığını görecek miydi, yoksa buracıkta çırpınacak, çırpınacak, sonra yaprakla birlikte kuruyup gidecek miydi?

Balarısı mı? Arıcığı kurtarmaya çalışıyordu. Ama taç yaprak bütün gücüyle direniyor, ne kopuyor, ne parçalanıyordu. Arıcı uyumuştı. Balarısının kanat vizitlerini duymuyordu. O sırada bir rüzgar çıktı. Balarısı arıcığı uyandırdı, “Rüzgar çıktı arıcık, belki seni bu yapraktan kurtarır.”

İkisi birlikte bağırıldılar, “Haydi rüzgar es, kopar bu yaprağı haydi...”

Ama boşuna beklediler. Balarısı da çok yorulmuştu. İkisi de uyudular. Önce arıcık uyandı. Bir ıslıklık vardı üzerinde... Heyecanla balarısını uyandırdı: “Balarısı, balarısı bak, birşeyler

oluyor, kanatlarım ıslanmış...” Balarısı heyecanla uyandı... Onun kanatları da ıslanmıştı.

“Benimki de ıslanmış... Birşeyler yağıyor, yağmur değil bu...” Arıcık bağırdı: “Bal Hanım söylemişti... Bu çiğ... Sabaha karşı çiğ yağarmış...”

Birbirlerine baktılar, birden sevinmeye başladılar. Arıcık, “Evet, evet, anlıyorum, çiğ yapışkanı eritecek ve kanadım taç yaprakdan kurtulacak...” Balarısı, “Haydi, kanatlarını çırp, hızlı çırp!...” Arıcık kanatlarını var gücüyle çırpmaya başladı...

“Kurtuldum, kanadım kurtuldu!...” diye bağırdı. İki arı birbirlerine sarıldılar. Balarısı, “Güneşin doğmasını bekleyeceğiz” dedi.

Güneşin ilk “günaydın”ı, Arıcık ve Balarısı’na oldu. İki arı uçmaya başladılar. Arıcık tekrar balarısına teşekkür etti. Balarısı, “Güç durumdaki ne herkes yardım etmeli, ben de onu yaptım” dedi. Bir düşün çiçeğinin üzerinde durup, birbirlerine sarıldılar...

“Arkadaşlarına, Bal Hanım’a sevgilerimi söyle” dedi balarısı.

“Sen de arkadaşlarına ve Bal Güzel’e sevgilerimi söyle...”

Arılar uçup gittiler yuvalarına...

muzafferizgu@butundunya.com.tr

HER YAŞTAKI ÇOCUKLAR İÇİN

Ali Murat Erkokmaz

AVA GİDENİ AVLAMAK

Çocukken bir film izlemiştim: Bambi. Avusturyalı yazar Felix Salten’in 1923’te kaleme aldığı, orijinal adının Eine Lebensgeschichte aus dem Walde (Ormanda bir yaşam) olduğu ünlü romanın Walt Disney uyarlaması idi bu.

Filmi hem çok sevmiş hem de çok üzülmüştüm. Video gösterim cihazlarının evlere girmesiyle bu filmi tekrar izleme şansını bulup niye sevip niye üzüldüğümü bir kere daha yaşamıştım. Çoğunuz Bambi’nin kim olduğunu

bilirsiniz. Kuyruğuna kelebek konan minik bir ceylan yavrusu. Bir bahar günü çalılıklar arasında doğar. Ağaç kütükleri üzerinde arka ayaklarıyla davul çalan Thumper isimli bir tavşan ve romantik dostu Flower isimli bir

kokarca ile ormanda büyüme çalışır. Onunla birlikte biz de bu hayvancıkların gözünden doğayı gezeriz. Kış geldiğinde yaşam zorlaşır ve açlık çirkin yüzünü gösterir. Ağaç kabuklarını kemirerek hayatta kalmaya çalışan hayvanları açlıktan daha korkunç, daha gaddar bir düşman bekler. İnsan.

Ormana dalan insanlar Bambi'nin annesini öldürürler. Lapa lapa düşen karların içinde annesine seslenen Bambi'nin yüzü hala gözlerimin önündedir.

İnsanlar bununla da kalmazlar. Yaktıkları kamp ateşinden çıkan yangın ormanı küle çevirir. Binlerce hayvan kurşunlar ve alevler arasında kalarak can verir. Filmin sonunda Bambi kurtulsa da, öldürme zevkini tatmin etmek için elinde silahlarla vahşet kusan insan tüm izleyicilerce mahkum edilir.

Bu dramatik filmin sayesinde avcılıkta o yıl Amerika'da %90'a varan bir azalma izlenmiş. Sadece Bambi filmi sayesinde. Hiç mi düşünmemişler sayın avcılar hayvanları katlederken onların da bir yaşamı, aileleri, keyifleri, üzüntüleri olabileceğini, canlarının tatlı olduğunu, giren kurşun parçacıklarının kemiklerini, damarlarını parçalarken canlarının yanabileceğini? Ölmeyip sakat kalanların yaşamlarının geri kalanında çok büyük sıkıntılar yaşayabileceklerini?

İnsan en vahşi hayvan derler ya, bu çok doğru bir laf bence de. Öyle olmasa kurban bayramlarında kesilen hayvanların ölümünü izler miydi çevredekiler?

Çocukken balık tutanları seyretmekten keyif alırdım. Köprü üstünde sallanan ortalarda parıldayan “şey”lerin herbirinin canının olduğunu, sırf bir zevk alma duygusu uğruna yaşamlarını yitirdiklerini, yoğun oksijen ortamında nefes alabilmek ve yaşayabilmek için çırpındıklarını ve can çekişe çekişe öldüklerini düşünemezdim. Eminim hâlâ hemen hemen hiç kimse de böyle düşünmemektedir. Karın doyurma dışında işin eğlencesi insanları balık tutma sporuna(?) yönlendirmektedir.

Dedim ya, balık tutan insanları seyretmekten keyif alırdım diye, bir yaşa gelince ben de elime oltayı alıp defalarca balık tuttum. Yemekten çok “tutma” olayı heyecan vericiydi. O da yetmedi, bir deniz tüfeği alıp zıpkınla balık vurmaya başladım. Düşüncesizce, elimdeki demir çubukla önüme çıkan balıkları delip öldürüyordum. Ta ki bir gün Fenerbahçe kıyılarında bir Kikla vurana kadar.

Fenerbahçe'nin eski halini bilenler fenerin önündeki kayalıkları hatırlarlar. Bir zamanlar akvaryum gibiydi. Uluslararası balık vurma şampiyona-

ları yapıldı. Sonbahar başında da ünlü çaparı turnuvaları olurdu. Denizin üstü sandal dolar, misinalar denize sallandırılır, tam anlamıyla katliam yapıldı. İşte böyle bir yerdi Fenerbahçe.

Snipe sınıfı küçük bir yelken teknesi yapmış onunla gezip tozuyordum. O gün tek başımdı ve Fenerbahçe'ye yelken basıp, dalıp balık vurmak istedim. Zıpkınımı alıp açtım.

Kıyıya yakın bir yerde demir atıp maskemi, paletlerimi taktım, zıpkınımı alıp yüzmeye başladım. Oldukça sığ olan bu alan yosunluktı ve o gün lodosun etkisiyle su çok bulanıktı. Hiç bir şey göremedim ve kıyıya yüzüp güneşlenmeye karar verdim. Kıyıya çıkmadan, bir kazaya meydan vermemek için zıpkını boşaltmak gerektiğinden ben de öyle yapacaktım ki birden ilerdeki bir yosunlukta bir kıpırdanma gördüm. Saçma sapan bir refleksle deniz tüfeğinin ucunu o tarafa çevirip bastım tetiğe. Birden yosunluk karıştı, birşeyler fırfır dönmeye başladı. Zaten

göğüs hizamda olan bir derinlikteydim, ayağa kalkıp zıpkını kendime çekmeye çalıştım. İpin diğer ucunda rengarenk bir kikla balığı yana döne, çırpına çırpına bana doğru gelmeye başladı. Boyu herhalde 70-80 cm. civarlarındaydı. Hiç bu kadar büyük bir balık vurmamıştım. Üzerinde gökkuşağının renklerini taşıyordu.

Kıyıya çıkacağıma tekneye yüzmeye başladım. Balığı zıpkından çıkartıp farş tahtalarının üstüne koydum. Hayvan debelenmeye devam ediyordu. Her taraf kan içinde kalmıştı. Aceleyle yelken basıp Moda'ya doğru yol almaya başladım. Balık sanki bana bakıyor, “neden öldürdün beni?” diye soruyordu. Bir türlü ölmüyordu, ölemiyordu. Kafasını paletimin içine soktum. Göz göze gelmemeye çalışıyordum. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Hüngür hüngür ağlıyordum. Kendimi bir katil gibi görüyordum. Balık çırpınmaya devam ediyor, ortalık kandan geçilmiyordu. Bir cinayet işliyordum. İlk defa balıkların da canlarının yanabileceğini, onların da yaşama hakları olduğunu düşünüyordum.

Sonunda balık öldü. Eve getirdim, annem pişirdi, herkes yedi. Ben hariç. Kendimi asla affetmedim ve o günden sonra asla balık tutmadım. Hâlâ kıyı-

larda balık tutan insanları görünce içim bir tuhaf olur.

Bu olay benim hayvanların yaşam hakları konusunda kırılma noktam, eğitim başlangıcım olmuştur. O günden sonra ne zaman başıma kötü birşey gelse, işlerim bozulsa falan hep daha önce canlarını aldığım balıklardan dolayı olduğunu düşünürüm. Belki saçma ama dedim ya, kendimi asla affetmiyorum, affedemiyorum. Karım tok, sırtım pekken gidip bir can almak affedilir bir şey değildi.

Canlıların diğer canlıları yiyerek yaşayabildiği Dünya'da bu tür söylemlerin insanların büyük çoğunluğuna saçma geldiğinin farkındayım. Doğa'yı reddeden biri de değilim. Ben de inanıyorum canlıların diğer canlıları yemeleri gerektiğine ama bu bir ihtiyaç konusu olmaktan çıkıp öldürme zevkini tatmin noktasına geldiğinde iş başkalaşır.

Doymak için öldürmek gereği olmayan nice insan var ki avlanmaktan zevk alıyorlar. İsmi vermek istemediğim çok çok ünlü bir iş insanımızın vurduğu bir beyaz ayının başında verdiği pozlar tüm hayvan sevenleri kızdırmakla kalmamış, siyasete atıl-

mak istediği o günlerde kariyerinin bitişine neden olan etkenlerin başında gelmişti. Ne günahı vardı o ayıcığın? Niye gidip vurup öldürdü onu?

İnsanın kan görme dürtüsü doğal olarak bu işi ticari kazanç nedeni yapmaya da yönlendirmiştir. Hemen hemen tüm ülkelerde avcılık turizmi oluşmuştur. Silahlardan ayakkabılara her türlü araç gereç, takım taklavat imal edilmiş, satılmış, yüz milyonlarca dolar karlar elde edilmiştir. Ee tabi hal böyleyken bu kapı da desteklenir duruma gelmiştir. Otomatik tüfekler, özel bıçaklar, giysiler, kanolar hep bu alana hizmet için üretilmiştir.

Yine çocukken izlediğim bazı Amerikan filmlerinde kahramanlar avcılardı. Davy Crockett gibi efsanevi isimlerin geçimi hayvan öldürmekti. 3 yaşındayken bir ayı vurmakla övünen Crockett daha sonra Senatör bile olmuştu. Ona benzer birçok karakter, Rakun derisi şapkalı, püsküllü deri ceketleriyle ün salmışlardı.

Çelik Blek, Kaptan Swing gibi karakterler de benzer yollardaydılar. Onlar da Rakun derisi şapka giyip avlanıyorlardı. Tabi bir de özgürlük savaşçısı olma misyonu güdüyorlardı ama gelin görün ki temelleri avlanmaya dayanıyordu.

Oysa Tarzan hayvanlarla yaşamayı öğrenebilmişti. Onların gözünden bakıp dilinden konuşabiliyordu. Gerektiğinde öldürebiliyordu da ama bunu keyif için yapmıyordu. Öldürdüğü leoparın derisinden kendine kürk yapmıyordu.

Kırmızı beyaz bayraklılar mavi

beyaz bayraklıları öldürmekte serbestir gibi bir yaklaşıma izin veren savaşlar, milliyetçilik denilen kamplaşmayı körükleyerek silah satışını daha farklı boyutlara itmiştir. Bu konumda insan sadece hayvan değil diğer insanları da avlamakta serbest olmuştur. Üstelik tanımadığı, çoluğu, çocuğu ve sorumlulukları olan insanları. Bilim veya sanatla uğraşan, veya çocuğuna ilaç bulmaya çalışan iyi yürekli yoksul insanları sadece başka bayrağın temsil ettiği bir ulusun çatısı altında yaşadıkları için gözünü kırpmadan öldürebilmiştir. Her gün yeni keşfettiği toplu katliam araçları üreterek tepelerine milyonlarca ton bomba, alev ve kimyasallar yağdırarak avlanmasına devam etmiştir. Elde ettiği ölü sayılarını göğsünü gere gere televizyonlarda duyurarak alkış toplamıştır.

Bu mudur insan?

Oturduğum site şehrin dışında. Ormanın ortasında bir yerlerde. Bazen arabanın önünü yaban domuzları çeviriyor. Onbeş yirmisi birden geçiyorlar. Çoluk çocuk. Bazen de karacalar, ceylanlar fırlıyor yola. Tıkadık tıkadık zıplaya zıplaya koşuşturuyorlar. Tilkiler, tavşanlar, kuşlar derken doğal olarak bu manzara avcıları da çekiyor bu bölgeye. Sinsi sinsi hayvanların su içmeye geldiği yerlere pusu kuruyorlar. Sitenin bir de marketi var. Sahibi Nuri. Nuri tatlı mı tatlı bir adam. Site-

nin yapımında çalışmış, köy kökenli, akıllı biri. Eşi de çok modern ve hanımefendi. İkisi de tam Cumhuriyet çocukları. En azından ben öyle görüyorum. Geçenlerde Nuri ile yaban domuzları hakkında konuşurken bana yaptıklarını anlattı: "Ben her sabah, tüfeğimi doldurup, köpekleri ve biraz da yiyecek alıp, gidiyorum ormana." dedi. "Hayvanların su içmeye gittikleri yerleri çok iyi biliyorum, gidip oraya çayımı koyup pusuya yatıyorum."

"Aman Nuri, ne yapıyorsun, öldürüyor musun bu hayvanları" dedim.

"Ne öldürmesi?" dedi. "Pusuya yatıp bekliyorum. Avcılar onları vurmaya geldiklerinde havaya bir iki el ateş ediyorum; hepsi kaçışıyor, kurtuluyorlar. Ben vurur muyum onları? Onları vuracak avcıyı vururum."

Bir de böyleleri var işte.

"Kamyoneti marketten artan salata, sebze ne varsa doldurup götürüyorum domuzlara, geyiklere. Hepsi alıştı bana. Onlara özel yerler oluşturdum. Besliyorum hepsini.

Gel de Nuri'nin yanaklarını öpme... Nuri çevrede tam bir hayvan dostu olarak tanınmakta. Civardaki at çiftliklerinde, ufak sakatlıklar nedeniyle koşamayacak atları masraf etmemek için doğaya salıyorlarmış. Hayvanlar da bir süre sonra açıklıktan, soğuktan ölüp gidiyorlarmış. Nuri onlara da bir barınak yapıp beslemiş. Kısıtlı bütçesinden onlara da pay ayırmış.

Daha çok Nuri'lere gereksinim var Dünya'da. Ya da insanların Dünya'yı hayvanların gözünden görüp Nuri'leşmelerine. •

alimuraterkorkmaz@butundunya.com.tr

UFAK TEFEK BİLGİLER

Derleyen: GÜLÇİN ORKUT

MAKASIN İCADI

Ne zaman icat edildiği bilinmese de İskender'in Mısır'ı fethi ile gelişen güzel sanatlarda üstünlük sembolü olarak kullanıldığı bilinmektedir. Günümüzde kullanılan makasın patenti ise Louis Austin tarafından 1893 yılında Washington'da alınmıştır.

PLASTİK

1900'lü yılların başında, elektrik izolasyonunda böcek yumurtalarından elde edilen gomalak kullanılıyordu ve pahalıydı. Leo Hendrik Baekeland ucuz bir malzeme üretmek için çalıştığı sırada plastiğin "büyük babası" bakaliti keşfetti. "Bundan plak yapılır" diye düşünmeseydi, bugün belki plastik nedir bilmiyor olacaktık.

Dünyanın en çok söylenen şarkısı

Bu şarkı "Happy birthday to you" dur. Şarkının asıl kaynağı Amerika'lı iki kız kardeşe aittir.

Orijinal adı

"Good Morning to All" (hepinize günaydın)'dır. Telif hakkı kardeşlerden Warner/ Chappel müzik şirketine geçmiştir. Ticari kullanım için şirkete telif ödenmesi gerekmektedir.

JAPON YAPIŞTIRICI

Kodak kimyagerlerinden Harry Coover şeffaf ve kurşuna dayanıklı bir malzeme araştırıyordu. Deney yaptığı canoacrylate'i çöpe attı. Yıllar sonra, attığı şişe hâlâ kutunun dibine yapışık duruyordu. Coover'ın jetonu düştüğünde yıl 1958'di.

TASARIM DÜNYASI

Hem bisiklet hem araba

Dünyanın %90'lık altın rezervini **Hindistan** karşılamaktadır.

1844'e kadar İngiltere yasalarına göre intihar eden biri eğer kurutulursa, asılarak cezalandırılıyordu.

SAÇMA YASALAR

DÜNYADAKİ İLK GÖZLÜK

Dünyadaki ilk gözlük betimlemeleri İtalya'da Treviso'da San Nicolo Kilisesinde 1352 yılında yapılan fresklerde görülmektedir. Bir anonim yazıt uzmanı ise Floransa'da 1317 tarihli bir mezar taşında şu sözlerin yazdığını belirtmiştir: "Burada gözlük mucidi Salvino Armati yatıyor. Tanrı günahlarını affetsin..."

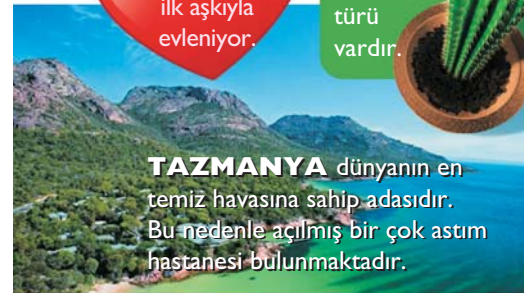

KREDİ KARTI

Cebimizdeki kredi kartları ilk kez 1950 yılında elektronik kartpostal olarak kullanılmak için yapılmıştı.

Dünyada her 5 kişiden ikisi ilk aşkıyla evleniyor.

Dünyada 2.222 çeşit kaktüs türü vardır.

TAZMANYA dünyanın en temiz havasına sahip adasıdır. Bu nedenle açılmış bir çok astım hastanesi bulunmaktadır.

BD MART 2011

Memduh Şevket Esendal

Mart doğumlu
Yazar / Siyasetçi
/ Diplomat

D (29 Mart 1883 -16 Mayıs 1952) eğer ölümünden sonra anlaşılmış, Türkiye'nin kısa öykü öncülerindendir. Günlük yaşamın ilk bakışta önemsiz gibi görünen ayrıntılarını ve "sokaktaki adam"ları öyküye dönüştürür. Sade ve duru dili ile dikkat çeken yazarımız Rumeli göçmeni bir çiftçinin oğlu olarak, Çorlu'da doğmuştur. İttihat ve Terakki üyesi yazar, mütareke yıllarında hakkında tutuklama kararı çıkması nedeniyle İtalya'ya kaçmış daha sonra Anadolu'ya geçerek milli mücadeleye katılmıştır. 1920-24 yılları arasında Azerbaycan elçisi olarak çalışmış; dönüşünde çeşitli okullarda öğretmenlik yapmış, siyasi Meslek Gazetesi'ni çıkarmış ve bu dönemde bir çok öykü yayımlamıştır. 1926-30 yılları arasında Tahran elçiliği ve milletvekilliği yapmıştır. Atandığı Kabil büyükelçiliği sırasında Farsça, Fransızca ve Rusça öğrenen Esendal, son yıllarını öykülerini yazmak, yapıtlarını derleyip kitaplaştırmakla geçirmiştir. Çeşitli dergilerde yayımlanan öyküleriyle ününü genişleten yazarın Ayaşlı ve Kiracıları adlı eseri 1946 CHP Roman Yarışması'nda ödül kazanmıştır. Esendal, çağdaşlarından daha sade ve düzgün bir dil kullanan Cumhuriyet döneminin değerli yazarlarındandır.

YARININ BÜYÜKLERİ

Gönderi adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok, Kat: 3,

Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

e-posta: butundunya@butundunya.com.tr

(e-posta ile göndereceğiniz fotoğrafların 150 KB'den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)

Beril Alpaslan, *İzmir*

Umutcan Ceylan, *Ankara*

Nesrin Koyuncu, *İstanbul*

Onat Mudanyalı, *Düzce*

Yiğit Pekdoğru, *Eskişehir*

Sevil Yücelen, *Ankara*

Atacan Bozacı, *Muğla*

Niyazi Saygın ve Ömür Zeynep Demirli, *İzmir*

Ece Yıldız, *İstanbul*

Sude Yıldırım, *Erzincan*

Ecenur Yıldırım, *Erzincan*

Hayriye Öztürk, *Antalya*

Melih Soydemir, *Kıbrıs*

Mert Deniz Özden, *İstanbul*

Hüseyin Çiftçi, *İstanbul*

Asuman ve Ali Fuat Yılmaz, *Ankara*

Ersin Emin Kuzkaya, *İstanbul*

Kübra ve Betül Nergiz, *Antalya*

MART AYI ÇÖZÜMLER SAYFASI

“Sudoku’nun Yanıtları”

8	3	9	1	7	2	6	5	4
2	4	6	5	9	3	7	8	1
1	5	7	4	8	6	9	3	2
5	2	8	7	3	1	4	9	6
3	7	4	9	6	5	2	1	8
9	6	1	2	4	8	5	7	3
6	1	5	3	2	9	8	4	7
7	8	3	6	5	4	1	2	9
4	9	2	8	1	7	3	6	5

Sudoku yapamayanlar için

8	6	3	1	7	2	9	4	5
7	2	5	8	9	4	6	3	1
1	9	4	6	5	3	7	2	8
9	5	6	2	4	8	3	1	7
4	7	8	3	1	9	5	6	2
3	1	2	5	6	7	8	9	4
2	3	7	4	8	6	1	5	9
6	8	1	9	2	5	4	7	3
5	4	9	7	3	1	2	8	6

Sudokusuz yapamayanlar için

“Bilginizi Denetleyin”

- 1-(a) Avustralya 10-(a) Ingmar Bergman
 2-(d) Kapsamlı eğitim 11-(a) 1903
 3-(b) Macaristan 12-(b) Burlesk
 4-(c) MÖ 44 13-(c) Şanlıurfa
 5-(d) İlk mekanik haberleşme sistemleri 14-(c) Modüler aritmetik
 6-(a) Ege 15-(a) Nominalizm
 7-(a) 1846 16-(d) Element
 8-(b) Alfred Marshall 17-(b) Mary Shelley
 9-(c) Opera 18-(d) İrlanda

Satranç Çözümleri

PROBLEM: 1.Ad4! Vxd4 2.Vxh7+
 (1...Şxd4 2.Vb4+), (1...Fxd4 2.
 Vb1+), (1...exd4 2. Vxd5+)

OYUN SONU: 1. Kh8+ Şg5 2. Ad6! Vc3
 (2...Vxh8 3. Af7+ Şf4 4. Kh4+
 1-0

Kareler ve Rakamlar

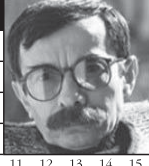
$$\begin{array}{r} 253 + 361 = 614 \\ 428 - 217 = 211 \\ \hline 681 + 144 = 825 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 666 - 213 = 453 \\ 354 - 102 = 252 \\ \hline 312 - 111 = 201 \end{array}$$

İlk dersimiz Türkçe

1-(d) 2-(b) 3-(c) 4-(b) 5-(a) 6-(a)- 7-(b) 8-(c)
 9-(d) 10-(d) 11-(b) 12-(c) 13-(b) 14-(a) 15-(d)

1	N	E	C	A	T	İ	T	O	S	U	N	E	R	A
2	İ	S	A	B	E	T	S	O	M	U	N	A	T	
3	H	A		A	N	A	K	A	R	A		A	İ	L
4	A	S	İ		T	A	K	U	R	U	M	S	A	L
5	T		O	S	E	T	İ	A		S	R		A	B
6	Z	A		İ	N		D		L	I		K	L	O
7	İ	L	A	N		M	A	R	A	Z	A		E	R
8	Y	E	T	İ	M		R	O	M		Z	R		A
9	A	N	A		A	M	E	L	İ	Y	E	T	O	
10	L	İ	L	A		A	T	E		E	R	H	A	N
11	A		E	G	A	L	E		İ	N	İ	A	T	A
12	N	A	T	O		A	N	E	M	İ		E	M	D
13		N		P	O	T		T	O	S	U	N	D	E
14	K	A	F		R	Y	A	N		E	R	E	N	U
15	A	Y	A	Z	M	A		A	K	Y	A		İ	L
16	T	A		N	A		A	L						
17	A	S	A		N	A	R	M	A	N				
18	L	A	T	A		R	A		N	A				
19	A		O	N	A	Y		B		K				
20	N	A	L		Ş	A	M	A	T	A				

KARELER VE RAKAMLAR

Cahit Batum

- Sıfırdan, dokuza kadar olan rakamları kullanarak aşağıdaki işlemleri çözünüz.
- Her farklı şekil bir rakamı göstermektedir.
- 0-9 arasındaki rakamlar her iki grupta farklı şekillerle simgelenmektedir.

1

$$\begin{array}{c} \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} - \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} = \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} \\ \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} - \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} = \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} \text{ } \text{Blue diamond} \\ = \end{array}$$

2

$$\begin{array}{c} \text{Red square} \text{ } \text{Red square} \text{ } \text{Red square} + \text{Red square} \text{ } \text{Red square} \text{ } \text{Red square} = \text{Red square} \text{ } \text{Red square} \text{ } \text{Red square} \\ \text{Red square} \text{ } \text{Red square} \text{ } \text{Red square} - \text{Red square} \text{ } \text{Red square} \text{ } \text{Red square} = \text{Red square} \text{ } \text{Red square} \text{ } \text{Red square} \\ + \end{array}$$

Çözümler 152. sayfadadır.

SATRANÇ

Mustafa Yıldız

ÜNLÜ SATRANÇ USTALARI: 20
Demir Takma Adlı Şampiyon: Tigran PETROSYAN

Tigran Petrosyan

Dokuzuncu Dünya şampiyonu. 1929 yılında Tiflis'te doğdu. 1962 Adaylar turnuvasını hiç yenilmeden kazandı. Sistemli biçimde açılış teorisi çalışarak ve kayak yaparak hazırlandığı Dünya şampiyonluğu maçını Botvinnik'e karşı 12,5-8,5 kazandı. Sağlam, sakın ve güçlü oyunuyla tanındı. Yenilmezliklerinin çok olması nedeniyle "Demir" takma adıyla ünlendi. 1958 yılından itibaren oynadığı Satranç Olimpiyatlarında toplam 90 parti oynamış ve hiç kaybetmemiştir.

Petrosyan, 1966'da yendiği Spassky'e 1969 yılında yenilerek ünvanı devretti. 1984'te öldü.

Petrosyan-Pachman, Beld, 1961

Petrosyan'ın oyunu beraberlikleri çok olmasına karşın durağan değildi. İşte aşağıdaki gibi parlak kombinasyonlara onun oyunlarında rastlamak mümkündür.

20.Fe5+ Şg5 21.Fg7! Asıl zor olan bu hamlenin önceden görülmesidir. Siyahlar terk etti. Çünkü ne yapsa üç hamlede mat olduğunu gördü.

TÜRKİYE ŞAMPİYONU GM EMRE CAN

Emre Can- Burak Fırat, Kemer, 2011, 10.3

Son tur, 1. ve 2. masalardaki oyunlar beraber bitti. Gözler 3. masadaki Can – Fırat oyununa çevrildi. Yandaki konumda aşağıdaki hamlelerden sonra oyunu kazanan Emre Can yarım puan farkla şampiyon oldu. c3 karesindeki atı tehdit altında olan beyazlar, son ümitle hücum kalkıyor.

25. Ae5 Fxe5 26. Fxe5 Axe5 27. Vxe5 Kg7 28. Fxg6 hxg6 29. Vf4 1-0

EMEKTARLAR ŞAMPİYONU SALİH MURATOĞLU

İbrahim Bapoğlu-Salih Muratoğlu, 3.Tur

Yandaki konumda hamle yapma sırası beyazlarda. b3 karesindeki piyon neyle alınmalı? Piyonla mı, kaleyle mi? Bapoğlu, 38.Kxb3 oynadı ve birkaç hamle içinde vezir kanadı piyonlarını kaybetti. 38.axb3 oynasaydı konumda direnci daha fazla olurdu. 38...Ka8 Yeni hedef a2. 39.Ac3 Ae5 Vezir kanadındaki ayırık piyonları korumak zor. 40.Ke2 Kxa2 41.Ab5 Kxe2+ 42.Şxe2 Şd7 43. Kc3 Axc4 44.Kxc4 Kxb5 İki piyon önde oyun sonuna giren siyahlar kısa sürede kazandılar. 0-1

29 Ocak-3 Şubat 2011 tarihlerinde Ankara'da 20 yarışmacının katılımıyla yapılan Türkiye Emektarlar Şampiyonasını Salih Muratoğlu yenilgisiz 7/6 puanla kazandı. Cem Pekün ikinci, Metin Kayaman 3. oldular.

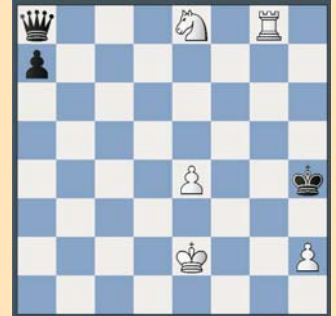
PROBLEM Heathcote, 1912

2#

mustafayildiz@butundunya.com.tr

OYUN SONU Platov, 1914

Beyaz Kazanır

Çözümler 152. sayfadadır.

BULMACA

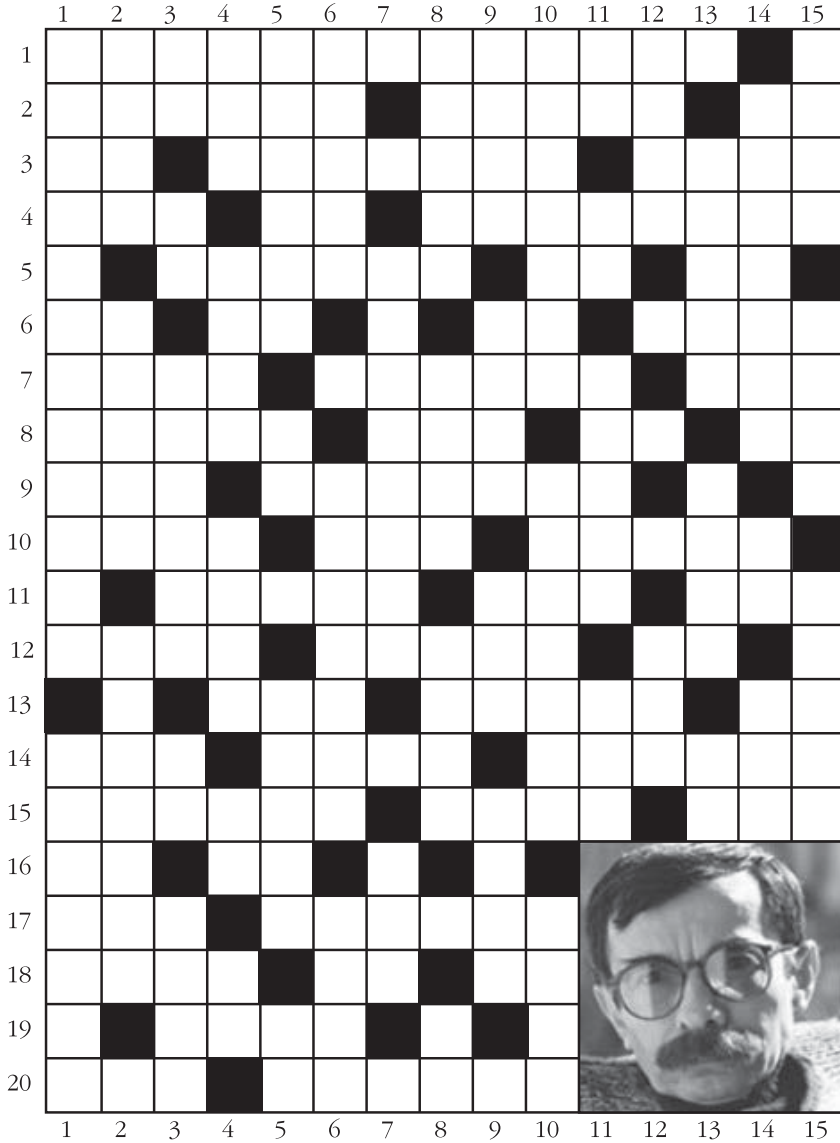
Filiz Leloğlu Oskay

SOLDAN SAĞA: 1-“Kasırganın Gözü”, “Yalnızlıktan Devren Kiralık” adlı kitapları da bulunan fotoğraftaki öykücümüz. 2- Hedefi tutturma.- Cıvata ile birlikte kullanılan bir bağlantı elemanı.- Satrançta bir taş. 3- Kabaca evet.- Kıta.- Bir toplumu oluşturan en küçük sosyal yapı. 4- İsyankâr.- Uzaklık işareti.- Hedef kitlesi birey olmayan, yapılaşmış örgütlere hitap eden anlamındaki sıfat. 5- Gürcistan’da kurulmuş özerk bir bölge.- Stronsiyumun simgesi.- Eski dilde su. 6- Güney Afrika’nın plaka işareti. – Mağara. – Bir sıfat eki. –Verev kesilen kumaştan yapılan bir tür etek. 7- Duyuru.- Hastalık. – Japon savaş tutsaklarına verilen ad. 8- Babası ölmüş kişi. – Şeker kamışından yapılan sert bir içki.- Zirkonyumun simgesi.-Bir binek hayvanı. 9- Valide.- İşçilik. 10- Açık mor renge verilen ad.- Tanrıtanımaz. – Adaletli, iyi huylu hükümdar. 11- Sporda rekorun yenilenmesi.- Küçük erkek kardeş.- Cet. 12- Türkiye’nin de üyesi olduğu askeri pakt.- Kansızlık.- İlaç. 13- Kumaşlarda oluşan kabartı. - Erkek dana.- İsmi bir hali. 14- Masallarda adı geçen dağ.- ‘.... O’Neil (ABD’li artist).- ‘Bilgesu’ (Tiyatro ve roman yazarımız). 15- Hristiyanların kutsal saydıkları pınar.- Uskumru familyasından genellikle Akdeniz bölgesinde yaşayan bir balık türü.- Bir bağlaç. 16- Talyumun simgesi.- Olumsuzluk belirten bir ek. 17- Baston.- Erzurum’un bir ilçesi. 18- Dar ve kalınca tahta.- Eski Mısır’da güneş tanrısı. – Sodyumun simgesi. 19- Tasdik. 20- Uğur sayılır.- Bağırış, yaygara.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- “Attım Kapağı Yurt Dışına”, “Kısa Pantolonlu Sevdâ” adlı kitapları da bulunan öykücü ve şairimiz. - Avrupa’da yaşayan bir ırk. 2- Ana, temel.- Açıkça.-Bir devletin temel yapısını, kuruluşunu ve bireylerin özgürlüklerini düzenleyen yasa. 3- Kalsiyumun simgesi. – Jüpiterin bir uydusu.- Eylemsizlik.- Bir nota. – Mercan adası. 4- Kalın ve kaba bir kumaş. – Genişçe metal tepsi. – ‘Güllü ...’ (1840-1902 tarihleri arasında yaşamış ve Osmanlı’da tiyatronun gelişmesinde rol oynamış tiyatrocumuz). -Çinkonun simgesi. –Tarla sınırı. 5- Herge’nin yarattığı ünlü çizgi karakter.- Eski dilde su.- Açaçlık alan. – Yemek. 6- Kurallara uyma. – Bir ilimiz. – Denizcilikte yelkeni iple aşağı indirme. 7- Geçici, bir süreliğine. - Fasıla. 8- Japonya’da bir şehir.- Mekanik aletlerde bir görevin belli sürelerde yerine getirilmesini sağlamak için kullanılan düzenek. – İtalya’da bir yanardağ. – Baryumun simgesi. 9- Sual. – Parlak,parlayan. –Uluslararası denizcilik örgütü. – Tarih öncesi dönemlerde ilkel toplum. 10- Çaresiz - Asya’da bir nehir.- Dişi deve. 11- Numanın kısa yazılış.- Tümör.- Azerbaycan halkından olan.- Sınır nişanı. 12- Kur’an’da bir sure.- Arapça’da ben 13- Akırtmak.- Eski dilde yiyecek.- Nikelin simgesi. 14- Deniz araçlarının ters dönmesi.- Briçte sanzatunun kısa yazılışı.- Eşi ölmüş kişi. 15- Vücut kırıklarını sabitlemek için kullanılan düzenek.- Franz Kafka’nın bir eseri.- Eski dilde mercek.

filizoskay@butundunya.com.tr

Bulmacanın çözümü 152. sayfadadır.

BİZE GÖNDERİLEN KİTAPLARDAN

Nazizmden Kaçanlar ve Atatürk'ün Vizyonu

Arnold Reisman

Türkiye İş Bankası
Kültür Yayınları

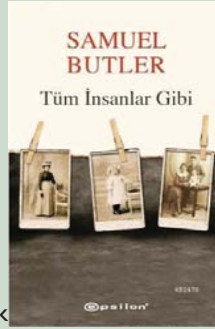
İkinci Dünya Savaşı ve onun sonuçları için yazılan sayısız kitapların yayına katılan bu kitabın ayrı bir yeri var. Dünya henüz savaşan ülkeler arasında yer almayan ama çok önemli işlevi olan ve ağır bedeller ödeyen Türkiye gerçeğini bilmiyor. “İnsanın insana yaptığı insanlık dışı muamele, daha insancıl ortamlarda büyük gelişme sıçramalarını doğurdu. Nazizm’e karşı olan akademisyen ve profesyoneller “tarihin kavşak noktasında ve ateş hattında” yakalandıklarında ülkelerini terk etmekten başka çareleri yoktu. Bu durum kendi üniversitelerini Yahudilerden arındırmayı hedefleyen Naziler kadar, ülkelerini modernleştirmenin yolunu üniversiteler kurup geliştirmekten geçtiğini düşünen Atatürk ve Türkiye’nin diğer kurucularının da işine yaradı. Yalnız Yahudilerden değil, barındırdığı dehalardan da “arınan” Almanya bi-

lim dünyasında eski heybetine bir daha kolay kolay ulaşamazken, Türkiye de ülkelerinden kovulan dünya çapındaki bu akademisyenler sayesinde Batı standartlarında yüksek öğrenim kurumlarına kavuştu. Reisman (aralarında Einstein’ın da bulunduğu) bu akademisyenlerin kişisel öykülerini belgelere, mektuplara, hatıralara ve sözlü tarihlere dayanarak aktarırken, bu parlak insanları korkuları, cesaretleri, sıkıntıları ve bütün zorlukların üstesinden gelen iradeleriyle ete kemiğe büründürüyor” Atatürk’ün Üniversite Devrimi’nin bilinmeyen noktalarının da için yer aldığı yapıtı okumak da bizlere düşüyor.

Tüm İnsanlar Gibi

Samuel Butler

Epsilon Yayıncılık

Bernart Show’un etkilendiği yazarların başında gelen Samuel Butler aynı zamanda İlyada ve Odysseia’nın yüz yıldan uzun bir zamandır gözde ve aranan çevirmeni. Erdem, mutluluk ve bireysel özgürlük gibi değerleri ele alan bu yapıtı onun isteği üzerine

ölümünden sonra yayınlandı. 1903 yılında yayınlanan kitap 108 yıl sonra Türkçe olarak raflarda yerini aldı. Üç kuşağın dinin baskın havası içinde yaşamlarını anlatan yapıt özel yaşamın, ailenin değişim ve gelişim sürecini nasıl yavaşlattığını gösterdiği gibi bugün ile kıyaslandığında tarihin tekerlerinin hep ileriye doğru döndüğünü de yalın bir dille anlatıyor. Yapıtta duygu ve düşüncelere yön veren yazarlar, düşünürler ve onların yapıtlarından notlarda belli aralıklarla yüzünü gösteriyor. Bunlardan biri de Shakespeare ve onun dizeleri: Ey fırsat, suçun büyük./ Senin eserindir hainin ihaneti: Kuzunun yoluna kurdu çıkaran sensin;/ Kim bir günah düşünse gününü sen söylersin;/ Hep sensin reddeden hakkı, hukuku, aklı;/ Senin gölgeli hücrende, bütün gözlerden uzak,/ Pusuda bekler Günah/ Yanından geçen ruhları kapmak için...

Ağababa Cumhuriyet’in İmamı

M. Osman Akbaşak

Truva Yayıncılık

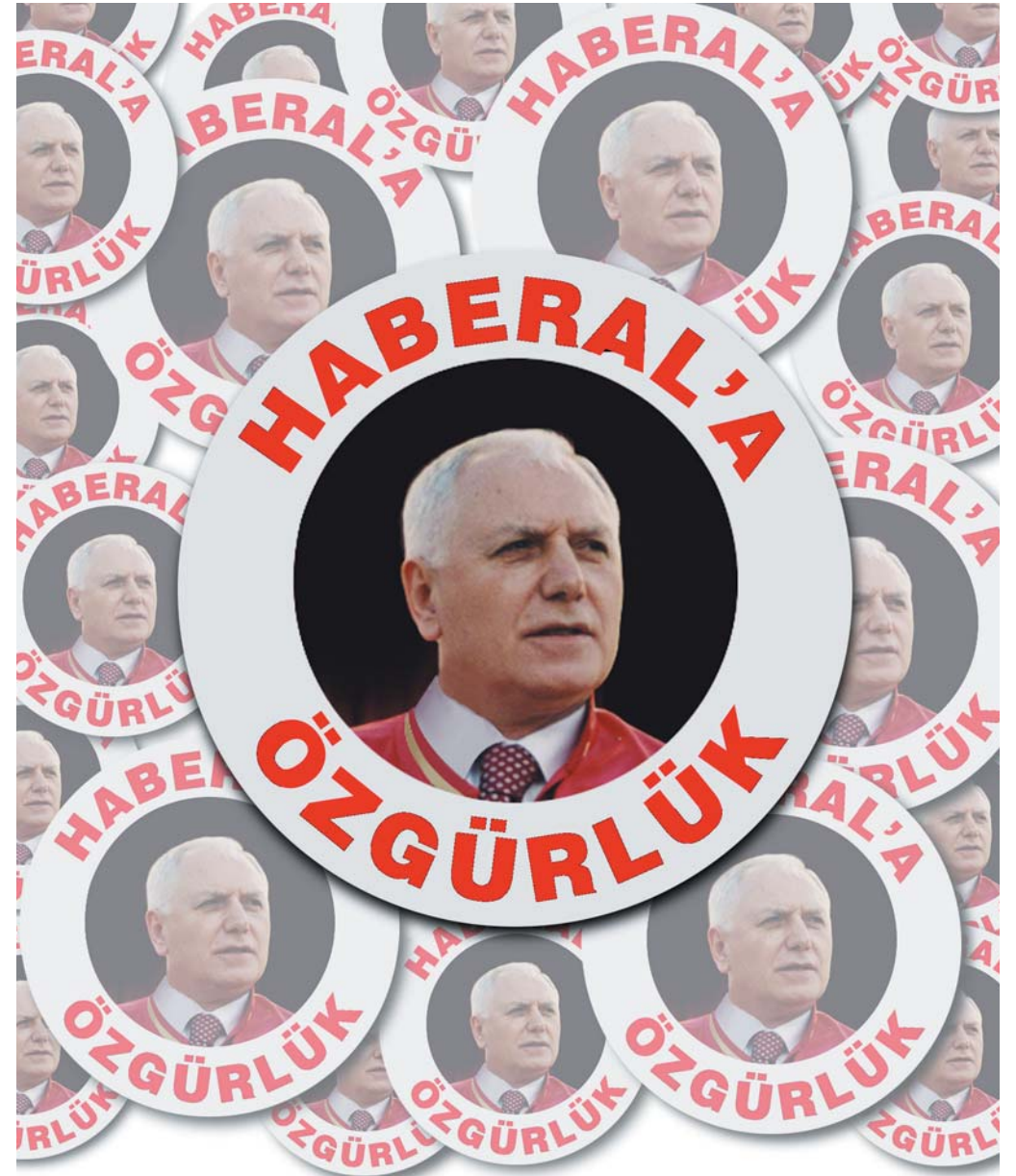

Cumhuriyet tarihi “Evrakı Metruke”ler çıktıkça daha aydınlanıyor. Atatürk ve arkadaşları, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet tarihi konusunda “Resmi Tarih” “Yalan, dolan” diye yadsıyanlara da yanıt olarak tarih içinde yerini alıyor. Bu kitabın ayrı bir yönü de her fırsatta dindar, inançlı insanlar ile Mustafa Kemal’i, Cumhuriyeti düşmanmış gibi göstermeye çalışanlara da bir yanıt veriyor. 1960 yılında ölen Ağababa yol ayrımındaki Anadolu insanın zamanı geldiğinde nasıl doğrudan yana olduğunun en yalın örneği. Halife ve Şeyhülislam Dürriyade Esseid Abdullah Efendi’nin yayınladığı fetva karşısında 153 Müftü ile Ankara Müftüsü Börekçizade Rıfat Efendi’nin Milli Mücadele’ye destek ve katılım çağrısına uyanlardan biri Ağababa ya da tam adıyla Mükerrrem Efendi. “Bak bilir misin ünlü şair ne demiş: “Dünyada zalimin yardımcısı, aşâğılık kimselerdir./ İnsafsız avcıya hizmetten zevk alan ancak köpektir” Elbette zalim avcıya hizmet etmekten zevk alacak köpekler çıkacaktır. Bizim köyde çok avcı vardır. O avcılar bilir ki, en yaman tazi bile tavşanı yakalayamaz. Neden? Çünkü tazi, sahibi hesabına koşar, tavşan kendi hesabına. Üstelik bu millet tavşan değildir. Yıllardır süren savaşlardan sonra bu hale düştük. Bir kemik uğruna peşimize saldıkları soysuz itler ve onların efendileri sonunda nasıl bir kurt sürüsüne çattıklarını anlarlar.

BİR FOTOĞRAF BİN SÖZCÜĞE BEDELDİR

Gönderi: Dr. GÜRBÜZ TURGAY, NİĞDE

Prof. Dr. Mehmet Haberal

17 Nisan 2009 tarihinden bu yana

hiç bir yasal gerekçe gösterilmeksizin tutuklu bulunmaktadır.

BütünDünya Çalışanları

TÜRK RESSAMLARI: CEVDET BATUR

BODRUM CİVARI

Ünlü ressamlar Ferit Apa, Refik Epikman ve Malik Aksel'in atölyelerinde çalıştığı Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nden 1953 yılında mezun olduktan sonra yedi yıl süreyle çeşitli liselerde Resim ve Sanat Tarihi öğretmenliği yaptı. 1960 yılında açılan Sahne Ressamlığı sınavını kazanarak Devlet Tiyatrosu'na girdi ve Devlet Opera ve Balesi'nde sergilenen birçok yapıtın dekor ve kostümlerini hazırladı. 1995 yılından sonra resim çalışmalarına yoğunluk veren sanatçı, üçü ABD, Almanya ve İngiltere olmak üzere 65 kişisel sergi gerçekleştirdi, Kültür Bakanlığı tarafından özel ödüllerle onurlandırıldı. Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ndeki "Ankaralı Seğmenlerin Atatürk'ü Karşılamaı" tablosu ile Resim ve Heykel Müzesi, Kültür Bakanlığı ve Anayasa Mahkemesi'nde sürekli sergilenen tabloları yanı sıra sanatçının birçok tablosu, çeşitli bankalar, kurumlar ve özel koleksiyonlarda da yer almaktadır.

ISSN 1301-7608

9 771301 760320